

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Θ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Μ'

Παρασκευή 6 Δεκεμβρίου 1996

Αθήνα, σήμερα στις 6 Δεκεμβρίου 1996, ημέρα Παρασκευή και ώρα 11.03', συνήλθε στην Αίθουσα συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή, σε Ολομέλεια, για να συνεδριάσει υπό την Προεδρία του Προέδρου κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

(ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ: Σύμφωνα με την από 5.12.1996 εξουσιοδότηση του Σώματος, επικυρώθηκαν με ευθύνη του Προεδρείου τα Πρακτικά της ΛΘ' συνεδριάσεώς του, της 5.12.1996, σε ό,τι αφορά την ψήφιση στο σύνολο του σχεδίου νόμου "Κύρωση ως Κώδικα του σχεδίου νόμου "Υιοθεσία, επιτροπεία και αναδοχή ανηλίκου, δικαστική συμπαράσταση, δικαστική επιμέλεια ξένων υποθέσεων και συναφείς ουσιαστικές, δικονομικές και μεταβατικές διατάξεις").

Παρακαλείται ο κύριος Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα.

Ανακοινώνονται προς το Σώμα από το Γραμματέα της Βουλής κ. Δημήτριο Κουτσόγιωργα τα ακόλουθα:

Α' ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

1. Οι Βουλευτές κ.κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΕΝΤΕΝΙΩΤΗΣ και ΔΗΜ. ΤΣΟΒΟΛΑΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Τριφύλλειο Νοσοκομείο Κυθήρων διαμαρτύρεται για την μελετώμενη κατάργηση των φοροαπαλλαγών που ισχύουν για τα φιλανθρωπικά ιδρύματα.

2. Οι Βουλευτές κ.κ. ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ και ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Ομοσπονδία Βενζινοπωλών Ελλάδος ζητεί τη λήψη μέτρων για την πάταξη της λαθρεμπορίας και της νοθείας που παρουσιάζεται στα υγρά καύσιμα.

3. Οι Βουλευτές κ.κ. ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ και ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΟΥΤΑΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Αγροτικός Σύλλογος Μαυρονερίου Κιλκίς ζητεί τη δοκιμαστική εφαρμογή για 1 χρόνο του κανονισμού πιστοποιημένου σπόρου σκληρού σίτου.

4. Οι Βουλευτές κ.κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ και ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΟΥΤΑΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Ομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων και Φορείς των πεδινών χωριών του Νομού Άρτας ζητούν να καθοριστεί κατώτατη τιμή για το καλαμπόκι 55 δρχ.

5. Ο Βουλευτής Χανίων κ. ΙΩΣΗΦ ΜΙΧΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία τα Σωματεία Εργαζομένων στο Ναύσταθμο Κρήτης ζητούν την άμεση πρόσληψη πολιτικών υπαλλήλων με επαναπροκήρυξη των διαγωνισμών που ακυρώθηκαν το 1989.

6. Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Σωματείο Οικοδόμων Μελιγαλά ζητεί οικονομική ενίσχυση για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων του Εργατικού Κέντρου Μεσσήνης.

7. Ο Βουλευτής Χανίων κ. ΙΩΣΗΦ ΜΙΧΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Ομοσπονδία Αστυνομικών Υπαλλήλων ζητεί νέες μισθολογικές ρυθμίσεις για τα μέλη της.

8. Ο Βουλευτής Χανίων κ. ΙΩΣΗΦ ΜΙΧΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Τοπικός Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων Αγυιάς - Κολυμβαρίου Χανίων ζητεί χρηματοδότηση για την ολοκλήρωση υδροαρδευτικών έργων στο Νομό Χανίων.

9. Οι Βουλευτές κ.κ. ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ και ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΜΟΥΣΤΑΦΑ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Εργατικό Κέντρο και η ΑΔΕΔΥ Νομού Αρκαδίας ζητούν οι κατώτερες συντάξεις να ορισθούν στα 20 ημερομίσθια του ανιδίκευτου εργάτη.

10. Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας το οποίο αναφέρεται στην ανάγκη λήψης μέτρων για την ανάπτυξη του νοτίου τμήματος της επαρχίας Καρυστίας Νομού Εύβοιας.

11. Η Βουλευτής Μαγνησίας κ.κ. ΡΟΔΟΥΛΑ ΖΗΣΗ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Γυμναστικός Σύλλογος Βόλου ζητεί την ένταξή του στο σχεδιασμό των τακτικών επιχορηγήσεων.

12. Η Βουλευτής Μαγνησίας κα ΡΟΔΟΥΛΑ ΖΗΣΗ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Τρικεριού Μαγνησίας ζητεί να ενταχθεί στις ευεργετικές διατάξεις περί φορολογίας.

13. Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Αγροτικός Σύλλογος Καστελλίου Πεδιάδος Ηρακλείου Κρήτης ζητεί την τοποθέτηση αγροφύλακα για την ασφάλεια των καλλιέργειών.

14. Ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Λάρισας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία οι Πτυχιούχοι Τμημάτων Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ και ΣΕΛΕΤΕ ζητούν τη δημιουργία Τμημάτων Τουριστικής Κατεύθυνσης σε όλα τα ΤΕΛ και τα Λύκεια.

15. Ο Βουλευτής Δωδεκανήσου κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Δωδεκανήσου διαμαρτύρεται για την αλλαγή του συστήματος χρηματοδότησης των ΤΕΔΚ.

16. Ο Βουλευτής Λακωνίας κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Γεωργικός Συνεταιρισμός Καρυών Λακωνίας διαμαρτύρεται για τις καθυστερήσεις πληρωμής αποζημιώσεων λόγω ελλείψεως προσωπικού της Διευθύνσεως Λακωνίας.

17. Η Βουλευτής Πέλλας κα ΠΑΡΘΕΝΑ ΦΟΥΝΤΟΥΚΙΔΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Πολυτέκνων Γονέων Γιαννιτών και Περιφέρειας διαμαρτύρεται για την περικοπή του επιδόματος της πολύτεκνης μητέρας.

18. Ο Βουλευτής Λακωνίας κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η "ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ" Κεντρική Κλαδική Συνεταιριστική Ένωση Κτηνοτροφικών Προϊόντων ζητεί την επίλυση των προβλημάτων που απασχολούν τους κτηνοτρόφους.

19. Οι Βουλευτές κ.κ. ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ και ΔΗΜ. ΤΣΟΒΟΛΑΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Κεντρική Κλαδική Συνεταιριστική Ένωση Κτηνοτροφικών προϊόντων ζητεί την επίλυση των προβλημάτων που απασχολούν τους κτηνοτρόφους.

20. Ο Βουλευτής Λακωνίας κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία Αγροτικοί Φορείς και Κοινοότητες της Λακωνίας ζητούν την επίλυση των προβλημάτων που απασχολούν τους ελαιοπαραγωγούς της Λακωνίας.

21. Ο Βουλευτής Λακωνίας κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Λακωνίας ζητεί την οικονομική ενίσχυση για την εξαγορά δεσμευμένου κτιρίου το οποίο προορίζεται για πολιτιστικό κέντρο - Διοικητήριο.

22. Ο Βουλευτής Αρκαδίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία οι Σύλλογοι Πολυτέκνων Γονέων Νομού Αρκαδίας διαμαρτύρονται για την περικοπή του επιδόματος της πολύτεκνης μητέρας.

23. Ο Βουλευτής Πρέβεζας κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Ιωαννιτών ζητεί τη συμμετοχή του Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Ιωαννίνων στις εκδηλώσεις της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης 1997.

24. Ο Βουλευτής Πειραιά κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΕΝΤΕΝΙΩΤΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύνδεσμος Συνταξιούχων ΤΕΒΕ Πειραιώς και Νήσων ζητεί την ανακοστολόγηση των φαρμάκων και την μείωση της συμμετοχής από 25% σε 10%.

25. Οι Βουλευτές κ.κ. ΕΥΤΥΧΙΟΣ ΚΟΝΤΟΜΑΡΗΣ και ΔΗΜ. ΤΣΟΒΟΛΑΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Νομαρχία Κέρκυρας ζητεί οικονομική ενίσχυση για την επισκευή από τις καταστροφές του οδικού δικτύου της Κέρκυρας από την πρόσφατη θεομηνία.

26. Οι Βουλευτές κ.κ. ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ και ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΟΥΤΑΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Αλιευτικός Συνεταιρισμός Πολιχνίτου Λέσβου "Ο ΚΟΛΠΟΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ" ζητεί τη λήψη μέτρων για την προστασία του Κόλπου Καλλονής και την επιβίωση των ψαράδων.

27. Οι Βουλευτές κ.κ. ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Κοινότητα Ζαππείου ζητεί την κατασκευή έργων υποδομής για την ανάπτυξη της περιοχής της.

28. Οι Βουλευτές κ.κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΟΥΤΑΣ και ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Κοινότητα Ζαππείου Λάρισας ζητεί τη ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων χρεών των αγροτών της περιοχής της προς την ΑΤΕ.

29. Οι Βουλευτές κ.κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ και ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Σωματείο Συνταξιούχων ΤΕΒΕ Θεσπιάκης ζητεί την αύξηση των συντάξεων του ΤΕΒΕ.

30. Οι Βουλευτές κ.κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ και ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία τα Σωματεία Συνταξιούχων ΙΚΑ -ΤΕΒΕ - ΤΣΑ Ηπείρου ζητούν την επανασύνδεση των κατώτατων συντάξεων με τα 20 ημερομίσθια του ανιδίκευτου εργάτη.

31. Οι Βουλευτές κ.κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΟΥΤΑΣ, ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά

με την οποία Θεσσαλοί Αγρότες και Κτηνοτρόφοι ζητούν τη λήψη μέτρων για τη στήριξη της βαμβακοκαλλιέργειας.

32. Οι Βουλευτές κ.κ. ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ και ΛΕΩΝ ΑΥΔΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία Εργαζόμενοι της Αθήνας καταγγέλλουν την αντιλαϊκή και αντεργατική πολιτική της Κυβέρνησης.

33. Ο Βουλευτής Χανίων κ. ΙΩΣΗΦ ΜΙΧΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Εργαζομένων στα Λιμενικά Ταμεία Δυτικής Κρήτης ζητεί να μην δοθούν αρμοδιότητες που ανήκουν στο Λιμενικό Ταμείο στο Δήμο Χανίων.

34. Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού Μεσσηνίας υποβάλλει προτάσεις για την αποτελεσματική λειτουργία της ΤΑ.

35. Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων ζητεί να μην καταργηθεί το Ειρηνοδικείο στο Νομό Μεσσηνίας.

36. Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού Μεσσηνίας ζητεί την ίδρυση αναπτυξιακής Τράπεζας Αυτοδιοίκησης.

37. Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Μεσσηνίας ζητεί χρηματοδότηση για την ολοκλήρωση του έργου μαρινών Καλαμάτας και Πύλου στο Νομό Μεσσηνίας.

38. Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού Μεσσηνίας ζητεί τη νομική υποστήριξη των προσφύγων, που έχουν υποβληθεί στα Διεθνή Δικαστήρια σχετικά με τη διεκδίκηση αποζημιώσεων από τη Γερμανική Κατοχή.

39. Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Βασίλειος Μαστραγγελόπουλος, εκπαιδευτικός πολύτεκνος γονέας, κάτοικος Καλαμάτας ζητεί τη νομοθετική ρύθμιση της μετεγγραφής των τέκνων των πολυτέκνων από τα Πανεπιστήμια εξωτερικού στα αντίστοιχα του εσωτερικού.

40. Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Ηρακλείου διαμαρτύρεται για τον αποκλεισμό του από το θεσμό CITTA DELL OLIO.

41. Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Δικαιούχων - Δανειοδοτηθέντων ΟΕΚ ΕΚΤΕ του Νομού Μεσσηνίας ζητεί τη ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των μελών του προς το Δημόσιο για την απόκτηση κατοικίας.

42. Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Οργάνωση Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης ζητεί τη συνταξιοδοτική ρύθμιση των μελών της.

43. Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία οι ελαιοπαραγωγοί του νομού Μεσσηνίας διαμαρτύρονται για την μη καταβολή της επιδό-

τησης ελαιολάδου κατά την καλλιεργητική περίοδο του 1995-1996.

44. Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το ΤΕΕ Ανατολικής Κρήτης υποβάλλει προτάσεις σχετικά με την κατασκευή ιδιωτικών οικοδομικών έργων.

45. Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Πεδιάδας Νομού Ηρακλείου ζητεί πληροφορίες για τις συνέπειες από τη μελετωμένη κατασκευή του αεροδρομίου Καστελλίου στην Πεδιάδα.

46. Οι Βουλευτές κ.κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ και ΑΝΔΡΙΑΝΗ ΛΟΥΛΕ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Φωκίδας ζητεί ριζική φορολογική μεταρρύθμιση.

47. Ο Βουλευτής Χανίων κ. ΙΩΣΗΦ ΜΙΧΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Παγκρήτιος Ένωσις καταγγέλει τη βεβήλωση που έχει υποστεί ο Ανδριάντας του Ελευθερίου Βενιζέλου στο Πάρκο Ελευθερίας Αθηνών.

48. Ο Βουλευτής Θεσ/νίκης κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία οι Πολυτεχνικοί Σύλλογοι Μακεδονίας διαμαρτύρονται για την περικοπή του επιδόματος της πολύτεκνης μητέρας.

49. Η Βουλευτής Μαγνησίας κα ΡΟΔΟΥΛΑ ΖΗΣΗ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Βρύναινας Μαγνησίας ζητεί οικονομική ενίσχυση για την ανακαίνιση του κοινοτικού της καταστήματος.

50. Ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Ξάνθης κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΑΔΗΣ, και ο κ. Δ. ΤΣΟΒΟΛΑΣ κατέθεσαν, αναφορά με την οποία οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Ξάνθης ζητούν τη λήψη μέτρων για την αποκατάσταση των ζημιών που υπέστησαν οι μικροπωλητές της λαϊκής αγοράς της Ξάνθης από την πρόσφατη θεομηνία.

51. Ο Βουλευτής Ρεθύμνης κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας το οποίο αναφέρεται στο πρόβλημα που παρουσιάζεται στο Κέντρο Υγείας Ανωγείων από την έλλειψη προσωπικού.

Β. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

1. Στην με αριθμό 368/4.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 154/27.11.96 έγγραφο από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμ. 386/4.11.96, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Η. Βεζδρεβάνης αναφορικά με το παραπάνω θέμα, σας πληροφορούμε ότι

-ο αριθμός των ελαιοδένδρων που δηλώθηκαν για επιδότηση τον Ν. Θεσπρωτίας για τις ελαιοκομικές περιόδους 92-93, 93-94, 94-95 ήταν 1.224.731.

-η πραγματική παραγωγή ελαιολάδου για τις παραπάνω περιόδους ήταν:

92-93 852.884 KG.

93-94 3.267.949 KG.

94-95 1.579.714 KG.

Στους ελαιοπαραγωγούς του νομού Θεσπρωτίας για την περίοδο 1993-94 δόθηκαν από την Κοινότητα 1.014.809.009 δρχ..

Για την περίοδο 1994-95 δόθηκαν 225.640.419 δρχ..

Για την περίοδο 1995-96 (προκ/λή) δόθηκαν 1.537.302.295 δρχ..

Ο Υπουργός

ΣΤΕΦ. ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ"

2. Στην με αριθμό 386/4.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 314/27.11.96 έγγραφο από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμ. 386/4.11.96, που

κατέθεσαν οι Βουλευτές κ.κ. Β. Μπούτας, Σ. Παναγιώτου, Α. Τασούλας, αναφορικά με το παραπάνω θέμα σας πληροφορούμε ότι:

Με το προς ψήφιση Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Γεωργίας "Τροποποίηση της κείμενης Νομοθεσίας για τα Γεωργικά Φάρμακα, ρυθμίσεις χρεών συνεταιριστικών οργανώσεων και άλλες διατάξεις", προβλέπεται ύστερα από εισήγηση της Δί/σης Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας η ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ στο Υπουργείο Γεωργίας των Κέντρων Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Αθηνών και Θεσσαλονίκης τα οποία με το Νόμο 2040/1992 είχαν ενταχθεί στο ΕΘΙΑΓΕ.

Επιπλέον, αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του Ιανουαρίου του 1997 η διαδικασία δημοπράτησης και κατακύρωσης για την ανέγερση Κτηνιατρικού Εργαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας στο Νέο Ικόνιο Περάματος Αττικής.

Ο προϋπολογισμός του έργου (ανέγερση και εξοπλισμός) ανέρχεται σε 482.000.000 δρχ. και έχει ενταχθεί στο 2ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Π.Ε.Π. Αττικής).

Το παραπάνω Κτηνιατρικό Εργαστήριο Αττικής, θα έχει σαν κύριο προσανατολισμό τον έλεγχο των τροφίμων ζωϊκής προέλευσης, θα υποστηρίζει άμεσα βάσει των απαιτήσεων της Οδηγίας 90/675/ΕΟΚ στον Σταθμό Συνοριακού Κτηνιατρικού Ελέγχου Πειραιά και σε συνδυασμό με το επαναφερόμενο στο Υπουργείο Γεωργίας Κέντρο Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Αθηνών, θα αποτελέσουν ένα ολοκληρωμένο δίκτυο Εργαστηριακών Μονάδων για την εξυπηρέτηση της Αττικής, της Κορινθίας και των περισσότερων νησιών του Αιγαίου.

Ανάλογες ενέργειες καταβάλλονται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας για την ίδρυση Κτηνιατρικού Εργαστηρίου και στη Θεσσαλονίκη, με σκοπό την υποστήριξη του Σταθμού Συνοριακού Κτηνιατρικού Ελέγχου Θεσσαλονίκης του επαναφερομένου Κέντρου Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Θεσσαλονίκης.

Η στελέχωση με επιστημονικό, διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό των 2 Κέντρων θα γίνει σε πρώτη φάση από το προσωπικό που υπηρετεί "εν αποσπάσει" στα Κέντρα (29 Κτηνίατροι και το σύνολο του διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού), δεν έχει ενταχθεί στο ΕΘΙΑΓΕ και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Νόμου επανεπενδύεται υπηρεσιακά στα Κέντρα, μόλις αυτά επανέλθουν στο Υπουργείο Γεωργίας.

Προβλέπεται επίσης η πρόσληψη με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου 27 εξειδικευμένων κτηνιάτρων, 23 εξειδικευμένων Χημικών, 7 Πτυχιούχων διοικητικών υπαλλήλων και 41 βοηθών εργαστηρίων για τις ανάγκες των Κέντρων Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Αθηνών και Θεσσαλονίκης και των 15 Περιφερειακών Κτηνιατρικών Εργαστηρίων τα οποία ανήκουν στο Υπουργείο Γεωργίας.

Η κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των 2 Κέντρων θα βαρύνει τις πιστώσεις του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών.

Παράλληλα η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας έχει δεσμεύσει 350.000.000 δρχ. από τις προβλεπόμενες από την Οδηγία 90/424/ΕΟΚ με σκοπό την προμήθεια σύγχρονων επιστημονικών οργάνων για λογαριασμό των Κέντρων Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Αθηνών και Θεσσαλονίκης ώστε τα 2 Κέντρα να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της Εθνικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας.

Επιπλέον, θα καταβληθεί κάθε περαιτέρω δυνατή προσπάθεια για τον εξοπλισμό των Ινστιτούτων και των Εργαστηρίων των 2 Κέντρων μέσω πιστώσεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, το Κεντρικό Ταμείο Γεωργίας Κτηνοτροφίας και Δασών και το 2ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Ο Υπουργός

ΣΤΕΦ. ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ"

3. Στην με αριθμό 397/5.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 60.27.11.96 έγγραφο από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ η

ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 397/5.11.96 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Δημ. Κωστόπουλος, παρακαλούμε να πληροφορήσετε τον κ. Βουλευτή σύμφωνα με τα στοιχεία των Περιφ. Υπηρεσιών του ΥΠΕΧΩΔΕ τα εξής:

'Όλες οι διασταυρώσεις που αναφέρονται στην ερώτηση αφορούν τις συνταντήσεις της Περιφερειακής οδού Τρίπολης (ΟΗΕ) με εθνικές οδούς ή επαρχιακές.

Η Περιφ. οδός Τρίπολης (ΟΗΕ) είναι δημοτική, διανήχθη και ορισμένα τμήματά της συνεχίζουν να διανοίγονται ακόμη μέχρι σήμερα με διάφορες εργολαβίες που εκτελεί ο Δήμος Τρίπολης.

Σε όλες τις περιπτώσεις οι διανοίξεις έγιναν χωρίς να εκτελεσθούν ολοκληρωμένα έργα. Δηλαδή να διανοιχθεί η οδός για παροχέτευση της κυκλοφορίας χωρίς να έχουν ολοκληρωθεί τα απαιτούμενα έργα σήμανσης-σηματοδότησης, διαμόρφωσης κόμβων κ.λπ.

1. Διασταύρωση της Περιφερειακής Τρίπολης-Καλαμάτας με την Ε.Ο Τρίπολης - Σπάρτης.

Μετά τη διάνοιξη της Περιφερειακής η Υπηρεσία μας έκανε τις απαραίτητες επείγουσες επεμβάσεις με σήμανση (οριζόντια και κάθετη) και αναλάμπτοντες φανούς των οποίων τη συντήρηση ανέλαβε ο Δήμος Τρίπολης.

Πέραν των ανωτέρω απέστειλε στοιχεία μετρήσεων κυκλοφορίας τοπογραφικά σχέδια και τεχνική έκθεση στη Δ/ση Μελετών Εργων Οδοποιίας προκειμένου να εγκρίνει σηματοδοτές στον υπόψη κόμβο.

Η Δ/ση Μελετών Εργων Οδοποιίας διαπίστωσε βάσιμα και μετά από μελέτη ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την λειτουργία των σηματοδοτών είναι οι διαπλατύνσεις της Περιφερειακής οδού για τη δημιουργία δύο λωρίδων κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση διότι η λειτουργία των σηματοδοτών θα δημιουργήσει έντονα προβλήματα ανάσχεσης της κυκλοφορίας.

Με το αρ.1935/26.5.96 έγγραφο της η 3η ΔΕΚΕ Αρκαδίας γνώρισε στο Δήμο Τρίπολης όπως προβεί στη διαπλάτυνση μέρους ρυμοτομούμενου τμήματος (βάσει σχεδίου πόλης) προκειμένου να δημιουργηθούν δύο λωρίδες κυκλοφορίας ελαχίστου μήκους 60 μ.

Δόθηκε διαβεβαίωση από το Δήμο Τρίπολης ότι θα προχωρήσει στη διαπλάτυνση (η οποία μέχρι στιγμής δεν έχει γίνει).

Η 3η ΔΕΚΕ Αρκαδίας ενέταξε την κατασκευή των σηματοδοτών σε πρόγραμμα έργων και με την Δ3β/0/4/31.1/18.2.95 απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ εγκρίθηκε πίστωση 40.000.000 δρχ.

Το έργο δημοπρατήθηκε στις 16.1.96 και εγκατεστάθηκε εργολάβος στις 14.2.96.

Μέχρι σήμερα καμία ενέργεια δεν έγινε από πλευράς του Δήμου Τρίπολης με αποτέλεσμα να μην δύναται να γίνει η υλοποίηση του έργου.

Δηλαδή ενώ υπάρχει εγκεκριμένη μελέτη σηματοδότησης του κόμβου από την αρμόδια Δ/ση του ΥΠΕΧΩΔΕ υπάρχει εγκεκριμένη πίστωση και εγκατεστημένη εργολαβία υπάρχει κίνδυνος να μην εκτελεσθεί το έργο λόγω καθυστέρησης του Δήμου Τρίπολης να ολοκληρώσει τις απαλλοτριώσεις και την κατασκευή των ζωνών αναμονής στον κόμβο.

2. Διασταύρωση της Περιφερειακής Τρίπολης - Καλαμάτας με την Ε.Ο Τρίπολης Καλαμάτας

Μετά τη διάνοιξη της Περιφερειακής η 3η ΔΕΚΕ Αρκαδίας έκανε τις απαραίτητες επείγουσες επεμβάσεις με σήμανση (οριζόντια και κάθετη) και αναλάμπτοντες φανούς των οποίων την συντήρηση ανέλαβε ο Δήμος Τρίπολης.

Πέραν των ανωτέρω πριν την έναρξη του τρέχοντος σχολικού έτους πρόβει στην αναδιαγράμμιση των διαβάσεων πεζών και γενικότερα του κόμβου.

Παράλληλα στις προτάσεις για έργα ηλεκτροφωτισμού του έτους 1997 που θα κάνει η Υπηρεσία θα είναι και η εγκατάσταση σηματοδοτών στην υπόψη θέση.

3. Διασταύρωση της Περιφερειακής Τρίπολης με την

επαρχιακή οδό προς Πέλαγος.

Πρόκειται για διασταύρωση Δημοτικής με Επαρχιακή οδό.

Είναι στο εγκεκριμένο σχέδιο πόλης της Τρίπολης και η παρέμβαση γίνεται με την έγκριση του Δήμου.

4. Διασταύρωση της Περιφερειακής Τρίπολης με την Ε.Ο. Τρίπολης - Αργους.

'Ενας κλάδος του κόμβου αυτού είναι στο στάδιο κατασκευής και άμα την ολοκλήρωσή του η Υπηρεσία θα προχωρήσει μέσω εργολαβίας στην κατασκευή σήμανσης-σηματοδότησης.

Ο Υπουργός

Κ.ΛΑΛΙΩΤΗΣ"

4. Στην με αριθμό 398/5.11.95 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 59/27.11.96 έγγραφο από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ η ακόλουθη απάντηση:

" Απαντώντας στην ερώτηση 398/5.11.96 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Δημ.Κωστόπουλος παρακαλούμε να πληροφορήσετε τον κ.Βουλευτή σύμφωνα με τα στοιχεία της 2ης ΔΕΚΕ τ.1ης ΠΥΔΕ τα εξής:

Τον Απρίλιο του 1995 δημοπρατήθηκε εργολαβία κατασκευής παραπλεύρων οδών του αυτ/μου Κορινθίου - Τρίπολης από χθ. 119+200 έως 125+100 στην οποία ανάδοχος αναδείχθηκε η "ΙΚΑΡΟΣ" ΑΤΕ.

Στην υπόψη εργολαβία περιλαμβάνονταν και έργα προστασίας του αυτ/μου κυρίως δια της κατασκευής τοίχων αντιστηρίξεως.

Την 18.3.1996 εκδηλώθηκε κατολισθήση στην χθ113+000 του αυτ/μου η οποία διέκοψε την κυκλοφορία και πραγματοποιήθηκε η αποκατάσταση με την εγκατεστημένη εργολαβία.

Η επέμβαση αυτή είχε δύο σκέλη. Το πρώτο αφορούσε την απόδοση σε κυκλοφορία της οδού και το δεύτερο τη λήψη μέτρων που αντιμετώπιζαν τα κατολισθητικά φαινόμενα στα σημεία εκείνα που είχαν εκδηλωθεί και τα οποία πλην της χθ. 113+000 ήταν και στις χθ. 114+000, 119+500 και 123+000.

Τα μέτρα αυτά ήταν απόρροια των προτάσεων, μετά από εξέταση για τα αίτια των κατολισθήσεων του Γεωτεχνικού γραφείου του αναδόχου της εγκατεστημένης εργολαβίας σε συνεργασία με το ΚΕΔΕ.

'Ηδη τα προταθέντα μέτρα στις εν λόγω χ.θ. έχουν εκτελεσθεί.

Επί πλέον έγινε πρόταση για την εκτέλεση γεωτεχνικών ερευνών σε διάφορες θέσεις οι οποίες ανάλογα με την επικινδυνότητά τους ιεραρχήθηκαν σε θέσεις Α, Β και Γ προτεραιότητας.

Για το πρόγραμμα των θέσεων Α προτεραιότητας συμφωνήθηκε να δοθεί ποσό 42.000.000 δρχ. το πρόγραμμα αυτό ήδη εκτελείται και μέχρι τέλους Νοεμβρίου 1996 αναμένεται η υποβολή του μαζί με την αξιολόγηση των δεδομένων που προέκυψαν και τις προτάσεις των μέτρων που πρέπει να ληφθούν.

Για το πρόγραμμα των γεωτεχνικών ερευνών Β' φάσης, η δαπάνη εκτέλεσως του οποίου ανέρχεται στο ποσό των 70.000.000 δρχ. με την έγκριση της πίστωσης, θα προχωρήσει η υλοποίησή του.

Στροφές που να έχουν αρνητική κλίση δεν υπάρχουν υπάρχουν όμως όρια ταχύτητας τα οποία θα πρέπει να τηρούνται για να αποφεύγονται οι εκτροπές των αυτοκινήτων.

Τέλος όσον αφορά στις ανωμαλίες του τάπητα μέσα στα πλαίσια των διαθεσίμων πιστώσεων για τη συντήρηση των οδών καταβάλλεται προσπάθεια να διατηρείται στην καλύτερη κατάσταση.

Ο Υπουργός

Κ.ΛΑΛΙΩΤΗΣ"

5. Στην με αριθμό 399/5.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 165/27.11.96 έγγραφο από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμ. 399/5.11.96, που κατέθεσε η Βουλευτής κ. Π. Φουντουκίδου αναφορικά με το παραπάνω θέμα, σας πληροφορούμε ότι οι αγορές καπνών έχουν ήδη ξεκινήσει. Οι τιμές που δόθηκαν σε καπνά που έχει ήδη πραγματοποιηθεί η αγορά τους, είναι πολύ μεγαλύτερες από τις περσινές.

Συγκεκριμένα η τιμή που δόθηκε για την ποικιλία Βιρτζίνια στην περιοχή Αιτίνιας ήταν 300 δρχ./KGR, στην περιοχή Λαμίας 200 δρχ./KGR, στην περιοχή Παιονίας 457 δρχ./KGR για δε τα Μπέρλεϋ της περιοχής Γιαννιτών ήταν 130 δρχ./KGR.

Οι ανώτατες τιμές που δόθηκαν περίπου την ίδια περίοδο για την ποικιλία Βιρτζίνια στην περιοχή Αιτίνιας ήταν 30 δρχ./KGR, στην περιοχή Λαμίας 100 δρχ./KGR και Κ. Μακεδονίας 120 δρχ./KGR. Για την ποικιλία Μπέρλεϋ της περιοχής Κ. Μακεδονίας ήταν 80 δρχ./KGR.

Οι τιμές που δόθηκαν για τις εσοδείξεις 93-94 ήταν ακόμη χαμηλότερες.

Τα μέτρα τα οποία έχουν ληφθεί προκειμένου να διασφαλισθεί η ομαλή αγορά των καπνών είναι:

α) Η υποχρεωτική παρουσία στα αναγνωρισμένα κέντρα παράδοσης των καπνών, του παραγωγού, του αγοραστή ή των νομίμων εκπροσώπων τους και του αρμόδιου τεχνικού Ελεγκτή του ΕΟΚ.

β) Η δυνατότητα υποβολής ένστασης απ' όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Συγκεκριμένα ένσταση δύναται να υποβάλλει ο πάραγωγός, ο αγοραστής και ο νόμιμος εκπρόσωπος της ομάδας εφ' όσον παρίσταται κατά την αγοραπωλησία των καπνών. Η ένσταση υποβάλλεται κατά τη διάρκεια παράδοσης των καπνών.

Σε περίπτωση που ο ελεγκτής του ΕΟΚ διαπιστώσει σημαντική απόκλιση της ποιοτικής εκτίμησης της συμφωνηθείσης μεταξύ παραγωγού και αγοραστή από την πραγματική ποιοτική κατάσταση και δεν έχει προηγηθεί ένσταση από τους ενδιαφερόμενους, επεμβαίνει αυτοδικαίως και παραπέμπει σε Επιτροπή διαιτησίας έτσι ώστε να είναι απόλυτα διασφαλισμένη η ποιότητα των καπνών.

Ο Υπουργός

ΣΤΕΦ. ΤΖΟΥΜΚΑΣ"

6. Στην με αριθμό 408/6.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 61/27.11.96 έγγραφο από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 408/6.11.96 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Κ. Κατσίκης παρακαλούμε να πληροφορήσετε τον κ. Βουλευτή τα εξής:

1) Η αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ εκπόνησε μελέτη φωτεινής σηματοδότησης για διάβαση πεζών στην περιοχή της Μάνδρας που ήδη υλοποιείται, σε θέση για την οποία δεν υπήρχε προηγούμενο αίτημα.

2) Μετά την διαπλάτυνση της οδού Αχαΐας στην περιοχή της Νομαρχίας Ανατ. Αττικής εκπονήθηκε μελέτη φωτεινής σηματοδότησης που είναι στο στάδιο της υλοποίησης.

Επίσης πληροφορούμε τον κ. Βουλευτή ότι για την ασφαλή κυκλοφορία πεζών-οχημάτων η τοποθέτηση φωτεινής σηματοδότησης σε θέσεις που δεν πληρούνται τα κριτήρια για την τοποθέτησή της όχι μόνο δεν αυξάνει την οδική ασφάλεια αλλά μπορεί να δημιουργήσει πρόσθετους κινδύνους για πεζούς και οχήματα.

Ο Υπουργός

Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ"

7. Στην με αριθμό 409/6.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 24/28.11.96 έγγραφο από τον Υφυπουργό Πολιτισμού η ακόλουθη απάντηση:

" Σε απάντηση της ερώτησης 409/6.11.96 σας πληροφορούμε ότι το θέμα των χρεών των Π.Α.Ε. και των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Σωματείων προς το Δημόσιο, ρυθμίσθηκε με το Νόμο "Τροποποίηση και συμπλήρωση του Τελωνειακού Κώδικα και άλλες διατάξεις" (άρθρο 21 παρ.4), που πρόσφατα ψηφίστηκε στη Βουλή.

Ο Υφυπουργός

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΘ. ΦΟΥΡΑΣ"

8. Στην με αριθμό 423/6.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 423/27-11-96 έγγραφο από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 423/6.11.96 που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Α. Παπαληγούρας αναφορικά με το παραπάνω θέμα, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων μας, σας πληροφορούμε ότι:

Η περιφερειακή Αγορά Κορίνθου είναι έργο που εγκρίθηκε η κατασκευή του το 1986 από την Κοινότητα στα πλαίσια του Καν. (ΕΟΚ) 355/77 και άρχισε να κατασκευάζεται το 1988.

Το έργο, συνολικού προϋπολογισμού 2.100 εκατ. δρχ. περίπου, χρηματοδοτήθηκε από την Α.Τ.Ε. και επιδοτήθηκε από το FEOGA (50%) και από το Π.Δ.Ε. (20%), όπως όλα τα έργα του ανωτέρω κανονισμού.

Οι εργασίες κατασκευής του έργου προχώρησαν κανονικά μέχρι το 1991 οπότε και σταμάτησαν λόγω μη περαιτέρω χρηματοδότησης του έργου όπως και των άλλων τριών Περιφ. Αγορών που κατασκευάζοντο παράλληλα, με αποτέλεσμα η ΣΚΟΠ που αποτελούσε τον φορέα κατασκευής και λειτουργίας των αγορών να περιέλθει σε κατάσταση χρεωκοπίας και αποδιοργάνωσης.

Η συνέχιση των εργασιών και η ολοκλήρωση της κατασκευής του έργου έγιναν το 1994 με την παροχή τεχνικής και διοικητικής υποστήριξης από το Υπ. Γεωργίας προς τη ΣΚΟΠ, ώστε να τηρηθούν οι προθεσμίες κατασκευής του έργου που είχαν τεθεί από την Κοινότητα.

Από το 1995 ο φορέας του έργου (ΣΚΟΠ) που είναι τριτοβάθμια συνεταιριστική οργάνωση (Ν.Π.Ι.Δ.) όπως είναι υποχρεωμένος και σε πλήρη διοικητική αποδιοργάνωση, δεν μπορεί να θέσει σε λειτουργία την αγορά.

Παρέμβασή μας προς την ΠΑΣΕΓΕΣ προκειμένου να αξιοποιηθεί το έργο στα πλαίσια του συνεταιριστικού κινήματος δεν απέδωσε, ενώ δεν έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον κάποιος άλλος φορέας, για την αξιοποίησή του.

Το έργο ήδη επιβαρύνεται με πολλά προβλήματα όπως οικονομικά (υποχρέωση) νομικά (ιδιοκτησία Ν.Π.Ι.Δ.), υποχρεώσεων απέναντι στην κοινότητα κ.λπ.

Με τα νομοσχέδια του Υπουργείου Γεωργίας προωθείται νομοθετική ρύθμιση του όλου θέματος.

Ο Υπουργός

ΣΤ. ΤΖΟΥΜΚΑΣ"

9. Στην με αριθμό 435/6.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 186/27.11.96 έγγραφο από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμ. 435/6.11.96, που κατέθεσαν οι Βουλευτές κ.κ. Β. Μπούτας, Ν. Γκατζής, Α. Κανταρτζής, Στ. Παναγιώτου, αναφορικά με το παραπάνω θέμα, σας πληροφορούμε ότι:

Όπως είναι γνωστό με τη Διυπουργική Απόφαση 31100/25.10.95 προβλέποντο (και ισχύουν) μέτρα για τον έλεγχο τόσο του σύσπουρου όσο και του εκκοκκισμένου βαμβακιού για την αποφυγή διπλοζυγισμάτων και άλλους είδους ατασθαλιών. Τέτοια μέτρα είναι ο καθορισμός μέγιστης ποσότητας σύσπουρου βαμβακιού που μπορεί να παραδοθεί κατά στρέμμα βάσει της εκτίμησης παραγωγής, η σύσταση Α/βάθμιων επιτροπών παραλαβής στα εκκοκκιστήρια καθώς και Β/βάθμιων επιτροπών επανελέγχου.

Επίσης προβλέπεται η εκτέλεση αιφνιδιαστικών ισοζυγίων και λοιπών ελέγχων (από υπαλλήλους του Οργανισμού Βάμβακος, των Δ.Ο.Υ., από τους ελεγκτές του Κ. (ΕΟΚ) 4045/89 κ.λπ.).

Πέραν αυτών με τις τροποποιήσεις της Διυπουργικής Απόφασης που έγιναν κατά την φετινή περίοδο (Υπουργικές Απόφασεις 22000/17.9.96 και 4423/10.10.96) ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο το όλο σύστημα ελέγχου με συμπληρωματικά μέτρα όπως η απαίτηση ειδικού συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου, που καλύπτει μόνο ένα πρόσωπο, για τις περιπτώσεις μη αυτοπρόσωπης παράδοσης σύσπουρου βάλβακος (με στόχο του μέτρου τον περιορισμό της πιθανότητας ατασθαλιών εκ μέρους των μεσιτών).

Ο Υπουργός
ΣΤΕΦ. ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ"

10. Στην με αριθμό 446/6.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 185/27.11.96 έγγραφο από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 446/6.11.96 που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Σπ. Σπηλιωτόπουλος, αναφορικά με το παραπάνω θέμα, σας πληροφορούμε ότι:

Σύμφωνα με την ΚΟΑ Μεταπ/νων Οτρ/κών η τιμή της σταφίδας είναι ελεύθερη αλλά υφίσταται καθεστώς στήριξης του προϊόντος με:

- α) στρεμματική ενίσχυση που αναλογικά είναι αρκετά υψηλή,
- β) αποθεματοποίηση κατά τους δύο τελευταίους μήνες της περιόδου εμπορίας (Ιούλιος-Αύγουστος) με τιμές ελαφρώς κατώτερες από τις τιμές παραγωγού (σουλτανίνας).
- γ) ελάχιστη τιμή εισαγωγής με τιμές που καλύπτουν τις τιμές του κοινοτικού προϊόντος (σουλτανίνας).

Στην Κορινθιακή σταφίδα που ως γνωστόν παράγει μόνο η Χώρα μας, η διακύμανση της παραγωγής έχει ως αποτέλεσμα μεγάλη διακύμανση της τιμής, η οποία όμως είναι πάντα πάνω από την τιμή της σουλτανίνας. Οποιαδήποτε κρατική παρέμβαση στη διαμόρφωση των τιμών των σταφίδων δεν επιτρέπεται από τους κοινοτικούς κανονισμούς. Προκειμένου να ομαλοποιηθεί η αγορά της σταφίδας κορινθιακής ο ΑΣΟ και κατά τη φετινή περίοδο θα εμπορευθεί για λογαριασμό των παραγωγών σημαντικές ποσότητες Κορινθιακής σταφίδας. Σύμφωνα με τους Κοινοτικούς Κανονισμούς οι αιτήσεις για τη χορήγηση της στρεμματικής ενίσχυσης, της σταφίδας υποβάλλονται μέχρι το τέλος Νοεμβρίου, οι δε πληρωμές γίνονται μέχρι το τέλος Απριλίου. Στα πλαίσια αυτά θα καταβληθεί προσπάθεια να γίνουν οι πληρωμές όσο το δυνατό συντομότερα.

Για τις ζημιές που προξενήθηκαν στη Φυτική Παραγωγή από την ανεμοθύελλα της 13ης Σεπτεμβρίου στην Επαρχία Αιγιαλείας Ν. Αχαΐας από την οποία ζημιώθηκαν καλλιέργειες κορινθιακής σταφίδας, αμπέλια, ελιές και μηλοειδή, υποβλήθηκαν στον ΕΛΓΑ συνολικά 520 δηλώσεις ζημιών από 25 Κοινότητες. Οι εκτιμήσεις των παραπάνω ζημιών έχουν ήδη ολοκληρωθεί και στις περισσότερες Κοινότητες έχει ολοκληρωθεί και η διαδικασία κοινοποίησης των πορισμάτων εκτίμησης.

Για τις ζημιές αυτές, καθώς και για τις υπόλοιπες μικροζημιές που σημειώθηκαν κατά τους μήνες Μάιο και Ιούλιο στην εν λόγω περιοχή, από τον ΕΛΓΑ θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για τη συντόμευση της διαδικασίας εκκαθάρισης ώστε οι αποζημιώσεις να καταβληθούν στους δικαιούχους παραγωγούς το συντομότερο δυνατόν.

Διευκρινίζεται ότι οι ζημιές που δημιουργήθηκαν στην περιοχή αυτή κατά τη φάση της αποξήρανσης της Κορινθιακής σταφίδας εξαιτίας της υψηλής ατμοσφαιρικής υγρασίας λόγω των συνεχών βροχοπτώσεων καθώς και οι διάφορες άλλες ζημιές στα ξηραντήρια, δεν καλύπτονται ασφαλιστικά και δεν αποζημιώνονται από τον ΕΛΓΑ.

Το Υπουργείο Γεωργίας συγκεντρώνει στοιχεία για τις ζημιές που προκλήθηκαν στην παραγωγή σταφίδας από τις πρόσφατες δυσμενείς καιρικές συνθήκες και οι οποίες δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον ΕΛΓΑ, προκειμένου να μορφώσει σαφή και ολοκληρωμένη εικόνα της έκτασης και του ύψους των ζημιών αυτών και στη συνέχεια να εξετάσει τη δυνατότητα και αναγκαιότητα λήψης μέτρων υπέρ των πληγέντων παραγωγών.

Η Α.Τ.Ε. κατά πάγια τακτική χορηγεί στους παραγωγούς που γεωργοκτηνοτροφικές τους εκμεταλλεύσεις ζημιώνονται από δυσμενείς καιρικές συνθήκες, πυρκαγιές και άλλα αίτια τις απαραίτητες πιστωτικές διευκολύνσεις (αναστολή εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων οφειλών, χορήγηση νέων καλλιεργητικών δανείων) για να μπορέσουν ν' αντιμετωπίσουν οικονομικές τους δυσχέρειες από τις ζημιές που έπαθαν και να συνεχίσουν ομαλά την παραγωγική τους δραστηριότητα.

Η παραγωγή λεμονιών στο Ν. Αχαΐας προβλέπεται να φτάσει τους 40.000 τον. έναντι 50.000 τον. πέρυσι δηλ. μειωμένη κατά

20% φέτος η παραγωγή έναντι της περυσινής.

Μέχρι σήμερα εξήχθησαν 4.000 τον. ενώ 7.000 διατέθηκαν στην εσωτερική αγορά και τούτο διότι η φετινή χρονιά χαρακτηρίζεται ως όψιμος.

Οι τιμές στα χέρια του παραγωγού για φέτος ξεκίνησαν από 120-130 δρχ. το κιλό στην αρχή της εμπορικής περιόδου και στη συνέχεια ακολούθησαν μια πιστωτική τάση και σήμερα η τιμή στα χέρια του παραγωγού είναι 60-65 δρχ. το κιλό για προϊόν συγκομισμένο στο συσκευαστήριο. Οι ίδιες τιμές επικράτησαν και την αντίστοιχη περυσινή περίοδο

Το προϊόν υπάγεται στην Κοινή Οργάνωση της Αγοράς όπου δεν προβλέπεται στήριξη της τιμής διάθεσης του προϊόντος ως λωπό, ενώ κάθε παρόμοια με τα ανωτέρω εθνική απόφαση, αντίκειται στο ισχύον κοινοτικό καθεστώς.

Όσον αφορά το ελαιόλαδο αυτό υπάγεται στην Κοινή Οργάνωση Αγοράς (ΚΟΑ) της Ε.Ε. και τα διάφορα μέτρα για τη στήριξη του, αποφασίζονται από τα όργανα της Κοινότητας με την συμμετοχή των Κ.Μ. Σύμφωνα με τους σχετικούς Κοινοτικούς Κανονισμούς η ενίσχυση στην παραγωγή ελαιολάδου, πρέπει να καταβάλλεται στους "μικρούς" παραγωγούς από 16/10 έως 31/12 κάθε έτους και στους "μεγάλους" από 16/10 έως την εκκαθάρισή τους. Σύμφωνα με τα στοιχεία που άρχισαν φέτος (για την ελαιοκομική περίοδο 1995-96) από την 16/10/96 έχει ήδη καταβληθεί πάνω από το 80% του συνολικού ποσού ενίσχυσης στους ελαιοπαραγωγούς και προβλέπεται να ολοκληρωθεί στα προβλεπόμενα από τους Κανονισμούς χρονικά πλαίσια.

Τα μέτρα της γεωργικής πολιτικής που εφαρμόζονται στη Χώρα μας από το 1981, εντάσσονται στην συντριπτική τους πλειοψηφία στα πλαίσια της κοινής αγροτικής πολιτικής. Οι εξαιρέσεις είναι οριακές και αφορούν κυρίως την αγροτική πίστη και ασφάλιση.

Η εφαρμογή της ΚΑΠ έχει σαν αποτέλεσμα σημαντικά οφέλη για τον έλληνα αγρότη:

Στα οφέλη αναφέρουμε το επίπεδο στήριξης της ελληνικής γεωργίας, έτσι όπως προσμετράται από δόκιμες επιστημονικές μεθόδους διεθνών οργανισμών, υπερβαίνει το 40%. Αυτό σημαίνει ότι για ακαθάριστη γεωργική πρόσοδο 100 δρχ. οι 40 προέρχονται από την εφαρμογή της ΚΑΠ. Εάν μάλιστα από την ακαθάριστη πρόσοδο αφαιρέσουμε ένα 25% περίπου που αφορά στις γεωργικές εισροές, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η εφαρμογή της ΚΑΠ συντελεί στη δημιουργία πλέον του 50% της καθαρής προστιθέμενης αξίας δηλαδή του συνολικού αγροτικού εισοδήματος.

Ο δείκτης του κατά κεφαλή αποπληθωρισμένου γεωργικού εισοδήματος για τη Χώρα μας με βάση το 1989-90-91=100, έχει ως εξής:

1980: 74
1981: 79
1982: 81
1983: 73
1984: 80
1985: 82
1986: 81
1987: 82
1988: 83
1989: 101
1990: 85
1991: 114
1992: 97
1993: 90
1994: 99
1995: 101

Παρατηρείται μια συνεχής ανοδική τάση, χωρίς βέβαια να αποφεύγονται οι κατά καιρούς οξείες αυξομειώσεις, οι οποίες οφείλονται σε εξαιρετικά δυσμενείς καιρικές συνθήκες.

Ο Υπουργός
ΣΤΕΦ. ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ"

11. Στην με αριθμό 448/6.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 26/28.11.96 έγγραφο από τον Υφυπουργό Πολιτισμού η ακόλουθη απάντηση:

" Σε απάντηση της ερώτησης 448/6.11.96 σχετικά με την αποπεράτωση της κατασκευής του Κλειστού Γυμναστηρίου Πρέβεζας σας γνωρίζουμε τα εξής:

Μετά τη διάλυση της εργολαβίας με την οποία κατασκευαζόταν το Κλειστό αυτό Γυμναστήριο, η Γ.Γ.Α. προχωρεί ήδη στην σύνταξη μελέτης με βάση την οποία θα δημοπρατηθεί η φάση ολοκλήρωσης των εργασιών κατασκευής του Κλειστού Γυμναστηρίου.

Η μελέτη αυτή είναι απαραίτητη, δεδομένου ότι η αρχική φάση κατασκευής παρουσίασε σημαντικές κακοτεχνίες, ενώ παράλληλα άλλαξαν σημαντικά και ο αντισεισμικός κανονισμός, αλλά και οι κανονισμοί πυρασφαλείας.

Ο Υφυπουργός

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΟΥΡΑΣ"

12. Στην με αριθμό 469/7.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 29/28.11.96 έγγραφο από τον Υφυπουργό Πολιτισμού η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 469/7.11.96 σχετικά με το θέμα της χρηματοδότησης αθλητικών έργων στο νησί της Σύμης το 1997, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Με βάση τη μελέτη της Γ.Γ.Α. θα επιδιωχθεί η ένταξη στο Π.Δ.Ε. του 1997 για νέα αθλητικά κέντρα, η κατασκευή του αθλητικού κέντρου με στίβο 350 μ. και με όλες τις απαραίτητες εγκαταστάσεις προκειμένου με εξασφαλισμένη την χρηματοδότηση να δημοπρατηθεί μέσα στο επόμενο έτος.

Για να ενταχθεί η κατασκευή αθλητικών χώρων στο Νομαρχιακό ή στο Περιφερειακό πρόγραμμα με χρηματοδότηση από το Π.Δ.Ε θα πρέπει να υποβληθούν εγκαίρως στην Γ.Γ.Α συγκεκριμένες προτάσεις με προϋπολογισμούς και Τεχνικές περιγραφές, ώστε να υπάρχουν οι προϋποθέσεις ένταξης των προτεινομένων έργων.

Επειδή το νησί είναι εξαιρετικά βραχώδες θα πρέπει για όλες τις πιο πάνω προτάσεις που θα υποβληθούν στην Γ.Γ.Α να έχουν εξασφαλιστεί κατάλληλοι και επαρκείς χώροι.

Ο Υφυπουργός

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΘ. ΦΟΥΡΑΣ"

13. Στην με αριθμό 484/7.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 67/27.11.96 έγγραφο από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 484/7.11.96 που κατέθεσαν στη Βουλή οι Βουλευτές κ.κ. Μήτσος Κωστόπουλος και Ορέστης Κολοζύφ παρακαλούμε να πληροφορήσετε τους κ.κ. Βουλευτές σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΥΔΑΠ τα εξής:

Τα αντιπλημμυρικά έργα στο ρέμα των Ευπειρίδων το οποίο

διασχίζει τις περιοχές 'Ανω Λιοσίων, Ζεφυρίου και Καματερού έχουν δημοπρατηθεί με προϋπολογισμό 4,2 δισ. δρχ.

Έχει εγκατασταθεί ήδη ο ανάδοχος και άμεσα θα γίνει η έναρξη εργασιών.

Ο Υπουργός

Κ.ΛΑΛΙΩΤΗΣ"

14. Στην με αριθμό 529/8.11.96 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 34/28.11.96 έγγραφο από τον Υφυπουργό Πολιτισμού η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 529/8.11.96 σχετικά με το θέμα κατασκευής Κλειστού γυμναστηρίου στο Δήμο Καματερού, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Δεν έχει υποβληθεί συγκεκριμένο αίτημα από το Δήμο στη Γ.Γ.Α. για κατασκευή Κλειστού Γυμναστηρίου.

Εφ' όσον υποβληθεί συγκεκριμένη πρόταση, η Γ.Γ.Α. δια των αρμοδίων υπηρεσιών της θα εξετάσει σε συνεργασία με τις Τεχνικές Υπηρεσίες του Δήμου ποιος τύπος Κλειστού Γυμναστηρίου εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες του Δήμου από τις τυποποιημένες μελέτες που διαθέτει η αρμόδια Δ/νση.

Προηγουμένως βέβαια θα πρέπει να γίνει αυτοψία για την επιλογή του καταλληλότερου Δημοτικού χώρου. Ο χώρος αυτός δεν χρειάζεται να αποκτηθεί από την Γ.Γ.Α. αλλά θα πρέπει να παραμείνει δημοτικός και μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του Γυμναστηρίου αυτό θα ανήκει στο Δήμο που θα αναλάβει τα έξοδα λειτουργίας και συντήρησής.

Όταν ολοκληρωθούν τα προαναφερόμενα θα μπορέσει η Γ.Γ.Α. να προγραμματίσει την ένταξη της κατασκευής του Γυμναστηρίου σε πρόγραμμα νέων αθλητικών έργων.

Ο Υφυπουργός

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΘ. ΦΟΥΡΑΣ"

ΠΡΟΕΔΡΟΣ(Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα, ότι κατόπιν συνεννοήσεων με τον κύριο Πρωθυπουργό και σύμφωνα με το άρθρο 143 του Κανονισμού της Βουλής, τη Δευτέρα, 9 Δεκεμβρίου 1996, θα διεξαχθεί προ ημερησίας διατάξεως συζήτηση με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης και θέμα "την πορεία της Χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση".

Η συνεδρίαση θα αρχίσει ακριβώς στις 6.30'. Δεν θα συζητηθούν επίκαιρες ερωτήσεις, όπως αποφασίσαμε στη Διάσκεψη των Προέδρων και παρακαλείσθε να προσέλθετε τη συγκεκριμένη ώρα.

Ο συνάδελφος Βουλευτής Επικρατείας κ.Κώστας Στεφανής ζητάει την άδεια του Σώματος για απουσία του στο εξωτερικό, στο διάστημα από 7-12-96 μέχρι και 10-12-96.

Εγκρίνει το Σώμα;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ(Απόστολος Κακλαμάνης): Η Βουλή ενέκρινε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι Συνάδελφοι εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη

ΤΩΝ ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Επίκαιρες Ερωτήσεις πρώτου κύκλου: (Άρθρα 129, παρ.3, 130 παρ 2κ' 3 Καν. Βουλής)

Πρώτη στην ημερήσια διάταξη είναι η με αριθμό 360/2-12-96 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος, κ. Παναγιώτη Σγουριδίδη προς τους Υπουργούς Εσωτερικών-Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος - Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Γεωργίας, σχετικά με τις καταστροφές που προκλήθηκαν από τις βροχοπτώσεις στο Νομό Ξάνθης και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την αντιμετώπιση των ζημιών, οικονομικής ενίσχυσης των πληγέντων κ.λπ.

Η ερώτηση του Αντιπροέδρου κ. Σγουριδίδη έχει ως εξής:

"Στις 30-11-96 μεγάλη βροχόπτωση δημιούργησε βιβλικές καταστροφές, μετατρέποντας το Νομό Ξάνθης σε μια απέραντη λίμνη. Η κατάσταση είναι τραγική διότι:

α) Έχει διακοπεί η κυκλοφορία λόγω ζημιών στις εθνικές οδούς Ξάνθης, Σταυρούπολης, Εχίνου και Ξάνθης, Πόρτο Λάγος, καθώς και στις επαρχιακές οδούς Πολύσιτου, Συδινης, Κιμεριών, Πηγαδίων.

β) Υπάρχουν εκτεταμένες καταστροφές στο σιδηροδρομικό δίκτυο και στα δίκτυα Ο.Τ.Ε.-Δ.Ε.Η..

γ) Πλημμύρισαν καλλιεργημένες εκτάσεις με βαμβάκι και σιτηρά, καθώς και χίλια διακόσια σπίτια, καταστήματα, εργοστάσια, αποθήκες. Τέλος,

δ) Θρηνήσαμε τρεις νεκρούς, πολλούς τραυματίες και οι κτηνοτρόφοι έχασαν πολλά ζώα από τα κοπάδια τους.

Για τους λόγους αυτούς:

Ερωτώνται οι κύριοι Υπουργοί:

Αν θα υπάρξουν οι αναγκαίες πιστώσεις για να αποκατασταθούν οι ζημιές στα οδικά, σιδηροδρομικά και ενεργειακά δίκτυα.

Αν θα δοθούν αποζημιώσεις στους γεωργούς και κτηνοτρόφους πέραν αυτών που καλύπτει ο Ο.Γ.Α.

Τέλος, αν θα αποζημιωθούν οι ιδιωτικές περιουσίες όπως συνέβη πρόσφατα στο Νομό Αττικής".

Ο Υπουργός Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. κ. Κώστας Λαλιώτης έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΑΛΙΩΤΗΣ (Υπ. Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.): Κύριε Πρόεδρε, όπως ασφαλώς ξέρεi και ο κ. Σγουριδίδη -γιατί ήταν παρών όλες τις ημέρες- η πρόσφατη θεομηνία που έπληξε το Νομό της Ξάνθης έχει προξενήσει πολλές και ανυπολόγιστες ζημιές. Η εικόνα που παρουσιάζουν ορισμένα χωριά είναι εικόνα βιβλικής καταστροφής. Οι ζημιές αναφέρονται και στα δίκτυα υποδομών, οδικά δίκτυα, δίκτυα ύδρευσης, άρδευσης και ανιπλημμυρικά έργα. Οι ζημιές αναφέρονται στον οικιστικό ιστό, γιατί έχουν υποστεί ζημιές πάρα πολλά σπίτια στην Παλιά Πόλη, αλλά και σε πολλά χωριά και στην ορεινή και στην πεδινή ζώνη του Νομού. Οι ζημιές αναφέρονται στην αγροτική καλλιέργεια και στις κτηνοτροφικές μονάδες και βεβαίως οι ζημιές αναφέρονται και σε καταστήματα, βιοτεχνίες και βιομηχανίες.

Από την πρώτη στιγμή, πολύ έγκαιρα και σε πλήρη συνεννόηση και συντονισμό, ο κρατικός μηχανισμός με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους πολίτες έδρασαν αποτελεσματικά. Νομίζω, ότι όλοι οι φορείς το έχουν αναγνωρίσει, όπως και όλοι οι πολίτες. Η βασική μας προτεραιότητα ήταν να υπάρξουν ανθρώπινα συνθήκες διαβίωσης στους πληγέντες. Ακριβώς, γι' αυτό το λόγο, φροντίσαμε να υπάρξουν εναλλακτικές προτάσεις και λύσεις και για τη δωρεάν στέγαση και τη δωρεάν διανομή τροφίμων.

Επίσης, άμεση προτεραιότητα ήταν να αποκατασταθούν οι ζημιές σε όλα τα δίκτυα του Ο.Τ.Ε., της Δ.Ε.Η. και της ύδρευσης και να αποκατασταθεί η οδική συγκοινωνία προς την ορεινή ζώνη. Όλα αυτά μέρα με τη μέρα, έγιναν και γίνονται πραγματικότητα. Υπάρχει όμως και το μεγάλο πρόβλημα πώς θα επανέλθει σε ομαλό επίπεδο η κοινωνική και οικονομική ζωή. Και θα επανέλθει μόνο, αφού και εφόσον υπάρξει αρωγή από την Πολιτεία.

Η Κυβέρνησή μας, από το 1994 και μετά, έχει δείξει δείγματα γραφής και ως προς την ευθύνη και ως προς την ευαισθησία και έχει μεριμνήσει για την αποκατάσταση των πληγέντων σε πάρα πολλές περιοχές. Και απλώς αναφέρω επειδή υπάρχει αντιστοιχία, την πολιτικής μας και την ολοκληρωμένη παρέμβασή μας στην περιοχή της Καρδίτσας.

Θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο, με παρεμβάσεις και με πόρους και με ειδικά έργα και ειδική μέριμνα, να υπάρξει αποκατάσταση του οικιστικού ιστού, αποκατάσταση της εμπορικής και της οικονομικής ζωής και αποκατάσταση παραγωγική σε όλο το Νομό της Ξάνθης και όπου αλλού έχουν πληγεί.

(Στο σημείο αυτό ακούγεται ο προειδοποιητικός ήχος λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υπουργού)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Και βεβαίως θα υπάρξει αποκατάσταση και όλων των δικτύων και των έργων υποδομής.

Τα μέτρα τα οποία θα λάβουμε, κύριε Πρόεδρε, ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παρακαλώ να συμπληρώσετε στη δευτερολογία σας, κύριε Υπουργέ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΑΛΙΩΤΗΣ (Υπ. Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.):... Θα είναι μέτρα που θα είναι κατ'αντιστοιχία με εκείνα που λάβαμε στην Καρδίτσα και σε άλλες περιοχές που είχαν υποστεί ζημιές από πλημμύρες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Αντιπρόεδρος κ. Σγουριδίδη, έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κύριε Πρόεδρε, το προηγούμενο Σαββατοκύριακο, περίοδος μουσώνων, μετέτρεψε το Νομό Ξάνθης σε Μπαγκλαντές. Είχαμε βιβλική καταστροφή. Χάθηκαν τρεις ζωές. Χάθηκαν γεωργικές καλλιέργειες, χάθηκαν κτηνοτροφικές περουσίες. Γκρεμίστηκαν γέφυρες, χωριά μπαζώθηκαν. Σπίτια, τα πήρε το νερό. Οδικά δίκτυα έχουν κοπεί, που ακόμη και σήμερα δεν έχουν αποκατασταθεί. Βυθίστηκε όλος ο Νομός στη δυστυχία.

Το ρεκόρ όμως, Γκίνες, σημειώθηκε στο εξής: Τα τηλεοπτικά κανάλια έδειξαν εικόνες οι οποίες υπολείπονταν της πραγματικότητας, για πρώτη φορά. Αυτά που έδειχναν τα τηλεοπτικά κανάλια, ήταν λιγότερα από αυτά τα οποία συνέβησαν στο Νομό.

Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι πράγματι η Κυβέρνηση από την πρώτη στιγμή ήταν παρούσα. Κλιμάκιο Υπουργών με τον κ. Λαλιώτη, τον κ. Πετσάλνικο και άλλους Υπουργούς βρέθηκε εκεί και συμπαραστάθηκε ηθικά.

Όπως, επίσης, μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι οι υπηρεσίες της Νομαρχίας λειτούργησαν άψογα. Γιατί αν δεν λειτούργησαν οι υπηρεσίες αυτές θα θρηνούσαμε και άλλα θύματα και το χαμό και άλλων χωριών.

Θα υπέθετε κανείς, μετά απ' όλα αυτά που είπα, ότι η ερώτηση κατετέθη για "την τιμή των όπλων". Δεν είναι, όμως, έτσι.

Δεν σας υποπιμώ, κύριε Υπουργέ Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, αλλά την ερώτησή την υπέβαλα στους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Εσωτερικών. Διότι πράγματι χρειάζεται να βρεθούν πόροι για να μπορεί το σχέδιο αποκατάστασης του Νομού να έλθει σε πέρας.

Μπορεί να έχετε εξελιχθεί σε Υπουργό συντονιστή λοιμών, σεισμών και καταποντισμών, αλλά χρειάζεται το σχέδιο ανασυγκρότησης να χρηματοδοτηθεί από πόρους, ώστε να μπορεί πράγματι ο Νομός Ξάνθης, που σήμερα χειμάζει, να βρει ξανά την κοινωνική του ζωή.

Εκείνο για το οποίο χαίρομαι είναι, γιατί βρίσκεται παρών σήμερα ο κύριος Πρωθυπουργός και πιστεύω ότι με την ευαισθησία που θα δείξει για τον ευαίσθητο Νομό της Ξάνθης, θα μπορέσουμε να δούμε καλύτερες ημέρες.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κύριος Υπουργός έχει το λόγο, τον οποίο επίσης ερωτάτε, κύριε συνάδελφε.

Δεν ερωτάτε μόνο τους Υπουργούς που είπατε. Ερωτάτε και τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων

'Εργων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΑΛΙΩΤΗΣ (Υπ. ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.): Κύριε Πρόεδρε, ασφαλώς ο κ. Σγουρίδης δεν θα εννούσε ότι συντονίζω τους λοιμούς, τους σεισμούς και τις πλημμύρες.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Για τους λοιμούς και τους σεισμούς, συντονιστής είναι ο κύριος Πρωθυπουργός.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΑΛΙΩΤΗΣ (Υπ. ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.): Κύριε 'Εβερτ, νομίζω ότι είναι τόσο σοβαρό το θέμα, που δεν χρειάζεται τέτοιο χιούμορ.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Ασφαλώς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΑΛΙΩΤΗΣ (Υπ. ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.): Είναι αλήθεια, ότι εδώ και τρία χρόνια το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων έχει αναλάβει μία συντονιστική δράση για την αποκατάσταση των ζημιών, που προξενούν φυσικά φαινόμενα, πάντα σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και τους συναρμόδιους Υπουργούς.

Η κυβερνητική πολιτική είναι ενιαία και έχει συγκεκριμένα δείγματα γραφής. Συγκεκριμένα για τις πλημμύρες η παρέμβασή μας έχει ως μοντέλο την Καρδίτσα.

Για τους σεισμούς η παρέμβασή μας έχει ως μοντέλο την Κοζάνη και τα Γρεβενά. Νομίζω ότι κανείς δεν μπορεί να βρει ψεγάδια σ' αυτήν την πολιτική, γιατί ήταν ακαριαία, αποτελεσματική και αποδοτική, όχι μόνο για την αποκατάσταση των πρόσκαιρων προβλημάτων, αλλά γιατί συνέδεε αυτήν την αποκατάσταση, με ένα σχέδιο ανασυγκρότησης παραγωγικής, οικιστικής, πολεοδομικής και χωροταξικής, σε όλες αυτές τις περιοχές.

Ακριβώς το ίδιο θα κάνουμε και στην Ξάνθη, γιατί οι ζημιές είναι πολύ μεγάλες και υπάρχουν κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα αλλά και προβλήματα ύψιστης εθνικής σημασίας, γιατί θα πρέπει και η χριστιανική κοινότητα και η μουσουλμανική, να δουν πολύ κοντά την Πολιτεία να συμπαρίσταται στα προβλήματά τους. Ομιλώ για την ορεινή ζώνη, που έχει υποστεί πάρα πολλές ζημιές. Ομιλώ για το κέντρο της Παλαιάς Πόλης, που και εκεί έχουν υποστεί οι πολίτες ζημιές, αλλά και για την πεδινή ζώνη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, τελειώνετε, γιατί έχετε υπερβεί το χρόνο σας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΑΛΙΩΤΗΣ (Υπ. ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.): Ακριβώς, γι' αυτό το λόγο μετά λίγες ημέρες, πάλι σαν κλιμάκιο κυβερνητικό, θα πούμε τι ακριβώς θα γίνει, με ποιο χρονοδιάγραμμα και με ποιους πόρους. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ακολουθούν οι υπ' αριθμόν. 2, 3, 4 και 5 επίκαιρες ερωτήσεις, που αναφέρονται στο αυτό θέμα και οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 131 παρ. 4, συζητούνται ταυτοχρόνως, χωρίς να επηρεάζονται τα δικαιώματα των ομιλητών ως προς το χρόνο της ομιλίας τους.

Δεύτερη στην ημερήσια διάταξη είναι η υπ' αριθμόν 362/29/2.12.96 επίκαιρη ερώτηση του Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας κ. Μιλτιάδη 'Εβερτ προς τον κύριο Πρωθυπουργό, "σχετικά με την ανάληψη πρωτοβουλιών, για να γίνει διάλογος με τους αγρότες και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων επίλυσης των προβλημάτων του αγροτικού τομέα.

Τρίτη στην ημερήσια η με αριθμό 359/28/2.12.96 επίκαιρη ερώτηση της Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κας Αλέκας Παπαρήγα προς τον κύριο Πρωθυπουργό, σχετικά με τις κινητοποιήσεις των αγροτών, την εισοδηματική ενίσχυση των βαμβακοπαραγωγών, τη ρύθμιση των αγροτικών χρεών, την αύξηση των εξισωτικών αποζημιώσεων στους κτηνοτρόφους κ.λπ.

Τέταρτη στην ημερήσια διάταξη είναι η με αριθμό 367/30/2.12.96 επίκαιρη ερώτηση του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου, κ. Νικολάου Κωνσταντόπουλου προς τον κύριο Πρωθυπουργό, σχετικά με τα κριτήρια της χαριστικής ρύθμισης χρεών και οφειλών φυσικών και νομικών προσώπων, τις προθέσεις της Κυβέρνησης για ρύθμιση των

αγροτικών χρεών και τη λήψη μέτρων προστασίας του εισοδήματος των αγροτών.

Πέμπτη στην ημερήσια διάταξη είναι η με αριθμό 368/31/2.12.96 επίκαιρη ερώτηση του Προέδρου του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Δημητρίου Τσοβόλα προς τον κύριο Πρωθυπουργό, σχετικά με τα μέτρα που προτίθεται να λάβει η Κυβέρνηση για ρύθμιση των αγροτικών χρεών, την κατάργηση των τόκων υπερημερίας, την οικονομική ενίσχυση των βαμβακοπαραγωγών κ.λπ.

Η ερώτηση του κ. Μιλτιάδη 'Εβερτ, έχει ως εξής:

"Οι τελευταίες αγροτικές κινητοποιήσεις, αποτέλεσμα της βαθιάς κρίσης που αντιμετωπίζει σήμερα ο αγροτικός τομέας, καταδεικνύουν το μεγάλο πρόβλημα που έχει δημιουργήσει μια σειρά λαθών και παραλείψεων της Κυβέρνησης.

'Όταν το 22% του ενεργού πληθυσμού της Χώρας εξεγείρεται, είναι αδιανόητο η Κυβέρνηση και ο Πρωθυπουργός της Χώρας να παραμένουν απαθείς.

Οι εμπρηστικές δηλώσεις του Υπουργού Γεωργίας, η ανυπαρξία κυβερνητικών μέτρων, με επιστέγασμα τα προβλεπόμενα στον Προϋπολογισμό ισχνά κονδύλια για την αντιμετώπιση των εκρηκτικών για τον αγροτικό τομέα προβλημάτων, αλλά και η απάθεια της Κυβέρνησης και του Πρωθυπουργού μπροστά στα προβλήματα, επιδεινώνουν την ένταση που επικρατεί στο χώρο.

Κανείς δεν δικαιούται να παραμείνει απαθής στην μεγάλη κρίση.

Τα αιτήματα των αγροτών είναι δίκαια και επιβάλλουν τη λήψη γενναίων και άμεσων μέτρων, αποδεκτών από την Ευρωπαϊκή Ένωση, που στόχο θα έχουν τη μείωση του κόστους παραγωγής, ώστε να καταστεί ο αγροτικός τομέας ανταγωνιστικός.

Κατόπιν αυτών, ερωτάται ο κύριος Πρωθυπουργός:

Γιατί δεν αναλαμβάνει προσωπική πρωτοβουλία για να γίνει διάλογος με τους εξεγερμένους αγρότες, ώστε να εξευρεθούν λύσεις στα εκρηκτικά προβλήματα του αγροτικού τομέα, που τελικά θα βοηθήσουν στην ανόρθωση ενός σημαντικού κλάδου της ελληνικής οικονομίας;"

Η ερώτηση της κας Αλέκας Παπαρήγα έχει ως εξής:

"Η πρωτοφανής για τα τελευταία είκοσι χρόνια μαζική και ενωτική κινητοποίηση των αγροτών, βάζει την Κυβέρνηση, κατά τον πιο άμεσο τρόπο, μπροστά στις ευθύνες της.

Θα συνεχίσει την καταστροφική για τη μικρομεσαία αγροτιά και την αγροτική οικονομία της Χώρας, πολιτική της;

Θα συνεχίσει να καθορίζει τη στάση της σύμφωνα με τα πλαίσια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, της συμφωνίας της GATT και του Μάαστριχτ;

Και, εάν οι αποφάσεις των Βρυξελλών αποτελούν μονόδρομο για την Κυβέρνηση, τουλάχιστον θα πάρει ορισμένα μέτρα άμεσα για την ανακούφιση των αγροτών, που αντιμετωπίζουν το φάσμα της χρεωκοπίας;

Ερωτάται ο κύριος Πρωθυπουργός:

Θα δοθεί στους βαμβακοπαραγωγούς η εισοδηματική ενίσχυση από τον κρατικό Προϋπολογισμό ή άλλους πόρους όπως ζητούν οι αγρότες;

Θα προχωρήσει σε ρύθμιση των χρεών σύμφωνα με τις προτάσεις των αγροτών;

Θα καθορίζει τιμή τράντζιτ για το πετρέλαιο που χρησιμοποιούν οι αγρότες για τις καλλιερνητικές φροντίδες;

Θα μειωθεί ο Φ.Π.Α. για τα μέσα και εφόδια στο 8%;

Θα αυξησει τις εξισωτικές αποζημιώσεις στους κτηνοτρόφους;

Θα σταματήσει η Κυβέρνηση τη βιομηχανία μηνύσεων και καταδικών των αγροτών;"

Η ερώτηση του κ. Νικολάου Κωνσταντόπουλου έχει ως εξής:

"Η αγροτική οικονομία αντιμετωπίζει προβλήματα που δημιουργήθηκαν με ευθύνη όλων των κυβερνήσεων που παρέλειψαν εγκληματικά το σχεδιασμό αγροτικής πολιτικής στήριξης και διαρθρωτικών παρεμβάσεων. Η συνέχιση της ίδιας τακτικής από την Κυβέρνηση, θα ανακυκλώνει τα προβλήματα, ενώ στον Προϋπολογισμό του 1997 υπάρχει πραγματική μείωση των κονδυλίων προς τη Γεωργία κατά 4,4%.

Η μεγάλη πλειοψηφία των μικρών και μεσαίων αγροτών

απειλείται με αφανισμό, λόγω των χρεών τους στην Αγροτική Τράπεζα που αδυνατούν πλέον να αποπληρώσουν.

Προσφάτως η Κυβέρνηση ρύθμισε τα χρέη προς το Δημόσιο, μεταξύ των οποίων και των Ποδοσφαιρικών Αγωνιών των Εταιρειών, αλλά και οφειλών για διαφυγή φόρων και δασμών.

Ερωτάται ο κύριος Πρωθυπουργός:

1. Με ποια κοινωνικά, αναπτυξιακά ή δημοσιονομικά κριτήρια έδωσε πολιτική προτεραιότητα στη χαριστική ρύθμιση χρεών και οφειλών φυσικών και νομικών προσώπων ακόμα και από προκλητική διαφυγή φόρων και δασμών;

2. Γιατί αρνείται τη ρύθμιση των χρεών των αγροτών και παραγωγών προς την Αγροτική Τράπεζα, με τον καθορισμό, μετά από διάλογο ενός μεσομακροπρόθεσμου χρονοδιαγράμματος εξόφλησης των βασικών και πραγματικών χρεών σε άτοκες δόσεις, διαγράφοντας ανατοκισμούς, υπερημερίες και πρόστιμα;

3. Γιατί η Κυβέρνηση δεν προώθησε ούτε έλυσε, μέχρι σήμερα τα δίκαια και ώριμα αιτήματα για στήριξη του εισοδήματος των αγροτών και μείωση του κόστους παραγωγής, στα οποία είχε δεσμευτεί πριν ενάμιση χρόνο και προεκλογικά υποσχέθηκε ότι θα έδινε άμεση λύση;"

Η ερώτηση του κ. Δημητρίου Τσοβόλα έχει ως εξής:

"Η αντιαγροτική και ανάληψη πολιτική της Κυβέρνησης, οδηγεί τους αγρότες, όλο και περισσότερο στην περιθωριοποίηση και την γεωργική οικονομία της Χώρας μας σε αδιέξοδο και χρεωκοπία.

Η βαμβακοκαλλιέργεια τίθεται σε διωγμό. Η καπνοκαλλιέργεια το ίδιο. Η ελαιοκαλλιέργεια και τα σιτηρά σε διάλυση. Η αμπελοκαλλιέργεια σε εγκατάλειψη και τα οπωροκηπευτικά στις χλωματερές.

Τίποτα το γεωργικό δεν έχει μείνει όρθιο στην Ελλάδα. Όλα οδηγούνται στην καταστροφή και οι αγρότες στην πείνα, την εξαθλίωση και στο περιθώριο.

Επειδή, αποτέλεσμα της αντιαγροτικής πολιτικής της Κυβέρνησης είναι η Παναγροτική Πανελλαδική εξέγερση.

Ερωτάται ο κύριος Πρωθυπουργός:

1. Εάν η Κυβέρνηση θα προχωρήσει σε άμεση ρύθμιση των χρεών των αγροτών και στην κατάργηση των τόκων υπερημερίας.

2. Εάν θα δοθεί στους βαμβακοπαραγωγούς οικονομική ενίσχυση από τον κρατικό Προϋπολογισμό ή άλλους πόρους.

3. Εάν θα ιδρυθεί ένα πραγματικό και ουσιαστικό Ταμείο Ασφάλισης των αγροτών, ανάλογο με την προσφορά τους στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Χώρας.

4. Εάν θα μειωθεί ο Φ.Π.Α. για μηχανήματα, λιπάσματα, φυτοφάρμακα και για ό, τι άλλο αφορά την αγροτική παραγωγή στο 8%.

5. Εάν η Κυβέρνηση θα αντιπαχθεί στους μηχανισμούς τους Μάαστριχτ και της GATT και θα προχωρήσει στη χάραξη μιας εθνικής αγροτικής πολιτικής".

Ο Πρωθυπουργός κ. Κώστας Σημίτης έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης):

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πρώτη διαπίστωση από τις ερωτήσεις της Αξωματικής Αντιπολίτευσης είναι ότι η Αξωματική Αντιπολίτευση υιοθετεί όλα τα αιτήματα ορισμένων ομάδων αγροτών και πλειοδοτεί σ'αυτά.

Η Κυβέρνηση θα ήταν εύκολο να λειτουργήσει και αυτή, σ'αυτό το πνεύμα, και να ικανοποιήσει όλα αυτά τα αιτήματα, για να μπορέσει να εξακολουθήσει τη διαβίωσή της στην εξουσία χωρίς προβλήματα. Αλλά εμάς, εκείνο το οποίο μας ενδιαφέρει είναι να δώσουμε τη μάχη για τον Τόπο, να δώσουμε τη μάχη εκείνη, η οποία θα μας επιτρέψει να έχουμε μία ανταγωνιστική οικονομία, τη μάχη η οποία θα μας επιτρέψει να ενταχθούμε στις διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να εξασφαλίσουμε τους πόρους εκείνους, οι οποίοι θα μας οδηγήσουν σε μία δικαιότερη κοινωνία.

Εάν ακολουθήσουμε αυτήν την πορεία, θα κάνουμε βήματα προς την αντίθετη κατεύθυνση, θα κάνουμε βήματα προς μία κατεύθυνση η οποία θα ματαιώσει οποιαδήποτε πρόοδο

σ'αυτόν τον Τόπο. Άλλωστε στις εκλογές του Σεπτεμβρίου ο Ελληνικός Λαός, μας έδωσε τη δυνατότητα να διακυβερνήσουμε τον Τόπο, επειδή αρνήθηκε υπερβολικές υποσχέσεις, επειδή δεν θέλει αλόγιστες παροχές και σπατάλες, επειδή θέλει μια σοβαρή οικονομική πολιτική. Και εμείς είμαστε αποφασισμένοι να ακολουθήσουμε μία οικονομική πολιτική η οποία εγγυάται με σταθερότητα την πρόοδο στον Τόπο. Και θέλω να αναφέρω, ότι σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία, ο πληθωρισμός του Νοεμβρίου έχει πέσει στο 7,7% από το 8,1% τον Οκτώβριο, που αποτελεί μία σημαντική πρόοδο και δείχνει την επιτυχία της προσπάθειάς μας.

Απέναντι στα αιτήματα των αγροτών έχουμε σκύψει και έχουμε δώσει λύσεις με κριτήρια όμως. Και πρώτα απ'όλα το κριτήριο είναι κοινωνικό. Εμείς θέλουμε τον αγρότη να έχει στην ύπαιθρο μία δραστηριότητα που αποδίδει και θέλουμε τον αγρότη να έχει μέσα στο πλαίσιο της γενικής οικονομικής εξέλιξης ικανοποιητικές συνθήκες ζωής. Γι'αυτό και χθες, εδώ στη Βουλή, άρχισε η συζήτηση για την μετατροπή του Ο.Γ.Α. σε κύριο ταμείο ασφάλισης αγροτών. Και προβλέπουμε μία ετήσια δαπάνη 140 δισ., από φέτος και τα επόμενα χρόνια, για να έχουν οι αγρότες συντάξεις περίπου όπως τις έχουν και όλοι οι άλλοι κλάδοι εργαζομένων.

Τιμαριθμοποιήσαμε τις σημερινές αγροτικές συντάξεις κι αυτό σημαίνει ένα πρόσθετο εισόδημα στον αγροτικό χώρο 44 δισ. δραχμών. Διαγράψαμε χρέη συνεταιρισμών, πολλών εκατοντάδων δισεκατομμυρίων δραχμών και δώσαμε κίνητρα και ευκαιρίες σε ειδικές κατηγορίες αγροτών και κτηνοτρόφων. Προχωρήσαμε στην αντιμετώπιση των συνεπειών μεγάλων φυσικών καταστροφών.

Δεύτερη κατευθυντήρια γραμμή στην πολιτική που ακολουθούμε είναι ο σεβασμός των κοινοτικών κανόνων και της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Είμαστε μέσα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κι αυτό πρέπει να το σεβαστούμε, για να μπορέσουμε να το αξιοποιήσουμε. Ας μην ξεχνάμε ότι το 45% περίπου του εισοδήματος του Έλληνα αγρότη προέρχεται από κοινοτικές επιδοτήσεις.

Επομένως, εμείς δεν μπορούμε να πάρουμε μέτρα ενάντια σε όλους αυτούς τους Κανονισμούς, με κίνδυνο να επιβαρύνουμε τον Έλληνα φορολογούμενο και την Ελλάδα με πολλαπλές ποινές και πολλά δισεκατομμύρια. Πρέπει να αποφύγουμε επιβαρύνσεις δεκάδων δισεκατομμυρίων, τις οποίες θα συνεπάγονταν η αποδοχή αυτών των αιτημάτων.

Υπάρχει και κάποιο άλλο θέμα. Στα αιτήματα υπάρχει η επανεθνικοποίηση της αγροτικής πολιτικής. Αυτό είναι το θέμα των μεγάλων χωρών της Γερμανίας, της Μεγάλης Βρετανίας, οι οποίες θέλουν να δίνουν εθνικές ενισχύσεις, για να απαλλαγούν από τη χρηματοδότηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής που στρέφεται προς τους μικρούς. Εμείς θα ακολουθήσουμε μία πολιτική αντίθετη προς τα συμφέροντά μας; Βεβαίως όχι.

Μία τρίτη κατευθυντήρια γραμμή είναι η τήρηση της γενικής οικονομικής πολιτικής. Δεν πρέπει οποιοδήποτε μέτρο να ακυρώνει τις θυσίες τις οποίες κάνει ολόκληρος ο Ελληνικός Λαός. Και αν πάρουμε όλα τα αιτήματα που απαριθμησην τα Κόμματα της Αντιπολίτευσης, υπακούοντας στις μικρές ομάδες των αγροτών -γιατί δεν είναι όλοι οι αγρότες που έχουν αυτή τη στάση, είναι ορισμένοι αγρότες- θα διαπιστώσουμε ότι τα αιτήματα αυτά φθάνουν στο ύψος του ενός τρις, περίπου. Δηλαδή απαιτούν πόρους, ίσους προς εκείνους τους οποίους προσπαθούμε, με μια αγωνιώδη προσπάθεια, να εξασφαλίσουμε μέσα από τις νέες φορολογίες, μέσα από την περικοπή δαπανών, καλώντας τον Ελληνικό Λαό να περιορίσει αιτήματα και να υποστεί θυσίες. Δηλαδή "μονοκοπανιά", επειδή κάποιοι κλείνουν τους δρόμους, να θυσιάσουμε όλη την προσπάθεια, χωρίς να συλλογιστούμε τις συνέπειες. Δεν είμαστε διατεθειμένοι να διακινδυνεύσουμε με αυτόν τον τρόπο το μέλλον της Χώρας.

Μας λένε για διάλογο. Έγινε διάλογος. Πήγε ο Υφυπουργός Γεωργίας και ο Υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ στη Λάρισα και συνομίλησαν με τους αγρότες. Πήγε μετά ο Υπουργός Γεωργίας στη Λάρισα και συνομίλησε με τους αγρότες. Και έχει κατά καιρούς συνομιλήσει με όλες αυτές τις ομάδες, αλλά ο διάλογος έχει βεβαίως κάποια όρια.

Εμείς, όπως θα σας αναφέρω παρακάτω, έχουμε κάνει μία σειρά από κινήσεις, για να αντιμετωπίσουμε προβλήματα, αλλά δεν θέλουν τον διάλογο αυτοί οι οποίοι κινούνται. Θέλουν να επιβάλουν αποκλειστικά το δικό τους συμφέρον.

Για το βαμβάκι τώρα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, που είναι η κύρια αιτία της διαμάχης, πρώτα απ' όλα πάρθηκαν μία σειρά από μέτρα, όπως ο περιορισμός κατά ενάμιση μήνα της εκκοκκιστικής περιόδου. Η αύξηση των εγγυήσεων από τους εκκοκκιστές για την αποφυγή του κινδύνου μη πληρωμής των παραγωγών. Η συστηματοποίηση και αυστηροποίηση των ελέγχων για την καλύτερη διαχείριση των ενισχύσεων στο βαμβάκι. Πληρώνονται και οι 40 δραχμές κατά κιλό στο βαμβάκι, τις οποίες είχαμε αναφέρει ως προκαταβολή πριν από τις εκλογές και η καθυστέρηση οφείλεται στην απεργία των υπαλλήλων του Οργανισμού Βάμβακος. Αυτά είναι μόνιμα μέτρα, τα οποία είχαν παρθεί πριν από τις κινητοποιήσεις. Μετά, εξετάζοντας το πρόβλημα, αποφασίσαμε ότι δεν παρακρατείται οποιοδήποτε ποσό από τις επιδοτήσεις που δικαιούνται οι παραγωγοί.

Δεν συσχετίζονται τα χρέη τους με τα χρέη που έχουν ήδη προς την Αγροτική Τράπεζα. Παίρνουν τις επιδοτήσεις και η Τράπεζα δεν θα τους κρατά το χρέος τους, όπως θα πάρουν το αντίτιμο των προϊόντων τους και η Τράπεζα δεν θα τους κρατά το χρέος τους. Γιατί στην Καρδίτσα και στην περιοχή υπήρξαν φυσικές καταστροφές, υπήρξαν βροχές και δεν μπόρεσε η παραγωγή να έχει το συνηθισμένο ύψος. Υπάρχει ένα πρόβλημα. Αλλά το πρόβλημα αντιμετωπίζεται μ' αυτόν τον τρόπο και με τους άλλους τρόπους που θα αναφέρω.

Για τα χρέη τους, δόθηκε περίοδος χάριτος για δύο χρόνια. Και όλα τα χρέη μέχρι 31.12.96 θα ρυθμισθούν σε πέντε έως οκτώ χρόνια. Οι οφειλές απαλλάσσονται από τόκους υπερημερίας και η ρύθμιση γίνεται με το κατώτερο βασικό επιτόκιο. Όλα αυτά αποτελούν ένα πλαίσιο να αντιμετωπισθεί η ειδική περίπτωση. Πέρα από αυτό, εξετάζονται όλες οι ενστάσεις τις οποίες έκαναν οι παραγωγοί βαμβακιού σε σχέση με την καταγραφή της παραγωγής σε επιτροπές όπου συμμετέχουν οι εκπρόσωποι των συνεταιριστικών ενώσεων και των νομών, καθώς και εκπρόσωποι της ΓΕΣΑΣΕ και της ΣΥΔΑΣΕ και θα διαπιστωθεί αν ορθώς έγινε η καταγραφή της παραγωγής ή όχι.

Υλοποιείται και η απόφαση να πληρωθούν οι βαμβακοπαραγωγοί, που είχαν παραδώσει την παραγωγή τους την προηγούμενη καλλιεργητική περίοδο σε βιομηχανίες που έκλεισαν. Από τον ειδικό λογαριασμό του ΕΛΓΑ θα πάρουν τα λεφτά τους, παρ' όλο που οι βιομηχανίες που έδωσαν την παραγωγή τους έκλεισαν.

Επισπεύδονται και από τον ΕΛΓΑ οι διαδικασίες εκτίμησης και επανεξέτασης των καταστροφών τις οποίες προκάλεσαν οι καιρικές εξελίξεις και η καταβολή των αποζημιώσεων στους βαμβακοπαραγωγούς που είναι δικαιούχοι. Αυτά σε σχέση με τους βαμβακοπαραγωγούς.

Όσον αφορά το γενικότερο θέμα, εμείς έχουμε δηλώσει ότι η επιστροφή του Φόρου Προσιθήμενης Αξίας θα υπολογισθεί από το 1996. Στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουμε ζητήσει από την άνοιξη του 1996, αύξηση των εξισωτικών αποζημιώσεων για τους κτηνοτρόφους.

Για τη συνολικότερη ρύθμιση των χρεών των αγροτών όλης της Χώρας, για να δούμε πού υπάρχει πρόβλημα -γιατί δεν μπορούμε να ρυθμίσουμε όλα τα χρέη ανεξάρτητα, άσχετα από την αιτία που προκλήθηκε η καθυστέρηση της καταβολής- πρέπει να ρυθμίσουμε τα χρέη εκεί όπου υπάρχει μία πραγματική αιτία. Και έχει γίνει επιτροπή, με τη συμμετοχή των αγροτών, για να εξετάσει αυτό το θέμα και η ΠΑΣΕΓΕΣ να κάνει εισηγήσεις.

Και θέλω τέλος να αναφέρω και σε σχέση πάλι με το βαμβάκι, ότι υπάρχουν θέματα, τα οποία έχουμε θέσει στην επιτροπή της Κοινότητας, στο Συμβούλιο Υπουργών, όπως την αύξηση του πλάφον παραγωγής ή την απευθείας καταβολή στους παραγωγούς, για να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα.

Κυρίες και κύριοι, οι καταλήψεις των Εθνικών Οδών, τις οποίες κάνουν αυτές οι ομάδες, είναι ένας τρόπος εκβιαστικός, ο οποίος είναι σε βάρος όλων των άλλων ομάδων του ελληνικού πληθυσμού, της ελληνικής οικονομίας και της ελληνικής

κοινωνίας. Θέτουν σε κίνδυνο την εργασία και το εισόδημα άλλων εργαζομένων. Ο τρόπος αυτός αντίδρασης, αν συνεχισθεί, θα έχει μία αλυσιδωτή επίπτωση στη ζωή όλων. Δεν είναι αυτή τη στιγμή το θέμα να γίνει μία ρύθμιση για να ξεπεραστεί ένα πρόβλημα. Το ερώτημα είναι: Θα ακολουθήσουμε μία πολιτική, η οποία θα εξασφαλίσει την πρόοδο του συνόλου του πληθυσμού; Και η απάντηση είναι ότι θα πρέπει να ακολουθήσουμε μία γενική πολιτική, διότι ο Ελληνικός Λαός στις 22 του Σεπτεμβρίου έδωσε σ' αυτήν την Κυβέρνηση την εντολή για μία γενική πολιτική. Και εδώ μπαίνει στο τέλος το πρόβλημα της Δημοκρατίας.

Η Κυβέρνηση αυτή έχει τη νομιμοποίηση από τον Ελληνικό Λαό. Όλοι οι Έλληνες ψήφισαν για να εκλεγεί αυτή η Κυβέρνηση. Οι Έλληνες αποφάσισαν και κανείς δεν έχει υπέρετη νομιμοποίηση από αυτήν την Κυβέρνηση. Κανείς, στηριζόμενος στο συντηριακό του συμφέρον, στο ειδικό του συμφέρον δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι εγώ θα εξαναγκάσω την Κυβέρνηση να ακολουθήσει ορισμένο δρόμο.

Το ερώτημα είναι εάν και τα Κόμματα της Αντιπολίτευσης θα αναγνωρίσουν ότι η Πολιτεία αυτή πρέπει να λειτουργεί με κοινωνική ευθύνη, αν και τα Κόμματα της Αντιπολίτευσης θα κατοχυρώσουν κανόνες της Δημοκρατίας.

Γιατί αν αρχίζει να περιορίζεται η δημοκρατία, έστω και σε ένα μικρό σημείο, τότε η φθορά θα είναι συνολική και για όλους. Και αυτό πρέπει να συναισθανθούμε.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας

κ. Μιλτιάδης Έβερτ έχει το λόγο.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κύριε Πρόεδρε, ο κύριος Πρωθυπουργός δε θέλει να αντιληφθεί, ότι το πρόβλημα του αγροτικού τομέα δεν είναι απλώς και μόνο οικονομικό, δεν είναι κοινωνικό, είναι κατ'εξοχήν εθνικό. Αγνοεί το πρόβλημα, παρά το γεγονός ότι διετέλεσε και Υπουργός Γεωργίας.

Ο αγροτικός τομέας, κύριε Πρόεδρε, αποτελεί το μεγάλο θύμα των Κυβερνήσεων του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Την δεκαετία του '80 διεπράχθησαν εγκλήματα εις βάρος του αγρότη. Δεν έγινε ούτε μία επέμβαση και αντιθέτως όλη η αγροτική πολιτική στηρίχθηκε στις επιδοτήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έχουν βουλιάξει στα χρέη οι αγρότες. Το κόστος παραγωγής συνεχώς ανεβαίνει και οι τιμές πέφτουν. Ο κύριος Πρωθυπουργός στη Λάρισα, όταν είχε πάει για το βαμβάκι, είχε δώσει ρητή υπόσχεση ότι θα διατηρήσει την τιμή του προϊόντος αυτού.

Αρνείται το διάλογο ο κύριος Πρωθυπουργός και όπως είδατε και σήμερα με την ομιλία του συμπεριφέρεται με αλαζονεία και περιφρόνηση προς τον αγρότη. Ο ξεσηκωμός των αγροτών δεν είναι ξεσηκωμός ομάδων. Είναι ξεσηκωμός όλου του αγροτικού κόσμου και είναι αυθόρμητος. Και είναι μεγάλο λάθος να επιχειρείται να εμφανιστεί, ότι είναι ξεσηκωμός ο οποίος προέρχεται από πίεση Κομμάτων.

Χρησιμοποίησε και πάλι σήμερα ψευδή στοιχεία ο Πρωθυπουργός, λέγοντας τάχα ότι τα αιτήματα των αγροτών αποτιμώνται σε 1 τρις. Καλέστε τους εδώ και πείτε τους τι μπορείτε να κάνετε και τι δεν μπορείτε. Δεν μπορεί ο Πρωθυπουργός σε ένα τέτοιο ξεσέκωμα να αρνείται το διάλογο με μία τόσο ζωτική για την ελληνική οικονομία και το Έθνος κοινωνική ομάδα. Η πολιτική που ακολουθείται είναι αβάσταχτη, αδιέξοδη και αναποτελεσματική.

Μας είπε ο κύριος Πρωθυπουργός ότι έχει τη λαϊκή ετυμηγορία. Τι είπατε όμως, κύριε Πρωθυπουργέ, προεκλογικά; Ότι θα στηρίξετε το εισόδημα των αγροτών. Και τους είπατε ψέμματα! Είπατε προεκλογικά ότι θα αυξήσετε το διαθέσιμο εισόδημα των μισθωτών και των συνταξιούχων. Είπατε και πάλι ψέμματα! Είπατε προεκλογικά ότι δε θα υπάρξουν νέοι φόροι. Είπατε ξανά ψέμματα! Με ψέμματα κερδίσατε τις εκλογές.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Είπατε προεκλογικά ότι δεν έχει προβλήματα η οικονομία.

Και είπατε ψέμματα! Και τώρα επιχειρείτε να στρέψετε τη μία κοινωνική ομάδα εναντίον της άλλης. Είναι ό,τι χειρότερο μπορεί να κάνει ένας πολιτικός και προ παντός όταν εμφανίζεται ότι είναι και Πρωθυπουργός.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Η κα Αλέκα Παπαρήγα Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κ.Κ.Ε., έχει το λόγο.

ΑΛΕΚΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ (Γενική Γραμματέας του Κ.Κ.Ε.): Κύριε Πρωθυπουργέ, θέσατε ζήτημα δημοκρατίας σήμερα με την ομιλία σας και με το χθεσινό διάγγελμά σας. Πρέπει να σας πω, ότι εμείς ερμηνεύουμε την πολιτική σας ως μία προσπάθεια να σεβαστείτε τη δημοκρατία μιας μειοψηφίας χορτάτων και ερμηνεύουμε τους αγώνες των αγροτών και των άλλων εργαζομένων, ανεξάρτητα από πολιτικές πεποιθήσεις σαν τη δημοκρατία της πλειοψηφίας των πτωχών, των πεινασμένων και των ανέργων. Εμείς πάντως αυτήν τη δημοκρατία υποστηρίζουμε και στηρίζουμε.

Κύριε Πρωθυπουργέ, λέτε ότι το Κ.Κ.Ε. με τις προτάσεις του υποστηρίζει την εθνική πολιτική, την επανεθνικοποίηση της αγροτικής πολιτικής, την εθνική πολιτική στα προϊόντα με τη μορφή -προσθέτουμε εμείς- επιδοτήσεων, στήριξη τιμής και διάφορες άλλες μορφές στήριξης του προϊόντος και της μικρομεσαίας αγροτιάς.

Βεβαίως υποστηρίζουμε την εθνική πολιτική αλλά μη μου πείτε, ότι δεν υπάρχει και εθνική πολιτική χορηγήσεων και επιχορηγήσεων στην Ελλάδα από την πλευρά της Κυβέρνησης.

Κύριε Πρωθυπουργέ, εδώ υπάρχει μία μεγάλη εθνική κουτάλα, πολύ μεγάλη, που την κρατάει η Κυβέρνηση και που μοιράζει, όμως, χορηγήσεις και επιχορηγήσεις όπως θέλει.

'Όταν χαρίσατε 200 δισ., τους τόκους υπερημερίας του κ. Λάτση και του κ. Βαρδινογιάννη, δεν ήταν εθνική ρύθμιση; 'Όταν χαρίσατε πάνω από 1 τρις. στις Π.Α.Ε., αυτό δεν ήταν εθνική ρύθμιση; Και μην παίζετε τώρα με τους Γερμανούς, τους Ολλανδούς και τους άλλους. Εθνικού χαρακτήρα ρύθμιση ήταν αυτή.

'Όταν θέλετε κάνετε εθνικές ρυθμίσεις, αλλά γι'αυτή τη μειοψηφία των χορτάτων, που ποτέ δε χορταίνουν. Αυτή είναι η ουσία. 'Όταν έχετε αφήσει απείραχτα τα 600 δισ. φοροαπαλλαγές, που σε μεγάλο μέρος είναι φοροαπαλλαγές του μεγάλου κεφαλαίου, αυτή δεν είναι εθνική ρύθμιση; Βεβαίως εσείς εσέβασε τη λεγόμενη ευρωπαϊκή πολιτική, η οποία το εθνικό και το διεθνικό και το ευρωπαϊκό το ταυτίζει με τα συμφέροντα μιας μειοψηφίας των βιομηχάνων, των κεφαλαιοκρατών. Εμείς είμαστε αντίθετοι.

Εγώ, λοιπόν, σας φέρνω ένα μήνυμα από τα μπλόκα της Μακεδονίας που πέρασα εχθές και που εκεί είναι Νεοδημοκράτες, είναι Π.Α.Σ.Ο.Κ., είναι Κομμουνιστές κ.α. Δεν υποχωρούν. Και εμείς εφόσον οι ίδιοι το αποφασίσουν με δική τους επιλογή και απόφαση, γιατί κανείς δεν μπορεί να απαγορεύσει τις μορφές πάλης, θα στηρίζουμε αυτούς τους αγώνες. Και αν θέλετε να τους τρομοκρατήσετε και να τους στείλετε τα ΜΑΤ ή οτιδήποτε άλλο, πρέπει να σας πω ότι ο διχασμός που πάτε να κάνετε και η τρομοκρατία δεν θα περάσουν. Θα το βρείτε μπροστά σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Νίκος Κωνσταντόπουλος έχει το λόγο. Χρόνια πολλά, κιάλας, κύριε Πρόεδρε για τη γιορτή σας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Ευχαριστώ πολύ κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρωθυπουργέ, και με αυτά που είπατε σήμερα και με αυτά τα οποία ανακοινώσατε με το χθεσινό σας διάγγελμα, επιβεβαιώνεται ότι κάθε μέρα που περνάει η Κυβέρνησή σας και η πολιτική σας αποδεικνύονται κατώτερες των περιστάσεων. Η έντονη και πολύπλευρη κοινωνική κρίση την οποία επικαλείσθε, κύριε Πρωθυπουργέ, δεν αντιμετωπίζεται ούτε με πρακτικές ούτε με πρόσωπα εσωκομματικού συνδικαλισμού. Και αυτό επιχειρήσατε ως Κυβέρνηση να κάνετε.

Επίσης, δεν αντιμετωπίζεται η έντονη κοινωνική κρίση, κύριε Πρωθυπουργέ, με κυβερνητικές ντιρεκτίβες και με κομματικά τελεσίγραφα. Και αυτό επιχειρήσατε να κάνετε. Εκείνο που χρειάζεται είναι οι πολιτικές που να ενώνουν την κοινωνία και όχι να τη διασπών.

Σε όλη την Ευρώπη, την οποία επικαλεσθήκατε κύριε Πρωθυπουργέ, κυριαρχεί η αγωνία για έναν αξιόπιστο κοινωνικό διάλογο μεταξύ όλων των εταίρων, για ένα διάλογο ο οποίος θα οδηγήσει σε πολιτικές συνοχής και όχι σε πολιτικές διάλυσης. Μονάχα εσείς εδώ στην Ελλάδα επιλέγετε τον αυταρχισμό του εγώ αποφάσισα γιατί είμαι Πρωθυπουργός και εσείς θα ακούσετε γιατί είσατε ψηφοφόροι. Μονάχα εσείς εδώ στην Ελλάδα επιλέγετε την ανάληψη πολιτική του να κόψουν το λαιμό τους όσοι δεν μπορούν και δεν έχουν.

Είναι αναγκαίο, κύριε Πρωθυπουργέ, να επισημάνω ότι υπάρχει έντονος πολιτικός εμπαιγμός. Αυτά για τα οποία αγωνίζονται σήμερα οι αγρότες, είναι εκείνα τα οποία εσείς υποσχθήκατε ως Κυβέρνηση με τις προγραμματικές δηλώσεις και προεκλογικά.

Επίσης, υπάρχει προκλητική κοινωνική αδικία. Δεν απαντήσατε κύριε Πρωθυπουργέ στο ερώτημά μου με ποια κοινωνική προτεραιότητα, με ποια δημοσιονομική και πολιτική προτεραιότητα ρυθμίσατε χρέη για τους φοροκλέφτες, για εκείνους οι οποίοι εξαπάτησαν το δημόσιο, για εκείνους οι οποίοι φοροδιαφεύγουν, για τη δασμοαποφυγή και βάλατε σε δεύτερη μοίρα και κατηγορία τους αγρότες; Και δεν απαντήσατε, κύριε Πρωθυπουργέ σε εκείνο το οποίο αυτή τη στιγμή αξιώνει ολοκληρή η ελληνική κοινωνία, στο διάλογο. Ο διπλός δρόμος της αδιαφορίας και του αυταρχισμού είναι επικίνδυνος. Πρέπει να υπάρχει διάλογος και εσείς έχετε την ευθύνη του διαλόγου.

Από αυτή την Αίθουσα σας καλώ κύριε Πρωθυπουργέ να κάνετε το βήμα του διαλόγου και να συζητήσετε με όλες αυτές τις κοινωνικές ομάδες. Γιατί αν, κύριε Πρωθυπουργέ, υπάρχει η εικόνα μιας Κυβέρνησης που μετά δύο μήνες από τις εκλογές δεν μπορεί να σταθεί στα πόδια της, όπως είπα κυβερνητικό στέλεχος, τότε γι'αυτή την εικόνα φταίει η πολιτική σας που διασπά και διαιρεί.

Εμείς κύριε Πρωθυπουργέ προτείνουμε ώριμο και γόνιμο πλαίσιο διαλόγου. Το ξέρετε κύριε Πρωθυπουργέ ότι υπάρχει θεσμοθετημένο εθνικό Συμβούλιο Αγροτικής Πολιτικής; Γιατί δεν το συγκαλέσατε κατά τη διάρκεια αυτών των γεγονότων; Γιατί δεν το ενεργοποιήσατε; Γιατί δεν κάνατε το διάλογο ουσιαστικό στα πλαίσια του θεσμοθετημένου οργάνου, αλλά στέλνατε τα όργανα του κυβερνητικού συνδικαλισμού;

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριε Πρόεδρε πρέπει να κλείσετε. Υπερέβητε το χρόνο κατά ένα λεπτό.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Αν μου επιτρέψετε μισό λεπτό, προκειμένου να καθορίσω και από την πλευρά μας με τρόπο υπεύθυνο τα σημεία του διαλόγου.

Ρύθμιση των χρεών με προτεραιότητα στους πληγέντες, όπως έγινε στους συνεταιρισμούς και στις ανώνυμες ποδοσφαιρικές εταιρίες. Πάγωμα των πλειστηριασμών και κατασχέσεων περιουσιακών στοιχείων από την Α.Τ.Ε. Αποζημιώσεις άμεσες από τον ΕΛΓΑ, τώρα. Δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα για τη μείωση του κόστους. Άμεσο αίτημα για αναθεώρηση του κανονισμού για το βαμβάκι πριν από το 1999, κύριε Πρωθυπουργέ.

Άμεσο αίτημα για ενεργοποίηση του Κανονισμού 768/89 που έληξε το 1994...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Λυπάμαι, αλλά πρέπει να κλείσετε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού, της Αριστεράς και της Προόδου): Τελειώσα, κύριε Πρόεδρε.

...και ενεργό διαπραγμάτευση για τον καπνό και το λάδι που δεν ξέρει κανένας τι θέσεις υποστηρίζει η Ελληνική Κυβέρνηση.

Με αυτά τα ώριμα πλαίσια ενός κοινωνικού διαλόγου θα

σας αντιμετωπίσει, κύριε Πρωθυπουργέ, ο Ελληνικός Λαός, όχι με αυτά που άκουσα προηγουμένως και για τα οποία φρικιούν οι τοίχοι αυτής της Αίθουσας, γιατί τα έχουν ακούσει από άλλους σε άλλες εποχές. Από άλλους έχουν ακούσει τέτοιο κήρυγμα αυταρχισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού, Κοινωνικού Κινήματος κ. Δημήτρης Τσοβόλας έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.): Κύριε Πρωθυπουργέ, η Βουλή και ο Ελληνικός Λαός δεν είναι συνέδριο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για να τρομοκρατούνται. Αγωνίζονται ενάντια στον αυταρχισμό που και σήμερα επιδείξατε, όπως και χθες, θεωρώντας ότι κυβερνάτε σύμφωνα με την εντολή του Λαού. Έχετε υπερβεί την εντολή του Λαού. Άλλα είπατε στο Λαό και άλλα κάνετε. Γι' αυτό και δεν τολμάτε να τον αντικρύσετε και δεν πάτε προσωπικά σε διάλογο θυμίζοντας στον ελληνικό λαό άλλες παλιές σκοτεινές εποχές, όταν κάποιος άλλος από την Παράταξη της Νέας Δημοκρατίας έλεγαν "δε συζητάμε με απεργούς".

Κύριε Πρωθυπουργέ, σήμερα με αυτά που είπατε πυροδοτήσατε τις κινητοποιήσεις των αγροτών, όπως και χθες. Ρίξατε λάδι στην φωτιά. Μιλήσατε για γενική πολιτική ενώ πριν από λίγες μέρες, όπως είχα επισημάνει στην ομιλία μου προς τους οικονομικούς Υπουργούς φέρατε το πρώτο νομοσχέδιο της Κυβέρνησης, με το οποίο κατά την δήλωση του αρμόδιου Υφυπουργού Οικονομικών, ληξιπρόθεσμα χρέη 2.200.000.000.000 δραχμές τα ρυθμίσατε, για να εισπράξετε από αυτά 100.000.000.000 δραχμές και μόνο. Αφορούσαν, όμως, διαγραφές προσαυξήσεων, προστίμων που είναι αντίστοιχα με τους τόκους, που εδώ στους αγρότες αρνείστε να τους διαγράψετε, παρότι η ανάπτυξη αγροτική πολιτική τους οδήγησε στην εξαθλίωση.

Κύριε Πρωθυπουργέ, πρέπει να αντιληφθείτε την σημερινή ελληνική και κοινωνική πραγματικότητα. Δεν μπορείτε να σχεδιάζετε στα γραφεία εν ερήμην του απλού καθημερινού Έλληνα πολίτη, που υφίσταται τις συνέπειες αυτής της πολιτικής. Ένα από τα πολλά λάθη που κάνετε αυτές τις ημέρες με τους αγρότες, ήταν από την αρχή να επαναλαμβάνετε απόψεις και θέσεις καταδικασμένες στην συνειδητή του αγρότη και του εργαζόμενου Λαού. Να θεωρείτε ότι καθοδηγούνται από Κόμματα, αγνοώντας ότι καθοδηγούνται από την φτώχεια, την δυστυχία, που τους οδήγησε η ανάληψη και συνειδητά ταξική πολιτική που εφαρμόζεται και στον αγροτικό τομέα.

Το ΔΗ.Κ.ΚΙ. με υπευθυνότητα χειρίστηκε το θέμα όλες αυτές τις ημέρες και ασφαλώς ο υποφαινόμενος σήμερα θα πάει και στη Θεσσαλονίκη για πρώτη φορά και στη Θεσσαλία. Γιατί δε θα επιτρέψουμε σε μία αυταρχική και αντιδημοκρατική Κυβέρνηση σαν την δική σας, να καθυποτάξει το λαϊκό κίνημα, με το ψευδεπίγραφο τίτλο του δήθεν προοδευτικού και σοσιαλιστικού κινήματος. Είστε συντηρητικοί, σκληροί συντηρητικοί που εκτελείτε απλά εντολές και οδηγίες άλλων.

Το πολιτικό κόστος, κύριε Πρωθυπουργέ, μην το προβάλλετε προς τους αγρότες, τους μισθωτούς και τους συνταξιούχους.

(Στο σημείο αυτό ακούγεται ο προειδοποιητικός ήχος λήξης του χρόνου ομιλίας του Προέδρου του ΔΗ.Κ.ΚΙ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριε Πρόεδρε, θα σας παρακαλέσω να τελειώνετε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.): Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Αν έχετε τον θάρρος, την αρετή και την τόλμη, το πολιτικό κόστος να μην το υπολογίσετε, όταν είναι προς τους οικονομικά ισχυρούς, στους οποίους πριν λίγες μέρες, και καθημερινά, χάρισate δισεκατομμύρια, εκατοντάδες εκατομμύρια, ενώ τους δίνετε μέσα από αδιαφανείς διαδικασίες, με δημόσια έργα, με δημόσιες προμήθειες, άλλα δισεκατομμύρια. Γι' αυτό, και δεν πείθετε τους αγρότες.

Γι' αυτό ακριβώς, αν δε συνέλθετε, έστω την τελευταία στιγμή, είστε αποκλειστικά υπαίτιοι για το αποκλεισμό των δρόμων και την κινητοποίηση των αγροτών. Και θα επακολουθήσουν μεγάλες θύελλες και στους άλλους χώρους, στους εργαζόμενους, μισθωτούς, συνταξιούχους, πολύτεκνους. Θα

ξσηκωθεί όλη η Ελλάδα και εσείς θα πιστεύετε, ότι έτσι εφαρμόζετε μία πολιτική σύγχρονη και δήθεν πολιτική που βγάζει από τα αδιέξοδα. Οξύνει τα οικονομικά και κοινωνικά αδιέξοδα εξυπηρετεί τους ολίγους σε βάρος των πολλών.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα του ΔΗ.Κ.ΚΙ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κύριος Πρωθυπουργός έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Αντιπολίτευση δεν ακούει, δε βλέπει, δεν καταλαβαίνει. Περί διαλόγου ομιλούν και θέλω πάλι να επαναλάβω, ότι η Κυβέρνηση συνομιλήσε με τις ομάδες, ότι μέλη της Κυβέρνησης πήγαν επί τόπου, ότι επί πολλές ώρες εξήτασαν τα προβλήματα, ότι πάρθηκαν μετά απ' αυτές τις συζητήσεις τα δυνατό και εφικτά μέτρα και τα μέτρα εκείνα τα οποία αντιμετωπίζουν το πρόβλημα και εξαντλήσαμε τις δυνατότητες. Διάλογος υπήρξε, διάλογος εντατικός υπήρξε και δεν υπήρξε ούτε αυταρχικότητα ούτε άρνηση της συνεννόησης.

Είναι ώρα ευθύνης για όλους, είναι ώρα ευθύνης και για την Αντιπολίτευση και θα πρέπει εδώ να δηλώσουν με σαφήνεια την πολιτική τους και να τοποθετηθούν, γιατί δεν τοποθετήθηκαν πάνω στα ερωτήματα τα οποία είναι καίρια για την αγροτική πολιτική, για την οικονομική πολιτική, για την πορεία του Τόπου.

Δέχονται, οι κύριοι της Αντιπολίτευσης, την επανεθνικοποίηση της αγροτικής πολιτικής, όπως τη ζητούν οι ομάδες;

Δέχονται να κρατηθεί η Κοινή Αγροτική Πολιτική και να καταβάλλονται εθνικές επιδοτήσεις όπως το θέλουν οι ομάδες, όπως το θέλουν τα μεγάλα κράτη της Κοινότητας για να μην έχει δυνατότητα η Ελλάδα να αντλεί αυτούς τους πόρους τους οποίους αντλεί σήμερα; Εμείς, δεν το δεχόμαστε. Έχουμε παλαίψει να μην επανεθνικοποιηθεί η αγροτική πολιτική.

Δέχονται την καταβολή των εθνικών επιδοτήσεων παρά τους κανονισμούς, παρά τις συμφωνίες με τον κίνδυνο να επιβαρυνθεί η Ελλάδα με πολλά δισεκατομμύρια, δεκάδες δισεκατομμύρια δραχμών; Εμείς, δεν το δεχόμαστε, γιατί αυτά τα χρήματα θα τα πληρώσουν οι Έλληνες φορολογούμενοι και ολόκληρος ο Ελληνικός Λαός.

Δέχονται αυτό το οποίο λένε εγγύηση του εισοδήματος, το Κράτος όπως το ζητάνε οι ομάδες να εγγυηθεί στον καθένα 90.000 δρχ. το στρέμμα βαμβάκι; Δέχονται δηλαδή να υπάρχει εγγυημένο εισόδημα απ' το Κράτος για κάθε αγρότη; Αυτό θέλουν οι ομάδες. Εμείς, δεν το δεχόμαστε διότι ο αγρότης δεν είναι κρατικός υπάλληλος ο οποίος να έχει ένα εξασφαλισμένο από την αρχή του χρόνου εισόδημα ό,τι και να δουλέψει ό,τι και να κάνει όποια και αν είναι η καιρική συνθήκη. Εμείς θέλουμε τους αγρότες να ασχολούνται με την παραγωγή τους και είμαστε αντίθετοι με την τακτική η οποία επί πολλά χρόνια υπήρχε σε ορισμένες περιοχές, της καλλιέργειας για χάρη της απόσυρσης. Αυτή είναι η νοοτροπία των Κομμάτων της Αντιπολίτευσης; Καλλιεργούμε αδιάφορα για το τι παράγουμε, αρκεί να μας δίνει κάποιος τα λεφτά;

Δέχονται το Κράτος να ρυθμίσει το σύνολο των αγροτικών χρεών, άσχετα από την αιτία για την οποία υπάρχει η μη καταβολή; Γιατί η μη καταβολή, μπορεί να είναι δικαιολογημένη, μπορεί να προέρχεται από καιρική συνθήκη, από θεομηνία, μπορεί να προέρχεται από ειδική περίπτωση στο προϊόν. Αλλά έτσι, γενικά και αόριστα να χαριστούν όλα τα χρέη, να μην υπολογίζονται τόκοι, όπως το ζητάνε οι ομάδες; Είναι αυτή πολιτική η οποία θα κατοχυρώσει την ευθύνη στον παραγωγό;

Δέχονται να υπάρχει ανάλογα με την πίεση των ομάδων - σήμερα από τους βαμβακοπαραγωγούς, αύριο από τους παραγωγούς ροδακίνων γιατί δεν κάρπισαν τα δένδρα, μεθαύριο από τους παραγωγούς της σταφίδας γιατί δεν ήταν οι καιρικές συνθήκες εκείνες οι οποίες εξασφάλισαν το άνωτατο δυνατό της παραγωγής-ειδική εισοδηματική ενίσχυση και παρέμβαση, να έχουμε δηλαδή μια αγροτική πολιτική η οποία αλλάζει με τη μέρα, ή να έχουμε γενικά κριτήρια ή να έχουμε κανόνες γενικούς για όλα τα προϊόντα, να έχουμε ένα πλαίσιο αγροτικής πολιτικής; Εμείς, θέλουμε πλαίσιο

αγροτικής πολιτικής, ώστε ο αγρότης να ξέρει πού βαδίζει.

Και αυτή η εξέλιξη στο βαμβάκι, κυρίες και κύριοι, η αύξηση της παραγωγής βαμβακιού, είναι μια εξέλιξη, η οποία οφείλεται σε μια μακροπρόθεσμη πολιτική.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο όγκος παραγωγής του βαμβακιού διπλασιάστηκε τα τελευταία χρόνια. Οι εκτάσεις όπου καλλιεργείται το βαμβάκι τριπλασιάστηκαν τα τελευταία χρόνια. Το 46% των αρδευσίμων εκτάσεων στην Ελλάδα καλύπτονται σήμερα από το βαμβάκι. Γιατί αυτό; Δεν υπήρχε εισόδημα; Μα, τότε οι αγρότες είναι τρελοί και αφήνουν όλες τις άλλες καλλιέργειες και πάνε στο βαμβάκι; Γιατί χρησιμοποιούν τις αρδευόμενες εκτάσεις για να καλλιεργήσουν βαμβάκι; Γιατί ο όγκος αυξάνεται;

Αυτό δείχνει ότι υπήρξε μία συνειδητή πολιτική και υπήρξαν αποφάσεις από το 1982, κανονισμοί, για την παραγωγή βαμβακιού, ομάδες παραγωγών, οι οποίες εξασφάλισαν τα μηχανήματα, ώστε να γίνει η βαμβακοκαλλιέργεια μία από τις πιο δυναμικές και πρωτοπόρες παραγωγές στην Ελλάδα. Και το πετύχαμε αυτό.

Βεβαίως στην πορεία μιας παραγωγής υπάρχουν στιγμές όπου υπάρχουν δυσκολίες, όπως τώρα στο βαμβάκι και γι' αυτό παίρνουμε ειδικά μέτρα για το βαμβάκι, αλλά δεν μπορεί με βάση αυτές τις δυσκολίες να θέλουμε να καταργήσουμε την εικόνα του συνόλου της αγροτικής παραγωγής, την εικόνα μιας προσπάθειας, η οποία σε όλους τους τομείς προχωρεί με βάση τα ίδια κριτήρια. Δεν μπορούμε να κάνουμε διαφορές ανάμεσα στα προϊόντα, ανάλογα με το αν αυτή η ομάδα βρίσκεται κοντά σε μια εθνική οδό ή όχι. Δηλαδή οι άλλοι που είναι στα βουνά, δεν έχουν δικαίωμα και αυτοί να έχουν την ίδια βοήθεια;

Θα πρέπει να μας πουν, οι κύριοι της αντιπολίτευσης, αν δέχονται οποιαδήποτε ομάδα να αποκλείει δρόμους, να παραλύει την οικονομική ζωή του τόπου, να εκβιάζει την κυβέρνηση σε παροχές. Αυτό πράττουν οι ομάδες. Αυτή είναι η διαδικασία και αυτό εδώ υποστηρίχθηκε από κάποιους: "Κάντε διάλογο, να φύγουν". Όχι. Εμείς κάναμε το διάλογο. Εμείς ρυθμίσαμε αυτό, το οποίο ήταν δυνατόν να ρυθμιστεί. Από εκεί και πέρα, θα πρέπει να υπάρχει και κατανόηση από τους άλλους. Γιατί αν δεν υπάρχει κατανόηση, η κατάληψη των εθνικών οδών είναι ένας εκβιασμός. Και η κυβέρνηση, οποιαδήποτε κυβέρνηση αυτού του Τόπου, αν θέλει την πρόοδο αυτού του Τόπου, δεν πρέπει να υπόκειται σε εκβιασμούς.

'Όσον αφορά αυτά που ακούστηκαν για τους χορτάτους και μη χορτάτους, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι χορτάτοι προέρχονται από τις συντεχνιακές κοινωνίες. Οι χορτάτοι προέρχονται από τις κοινωνίες, όπου ομάδες πέζουν. Οι χορτάτοι προέρχονται από εκεί, όπου δεν υπάρχει το κοινό θάρρος για κοινούς κανόνες, οι οποίοι εφαρμόζονται σε όλους. Κι εμείς θέλουμε να έχουμε κοινούς κανόνες, που εφαρμόζονται σε όλους.

Τα Κόμματα της Αντιπολίτευσης με τη στάση τους σήμερα και όσα λέχθηκαν, προτρέπουν στην αυθαιρεσία, αλλά ο Τόπος δε θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις των καιρών, αν ακολουθήσουμε κανόνες αυθαιρεσίας. Ο Τόπος θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις των καιρών, μόνο και μόνο αν ακολουθήσουμε γενικούς κανόνες, αν ακολουθήσουμε μία πορεία, η οποία έχει στόχο. Το στόχο η Ελλάδα να είναι ανταγωνιστική, η Ελλάδα να είναι δυνατή, η Ελλάδα να έχει μία τέτοια οικονομία, η οποία στηρίζει τα εθνικά της δίκαια, τα εθνικά της συμφέροντα και την πρόδο της.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα του Π.Α.Σ.Ο.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριε Πρόεδρε, ποιο είναι το διαδικαστικό θέμα επί του Κανονισμού;

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κύριε Πρόεδρε, στην ομιλία του ο κ. Σημίτης είπε ότι δεν δώσαμε απαντήσεις σε συγκεκριμένα θέματα, τα οποία έθεσε. Γνωρίζετε πολύ καλά ότι ο Κανονισμός επέτρεψε στον καθένα από εμάς να μιλήσει μόνο δύο λεπτά.

Εάν ο Πρωθυπουργός θέλει πράγματι έναν ειλικρινή διάλογο, τον οποίο δεν μπορεί να κάνει ούτε μέσα στη Βουλή, αλλά ούτε και με τους αγρότες, θα πρέπει να προωθήσει αμέσως

την προ Ημερησίας Διατάξεως συζήτηση στη Βουλή, για να συζητήσουμε σε επίπεδο Αρχηγών Κομμάτων εδώ και τώρα το αγροτικό θέμα και να έχει τις θέσεις μας.

Δεύτερον, πιστεύω κύριε Πρόεδρε, ότι εδώ πρέπει να γίνεται ένας εποικοδομητικός διάλογος. Τι έκανε ο κύριος Πρωθυπουργός; Έβγαλε μία γραπτή ομιλία στην αρχή, για να μας απαντήσει στα γραπτά ερωτήματά μας. Στη συνέχεια, όμως, είδατε πώς απήντησε; Απήντησε πάλι με ένα γραπτό κείμενο, το οποίο είχε προκατασκευασμένο. Αυτός είναι ο διάλογος, τον οποίο γνωρίζει ο κύριος Πρωθυπουργός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριε Πρόεδρε,...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Εμφανίστηκε, κύριε Πρόεδρε, ότι εμείς υποχωρούμε και αυτός είναι ανυποχώρητος. Παλινδρομεί μόνο -και ξέρει να παλινδρομεί- η Κυβέρνηση στα εξωτερικά και στα εθνικά θέματα.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριε Πρόεδρε, επικαλεστήκατε τον Κανονισμό, αλλά εγώ δεν είδα καμία παραβίαση του Κανονισμού. Μάλλον θα μου επιτρέψετε να πω ότι δι'αυτού του τρόπου παραβιάσατε εσείς τον Κανονισμό τώρα.

Επίκαιρες Ερωτήσεις Δεύτερου Κύκλου:

Η πρώτη στην ημερήσια διάταξη επίκαιρη ερώτηση υπ' αριθμόν 380/3.12.1996 του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Ιωάννη Καλαμακίδη προς τον Υφυπουργό Πολιτισμού (αρμόδιο για θέματα αθλητισμού), σχετικά με δημοσίευμα στον Τύπο, ασαφές σε μεθόδευση διεξαγωγής του αγώνα πρωταθλήματος ΠΟΛΟ κατηγορίας Α1 μεταξύ των ομάδων Ναυτικού Ομίλου Πατρών και Ναυτικού Ομίλου Χαλκίδας, δε θα συζητηθεί, λόγω κωλύματος, οφειλόμενου σε ασθένεια του ερωτώντος Βουλευτή.

Δεύτερη στην ημερήσια διάταξη είναι η με αριθμό 381/3.12.1996 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Σάββα Τσιτουριδη προς τον Υπουργό Γεωργίας, σχετικά με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την καταβολή των κοινοτικών στρεμματικών ενισχύσεων στους σιτοπαραγωγούς του Νομού Κιλκίς.

Στο συνάδελφο κ. Σάββα Τσιτουριδη, ευχόμαστε επίσης "χρόνια πολλά" για την ονομαστική του εορτή χθες.

Η ερώτηση του κ. Σάββα Τσιτουριδη έχει ως εξής:

"Σύμφωνα με πληροφορίες και εκτιμήσεις από τον έλεγχο των δηλώσεων παραγωγής για την περίοδο 1995-1996 των σιτοπαραγωγών του Νομού Κιλκίς, το 30% των παραγωγών αυτών κινδυνεύει άμεσα να μείνει χωρίς τις κοινοτικές στρεμματικές ενισχύσεις. Το ποσό που αντιστοιχεί στην ενδεχόμενη αυτή απώλεια ξεπερνά τα 3 δισεκατομμύρια δραχμές για το νομό. Ο κίνδυνος για την απώλεια αυτή πηγάζει από την έλλειψη τιμολογίων και καρτελών για την αγορά πιστοποιημένου σίτου, που οφείλεται στην παντελή έλλειψη ενημέρωσης των αγροτών του νομού από τους αρμόδιους φορείς. Επισημαίνεται ότι η φετινή χρονιά ήταν η πρώτη της εφαρμογής του συστήματος που επιβάλλει παρόμοιους ελέγχους.

Εν όψει του ανωτέρω κινδύνου και λαμβάνοντας υπόψη, ότι μια τέτοια απώλεια θα αποτελέσει χαριστική βολή για τους σιτοπαραγωγούς του Νομού μας, ύστερα από διαδοχικές καταστροφικές χρονιές, λόγω ξηρασίας, ερωτάται η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Γεωργίας, σε ποιες συγκεκριμένες και επείγουσες ενέργειες πρόκειται να προβεί, ώστε να μην απωλέσουν οι σιτοπαραγωγοί του Νομού Κιλκίς κοινοτικές επιδοτήσεις, καθώς επίσης και για να μην επαναληφθούν τέτοια φαινόμενα παντελούς έλλειψης ενημέρωσης των παραγωγών στο νομό μας".

Ο Υφυπουργός Γεωργίας κ. Δημήτριος Σωτηρλής έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΩΤΗΡΛΗΣ (Υφυπ. Γεωργίας): Κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, σε ό,τι αφορά τους σιτοπαραγωγούς του Νομού Κιλκίς, αλλά και άλλων νομών για τις κοινοτικές στρεμματικές ενισχύσεις της περιόδου 1995-1996 δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός του συναδέλφου ότι υπήρξε

παντελής έλλειψη ενημέρωσης των αγροτών του Νομού Κιλκίς από τους αρμόδιους φορείς.

Το Υπουργείο Γεωργίας ενημέρωσε εγκαίρως όλες τις Διευθύνσεις Γεωργίας των Νομαρχιών της Χώρας, την ΠΑΣΕΓΕΣ, τις σποροπαραγωγικές επιχειρήσεις, τη Σιτική, Κεντρική, Κλαδική Συνεταιριστική Οργάνωση Δημητριακών, Οσπρίων και Ζωοτροφών και μέσα απ' αυτούς βεβαίως, όλους τους αγρότες σιτοπαραγωγούς της Χώρας, στέλνοντας μάλιστα στις 7.6.1995 ερμηνευτική εγκύκλιο και στις 28.6.1995 άλλη συμπληρωματική εγκύκλιο για το θέμα αυτό.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής, κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ).

Δεύτερον, με τις εγκυκλίους που ανέφερα παραπάνω, περιγράφονται αναλυτικώς όλες οι διαδικασίες του τρόπου λήψης των κοινοτικών στρεμματικών ενισχύσεων από τους σιτοπαραγωγούς. Επομένως, δεν είναι ισχυροί, κύριοι συνάδελφοι, οι φόβοι σας για την επανάληψη τέτοιων φαινομένων παντελούς έλλειψης ενημέρωσης των παραγωγών στους νομούς όλης της Χώρας και στο Κιλκίς.

Τρίτον, παρά την πλήρη και επαρκή ενημέρωση των σιτοπαραγωγών, κατά τη δική μας εκτίμηση, για το παραπάνω θέμα -κάτι που διαβεβαιώνουμε τον κύριο συνάδελφο και όλους τους παραγωγούς, ότι θα συνεχίσουμε να το κάνουμε από τις υπηρεσίες μας- έχουμε δώσει εντολή στο γραφείο νομικού συμβούλου να διερευνηθεί κατά πόσον δεν υπάρχουν κοινοτικοί περιορισμοί ή άλλοι είδους κωλύματα ώστε αυτό το 30%, κατά την εκτίμησή σας, ποσοστό σιτοπαραγωγών στο Νομό Κιλκίς που χάνει τις σχετικές ενισχύσεις να μπορεί τελικά να τις λάβει.

Κλείνοντας, κύριοι συνάδελφοι, θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι έχουμε γνώση πως δημιουργήθηκαν προβλήματα κατά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του νέου καθεστώτος καταβολής ενισχύσεων στην καλλιέργεια σκληρού σιταριού, με τη χρήση πιστοποιημένου σπόρου.

Γι' αυτό πέραν των όποιων δυσκολιών, δόθηκε ήδη εντολή στις υπηρεσίες του Υπουργείου να αντιμετωπισθεί θετικά το θέμα με την υποχρέωση, βεβαίως, των ενώσεων να τηρούν στο εξής τις καρτέλες και όλα τα αναγκαία παραστατικά που ορίζουν οι κανονισμοί, έτσι ώστε να μη δημιουργούν αυτές τις δυσκολίες και στο Υπουργείο, αλλά και να μην εμπλέκουν το Υπουργείο απέναντι στα ευρωπαϊκά όργανα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε τον κ. Σωτηρήλη.

Ο κ. Τσιτουριδής έχει το λόγο για δύο λεπτά.

ΣΑΒΒΑΣ ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, η απάντηση του κυρίου Υφυπουργού πραγματικά δημιουργεί προσδοκίες για λύση ενός σοβαρού προβλήματος και τον ευχαριστώ πολύ για την ευαισθησία που είχε.

Παρ' όλα αυτά, θα μου επιτρέψετε στα δύο λεπτά που έχω να κάνω λίγες επισημάνσεις. Αναφέρομαι σε ένα θέμα που αφορά έναν ακριτικό, προβληματικό νομό με τα δημητριακά να καλύπτουν πάνω από το 60% των εκτάσεων του.

Όταν αναφέρθηκα, κύριε Υπουργέ, σε παντελή έλλειψη ενημέρωσης, δεν ήθελα να θίξω αγαπητούς συνάδελφους στο Υπουργείο Γεωργίας, οι οποίοι κάνουν ό,τι μπορούν στη Διεύθυνση Γεωργίας του Νομού Κιλκίς. Είναι πάρα πολύ λίγοι άνθρωποι σε ένα νομό που έχει εξακόσιες χιλιάδες στρέμματα και ο οποίος καλύπτει περίπου το 10% των επιδοτήσεων σε όλη τη Χώρα.

Ξέρετε ότι από το 1992 και μετά, με την αναθεώρηση που έγινε, έχουμε υψηλές στρεμματικές ενισχύσεις και οι έλεγχοι εξ αυτού είναι πάρα πολύ ενδελεχείς και δύσκολοι. Μιλούμε για ποσά της τάξεως των 15.500 δρχ. ανά στρέμμα.

Επισημαίνω ότι ένας κίνδυνος που υπάρχει στο νομό -και θα ήθελα να το προσέξετε- είναι πως από τα εννιά εκατομμύρια τριακόσιες χιλιάδες στρέμματα που είχαμε πετύχει τότε, κινδυνεύουμε να πέσουμε στα έξι εκατομμύρια με δυσμενείς επιπτώσεις στο νομό.

Εκείνο που θα ήθελα να πω, κύριε Υπουργέ, είναι ότι τα τιμολόγια που απαιτούνται ως αποδεικτικό στοιχείο και οι επίσημες επικέτες ελέγχου και πιστοποιήσεων έχουν θεσπισθεί

με εθνική διάταξη, με κοινή υπουργική απόφαση του 1994, άρα, δε βλέπω νομικά προβλήματα. Μπορούμε με μία τροποποίηση αυτής της υπουργικής απόφασης να δώσουμε λύση σε ένα σημαντικό πρόβλημα για το νομό. Κι εγώ εκτιμώ, ότι δε θα πρέπει να συνεχίσουμε έτσι, θα πρέπει να υπάρχουν έλεγχοι και αναφέρομαι μόνο στην πρώτη χρονιά.

Από κει και πέρα θα πρέπει να πω ότι στο νομό μας ειδικά, οι επιδοτήσεις αυτές είναι η πληρωμή του προϊόντος, αφού ήταν απελπιστικά χαμηλές οι αποδόσεις τα τελευταία δύο χρόνια, λόγω της ξηρασίας.

Θα παρακαλούσα, λοιπόν, να πάρετε όλα τα μέτρα, για να πληρωθούν εγκαίρως οι αγρότες, γιατί φθάνουν Χριστούγεννα και φοβούμαι ότι δεν θα πληρωθούν.

Αναφέρομαι και σε ένα άλλο θέμα, που αφορά φυτοπαραγωγούς, που είναι οι ρυθμίσεις χρεών και οι αποζημιώσεις, αφού για δεύτερη χρονιά έχουμε πείσει κάτω από το 50% της παραγωγής. Όπως είπε ο κύριος Πρωθυπουργός πριν από λίγα λεπτά, είσθε έτοιμοι να ρυθμίσετε χρέη εκεί που υπάρχει μία πραγματική αιτία. Εδώ υπάρχει και παρακαλώ να το προσέξετε πάρα πολύ.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κύριος Υφυπουργός έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΩΤΗΡΛΗΣ (Υφυπ. Γεωργίας): Κύριε συνάδελφε, στην ουσία συμφωνούμε και συμπορευόμαστε με κάποια απ' αυτά που αναφέρατε.

Εμείς κινούμαστε με βάση την οδηγία 66/402 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με βάση το ν. 1564/85 για την οργάνωση της παραγωγής και εμπορίας του πολλαπλασιαστικού υλικού.

Από κει και πέρα, βεβαίως υπάρχουν οι υπουργικές αποφάσεις που εξειδικεύουν τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θέλω όμως να επαναλάβω αυτά που είπα στο τέλος της πρωτολογίας μου: Πέρα από τις οδηγίες και τους περιορισμούς, αναμένουμε την απόφαση της νομικής υπηρεσίας, σε κάθε όμως περίπτωση η εντολή είναι -επειδή ακριβώς ήταν για πρώτη φορά η εφαρμογή των οδηγιών και της νομοθεσίας- να βρούμε τρόπους, έτσι ώστε να απαντήσουμε στο αίτημα των παραγωγών του Νομού Κιλκίς και των άλλων παραγωγών της Χώρας μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Κύριοι συνάδελφοι, τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα Γενικά Δυτικά Θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", τριάντα επτά μαθητές και δύο συνοδοί δάσκαλοι του 7ου Δημοτικού Σχολείου Αμαρουσίου.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα)

Ο κ. Σηφουνάκης, Βουλευτής Λέσβου, με επιστολή του στο Προεδρείο ζητεί να του εγκριθεί ολιγοήμερη άδεια απουσίας στο εξωτερικό.

Η Βουλή εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Η Βουλή ενέκρινε.

Τρίτη στην ημερήσια διάταξη είναι η με αριθμό 386/4.12.96 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτού του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Ευστρατίου Κόρακα προς τους Υπουργούς Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Αιγαίου, σχετικά με τις πρόσφατες καταστροφικές πλημμύρες στη Μυτιλήνη και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την αποζημίωση των πληγέντων, την κατασκευή των αναγκαίων αντισπλημμυρικών έργων κ.λπ.

Η επίκαιρη ερώτηση του κυρίου συναδέλφου έχει ως εξής:

"Στη Λέσβο, που πριν από λίγο καιρό είχε πληγεί από καταστροφικές πλημμύρες η πόλη της Μυτιλήνης, λόγω των μεγάλων βροχοπτώσεων του Σαββατοκύριακου, έπαθαν τεράστιες ζημιές οι Κοινότητες Βρίσα και Σταυρός, όταν πλημμύρησαν στα ποτάμια "Λαγκάδα" και "Βούρκος" και τα ορμητικά νερά τους παρέσυραν και κατέστρεψαν ό,τι βρήκαν μπροστά τους.

Ζημιές προκλήθηκαν στο οδικό δίκτυο, στα δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης, χωράφια πλημμύρισαν, καταστράφηκε ο ελαιο-

καρπός, παρασύρθηκαν δίκτυα ελαιοσυλλογής και περιφράξεις, ζώα πνίγηκαν, βιοτεχνίες, μαγαζιά και το Συνεταιριστικό Ελαιοτριβείο της Βρίσας καταστράφηκαν. Ερωτώνται οι κύριοι Υπουργοί:

Τι μέτρα θα προτίθενται να πάρουν για να γίνει άμεσα η καταγραφή των ζημιών και να δοθούν το γρηγορότερο οι αποζημιώσεις στους πληγέντες, ώστε να μην επαναληφθεί αυτό που έγινε στην περίπτωση της Μυτιλήνης, όπου δεν δόθηκαν αποζημιώσεις στους πληγέντες, αλλά ούτε καν καταγραφή των ζημιών δεν έγινε;

Τι κονδύλια πρόκειται να δοθούν για να γίνουν άμεσα τα αναγκαία ανπιπλημμυρικά έργα ώστε να μην υπάρξουν στο μέλλον παρόμοια φαινόμενα;

Τι μέτρα θα παρθούν και τι κονδύλια θα διατεθούν για τη στήριξη και την άμεση αποκατάσταση των ζημιών που έπαθε το Συνεταιριστικό Ελαιοτριβείο Βρίσας;"

Ο Υφυπουργός Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. κ.Χρήστος Βερελής έχει το λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΕΡΕΛΗΣ (Υφυπ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.): Πραγματικά, μετά από έντονες βροχοπτώσεις στις 30 Νοεμβρίου και 1η Δεκεμβρίου στην περιοχή της Μυτιλήνης, που αναφέρει η ερώτηση του κ. Κόρακα, επλήγησαν τα χωριά Βρίσα και Σταυρός. Οι ζημιές αφορούσαν, στην μεν Κοινότητα Βρίσα κτήματα, ζώα, οικίες, καθώς και το Συνεταιριστικό Ελαιοτριβείο, στην δε Κοινότητα Σταυρού οι ζημιές αφορούσαν κτήματα, ελαιόδεντρα, δίκτυα ελαιοσυλλογής, δρόμους, δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου αμέσως έδωσε εντολές στις αρμόδιες υπηρεσίες στη διεύθυνση τεχνικών υπηρεσιών, στη διεύθυνση γεωργίας και κτηνιατρικής να προβούν στην καταγραφή των ζημιών στις πληγείσες περιοχές. Παράλληλα, ενημερώθηκαν οι κάτοικοι των πληγείσων περιοχών για τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων στον ΕΛΓΑ για την καταβολή αποζημιώσεων για τον ελαιόκαρπο που καταστράφηκε και για τα ζώα που πνίγηκαν.

Η τεχνική υπηρεσία της Νομαρχίας με μηχανήματα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, αλλά μισθώνοντας και ιδιωτικά αυτοκίνητα άρχισε τις εργασίες αποκατάστασης των ζημιών σε χειμάρρους που υπερχείλισαν. Διατέθηκε ακόμη με απόφαση του Νομάρχη πίστωση 3 εκατ. δραχμών στην Κοινότητα Βρίσα και 2 εκατ. δραχμών στην Κοινότητα Σταυρού για άμεση αποκατάσταση των ζημιών.

Φαντάζομαι ότι σε πολύ λίγες μέρες, όπως μας ενημέρωσε η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, θα έχει ολοκληρωθεί το έργο της επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Το λόγο έχει ο κ.Κόρακας.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, φοβάμαι πολύ, ότι η ενημέρωση που είχε η Κυβέρνηση δεν ήταν η ακριβής. Οι καταστροφές είναι πολύ μεγαλύτερες απ'αυτές που μας είπατε, κύριε Υπουργέ. Έχουμε καταθέσει και μια πιο αναλυτική ερώτηση, στην οποία αναφέρουμε τα εξής: Καταστράφηκε το οδικό δίκτυο, κοινοτικό και εσωτερικό, σε μεγάλο βαθμό των δύο κοινοτήτων και κυρίως του Σταυρού και παντελώς σχεδόν για τις δύο Κοινότητες το αγροτικό δίκτυο, έτσι που απέκοψε κυριολεκτικά τους ελαιώνες, τα χωράφια, από τους αγρότες. Υπάρχει ένα κρίσιμο ερώτημα, πώς θα γίνει η συλλογή του ελαιόκαρπου.

Καταστράφηκε ελαιόκαρπος, δίκτυα ελαιοσυλλογής, περιφράξεις, καλλιέργειες, χωράφια ολόκληρα, ζωικό κεφάλαιο, ακόμα και σπίπα και μαγαζιά, το δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης στο Σταυρό και στη Βρίσα σημαντικές ζημιές είχαν το δίκτυο ύδρευσης, έπεσαν κολώνες της ΔΕΗ και του ΟΤΕ, του Συνεταιριστικό Ελαιοτριβείο της Βρίσας, καινούριο, που θα εγκαινιάζοταν σε δύο μέρες με τα μηχανήματά του, καταστράφηκε, ένα ξυλουργείο σημαντικό, ένα κεραμοποιείο. Έχουμε ζημιές δεκάδων, αν όχι εκατοντάδων, εκατομμυρίων και εσείς μας μιλάτε για 3-4 εκατ. που δώσατε.

Πρέπει, λοιπόν, κατά τη γνώμη μας, να γίνει άμεσα η καταγραφή. Έπρεπε ήδη να έχει γίνει και να αποζημιωθεί παντελώς ο κόσμος, να δοθούν τα λεφτά άμεσα, γιατί και το ελαιοτριβείο πρέπει να δουλέψει.

Και αυτή η αποζημίωση πρέπει να είναι πλήρης, κύριε

Υπουργέ, διότι οι ευθύνες πέφτουν στις πλάτες τις Κυβέρνησης. Δεκαετίες τώρα ζητούν και οι δύο κοινότητες -και είμαι μάρτυρας, κύριε Πρόεδρε- να δοθούν τα απαραίτητα κονδύλια για τη διευθέτηση, τη διπλάτυνση, το καθάρισμα έστω των δύο ποταμών "Λαγκάδα" στη Βρίσα και "Βούρκος" στο Σταυρό και δεν δόθηκε δραχμή ή ελάχιστα για τη Βρίσα, αλλά ανεπαρκέστατα. Δεν υπήρχαν τειχία, άνοιξε ο ποταμός στα εβδομήντα - εκατό μέτρα και έπνιξε τα πάντα. Και αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση θα θρηνήσουμε και θύματα.

Πρέπει, λοιπόν, άμεσα να παρθούν τα μέτρα.

Πήγαν, κύριε Πρόεδρε, μόνο ένα γκρεϊντερ και μία τσάπα, για να καταλάβετε, στα δυο χωριά, για λίγες ώρες και η κατάσταση μένει ακόμη δραματική. Και περιμένει ο κόσμος από την Κυβέρνηση συγκεκριμένη απάντηση, τότε θα γίνει η καταγραφή, τότε η αποζημίωση και τότε θα γίνουν τα έργα εκείνα για να μην ξαναέχουμε άλλες καταστροφές. Προειδοποιούμε απλώς, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο Υφυπουργός κ. Βερελής έχει το λόγο για να δευτερολογήσει για δύο λεπτά. **ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΕΡΕΛΗΣ (Υφυπ. Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.):** Νομίζω ότι ο κ. Κόρακας μάλλον δεν κατάλαβε την απάντηση. Πέραν των μηχανημάτων που έχουν σταλεί επί τόπου και τα οποία ήδη εργάζονται, όπως ενημερώνει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, επιπλέον δόθηκαν άμεσα τη μεθεπόμενη ημέρα αυτά τα χρήματα, τα οποία προανέφερα για να αντιμετωπίσουν κάποιες στοιχειώδεις ανάγκες.

Παράλληλα, με πρόσφατες αποφάσεις του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. έχει διατεθεί ποσό 94.000.000 δραχμών για ανπιπλημμυρικά έργα. Από αυτά, τα 34.000.000 αφορούν το χειμάρρο Σεδούντα στο Πλωμάρι και τα 44.000.000 άλλα ανπιπλημμυρικά έργα στη Λέσβο.

Επίσης, για την περιοχή των χειμάρρων έχει δοθεί ποσό 14.000.000 δραχμών. Ήθελα να πω, κύριε Κόρακα, ότι μέχρι το 1994 δεν υπήρχε συγκεκριμένη πολιτική παρέμβασης και αποκατάστασης σε περιοχές, οι οποίες πλήττονται από πλημμύρες. Από το 1994 και εφεξής υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική, η οποία εφαρμόζεται και η οποία έχει συγκεκριμένα αποτελέσματα και η ίδια αυτή πολιτική θα εφαρμοστεί και στις δύο αυτές κοινότητες.

Η καταγραφή δεν έχει ολοκληρωθεί. Πιστεύω, ότι γνωρίζετε πολύ καλύτερα από μένα τις τοπικές συνθήκες...

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Χθες το βράδυ ήμουν εκεί και δεν έχει πάει κανένας για καταγραφή. Πήγαν απλώς, είδαν και έφυγαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Σας παρακαλώ, κύριε Κόρακα, μη διακόπτετε!

Συνεχίστε, κύριε Υφυπουργέ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΕΡΕΛΗΣ (Υφυπ. Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.): Δεν έχει ολοκληρωθεί η καταγραφή και πιστεύω ότι όπως μας έχει ειδοποιήσει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, στις επόμενες ημέρες θα υπάρχει πλήρης καταγραφή, οπότε θα μπορούν να υπάρξουν και αποζημιώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστώ τον κύριο Υφυπουργό.

Τέταρτη στην ημερήσια διάταξη είναι η με αριθμό 363/2-12-96 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κας Στέλλας Αλφιέρη προς τους Υπουργούς Εμπορικής Ναυτιλίας, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με τις απεργιακές κινητοποιήσεις των εργαζομένων στα λιμάνια και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη χορήγηση του πριμ παραγωγικότητας.

Η επίκαιρη ερώτηση έχει ως ακολούθως:

"Για πέμπτη ημέρα συνεχίζονται οι απεργιακές κινητοποιήσεις των εργαζομένων-υπαλλήλων στα λιμάνια της Χώρας. Η συμμετοχή στην απεργία είναι καθολική, με αποτέλεσμα όλα τα λιμάνια να είναι κλειστά και να πλήττεται η οικονομία ανεπανόρθωτα. Σοβαρές ελλείψεις προϊόντων άρχισαν να εμφανίζονται στην αγορά.

Το "πριμ" παραγωγικότητας είχε συμφωνηθεί να δοθεί στους εργαζόμενους από 16.5.96 με γραπτή δέσμευση των Υπουρ-

γών. Η μη υλοποίηση της δέσμευσης έχει ως αποτέλεσμα να κινδυνεύουν τα λιμάνια της Χώρας με διεθνή αποκλεισμό, ενώ επωφελούνται της κατάστασης τα ανταγωνιστικά λιμάνια Μάλτας, Κύπρου, Τουρκίας και Αιγύπτου.

Ερωτώνται οι κύριοι Υπουργοί:

Πότε θα κατατεθεί προς ψήφιση στη Βουλή η σχετική διάταξη νόμου που συντάξε τον Υ.Ε.Ν. για την καταβολή του "πριμ" παραγωγικότητας στους υπαλλήλους των λιμανιών."

Ο Υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας κ. Σουμάκης έχει το λόγο για τρία λεπτά να πρωτολογήσει.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΟΥΜΑΚΗΣ (Υπ. Εμπορικής Ναυτιλίας): Κύριε Πρόεδρε, ήδη το θέμα αυτό έχει δρομολογηθεί για την οριστική του λύση και η τροπολογία, η οποία ήταν σε εκκρεμότητα και αφορούσε το πριμ παραγωγικότητας στους υπαλλήλους των λιμανιών, έχει ενσωματωθεί ως άρθρο σε νομοσχέδιο, το οποίο κατετέθη χθες στη Βουλή και θα συζητηθεί ή τις προσεχείς ημέρες ή αν δεν προλάβουμε πριν τον προϋπολογισμό, εντός του Ιανουαρίου.

Ήδη υπήρξε συνάντηση δική μου με το Προεδρείο της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Εργαζομένων στα Λιμάνια, δόθηκαν όλες οι διαβεβαιώσεις και οι εξηγήσεις και όπως ξέρετε, ήδη έχει λήξει η απεργία και τα λιμάνια λειτουργούν κανονικά.

Ήταν μια εκκρεμότητα που υπήρχε από την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο. Δυστυχώς, αν θέλετε, έκλεισε η Βουλή πρόωρα, με αποτέλεσμα αυτό το πρόβλημα να μεταφερθεί στη σημερινή Κυβέρνηση.

Καθυστέρησε και δεν υλοποιήθηκε, όχι για κανέναν άλλο λόγο, αλλά γιατί δεν υπήρξαν οι τεχνικές διευκολύνσεις, μια που δεν θέλουμε να περνούν και τροπολογίες, σε άσχετα νομοσχέδια και να δημιουργείται κομφούζιο, κάτι που έχουμε ξεκαθαρίσει και που δεν θέλουμε να επαναλάβουμε στο μέλλον.

Κατόπιν τούτου, νομίζω δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα και αυτό επαναβεβαιώνω, ότι λύνεται οριστικά με σχετική διάταξη σε νομοσχέδιο που ήδη έχει κατατεθεί. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Η κα Αλφιέρη έχει το λόγο για δύο λεπτά για να αναπτύξει την επίκαιρη ερώτηση.

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΑΛΦΙΕΡΗ: Η απεργία της ΟΜΙΛΕ, κύριε Υπουργέ, είχε 100% επιτυχία. Ανεστάλη, μέχρι να κατατεθεί και να ψηφισθεί τροπολογία για την παραγωγικότητα.

Θεωρώ πολύ θετική την προσωπική σας δέσμευση, ότι από σήμερα έχει τακτοποιηθεί αυτή η εκκρεμότητα. Όμως, είναι θετική και πρέπει να το πούμε, η διάθεση των εργαζομένων για συνεργασία και τήρηση των συμφωνηθέντων, για να αναστείλουν την απεργία.

Όμως, κύριε Υπουργέ, θέλω να επισημάνω, ότι ενώ η Κυβέρνηση, που είχε δεσμευθεί γι' αυτά, από 16.5.96 ότι θα χορηγήσει το πριμ παραγωγικότητας, που δεν επιβαρύνει, ούτε τον κρατικό προϋπολογισμό και δεν επηρεάζει το ενιαίο μισθολόγιο, γιατί επιβαρύνει τους προϋπολογισμούς των οργανισμών και των λιμενικών ταμείων, για τους οποίους έχει προβλεφθεί ειδικό κονδύλι και είχε δοθεί η προκαταβολή, φάνηκε αφερέγγυα. Δεν υλοποίησε αυτήν τη δέσμευση, με αποτέλεσμα η ζημιά από την απεργία, να φθάσει πάνω από 10 δισ., γιατί επτάμισι χιλιάδες κοντέινερς άλλαξαν προορισμό, με κατεύθυνση τα γειτονικά λιμάνια της Μάλτας και της Τουρκίας. Χιλιάδες τόνοι εμπορεύματα αποκλείστηκαν, με αποτέλεσμα να χιχθεί και να επιβαρυνθεί σοβαρά η εθνική οικονομία.

Είναι γνωστό, κύριε Υπουργέ, ότι οι εργαζόμενοι στα λιμάνια της Χώρας, δουλεύουν με εντατικούς ρυθμούς όλο το εικοσιτετράωρο και όλες τις ημέρες του χρόνου. Αυτό το πριμ παραγωγικότητας νομίζω, ότι το δικαιούνται.

Θέλω να τελειώσω, ότι όπως δεσμευθήκατε, κάτι που είναι δεδομένο και φυσικό, πρέπει να ξεκινήσει ο διάλογος με την Κυβέρνηση και τους φορείς της πόλης, για να χαραχθεί μία πολιτική, που θα φέρει τα λιμάνια στο επίκεντρο αυτής της εμπορικής δραστηριότητας και θα αντιμετωπίσει ουσιαστικά τα ανταγωνιστικά λιμάνια της Μάλτας και της Τουρκίας.

Αν δεν γίνει αυτό άμεσα, θα έχουμε σοβαρό πρόβλημα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε την

κα Αλφιέρη.

Ο κύριος Υπουργός έχει το λόγο για δύο λεπτά για να δευτερολογήσει.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΟΥΜΑΚΗΣ (Υπ. Εμπορικής Ναυτιλίας): Κύριε Πρόεδρε, πραγματικά η Κυβέρνηση δεν αρνήθηκε να δώσει το πριμ αυτό, μια που όπως είπα και προηγούμενα, προερχόταν από την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο. Απλά επαναλαμβάνω τυπικοί λόγοι τεχνικής νομοθετικής επεξεργασίας δεν το επέτρεψαν.

Από και πέρα, δημιουργήθηκαν τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν και θα συμφωνήσω με την κυρία συνάδελφο, ότι θα πρέπει, όχι μόνο για το λιμάνι του Πειραιά αλλά και για όλα τα λιμάνια, να επανεξετάσουμε τον τρόπο λειτουργίας τους, έτσι ώστε να είναι ανταγωνιστικά, και να παίξουν εκείνον το ρόλο, που μπορούν και πρέπει να παίξουν, για την εθνική οικονομία, στο χώρο της λεκάνης της ανατολικής Μεσογείου.

Πράγματι, θα γίνει αυτός ο διάλογος και με τους εργαζομένους, γιατί οι εκείνοι συνειδητοποιούν, ότι κάτι διαφορετικό πρέπει να γίνει, έτσι ώστε να μην οδηγούμαστε σε διαδικασίες και μέτρα αναχρονιστικά, που υπονομεύουν, αν θέλετε, και εμποδίζουν την ανάπτυξη των λιμένων, του Πειραιά και της Θεσσαλονίκης κυρίως και βεβαίως θα γίνει διάλογος και με τα Κόμματα υποχρεωτικά, γιατί πρέπει να δώσουμε ό,τι καλύτερο με καινούργιο πνεύμα έντονα εκσυγχρονιστικό, στον τομέα αυτόν. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε τον κύριο Υπουργό.

Γέμπη επίκαιρη ερώτηση στην ημερήσια διάταξη είναι η με αριθμό 374/3.12.96 του Προέδρου του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Δημητρίου Τσοβόλα προς τους Υπουργούς Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σχετικά με την αποβιομηχάνιση του Νομού Ευβοίας και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων.

Αυτό είναι ένα θέμα, που είναι προσφιλέσ στον κ. Πιπεργιά.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.): Και του κυρίου Υφυπουργού. Να δούμε τι θα απαντήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Η επίκαιρη ερώτηση έχει στο περιεχόμενό της ως εξής:

"Ο Νομός Ευβοίας αρκετά χρόνια τώρα αντιμετωπίζει μεγάλη οικονομική κρίση, αποτέλεσμα της έντονης βιομηχανικής παρακμής και της μακροχρόνιας ανεργίας, που έχει φθάσει σχεδόν στο 25% του ενεργού πληθυσμού.

Ερωτώνται οι κύριοι Υπουργοί:

1. Εάν θα επισπευσθεί η διαδικασία πώλησης του Ναυπηγείου Αυλίδας από την ΕΤΒΑ, προκειμένου να βγει από τα οικονομικά αδιέξοδα, διασφαλίζοντας τους εργαζόμενους και τη μακρόχρονη λειτουργία του.

2. Εάν θα ρυθμισθούν τα χρέη της "ΛΑΡΚΟ Α.Ε. ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ ΕΥΒΟΙΑΣ".

3. Εάν η Αγροτική Τράπεζα θα χρηματοδοτήσει την εκτροφή του ζωικού πληθυσμού της πτηνοτροφικής μονάδας "SYNCO Α.Β.Ε.Ε.".

4. Εάν θα προστατευθεί η παραγωγή των επιχειρήσεων "ΔΑΡΙΓΚ" και "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΙΑ Α.Ε." (πρ. ΤΣΑΟΥΣΟΓΛΟΥ), από την ανεξέλεγκτη εισαγωγή ομοειδών προϊόντων, τα οποία είναι κακής ποιότητας και δεν τηρούν τις απαραίτητες προδιαγραφές.

5. Εάν θα επανασυσταθεί η ενιαία "ΠΕΙΡΑΙΚΗ - ΠΑΤΡΑΙΚΗ" και εάν θα επαναλειτουργήσει το εργοστάσιο, αφού τα παραγόμενα προϊόντα έχουν μέλλον και προοπτική.

6. Εάν θα ακυρωθεί η μεταβίβαση του 12% των μετοχών της "ΑΓΕΤ", που κατέχει η Εθνική Τράπεζα, στην Ιταλική εταιρεία "ΚΑΛΤΣΕΣΤΡΟΥΤΣΙ", ώστε να διατηρηθεί η πλειοψηφία των μετοχών από τις Ελληνικές Τράπεζες.

7. Πότε θα καταβληθούν τα δεδουλευμένα και οι νόμιμες αποζημιώσεις στους τριάντα πέντε εργαζόμενους της "Κοινοσυνεταιριστικής Επιχείρησης Λιγνιτών Κύμης" (ΚΟΙΣΕΛΙΚ).

Ο κύριος Υφυπουργός έχει το λόγο για τρία λεπτά για να πρωτολογήσει.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ (Υφυπ. Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Κύριε Πρόεδρε, κύριε Πρόεδρε του Δ.Η.Κ.ΚΙ., πράγματι υπάρχει αυτό το πρόβλημα στην Εύβοια, το οποίο επισημαίνεται. Είναι δηλαδή, ένας νομός που αντιμετώπισε σε μεγάλη έκταση και μακροχρόνια το πρόβλημα της έντονης βιομηχανικής παρακμής και της μακροχρόνιας ανεργίας.

Εκπνύω, όμως, ότι τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει -και με τη σημαντική δουλειά που γίνεται από την Κυβέρνηση- μία πορεία αντιστροφής αυτής της κατάστασης. Αναφέρω για παράδειγμα -κάτι που είναι εκτός της ερώτησής σας- την επαναλειτουργία του εργοστασίου στο πρώην "Σκαλιστήρι" στο Μαντούδι, με αποτέλεσμα τη δημιουργία και πάλι δεκάδων θέσεων εργασίας σε μία περιοχή, η οποία είχε καταδικασθεί στην αποβιομηχάνιση και το μαρασμό. Το εργοστάσιο ξαναλειτούργησε, τα φουγάρα ξαναμπήκαν μπροστά και ανάλογη, ίσως, κατάσταση, θα αρχίσει σιγά-σιγά να παρατηρείται και σε άλλους τομείς.

Ειδικότερα για τα σημεία που μας ρωτήσατε:

Για τα Ναυπηγεία Αυλίδας η ΕΤΒΑ προχωρεί ήδη στις διαδικασίες πώλησης, έχοντας τη σύμφωνη γνώμη των εργαζομένων.

Στη "ΛΑΡΚΟ" η ρύθμιση έχει αποφασισθεί ως πρώτη προτεραιότητα και είναι σε εξέλιξη. Παράλληλα, η μελέτη βιωσιμότητάς της ανατίθεται άμεσα σε επιλεγέντα οίκο από επιτροπή, που ήδη λειτουργεί γι' αυτό. Έτσι θα εξασφαλισθεί και η σοβαρότητα και η μακρόπνοη ρύθμιση των χρεών, καθώς και οι απαιτούμενες επενδύσεις εκσυγχρονισμού, προκειμένου να σωθεί η εταιρεία αυτή.

Στο θέμα της "SYNCO", η Αγροτική Τράπεζα δεν έχει εγκρίνει τη χρηματοδότηση γιατί έχουν σωρεύσει χρέη οι μέτοχοι 922,4 εκατ. δραχμών. Τα 496 εκ. είναι ήδη ληξιπρόθεσμα, δεν παρέχουν εμπράγματα διασφαλίσεις και ουσιαστικά έχουν δημιουργήσει πρόβλημα αθέμιτου ανταγωνισμού.

Επομένως, έχει δημιουργηθεί συνολικό πρόβλημα με την εταιρεία αυτή.

Στο θέμα των συρματουργικών προϊόντων δεν έχει τεθεί ακόμη από τους φορείς, όπως μας πληροφόρησε το Υπουργείο Ανάπτυξης, το οποίο είναι αρμόδιο. Αν τεθεί, θα αντιμετωπισθεί με διαδικασίες σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε σχέση με την "ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΠΑΤΡΑΙΚΗ", όπως γνωρίζετε προχωράει ήδη και άλλος διαγωνισμός. Είχε αποβεί άκαρπος ο τέταρτος διαγωνισμός. Προχωρούν οι τμηματικές πωλήσεις της "ΠΕΙΡΑΙΚΗΣ ΠΑΤΡΑΙΚΗΣ" και ήδη το Υπουργείο Εργασίας προωθεί τροπολογία για την ειδική επιδότηση της ανεργίας σε τετρακόσιους περίπου ηλικιωμένους εργαζόμενους της επιχειρήσεως, ενώ και από το Υπουργείο Ανάπτυξης προωθούνται μέτρα για την αυταπασχόληση ή την ενίσχυση των υπολοίπων πρώην εργαζομένων, ώστε να βοηθηθεί μέσα από αυτά τα μέτρα κοινωνικής προστασίας η δημιουργία ενός κλίματος που θα επιτρέψει και την εύρυθμη λειτουργία των επιχειρήσεων στο μέλλον.

Όσον αφορά την ΑΓΕΤ, ξέρετε, ότι υπάρχει η απόφαση της Εθνικής Τράπεζας για την πώληση των μετοχών. Βέβαια, κρατήθηκε από την Εθνική Τράπεζα ένα ποσοστό, που της δίνει τη δυνατότητα να διορίζει το 1/3 των μελών της στο διοικητικό συμβούλιο, να θέτει βέτο σε γενικότερες αποφάσεις και βέβαια να μην απεμπολεί τα καταστατικά της δικαιώματα.

Όσον αφορά την εταιρεία "Λιγνίτη", για την οποία μας ρωτάτε στο τέλος, οι εργαζόμενοι αυτοί είχαν απολυθεί με τη συναίνεσή τους, ώστε να εγγραφούν στο ταμείο ανεργίας και έχουν συμφωνήσει να αποζημιωθούν από το προϊόν εκκαθάρισης της εταιρείας, της οποίας κύριος μέτοχος είναι ο Δήμος Κύμης και οι εργαζόμενοι. Για την εκκαθάριση της εταιρείας έχουν γίνει δύο δημόσιοι πλειοδοτικοί διαγωνισμοί, άκαρποι όμως και προχωρεί κατόπιν αυτών η διαδικασία της συστημικής πώλησης.

Εάν χρειασθεί κάτι θα το συμπληρώσω στη δευτερολογία μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε τον κύριο Υπουργό.

Ο κ. Τσοβόλας έχει το λόγο δύο λεπτά για να αναπτύξει την

επίκαιρη ερώτησή του.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του Δ.Η.Κ.ΚΙ.): Κύριε Πρόεδρε, μέσα σε δύο λεπτά δεν μπορεί να αναπτύξεις θέματα που έχουν σχέση με ένα νομό, όπου η ανεργία, λόγω της αποβιομηχάνισης, έχει φθάσει -ακούστε κύριε Πρόεδρε- στο 25% του ενεργού πληθυσμού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Είναι 20% στην Ξάνθη.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του Δ.Η.Κ.ΚΙ.): Έχουν κλείσει μια σειρά επιχειρήσεις και τώρα πάνε να κλείσουν και ορισμένες από αυτές που αναφέρονται στην ερώτηση. Εάν η Κυβέρνηση δεν σκύψει πραγματικά πάνω στο πρόβλημα και μέσα από μια συγκεκριμένη πολιτική να τις στηρίξει και να τις προστατεύσει, θα πάνε για κλείσιμους.

Το προηγούμενο Σάββατο -γι'αυτό έκανα την ερώτηση- πήγα μόνος μου στην Εύβοια. Συναντήθηκα με τους εκπροσώπους των φορέων, του Εργατικού Κέντρου, της "ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΙΑΣ", των Ναυπηγείων και όλων των άλλων, των περισσότερων που αναφέρω και τους είδα σε καθεστώς πραγματικής αγανάκτησης και απογοήτευσης. Και αυτή η άποψη υπάρχει επίσης και από την πλευρά της Νομαρχίας. Συναντήθηκα με τον αντινομάρχη και το συζητήσα.

Επομένως, δεν είναι άποψη κάποιων ανθρώπων, είναι άποψη των κατέφοχών αρμοδίων που ζουν το πρόβλημα και κρατικών και φορέων του συνδικαλιστικού κινήματος. Και έρχεται βέβαια τώρα η σειρά και των πτηνοτροφείων, που εάν δεν υπάρξει φροντίδα από την πλευρά της Αγροτικής Τράπεζας και της Πολιτείας, τότε κύριε Υπουργέ, από αυτά που έζησα εγώ, θα δείτε, τουλάχιστον άλλους χίλιους πεντακόσιους εργαζόμενους στο δρόμο.

Όσον αφορά τώρα, την "Πειραϊκή Πατραϊκή", κύριε Υπουργέ, το Εργατικό Κέντρο, του οποίου η διοίκηση, όπως ξέρετε, πρόσκειται προς την Κυβέρνηση, κατήγγειλε και σωστά -και το επισημαίνω και εγώ και το υπογραμμίζω- ότι η κα. Βάσω Παπανδρέου, βγάζει σε διαγωνισμό το εργοστάσιο της "Πειραϊκής Πατραϊκής", χωρίς να περιλαμβάνει στους όρους του διαγωνισμού τις θέσεις των εργαζομένων, άρα, πάει να το βγάλει στο διαγωνισμό να αγοραστεί για κτήματα.

Δεν έχει προωθηθεί μετά το '90 που άρχισαν να κλείνουν οι επιχειρήσεις, δεν έχει προγραμματιστεί ένα πρόγραμμα ανάπτυξης του νομού, ώστε να δημιουργηθούν προοπτικές για απασχόληση.

Όσον αφορά το Μαντούδι να πω δύο λόγια και κλείνω κύριε Πρόεδρε. Ειλικρινά, αξίζει ο κύριος Πρωθυπουργός, οι οικονομικοί Υπουργοί, να επισκεφθούν το Μαντούδι. Η εικόνα που απεκόμισα όταν πήγα περίπου, ήταν πραγματικά εικόνα νεκροταφείου. Να επισκεφθούν το Μαντούδι, για να δουν τους κατοίκους, τους τρεις χιλιάδες εργαζόμενους που βρέθηκαν στο δρόμο και τώρα που άνοιξε το εργοστάσιο πήγαν μόνο κάποιες δεκάδες από τους τρεις χιλιάδες εργαζόμενους. Η εικόνα ήταν πραγματικά νεκροταφείο. Και αξίζει να τους πούνε ότι εδώ πάνε όλα καλά και ότι οι αριθμοί πάνε καλά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Παρακαλώ τελειώνετε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του Δ.Η.Κ.ΚΙ.): Κλείνοντας, κύριε Υπουργέ, με όλη την καλή διάθεση, παρακαλούμε να δείτε μία- μία τις εταιρείες και τη "ΔΑΡΗ" και "ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΙΑ" και να λάβετε άμεσα μέτρα, γιατί θα κλείσουν και αυτές οι επιχειρήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Καλώς, κύριε Τσοβόλα.

Κύριε Τσοβόλα, το γενικό κλίμα θα δώσετε. Δεν μπορείτε να τα αναπτύξετε αυτά σε επίκαιρη ερώτηση. Πρέπει να γίνει επερώτηση για την Εύβοια.

Ο κύριος Υφυπουργός έχει το λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ (Υφυπ. Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Κύριε Πρόεδρε, θα λάβουμε σοβαρά υπόψη και τις επιμέρους παρατηρήσεις, οι οποίες έγιναν από τον Πρόεδρο του Δ.Η.Κ.ΚΙ. τον κ. Τσοβόλα, γιατί είναι γνωστή η ευαισθησία που έχει απέναντι σε τέτοια ζητήματα.

Θα ήθελα να πω όμως, ότι έχουν γίνει πράγματι πολλά τον

τελευταίο καιρό για την Εύβοια. Ενώ τα προβλήματα είναι τεράστια -και το αναγνωρίζουμε αυτό- πραγματικά με καλή πίστη θα αντιμετωπίσουμε τις προτάσεις που μας κάνετε.

Πρέπει να σημειώσω ότι είναι σημαντική επιτυχία το γεγονός ότι έχει ανοίξει το εργοστάσιο στο Μαντούδι.

Επισκεφθήκαμε όλοι το Μαντούδι και είδαμε την κατάσταση. Συμφωνώ μαζί σας για τη μέχρι πρότινος κατάσταση. Δε λέω ότι λύθηκαν όλα. Το γεγονός όμως ότι άνοιξε φουγάρο σε αυτήν την κρίσιμη περιοχή όπου όλοι ήταν καταδικασμένοι στην ανέχεια και στην απελπισία, είναι πάρα πολύ σημαντικό και δεν πρέπει να το υποβαθμίσουμε.

Επίσης, δεν πρέπει να υποβαθμίσουμε το γεγονός ότι με τις ενέργειες που έγιναν από την πλευρά της Κυβέρνησης διασφαλίστηκε η ομαλή λειτουργία και η απασχόληση σε μία πάρα πολύ μεγάλη επιχείρηση και εννοώ τα τσιμέντα Χαλκίδος, κύριε Πρόεδρε, η οποία όπως ξέρετε αντιμετώπισε από την πολιτική του Κιοσέογλου ανάλογα προβλήματα, το φάσμα του κλεισίματος και της ανεργίας. Έχουν λοιπόν, ληφθεί μέτρα.

Επίσης πρέπει να σας πω για την "Πειραϊκή Πατραϊκή", ότι το προσωπικό που έχει μείνει είναι μόνο προσωπικό εκκαθάρισης. Δεν υπήρχε λειτουργία στην επιχείρηση. Η επιχείρηση έχει ουσιαστικά κλείσει σε όλη την Ελλάδα. Υπήρχε

μόνο το προσωπικό εκκαθάρισης, γι αυτό τα μέτρα τα οποία λαμβάνουμε τόσο από το Υπουργείο Εργασίας όσο και από το Υπουργείο Ανάπτυξης, είναι μέτρα κοινωνικής προστασίας, είναι μέτρα ειδικής επιδότησης ανεργίας -και θα κατατεθεί σύντομα η τροπολογία- στην οποία θα μπουν τετρακόσιοι άνεργοι μεγάλης ηλικίας. Θα είναι και μέτρα ενίσχυσης αυτοαπασχόλησης ή γενικότερης οικονομικής ενίσχυσης και προστασίας για εκατοντάδες άλλους άνεργους, οι οποίοι θα αντιμετωπίσουν την κατάσταση αυτή με την οριστική ρύθμιση του προβλήματος και την πώληση της "Πειραϊκής -Πατραϊκής".

Θυμίζω ότι η εταιρία αυτή είχε κλείσει το 1992. Έχουμε καθυστερήσει μέχρι τώρα με τους επανειλημμένους διαγωνισμούς που έγιναν, αλλά φτάσαμε στη φάση που και το θέμα της "Πειραϊκής-Πατραϊκής" θα λυθεί.

Κλείνοντας, θέλω να πω ότι και στα άλλα ζητήματα που θέσατε, η Κυβέρνηση, τόσο δια του Υπουργείου Ανάπτυξης, όσο και δια του Υπουργείου Εργασίας, με τη συμβολή και του Εργατικού Κέντρου, θα σκύψει με προσοχή και νομίζω ότι θα δοθούν συγκεκριμένες απαντήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδης): Κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε η συζήτηση των επικαίρων ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη

ΤΩΝ ΕΠΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Έχω μια επιστολή των Βουλευτών κυρίων Κατσαρού Νικολάου, Βεζδρεβάνη Ηλία, Βυζοβίτη Χρήστου, Γιαννόπουλου Αθανάσιου, Καλαντζή Γεώργιου και Σκρέκα Θεόδωρου, οι οποίοι ζητούν να τους εγκριθεί ολιγοήμερη άδεια απουσίας τους στο εξωτερικό. Η Βουλή εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Επίσης, έχουμε μια επιστολή του κ. Παναγιωτόπουλου, ο οποίος μας γνωρίζει, ότι στη συζητούμενη επερώτηση ορίζεται ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας ο Βουλευτής Επικρατείας κ. Πέτρος Μολυβιάτης.

Ομοίως, με επιστολή του ο Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου ορίζει ότι Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κόμματός του στη συζήτηση της επερώτησης αυτής θα είναι η Βουλευτής Β' Αθηνών κα. Μαρία Δαμανάκη.

Εισερχόμαστε στην υπ' αριθμ. 17/21-11-96 της ημερήσιας διάταξης επερώτηση των Βουλευτών κυρίων Καραμανλή Κωνσταντίνου, Μολυβιάτη Πέτρου, Λουκάκου Παναγιώτη, Τσιουρίδη Σάββα, Λιάπη Μιχαήλ, Σπηλιωτόπουλου Σπήλιου, Βυζοβίτη Χρήστου, Μαγγίνα Βασιλείου, Καραγκούνη Ανδρέα, και της κας Γιαννάκου - Κουτσίκου Μαριέττας κατά του Υπουργού Εξωτερικών, με αντικείμενο την εξωτερική πολιτική της Κυβέρνησης στο εξοπλιστικό πρόγραμμα και τις θέσεις της Ελλάδας στα ελληνοτουρκικά θέματα.

Ο κ. Κωνσταντίνος Καραμανλής, πρώτος επερωτών, έχει το λόγο για είκοσι λεπτά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η περίοδος την οποία διερχόμαστε, σε ό,τι αφορά τα εθνικά μας θέματα, σε ό,τι αφορά γενικότερα την πορεία της Ελλάδας στο διεθνές χώρο και τα όσα συμβαίνουν στην εθνική μας περίμετρο βρίσκονται σε φάση εξαιρετικά επικαιρής ζύμωσης, αλλά και κρίσιμότητας. Κρίσιμότητας που αναδεικνύεται ακόμα περισσότερο, όπως ελπίζω θα καταδειχθεί από όσα έχουμε να πούμε και ο ομιλών και οι συνυπογράφωντες την επερώτηση συνάδελφοι- από την πρωτοφανή αδυναμία της Κυβέρνησης να χαράξει, να διατυπώσει και να εφαρμόσει συνεκτική πολιτική γύρω από τα μείζονα εθνικά μας ζητήματα. Και μάλιστα κρίσιμότητα η οποία αναδεικνύεται ακόμα περισσότερο, όταν είναι η ίδια αυτή Κυβέρνηση, η οποία μόλις προ ολίγων λεπτών δια στόματος Πρωθυπουργού ανέδειξε για μία ακόμη φορά την εκπεφρασμένη κοινωνική της σκληρότητα, σε μια εποχή που ακριβώς η κρίσιμότητα των εθνικών περιστάσεων θα έπρεπε να μας κάνει όλους και πριν απ' όλα την υπεύθυνη Κυβέρνηση, πολύ πιο ευαίσθητη σε ζητήματα που άπτονται της εθνικής και κοινωνικής συνοχής.

Αυτό το πολύ γενικό περίγραμμα θα μπορούσε να προσδιοριστεί λίγο πιο εξειδικευμένα με τα εξής: Τα μεν ελληνοτουρκικά έχουν μπει σε φάση έντονων εξελίξεων, με κύριο χαρακτηριστικό την αυξανόμενη προκλητικότητα από πλευράς Τουρκίας στις διεκδικήσεις της, προκλητικότητα που θα έλεγα ότι είναι τμήμα ενός καλά προσχεδιασμένου επεκτατισμού, όπως εκδηλώνεται εδώ και δεκαετίες. Ο επεκτατισμός αυτός έχει να κάνει σίγουρα με το ρόλο που επιφυλάσσει η γειτονική χώρα στον εαυτό της, ρόλο ο οποίος δεν είναι μακριά από την αίσθησή της ότι αποτελεί περιφερειακή υπερδύναμη με την δυνατότητα να αξιώνει, όχι μόνο από την Ελλάδα, αλλά από όλους τους γείτονές της να προσαρμόζουν τη δική τους συμπεριφορά στις δικές της απαιτήσεις.

Με αυτήν την έννοια επιτρέψτε μου να πω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι ο ρόλος της Τουρκίας τα τελευταία χρόνια και τουλάχιστον αν μπορώ να κάνω και μία πρόβλεψη για το μέλλον, είναι εξαιρετικά αποσταθεροποιητικός για την ευρύτερη περιοχή, την ήδη ρευστή και ασταθή περιοχή των Βαλκανίων.

Από την άλλη έχουμε μία παρατενόμενη εκκρεμότητα, το δράμα της Μεγαλονήσου, της Κύπρου, σε μία φάση όμως που αποκτά εξαιρετικά μεγάλη σημασία και επικαιρότητα η ενταξιακή πορεία της προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα Σκόπια είναι μία ακόμα πολύ μεγάλη εκκρεμότητα μετά από σειρά χειρισμών, τους οποίους επανειλημμένα η Νέα Δημοκρατία έχει κατηριάζει, νομίζω ορθώς ως εσφαλμένους, με αποτέλεσμα να βρίσκεται αυτήν τη στιγμή η Ελλάδα σε προφανή θέση αδυναμίας να μπορέσει να υπερασπίσει και να προωθήσει τα εθνικά της δίκαια και στο θέμα αυτό.

Όλα αυτά συμβαίνουν την ώρα που εξελίσσεται η διακυβερνητική ερήμην του Ελληνικού Λαού, χωρίς δηλαδή γνώση του Ελληνικού Λαού, μια και δεν φωτίζεται όσο θα έπρεπε στον εσωτερικό δημόσιο διάλογο.

Είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί ότι αυτή την εποχή ή τους αμέσως επόμενους μήνες κυοφορούνται, εγκυμονούνται και αναμένονται πρωτοβουλίες τρίτων, άλλων ισχυρών παραγόντων της διεθνούς ζωής -σίγουρα από πλευράς Ηνωμένων Πολιτειών, πιθανώς και άλλων- που έχουν σχέση και με την διαμόρφωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων αλλά και με το Κυπριακό.

Όλα αυτά είναι φυσικό να αγγίζουν τις πιο ευαίσθητες χορδές όλων των Ελλήνων γύρω από τις εξελίξεις στα εθνικά θέματα και από την άλλη πλευρά, βεβαίως, να προκαλούν την ανησυχία και των πολιτών και όλων μας.

Σπεύδω να πω εξαρχής, ότι έχουμε δύο βασικές προϋποθέσεις, που θα συνιστούσαν πρόκριμα για να υπάρξει μία σχετική αισιοδοξία, ότι μπορούμε να χειριστούμε αυτά τα θέματα επιτυχώς. Η πρώτη είναι η ανάγκη νηφάλιου διαλόγου, ψύχραιμης αντιμετώπισης πέρα από τις εύκολες κομματικές ή προσωπικές αντιπαραθέσεις. Και η δεύτερη είναι ότι υπάρχει ανάγκη αποσαφήνισης, κρυστάλλινης, ξεκάθαρης πολιτικής γύρω από αυτά τα θέματα.

Εύλογα θα περιμενε κανείς από την Κυβέρνηση στοιχειώδη τουλάχιστον συντονισμό μεταξύ των αρμοδίων, στο κάτω κάτω εκπληρώνοντας συνταγματική επιταγή, αλλά και εθνικό και πολιτικό της χρέος. Αντ' αυτού δυστυχώς διαπιστώνουμε πρωτοφανούς έκτασης έλλειψη συντονισμού και επίδειξη προχειρότητας και αναποτελεσματικότητας. Κινητικότητα υπάρχει, αλλά τι κινητικότητα. Κινητικότητα περιοριζόμενη σε τακτικές κινήσεις ισορροπιών και ακόμα χειρότερα, έκφρασης προσωπικών φιλοδοξιών και διαμαχών για εσωκομματικούς λόγους.

Μέσα στους δύο μόλις μήνες της κυβερνητικής της θητείας, η Κυβέρνηση έχει δημιουργήσει απίστευτη σύγχυση γύρω από όλα τα μείζονα εθνικά μας ζητήματα. Ας πούμε μερικά πράγματα για τα πραγματικά γεγονότα.

Πώς μπορεί κανείς να εξηγήσει το θέατρο του παραλόγου των ενδοκυβερνητικών συγκρούσεων που εκδηλώθηκε με αφορμή δηλώσεις του παρισταμένου Υφυπουργού Εξωτερικών κ. Ροζάκη, για παράταση του στρατιωτικού μορατόριουμ στο Αιγαίο. Το Σάββατο 19 Οκτωβρίου ο κ. Ροζάκης σε συνέντευξη του καταθέτει πρόταση για παράταση του στρατιωτικού μορατόριουμ. Την Δευτέρα 21 Οκτωβρίου ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος χαρακτηρίζει την πρόταση ως θέσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης, οι οποίες μάλιστα δεν διατυπώνονται για πρώτη φορά. Την ίδια μέρα ο Υπουργός Άμυνας ανακοινώνει το νέο αμυντικό δόγμα εναντι της Άγκυρας, που χαρακτηρίστηκε ως δόγμα ανταπόδοσης και με έντονο ύφος κατηριάζει και απορρίπτει τη συγκεκριμένη αναφορά του Υφυπουργού Εξωτερικών. Την επομένη ημέρα το Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών δηλώνει, ότι αντιμετωπίζει θετικά την πρόταση για παράταση του μορατόριουμ και την Τετάρτη ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος επανερχόμενος, αφήνει ακάλυπτο τον κ. Ροζάκη και καλύπτει τον Υπουργό Εξωτερικών, τον κ. Πάγκαλο, ο οποίος σε επίκαιρη ερώτηση του ομιλούντος στην Βουλή, στις 13 Νοεμβρίου του τρέχοντος έτους, δήλωσε ότι ο Υφυπουργός Εξωτερικών ίσως και να παρασύρθηκε από την ερώτηση.

Ο Υφυπουργός επί των Εξωτερικών, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μπορεί πράγματι να παρασύρθηκε από την

ερώτηση του δημοσιογράφου. Ισχύει όμως το ίδιο και για τον Υφυπουργό Άμυνας, τον κ. Αποστολάκη, που πρόσφατα κατέθεσε τη δική του προσωπική άποψη, για την έναρξη στρατιωτικού διαλόγου σε χαμηλό επίπεδο, στο πλαίσιο μέτρων οικοδόμησης της εμπιστοσύνης; Παρασύρθηκε και αυτός;

Και αν αυτό δεν είναι έλλειψη στοιχειώδους συντονισμού, τότε τι είναι; Ίσως μάλιστα να μην υπήρχε τόσο μεγάλο πρόβλημα, αν επρόκειτο για μία ακόμη από τις πολλές αντιθέσεις, όπως διαφαίνονται στους κόλπους της Κυβέρνησης. Ο παριστάμενος Υφυπουργός Εξωτερικών επελέγη από τον Πρωθυπουργό για τη συγκεκριμένη θέση, με αποστολή να σχεδιάσει την εξωτερική πολιτική της Κυβέρνησης. Ο σχεδιασμός, όμως, που μέχρι στιγμής φαίνεται, καλλιεργεί εικόνα σύγχυσης και ασυνέπειας. Δεν είναι δυνατόν τη μία ημέρα η Αθήνα να εμφανίζεται ότι προτείνει κάτι διά του αρμοδίου Υφυπουργού Εξωτερικών και την επομένη, ο επίσης αρμόδιος εκπρόσωπος της Κυβέρνησης να το απορρίπτει.

Η ασυνέπεια και η αντιφατικότητα των μηνυμάτων, εκτός του ότι τραυματίζουν καίρια τη σοβαρότητα της Χώρας, είναι εξαιρετικά επικίνδυνες, γιατί τροφοδοτούν λανθασμένες εκτιμήσεις για τις ελληνικές προθέσεις. Και αυτή είναι η καλόπιστη κριτική, που μπορεί κανείς ν' ασκήσει. Γιατί δε θέλω και δεν μπορώ να πιστέψω ότι η πρόταση του Υφυπουργού του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ήταν μία έμμεση προσπάθεια της Κυβέρνησης να μετρήσει αντιδράσεις και σε αυτό το θέμα, στο οποίο μόλις αναφέρθηκα αλλά και για κάτι άλλο, που ανέκυψε πριν από λίγες μέρες και έχει σχέση με την πρωτοβουλία για το μορατόριουμ των πτήσεων μαχητικών αεροσκαφών πάνω από την Κύπρο. Μορατόριουμ μάλιστα που εμφανίζεται να επεκτείνεται και στο θαλάσσιο χώρο της Κύπρου.

Και σε αυτό το θέμα η Κυβέρνηση με αλλεπάλληλες δηλώσεις στελεχών της, μέσα σε έξι μόλις ώρες, διετύπωσε πέντε διαφορετικές απόψεις για το αν υπάρχει ή όχι μορατόριουμ. Η έμμεση απάντηση του Κυβερνητικού Εκπροσώπου το επιβεβαιώνει, αφού δήλωσε ότι μέχρι τον Αύγουστο δεν έχουν προγραμματιστεί και δεν προβλέπεται να γίνουν ασκήσεις ή γυμνάσια. Άλλωστε, είτε υπάρξει επισήμως είτε όχι, το αποτέλεσμα δεν μοιάζει να διαφέρει πολύ, αφού η μη πτήση μαχητικών πάνω από την Κύπρο για τους επόμενους οκτώ μήνες είναι δεδομένη, όπως και η μη πραγματοποίηση ναυτικών ασκήσεων.

Και αν για μία ακόμη φορά η Κυβέρνηση επέδειξε εικόνα πρωτοφανούς έλλειψης συντονισμού, τότε τι θα συμβεί τη στιγμή του συνολικού σχεδίου της αμερικανικής πρωτοβουλίας για το Κυπριακό; Ο εκτελών χρέη κυβερνητικού εκπροσώπου κ. Νικολάου, είπε ότι από τη στιγμή κατά την οποία το αποδέχεται -μιλώ για το μορατόριουμ- η Κυπριακή Κυβέρνηση, οφείλει να το αποδεχθεί και η Αθήνα.

Λίγες ώρες μετά το διαφεύδει ο ίδιος ο Πρωθυπουργός και φθάνουμε στο φαινόμενο ο Υπουργός Εθνικής Αμύνης κ. Τσοχατζόπουλος, περίπου να εγκυβερνά τον κ. Κασουλίδη, κυβερνητικό εκπρόσωπο της Κυπριακής Κυβέρνησης, χαρακτηρίζοντας τις δηλώσεις του ως ατυχίες.

Τι επιπτώσεις έχει το επίσημο ή όχι μορατόριουμ στο ενιαίο αμυντικό δόγμα; Μόλις πρόσφατα στα μέσα του Οκτωβρίου, μετά τη συνεδρίαση του ΚΥΣΕΑ, ο ίδιος ο Πρωθυπουργός για μία ακόμη φορά το ανέφερε ως καίριο στοιχείο για την εξασφάλιση της αμυντικής ικανότητας του ελληνισμού, δόγμα που ασχέτως από τις υπάρχουσες ποικίλες απόψεις, πάντως στηρίζεται μόνο και μόνο στην αξιοπιστία και τη φερεγγυότητά του, την οποία έτσι κι αλλιώς τραυματίζουν οι αντιφατικές και βαρύνουσες βερμπαλιστικές αναφορές που συχνά γίνονται από κυβερνητικά στελέχη.

Έχει αναλογιστεί και αποτιμήσει η Κυβέρνηση, τι συνέπειες για την αποτρεπτική ικανότητα της Χώρας έχει η ύπαρξη αυτής της συμφωνίας, σε περίπτωση μονομερούς παραβίασής της από τη γείτονα που βρίσκεται πολύ πιο κοντά γεωγραφικά στη Μεγαλόνησο;

Μήπως έτσι πλήττεται η διαπραγματευτική ικανότητα της Χώρας έναντι τρίτων, αφού εξομοιώνεται ο κατακτητής με τον

αμυνόμενο;

Επόμενο θέμα. Σε όλα αυτά τί ρόλο παίζει ο Υπουργός Παιδείας; Και θέτω τη ρητορική αυτή ερώτηση, γιατί είναι προφανές από τις συστηματικές του παρεμβάσεις σε ζητήματα εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής, ότι όχι απλώς έχει γνώμη, αλλά περίπου παρουσιάζει μία δική του έμπνευση και πάντως σε πλήρη αντιδιαστολή με την όποια κυβερνητική, πολιτική πλατφόρμα εθνικής πολιτικής. Μόλις στις δεκαπέντε Νοεμβρίου ο κ. Αρσένης σε ομιλία του στο Πανεπιστήμιο Αθηνών χαρακτήρισε την αποδοχή των όποιων αμερικανικών πρωτοβουλιών ως ασυγχώρητη εθνική αφέλεια και τους Αμερικανούς, ως το "λύκο που φυλάει τα πρόβατα".

Αλλά όσον αφορά το ίδιο θέμα, επιτέλους, είναι δυνατόν να αντιφάσκει προς εαυτόν ο ίδιος ο Υπουργός Εξωτερικών, δηλαδή, ο πιο αρμόδιος κυβερνητικός παράγοντας για τους χειρισμούς της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής;

Στις 16 Νοεμβρίου, ο κ. Πάγκαλος σε ομιλία του χαρακτήρισε με βαρύτατους χαρακτηρισμούς τις Ηνωμένες Πολιτείες. Μίλησε για ανεξέλεγκτη δράση των Ηνωμένων Πολιτειών, μίλησε για πεζοναύτες, αποβατικά και αεροπλάνα που επιβάλλουν λύσεις, λύσεις που επιβάλλονται με άνισα κριτήρια και σε αυτήν την περίπτωση οι Ηνωμένες Πολιτείες αναγορεύονται σε εφιαλτικό όργανο διεθνούς επικυριαρχίας και τυραννίας.

Μα, μόλις μία μέρα μετά, στις 17-11, σε συνέντευξή του σε κυριακάτικη εφημερίδα, ο κ. Πάγκαλος περιέγραψε αφενός μεν το ταξίδι του στις Ηνωμένες Πολιτείες και βεβαίως, περιέγραψε τι περιμένει από τις πρωτοβουλίες που θα λάβει η Χώρα αυτή, λέγοντας μάλιστα ότι η αμερικανική κυβέρνηση έχει λάβει θέση και επί των ελληνοτουρκικών και επί του Κυπριακού, εμμέσως υπονοώντας ότι έχει λάβει θετική θέση, απλώς μένει να επιβάλει τη θέση και την άποψή της επί της τουρκικής κυβέρνησης.

Εάν όλα αυτά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν σημαίνουν αντιφατικότητα, ασυνέπεια, αναξιοπιστία και ανακολουθία, τότε φοβούμαι ότι έχουμε χάσει το νόημα των λέξεων.

Ειδικά όμως, όσον αφορά το ασυγχώρητο, κατά την άποψή μου, ατόπημα του κ. Πάγκαλου σε λιγότερο από είκοσι τέσσερις ώρες να πάρει διαμετρικά αντίθετες θέσεις σε σχέση μ'έναν παράγοντα της διεθνούς ζωής, οφείλω να υπενθυμίσω ότι είναι η δεύτερη φορά που υποπίπτει στο ίδιο αμάρτημα. Ανάλογα έπραξε προ ολίγων μόλις ετών, χαρακτηρίζοντας με βαρύτατες εκφράσεις μια άλλη χώρα, συρόμενος τελικά στη διατύπωση δημόσιας συγγνώμης. Από τη μία, επέδειξε ασυγχώρητη συμπελεγματική εχθρότητα, ή εν πάση περιπτώσει ελαφρότητα στη διατύπωση θέσεων και από την άλλη, υποκύπτοντας στη διατύπωση συγγνώμης, τελικά ταπεινωτικής υπαναχώρησης στο βαθμό που ο Υπουργός Εξωτερικών εκφράζει δημόσια και επίσημα τη θέση μιας χώρας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Ιρλανδική Προεδρία επιχείρησε να παρουσιάσει σχέδιο απόφασης για τις σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τουρκίας, με το οποίο ευνοούσε και προωθούσε την παραπομπή του συνόλου των ελληνοτουρκικών διαφορών στο Αιγαίο, σχέδιο που συγκέντρωσε έντονους προβληματισμούς και αντιθέσεις ακόμα και από τους κύκλους της ίδιας της Κυβέρνησης, που αποτελεί δείγμα των πιέσεων που δέχεται η Ελλάδα και πρόγευση των αυξητικών τάσεων των πιέσεων που θα δεχθούμε.

Θα πιεστούμε τελικά να συζητήσουμε εφ'όλης της ύλης, τη στιγμή που η Τουρκία έχει με την πολιτική της εγείρει θέμα ή επιχειρεί να εγείρει θέμα γκρίζων ζωνών στο Αιγαίο; Ως τότε θα καλούμαστε να νομιμοποιούμε τουρκικά τελεσμένα εις βάρος μας; Γιατί ο Αναπληρωτής Υπουργός των Εξωτερικών δεν αντέδρασε έγκαιρα σ'αυτήν την πρόταση της Ιρλανδικής Προεδρίας για το νέο κείμενο, γύρω από τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, τη στιγμή που υπήρχε το ικανοποιητικό για την Ελλάδα και τις θέσεις της κείμενο του περασμένου Ιουλίου; Γιατί δεν υποστηρίξαμε έγκαιρα, επαναλαμβάνω, ότι στο κείμενο αυτό η Τουρκία δεν είχε δώσει ακόμα απάντηση, ώστε να αποφευχθεί και η σύναξή του, αλλά και να μη χρειαστεί η εκ των υστέρων πυροσβεστική

αντίδραση της Ελλάδας;

Θα ήθελα, μάλιστα, εδώ να θέσω ένα ερώτημα. Δεν παρίσταται δυστυχώς ο Αναπληρωτής Υπουργός των Εξωτερικών, αλλά ελπίζω ότι θα πάρουμε απάντηση από τον παριστάμενο Υφυπουργό. Αναπαύεται στην πραγματικότητα, ότι ο Αναπληρωτής Υπουργός των Εξωτερικών δήλωσε σε τουρκική εφημερίδα ότι θα προτιμούσε να δει και εκείνος πρώτα λύση του Κυπριακού πριν ευοδωθεί η ανταξιακή της πορεία; Εάν αυτό είναι αληθές, πρώτα από όλα έρχεται σε πλήρη αντιδιαστολή με όσα πριν από λίγες μέρες είπε ο Υπουργός των Εξωτερικών, ο οποίος είπε ότι δε βιάζεται να δει πολιτική λύση του Κυπριακού, γιατί προέχει το ζήτημα της ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Θα ήθελα, μάλιστα, στο σημείο αυτό να πω ότι ο κεντρικός στόχος της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής στο επόμενο διάστημα σε σχέση με την Κύπρο, που αναμένεται άλλωστε και η εκδήλωση της σχετικής πρωτοβουλίας των Ηνωμένων Πολιτειών, πρέπει να είναι η διασφάλιση, αν προχωρήσει η υπόθεση, λύσης μονιμότητας, δικαιοσύνης και βιωσιμότητας του εγχειρήματος αυτού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχει και ένα άλλο μεγάλο ζήτημα το οποίο ανεδείχθη στην επικαιρότητα τις τελευταίες μέρες. Πρωτοφανές είναι το γεγονός που πληροφορηθήκαμε, ότι εμπρησμοί ελληνικών δασών γίνονται από παρακρατικές ομάδες Τούρκων -σε εισαγωγικά ή όχι- εθνικιστών που όμως βρίσκονται σε συνεργασία, εκτελώντας δηλαδή εντολές πολιτικών παραγόντων της γειτονικής χώρας.

Τι έχει γίνει για να προβληθεί αυτό το θέμα με έντονο τρόπο στη διεθνή επικαιρότητα; Τι έχει γίνει για να πληροφορηθεί η διεθνής κοινή γνώμη, αλλά και τα διεθνή κέντρα λήψεως αποφάσεων, ότι τέτοια απαράδεκτα φαινόμενα λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη περιοχή;

Ένα είναι το βέβαιο, ότι το ζήτημα των σχέσεων με την Τουρκία μας απασχολεί και θα μας απασχολεί πάρα πολύ έντονα στους επόμενους μήνες. Παραγνωρίζουμε όμως, φαίνεται, ότι η αναζήτηση πιθανού και αποδεκτού πλαισίου αποκλιμάκωσης της έντασης στις Ελληνοτουρκικές σχέσεις, θα ήταν αποτελεσματικό και χρήσιμο μόνο υπό κάποιες προϋποθέσεις. Πρώτα απ' όλα να γίνει υπό συνθήκες σοβαρότητας και υπευθυνότητας. Να γίνει υπό συνθήκες όπου η Ελλάδα θα είναι ισχυρή, δυνατή και που θα μπορεί αξιόπιστα αυτό να το προβάλει στο διεθνή χώρο και πάντως πειστικά προς τη γειτονική χώρα. Και βέβαια η μεγαλύτερη ίσως προϋπόθεση είναι να καταδείξει έμπρακτα η Τουρκία ότι σέβεται τους κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και τις υφιστάμενες διεθνείς συνθήκες και συμφωνίες.

Η αδήριτη αυτή πραγματικότητα, όχι μόνο δεν μπορεί να παραβλέπεται, αλλά αντίθετα επιβάλλει τη διαμόρφωση συνθηκών εθνικής ισχύος. Από την άλλη πλευρά η έλλειψη σαφών και σταθερών στόχων στον ευαίσθητο τομέα της άμυνας, της ασφάλειας και της εξωτερικής πολιτικής, όχι μόνο εκθέτει τη Χώρα σε σοβαρούς κινδύνους αλλά επιτρέπει ασυναρτησία και ανακολουθία, αποδυναμώνοντας έτσι και την όποια διαπραγματευτική της ικανότητα.

Γιατί κυρίαρχο είναι το ζήτημα τι μηνύματα στέλνουμε στην άλλη πλευρά. Μήνυμα ετοιμότητας, αποφασιστικότητας, συνέχειας και συνέπειας ή ανετοιμότητας και υποχωρητικότητας; Γιατί το χειρότερο από όλα, για να πάρουμε ένα πρόσφατο και ατυχές για τον Ελληνισμό παράδειγμα, είναι ότι στην κρίση της Ήμιας, η άλλη πλευρά δοκίμασε την ετοιμότητα και την αποφασιστικότητα της Ελληνικής Κυβέρνησης και εξήγαγε προφανώς συμπεράσματα που οδήγησαν και στην κλιμάκωση των επεκτατικών προκλήσεων που μας φέρνουν πιο κοντά στην ανοιχτή κρίση.

Και η Κυβέρνηση αυτή δεν μοιάζει να έχει διδαχθεί τίποτα απ' όσα έχουν συμβεί από τις δικές της τραυματικές εμπειρίες και δείχνει, με τη στάση της, να εξακολουθεί να κινείται στον ίδιο ολισθηρό δρόμο.

Μόλις στις 4 Νοεμβρίου ο Υπουργός Εξωτερικών, σε τηλεοπτική συνέντευξη, δε δίστασε να δηλώσει ότι η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας θα γίνει με αναφορά στο σημερινό καθεστώς, δηλαδή στο καθεστώς των έξι ναυτικών

μιλίων αναφορικά με την έκταση των χωρικών μας υδάτων, θέση που επανέλαβε δύο μέρες μετά, σε αντίστοιχη ραδιοφωνική συνέντευξη. Άλλωστε, είναι γνωστό ότι ο Υπουργός των Εξωτερικών, μας συνηθίζει σε διατύπωση εξωτερικής πολιτικής στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Τον ίδιο τον Υπουργό των Εξωτερικών στη διατύπωση αυτών των θέσεων, δεν δίστασε να καλύψει πολιτικά ο Πρωθυπουργός, λίγες μέρες μετά, σε επίκαιρη ερώτηση που του έθεσε ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, δηλώνοντας ότι τα όσα ανέπτυξε ο κ. Πάγκαλος συνιστούν επανάληψη πάγιας θέσης όλων των ελληνικών κυβερνήσεων.

(Στο σημείο αυτό, ακούγεται ο προειδοποιητικός ήχος λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή).

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εάν δεχόμαστε ότι το αναφαίρετο αυτό δικαίωμα, το παρεχόμενο στην Ελλάδα από το Διεθνές Δίκαιο αποτελεί ζήτημα ύψιστου και ζωτικού εθνικού συμφέροντος, θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ποια είναι η πολιτική μας. Δεν αμφισβητούμε τις προθέσεις της Κυβέρνησης, δεν αμφισβητούμε, αν θέλετε, και την ευρύτερη συναίνεση που υπάρχει, τουλάχιστον φραστικά στους μακροπρόθεσμους στόχους, στις στοχεύσεις τις εθνικές. Αμφισβητούμε όμως την αποτελεσματικότητα να τις προωθήσει, να τις κάνει πραγματικότητα.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ε' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ**).

Γατί οφείλω να πω, ότι η επανάληψη της ήδη από χρόνια διατυπωθείσης θέσης, ότι η Ελλάδα θα κρίνει τότε και πως θα εφαρμόσει, θα κάνει χρήση του συγκεκριμένου δικαιώματος, δεν επαρκεί, για να καθίσταται πειστική ή αποφασιστικότητα της Ελλάδας να εφαρμόσει το από το διεθνές δίκαιο παρεχόμενο αυτό δικαίωμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ένα είναι βέβαιο: Ο Πρωθυπουργός στα θέματα αυτά, αλλά κυρίως στις ελληνοτουρκικές σχέσεις αποφεύγει επιμελώς να διατυπώσει με σαφήνεια τις θέσεις της Κυβέρνησης, τη στιγμή που οι Υπουργοί του διαφωνούν μεταξύ τους. Η Κυβέρνηση δίδει εικόνα σύγχυσης, ασάφειας και αμηχανίας και μάλιστα τούτη την ώρα, την τόσο κρίσιμη για τις εξελίξεις στα εθνικά μας θέματα και μάλιστα τούτη την ώρα που, σαν να μην έφθαναν όλα τα άλλα, ακόμη και οι υπάλληλοι του Υπουργείου Εξωτερικών, διπλωματικοί και διοικητικοί, ξεκινούν σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την οικονομική πολιτική, για τα φορολογικά μέτρα και εκείνοι απεργία διαρκείας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οφείλουμε να αντιληφθούμε ορισμένα βασικά πράγματα, ότι ασάφεια και ανακολουθία είναι ίσως το επικινδυνωδέστερο που μπορεί να κάνει η Ελλάδα αυτή τη στιγμή και να αναδεικνύει ως εικόνα της στο χειρισμό των κρίσιμων εθνικών θεμάτων.

Αναμένουμε παθητικά μόνο πρωτοβουλίες; Ποιές είναι οι ενεργητικές δράσεις και πρωτοβουλίες της Ελληνικής Κυβέρνησης, για να επηρεάσει τις όποιες πρωτοβουλίες αναμένονται από παράγοντες της διεθνούς ζωής;

Είναι δυνατόν ο Πρωθυπουργός να περιορίζεται σε ρόλο ανήμπορου, αμήχανου, παθητικού θεατή, όταν όλα αυτά συμβαίνουν μέσα στην ίδια την Κυβέρνησή του;

Η Ελλάδα πρέπει να κάνει, το μεγάλο άλμα, που θα της επιτρέψει να είναι ισχυρή, δυνατή και σεβαστή απ' όλους, φίλους και μη. Κυρίως σε μια εποχή που οι προκλήσεις κλιμακώνονται...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Κύριε Καραμανλή, έχετε την καλοσύνη να ολοκληρώσετε;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: Τελειώνω.

... και αδιευκρινίστου περιεχομένου πρωτοβουλίες τρίτων κυοφορούνται, η Ελλάδα πρέπει να είναι ενωμένη, έτοιμη και αποφασισμένη. Οφείλει να χαράξει ξεκάθαρη στρατηγική στην εξωτερική πολιτική και μάλιστα πολιτική που θα είναι τουλάχιστον στα μείζονα, στα κομβικά σημεία, σεβαστή και αποδεκτή απ' όλους μας. Είναι ώρα ευθύνης για όλους μας, αλλά κατά μείζονα λόγο είναι ώρα ευθύνης της Κυβέρνησης, που πρέπει

επιτέλους να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Κύριοι συνάδελφοι, ο Βουλευτής κ. Θεόδωρος Κασσίμης ζητά άδεια για ολιγοήμερη απουσία στο εξωτερικό.

Εγκρίνει η Βουλή;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Το λόγο έχει ο κ. Παναγιώτης Λουκάκος για πέντε λεπτά.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΟΥΚΑΚΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γνωρίζαμε όλοι ότι λίγο καιρό μετά τις αμερικανικές εκλογές, επρόκειτο να εκδηλωθεί πρωτοβουλία αμερικανική και για το Κυπριακό, αλλά και για τα ευρύτερα προβλήματα του Αιγαίου. Δεν υπήρχε κανείς ο οποίος αγνοούσε αυτό, ούτε στην Κυβέρνηση, ούτε στην Αντιπολίτευση, ούτε στον Τύπο.

Θα ανέμενε κανείς ότι, ενόψει αυτού του βεβαίου γεγονότος, θα υπήρχε κάποια προετοιμασία. Θα υπήρχε προετοιμασία της Κυβερνήσεως, θα υπήρχε προετοιμασία της κοινής γνώμης και κυρίως, κυριότατα θα υπήρχε ενημέρωση των Κομμάτων, θα υπήρχε συνεννόηση με τα Κόμματα.

Απ' όλα αυτά δεν έχει συμβεί τίποτα και μάλιστα σε μία χρονική συγκυρία που θα ήταν εύκολο τούτο να έχει συμβεί. Διότι δε βρισκόμαστε στη δεκαετία του '70, όταν τα κόμματα τα χώριζαν βαθύτατες διαφορές επί της ουσίας της εξωτερικής πολιτικής. Είμαστε σε μία εποχή όπου σε ό,τι αφορά τουλάχιστον τους κεντρικούς στόχους και την ουσία της εξωτερικής πολιτικής, υπάρχει συμφωνία και οι διαφωνίες αφορούν τους χειρισμούς.

Θα αναμέναμε, λοιπόν, ευλόγως, πρώτον ότι ο Πρωθυπουργός είχε ήδη καλέσει τον Αρχηγό της Αξωματικής Αντιπολίτευσης και τους Αρχηγούς των άλλων Κομμάτων, για να τους εκθέσει την κατάσταση, για να ζητήσει τις απόψεις τους. Και μετά να χαράξει την πολιτική του.

Θα αναμέναμε ευλόγως ότι θα υπήρχε μία ενημέρωση της κοινής γνώμης για το τι συμβαίνει.

Θα αναμέναμε ευλόγως ότι τελικά θα υπήρχε ενιαία κυβερνητική πολιτική, εν όψει της αναμενόμενης πρωτοβουλίας.

Αντ' αυτού έχουμε μια απόλυτη αδυναμία συνεργασίας μεταξύ συναρμοδίων Υπουργών, αλλά πολλές φορές έχουμε και μια απόλυτη αδυναμία συμπτώσεως απόψεων και μέσα στο ίδιο το Υπουργείο Εξωτερικών. Το αποτέλεσμα είναι ότι αυτήν την ώρα που έχει ξεκινήσει η αμερικανική πρωτοβουλία, δεν υπάρχει ελληνική πολιτική. Το αποτέλεσμα είναι ότι αυτήν τη στιγμή που στην Άγκυρα υπάρχει μια περισυλλογή επί αυτού του ζητήματος, υπάρχει μια προετοιμασία, υπάρχει μια σκέψη για το τι θα πράξουν, στην Ελλάδα το μόνο το οποίο έχουμε είναι συνεντεύξεις, είναι δηλώσεις, είναι θόρυβος.

Και τελικά, μέσα απ'όλο το σκηνικό το οποίο έχει στηθεί, κανείς δεν αντιλαμβάνεται ποια είναι η πολιτική της Κυβερνήσεως, τι θέλει και τι δε θέλει, τι δέχεται και τι δε δέχεται. Άλλα πράγματα λέει ο κ. Τσοχατζόπουλος, άλλα ο κ. Αρσένης, άλλα ο κ. Ροζάκης και άλλα ο κ. Παπανδρέου. Το μόνο το οποίο δεν υπάρχει είναι μια ενιαία άποψη και δυστυχώς ενιαία άποψη ούτε ο Πρωθυπουργός είναι σε θέση να εκφράσει, γιατί πολλές φορές και ο ίδιος έρχεται σε αντίφαση ακόμη και με τον εαυτό του, ακόμη και με τον Κυβερνητικό του Εκπρόσωπο.

Θέλω να πω με όλα αυτά, ότι έχει δημιουργηθεί η εικόνα σε μια μεγάλη μερίδα της κοινής γνώμης, αλλά και μέσα στην Αίθουσα αυτή, ότι αυτή η Κυβέρνηση, όπως και σε άλλα θέματα, ούτε γνωρίζει που πηγαίνει ούτε γνωρίζει τι πράττει. Έχει δημιουργηθεί η εικόνα ότι αυτήν τη στιγμή η εξωτερική πολιτική βαδίζει χωρίς προβληματισμό.

Θα σας διαβάσω ορισμένες περικοπές από δηλώσεις των Υπουργών της Κυβερνήσεως που ήδη ανέφερα, οι οποίες δείχνουν ότι πραγματικά δεν γνωρίζουν που πηγαίνουν. Δηλώνει ο κ. Γεώργιος Παπανδρέου στο "ΕΘΝΟΣ": "Η κινητικότητα στο κυπριακό από την αμερικανική πλευρά έχει

και θετικές πλευρές καθώς για χρόνια υπήρχε έλλειψη ενδιαφέροντος γι' αυτό το θέμα".

Στον κ. Παπανδρέου απαντά ο κ. Αρσένης στην ομιλία του στις εκδηλώσεις που έγιναν για τη μνήμη των πεσόντων των Ελληνοκυπρίων: "Να μην έχουμε ψευδαισθήσεις περί της εμπλοκής τρίτων στο Κυπριακό ή στο Αιγαίο. Είναι ασυγχώρητη αφέλεια να βάλεις το λύκο να φυλάει τα πρόβατα. Η παρέμβαση των Αμερικανών και κάποιων άλλων σήμερα, θα πρέπει να μας θυμίζει τη βρετανική εμπλοκή στη δεκαετία του '50".

Εγώ ερωτώ: Τι από τα δύο αποτελεί την πολιτική της Κυβερνήσεως; Αυτό το οποίο λέει ο Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών ή αυτό το οποίο λέει ο κ. Αρσένης;

Να προχωρήσω, όμως, και πιο κάτω. Δηλώνει ο κ. Τσοχατζόπουλος στις 15 Νοεμβρίου: "Δε γνωρίζω ποιος πιέζει ποιον. Εμάς δε μας πιέζει κανείς". Και ο κ. Πάγκαλος σε συνέντευξή του στην εφημερίδα "ΕΘΝΟΣ" στις 17 Νοεμβρίου λέει: "Από την αμερικανική κυβέρνηση περιμένω αν θα πάρει τα απαιτούμενα μέτρα για να γίνει σεβαστή η άποψή της για τη διεθνή ζωή, όπως έκανε και σε άλλες περιπτώσεις ή αν θα υπαναχωρήσει και θα συνεχίσει να μας πιέζει για διάφορα ανάητα και επιμέρους θέματα". Υπάρχει, λοιπόν, πίεση, ή δεν υπάρχει πίεση;

Καταλήγοντας, το ζητούμενο σήμερα, εν όψει αυτών που έρχονται, είναι η Κυβέρνηση και να ενημερώσει τα Κόμματα και τον Ελληνικό Λαό για το τι πράττει. Και ως σήμερα η εικόνα που έχει δώσει είναι μια εικόνα Κόμματος, είναι μια εικόνα Κυβερνήσεως που δε γνωρίζεις που πάει και τι κάνει.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Το λόγο έχει ο κ. Σάββας Τσιτουριδής.

ΣΑΒΒΑΣ ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα μεγάλα θέματα της επικαιρότητας στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων της Χώρας μας εκτείνονται σε όλο το φάσμα του ορίζοντα. Στο Βορρά έχουμε τα Σκόπια και την ανάγκη για συνεργασία με τα Βαλκάνια, στο Νότο έχουμε την Κύπρο, στη Δύση έχουμε την Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ανατολή έχουμε την Τουρκία. Στο χειρισμό όλων αυτών των θεμάτων παρατηρείται σήμερα μία ασυναρτησία, που μας προκαλεί μια εύλογη και έντονη ανησυχία.

Θα ξεκινήσω από τη Δύση, από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κύριοι συνάδελφοι. Εκτιμώ ότι οι λαθμενές πολιτικές της δεκαετίας του '80 που στηρίζονταν στη φιλοσοφία της υπερπρώξης της Χώρας και στη συνεπαγόμενη πολιτική κολτούρα της ευκολίας, καθιστούν ιδιαίτερος δύσκολο το στόχο για σύγκλιση της οικονομίας μας με αυτές των υπολοίπων κρατών. Και εδώ είναι πολύ μεγάλες οι ευθύνες και της Κυβέρνησης του ΠΑ.ΣΟ.Κ., αλλά και του κ. Σημίτη προσωπικώς, γι' αυτό καλά θα κάνει πριν έλθει στη Βουλή να μας δώσει μαθήματα κοινωνικής αγωγής -όπως έκανε σήμερα πριν από λίγο- να αναλογιστεί τις δικές του προσωπικές ευθύνες και τις ευθύνες της Παράταξής του.

Η αδυναμία, όμως, και το άγχος μας να προλάβουμε την οικονομία, μας καθιστούν ανήμπορους να παρακολουθήσουμε και να λάβουμε ενεργό μέρος στην αναμόρφωση του ευρωπαϊκού γίνεσθαι σε όλους τους άλλους τομείς.

Το κύριο θέμα προβληματισμού και ενασχόλησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είναι το πως θα μπορέσουμε να επιβιώσουμε σε έναν κόσμο που αλλάζει ραγδαία, δε μας απασχολεί. Μας απασχολεί παρεμπιπτόντως. Έχοντας χρέη και έχοντας προβλήματα με γειτονικές χώρες, όπως είναι τα Σκόπια και η Τουρκία, φαντάζομαι ως εμπλεκόμενοι σε ενοχλητικές διαμάχες που παρατηρούνται στα Βαλκάνια. Βέβαια, οι άλλοι που μας τα λένε αυτά, δεν έχουν τέτοια προβλήματα. Εκείνο, όμως, που είναι βέβαιο, είναι ότι δεν είναι εύκολο πα να πείσουμε όλους τους άλλους ως προς το τι θέλουμε, αλλά και πώς θα πετύχουμε αυτό που θέλουμε.

Και αναφέρω αυτό που είπε ο κ. Καραμανλής. Σε ένα τόσο σημαντικό θέμα, όπως είναι η διακυβερνητική, προχωρούμε ερήμην του Ελληνικού Λαού. Και θα ήμουν ευτυχής, αν ήταν μόνο ερήμην του Ελληνικού Λαού. Δε γνωρίζουμε, όμως, πόσο συμμετέχει η Κυβέρνηση στη διαμόρφωση των θέσεων και

αυτό που περιμένει αύριο την Ευρώπη. Και δεν αναφέρομαι σε τυπική παρουσία, αλλά σε ουσιαστική.

Σε ό,τι αφορά την Τουρκία, και εδώ έχουμε μία ιδιαίτερως ενδιαφέρουσα εκσυγχρονιστική εκδοχή της ρεαλιστικής διπλωματίας, που συγχέει -κατά την εκτίμησή μου- τον όρο ρεαλιστική διπλωματία, με την ευκολία εθνικών παραχωρήσεων. Λυπάμαι που το λέω. Έχουμε τον κ. Πάγκαλο από τη μία πλευρά, τον κ. Παπανδρέου από την άλλη, τον κ. Τσοχατζόπουλο, τον κ. Αρσένη και τον κ. Σημίτη, που εκφράζεται μέσω του κ. Ροζάκη, που φαίνεται να έχει έναν ειδικό ρόλο.

Έχουμε μια εκσυγχρονιστική σχολή σκέψης -και αυτό είναι προφανές πια- η οποία έχει ως στόχο μια ταχεία και δραστική επίλυση των ελληνοτουρκικών διαφορών, με το όποιο τίμημα προκύψει. Έτσι, βλέπουμε μία άνευ όρων παραίτηση της Ελλάδος από το δικαίωμα επέκτασης των χωρικών υδάτων στα δώδεκα μίλια, βλέπουμε μία συρρίκνωση του εθνικού εναέριου χώρου στα έξι μίλια, μια τάση για να παραπέμψουμε ολόκληρο το πλέγμα των ελληνοτουρκικών διαφορών στη Χάγη, βλέπουμε την ακαδημαϊκή τάση για μια νέα εποχή στη σχέση της Ελλάδος με την Τουρκία. Και όλα αυτά, μέσα από αντιφάσεις και μέσα από μια πρωτοφανή και ύποπτη διγλωσσία. Είδατε και ακούσαμε όλοι, τι έγινε με το μορατόριουμ τις μέρες αυτές.

Εν όψει, λοιπόν, της αναμενόμενης αμερικανικής πρωτοβουλίας για το Κυπριακό και το Αιγαίο, είναι ανάγκη να ξέρουμε και τι θέλουμε -αφού οι πρώτοι μήνες του 1997 θα είναι έντονης δραστηριοποίησης γύρω από τα θέματα αυτά- αλλά και να ορίσουμε τον κύκλο, εντός του οποίου δεν μπορεί να μπει κανείς, σ' αυτά τα οποία θέλουμε.

Και αν στο βωμό της αναγκαιότητας, της μυστικής διπλωματίας -που θα τη δεχόμαστε υπό προϋποθέσεις- δεν ενημερωνόμαστε εμείς στην Εθνική Αντιπροσωπεία, αυτό θα ήταν ένα πρόβλημα. Εκείνο, όμως, που δεν μπορώ να δεχθώ είναι αυτό που είναι πια προφανές σε όλους, ότι ο Πρωθυπουργός δεν επιθυμεί να καταστήσει εταίρους στην εξωτερική πολιτική, όχι τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης -που γινόταν αυτό πάντοτε, από το 1974 ενημερωνόταν ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης- αλλά τους ίδιους της Υπουργούς του, θεωρώντας ίσως ότι δε θα πρέπει να κατανοήσουν επακριβώς τις δεσμεύσεις που ανέλαβε στα εθνικά θέματα ο κ. Σημίτης, ακριβώς για να γίνει Πρωθυπουργός.

Έτσι, βλέπουμε καθημερινά προώθηση θέσεων και επιλογών δια της πλαγίας οδού, ανακοινώσεις, απόψεις κύκλων, διαψεύσεις, επαληθεύσεις. Φοβούμαι, όμως, ότι με όλα αυτά θα έχουμε τραγικά αποτελέσματα στις ημέρες, στους μήνες και στα χρόνια που έρχονται.

Σε ό,τι αφορά το Κυπριακό, και εδώ θα υπογραμμίσω ότι η ελληνική θέση δεν είναι ούτε μια ούτε καθαρή. Αντιθέτως, φαίνεται ότι υπάρχουν δύο απόψεις για το θέμα. Μία που υιοθετεί τη λογική της Κυπριακής Κυβέρνησης, -που εμπιστεύεται, όπως φαίνεται, το μέλλον της νήσου στην Ευρώπη- και μία άλλη που υιοθετεί την άποψη πως δεν πρέπει να βιαστούμε, επενδύοντας πολλά στην αμερικανική πρωτοβουλία. Αυτή πρέπει να είναι η άποψη του κ. Πάγκαλου. Πρέπει, όμως, να ξεκαθαρίσουμε και εδώ τι θέλουμε, γιατί οι ευθύνες θα είναι κοινές, κύριε Υπουργέ των Εξωτερικών, στην Αθήνα. Δεν μπορούμε να απαλλαγούμε, αν προχωρήσει το θέμα, όπως προβλέπεται ότι θα προχωρήσει.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, και δε θα πω τίποτα για τα Σκόπια, γιατί εδώ τα πράγματα είναι ακόμη πιο θολά και ασαφή.

Εξ όσων προελέχθησαν, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., πέρα από τα δεινά που θα επιφυλάξει στους πολίτες αυτής της Χώρας στον τομέα της οικονομίας, με την ασυναρτησία, την ασάφεια και την έλλειψη συντονισμού στην εξωτερική πολιτική της, εκθέτει διεθνώς την αξιοπιστία και την σοβαρότητα της Χώρας, με δυσμενέστερες συνέπειες για την πορεία των εθνικών μας θεμάτων.

Ελπίζουμε ότι η Κυβέρνηση θα το κατανοήσει πριν είναι πολύ αργά και γι'αυτήν, αλλά και για τον Τόπο. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Ο κ. Χρήστος Βυζοβίτης έχει το λόγο για πέντε λεπτά.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΥΖΟΒΙΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, όταν καταθέσαμε την επερώτησή μας προς τον κύριο Υπουργό των Εξωτερικών, ειλικρινά δεν μπορούσαμε να φανταστούμε ότι σε τόσο σύντομο διάστημα -στις 21 Νοεμβρίου την καταθέσαμε- θα είχε επαληθευθεί η καταγγελία μας για τα φαινόμενα ασάφειας, έλλειψης συντονισμού, αλλά και ασυναρτησίας, που εμφανίζει η εξωτερική πολιτική της Κυβέρνησης.

Είναι πλέον βέβαιον -και τα ίδια τα γεγονότα το επαληθεύουν- ότι οι Υπουργοί, όχι μόνο διαφωνούν μεταξύ τους, αλλά και με τον ίδιο τον Πρωθυπουργό. Στο φαινόμενο αυτό, δε θα δίναμε τόσο μεγάλη σημασία, αφού είναι σε όλους γνωστό πλέον ότι μιλάμε για μία Κυβέρνηση διαλυμένη, αν αυτή η διάλυση δεν αφορούσε μεγάλα και άκρως σοβαρά εθνικά συμφέροντα. Τα πρώτα δείγματα αυτής της διάλυσης εμφανίστηκαν κατά την κρίση στα Ίμια, όπου όλοι οι χειρισμοί, αλλά κυρίως η έλλειψη συνεργασίας και συντονισμού των ενεργειών των αρμοδίων Υπουργών, θα έπρεπε να είχαν προετοιμάσει τοσο τον πολιτικό κόσμο, αλλά και τους απλούς πολίτες για τα όσα ήδη εμφανίστηκαν στη Λισσαβόνα και για τα όσα ακόμα θα ακολουθήσουν.

Φοβάμαι, κύριε Πρόεδρε, ότι οι προσεχείς μήνες θα είναι περίοδος ανησυχιών και ανασφάλειας, γιατί κανείς δε γνωρίζει ποια είναι η στρατηγική για την αντιμετώπιση των κρίσιμων εθνικών θεμάτων, των οποίων τη λύση φίλοι, εντός ή εκτός εισαγωγικών, προσπαθούν να μας επιβάλουν.

Έτσι, Τούρκοι και Σκοπιανοί, αντιλαμβανόμενοι το αλλαλούμ που επικρατεί στην Κυβέρνηση, είναι φανερό ότι δε μας υπολογίζουν.

Ακόμα χειρότερο είναι το ότι η ασυνενοησία που υπάρχει σήμερα μεταξύ Αθηνών και Λευκωσίας έχει κάνει τους Τούρκους να φθάσουν στο έσχατο σημείο αποθράσυνσης.

Σε ό,τι αφορά το περίφημο ενιαίο αμυντικό δόγμα, παρά τις αντιδράσεις τόσο του Υπουργού Εξωτερικών, του κ. Πάγκαλου, όσο και των κυρίων κυρίων Τσοχατζόπουλου και Αρσένη για την αποδοχή κατ' αρχήν της πρότασης Κάβαν και την υπαναχώρηση στη συνέχεια κατόπιν των πιεσμών τους, εκείνο που τελικά μένει, είναι το πόσο το διατυμπανισθέν δόγμα κινδύνευσε από τις ενέργειες του Πρωθυπουργού, όχι απλώς να υποβαθμισθεί, αλλά πιθανώς να ακυρωθεί. Και βεβαίως θα μπορούσε κανείς να εκμηδύνει ως θετική τη δημιουργία μετώπου Πάγκαλου-Τσοχατζόπουλου-Αρσένη κατά Σημίτη για την αποφυγή ή αποτροπή παρομοίων ενεργειών, όπως την αποδοχή του μορατόριουμ. Από την άλλη, όμως, πλευρά, δεν μπορεί κανείς να μην εκφράσει τις ανησυχίες του για την πορεία των εθνικών μας θεμάτων και την εκτίμηση της δυνατότητας και ικανότητας χειρισμού των θεμάτων αυτών από τη σημερινή Κυβέρνηση.

Κύριε Πρόεδρε, δεν έχει σαφώς κανείς το δικαίωμα να αμφισβητήσει την Κυβέρνηση για τη θέλησή της να υπηρετήσει τα εθνικά μας συμφέροντα. Έχουμε, όμως, το δικαίωμα αλλά και την υποχρέωση να καταγγείλουμε στον Ελληνικό Λαό την έλλειψη σοβαρότητας, ικανότητας και αποτελεσματικότητας των χειρισμών της.

Αλήθεια, κύριε Υπουργέ, έχετε τη δική σας τοποθέτηση εδώ; Τι γίνεται με το θέμα των Σκοπίων; Όπως διάβασα στον Τύπο και άκουσα στα ραδιοηλεκτρονικά μέσα, οι συναντήσεις του κυρίου Πρωθυπουργού με τον Γλιγκόρωφ στην Πορτογαλία, είχαν λείει -όπως διάβασα στις εφημερίδες- "κοινωνικό χαρακτήρα και κάποιο πολιτικό περιεχόμενο". Δηλαδή, μήπως προσπαθήσαμε να πείσουμε τον Γλιγκόρωφ να αποδεχθεί τη σύνθετη ονομασία NOVA MACEDONIA;

Στη δευτερολογία μου, θα σας ρωτήσω και άλλα πράγματα, αλλά θέλω να προετοιμασθείτε. Ο διπλωματικός μας εκπρόσωπος στα Σκόπια αποδέχεται προσκλήσεις από ποιον; Από το κράτος της Μακεδονίας και με την παρουσία του νομιμοποιεί το όνομα.

Κύριε Πρόεδρε, αναμφισβήτητα θα ήθελα να τονίσω ότι περνάμε μια κρίσιμη εποχή. Η ανάγκη για τη συνεργασία όλου

του πολιτικού κόσμου στα εθνικά μας κυρίως θέματα, είναι το λιγότερο αναγκαία. Εγώ θα το έλεγα επιβεβλημένη. Ας γίνει επιτέλους πράξη αυτό που ο λαός επιθυμεί και αναμένει.

Τέλος, ας μην αφήσουμε σε τρίτους να αποφασίζουν για μας, γιατί έτσι δίνουμε την εικόνα ότι για όσα αφορούν τα εθνικά μας θέματα, δεν είμαστε οι έχοντες και οι κατέχοντες, αλλά οι απέχοντες. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Ο Υφυπουργός Εξωτερικών κ. Ροζάκης έχει το λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι με τους προαλαήσαντες υπάρχει ένα σημείο συμφωνίας, δηλαδή το γεγονός ότι βρισκόμαστε σε μια περίοδο όπου δυστυχώς η τουρκική εξωτερική πολιτική έχει επιλέξει έναν ολισθηρό δρόμο. Ένα δρόμο ο οποίος σηματοδοτήθηκε από την περίοδο των επεισοδίων στα Ίμια και τις διεκδικήσεις οι οποίες αρθρώθηκαν αμέσως μετά στη διάρκεια από τον Ιανουάριο του 1996 ως τα σήμερα. Βρισκόμαστε, δηλαδή, μπροστά σε μία σοβαρότατη ποιοτική διαφοροποίηση της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής, η οποία μεταβάλλει διεκδικήσεις, που στο παρελθόν είχαν επισήμως τουλάχιστον περιοριστεί στο επίπεδο θαλασσιών περιοχών, επεκτείνοντάς τες σε χερσαίο έδαφος σε νησιωτικά τμήματα του ελληνικού εδάφους, κάτι το οποίο αναγκάζει βεβαίως και την ελληνική πλευρά σε μια τροποποίηση της πάγιας πολιτικής της.

Γνωρίζετε φυσικά ότι σ'όλο το διάστημα από το 1975 και μετά η Ελλάδα είχε παγίως θεωρήσει ότι το πρόβλημα της υφαλοκρηπίδας, που ήταν το βασικό πρόβλημα που τη χώριζε με την Τουρκία, θα έπρεπε να λυθεί από το Διεθνές Δικαστήριο και μάλιστα είχαν γίνει και επανειλημμένες προσπάθειες από τη μεριά της Ελλάδος να προσφύγει στο Δικαστήριο. Όπως γνωρίζετε, η Ελλάδα, μάλιστα, προσέφυγε και μονομερώς, προκειμένου να λύσει το ζήτημα. Τώρα, όμως, βρισκόμαστε μπροστά σε μια καινούρια ριζικά τροποποιημένη κατάσταση, η οποία συνοδεύεται, δυστυχώς, και από ένα άλλο δεδομένο. Από το δεδομένο, ότι στην άλλη πλευρά του Αιγαίου υπάρχει μια κυβέρνηση της οποίας αγνοούμε τον ακριβή συσχετισμό δύναμης. Αγνοούμε ειδικά ποιος είναι εκείνος που πράγματι αποφασίζει σε θέματα εξωτερικής πολιτικής. Και όσο περίεργο και αν φανεί αυτό, δεν είμαστε εμείς μόνο που το αγνοούμε. Υπάρχουν και άλλες χώρες που το αγνοούν και διερωτώνται και ερευνούν αυτήν τη στιγμή ποιες είναι εκείνες οι βασικές δυνάμεις που διαμορφώνουν την πολιτική.

Αυτά τα δύο δεδομένα αντιλαμβάνεσθε ότι έχουν επηρεάσει ριζικά τη δική μας πλευρά. Και φυσικά δεν μπορεί κανείς να κατηγορήσει την Κυβέρνηση και οποιαδήποτε άλλη ελληνική κυβέρνηση, ότι δεν πρόρεσε να οδηγήσει σε λύση τις ελληνοτουρκικές εκκρεμότητες. Μα, για να μπορεί να οδηγηθούν σε λύση, πρέπει να υπάρχει και μια άλλη πλευρά, η οποία να την επιδιώκει. Και, δυστυχώς, όλη αυτή η εικοσαετία που έχει διαρρεύσει, έχει αποδείξει ότι η τουρκική πλευρά δεν επιθυμεί λύση ούτε στα Ελληνοτουρκικά -stricto sensu- μιλάω για το Αιγαίο, δηλαδή- ούτε στο Κυπριακό. Ιδιαίτερα, δε, για το τελευταίο θέμα, έχει κανείς την εντύπωση ότι η Τουρκία θεώρησε ότι η ύστατη λύση ήταν εκείνη η οποία προκλήθηκε από την κατάληψη του νησιού και από την παραμονή των τουρκικών στρατευμάτων. Αντιλαμβάνεσθε, λοιπόν, ότι το πεδίο χειρισμού τέτοιων θεμάτων, όταν ο άλλος αντίπαλος δεν είναι διατεθειμένος να προχωρήσει σε λύση, είναι εξαιρετικά περιορισμένο, κάτι που δυστυχώς το δοκιμάσατε όλοι σ' αυτήν την Αίθουσα όταν κατά καιρούς κυβερνήσατε. Πρώτο λοιπόν σημείο είναι αυτό.

Δεύτερο σημείο, ποια είναι η αντίδραση αυτήν τη στιγμή της ελληνικής πλευράς -και μιλάω για αντίδραση ακριβώς επειδή πολλές πρωτοβουλίες δεν είναι δυνατές- δεδομένης της στασιμότητας της τουρκικής πολιτικής, δεδομένης δηλαδή της αδιαθεσίας της τουρκικής πολιτικής να επιδείξει καλοπιστία για την επίλυση των προβλημάτων.

Εδώ αρχίζει, φοβάμαι, η διαφωνία μας με τους επερωτώντες. Και η διαφωνία μας με τους επερωτώντες βρίσκεται στο γεγονός ότι επιχειρείται μέσα από τη συγκεκριμένη επερώτηση

να δοθεί η αίσθηση και η αντίληψη, ότι βρισκόμαστε μπροστά σε ένα χάος εξωτερικής πολιτικής από την ελληνική πλευρά, το οποίο έχει εκδηλωθεί τους δύο τελευταίους μήνες μέσα από τις συγκρουόμενες απόψεις των διαφόρων χειριστών της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, ενώ η πραγματικότητα είναι τελείως διαφορετική.

Μέσα στους τελευταίους μήνες διαμορφώθηκε μία εξαιρετικά σαφής και καθαρή γραμμή στην εξωτερική πολιτική, η οποία αποτελείται από μία σειρά συγκεκριμένων θέσεων και οι οποίες έχουν τηρηθεί απαρέγκλιτα σ' όλην αυτήν τη διάρκεια και πρόκειται να τηρηθούν ως το σημείο εκείνο που βεβαίως θα υπάρξουν ορισμένες εξελίξεις, οι οποίες θα μας οδηγήσουν, αν ποτέ μας οδηγήσουν, σε μια προσαρμογή ή άλλη δραστηριότητα σχετική.

Σήμερα που μιλάμε, όμως, ποιες είναι οι κατευθυντήριες γραμμές της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδος; Πρώτα από όλα η πολιτική μας στηρίζεται στο γεγονός ότι υπάρχει μία εδαφική διεκδίκηση, η οποία μάλιστα είναι έρπουσα εδαφική διεκδίκηση, με την έννοια ότι μετακινείται εντέχνως από ένα εντοπισμένο περιορισμένο σημείο του ελληνικού εδάφους σε πολλά σημεία, μεταβάλλοντας ολόκληρο σχεδόν το Αιγαίο σε αμφισβητούμενη ζώνη. Το γεγονός, δηλαδή, ότι βρεθήκαμε από τα Ίμια ξαφνικά στη Γαύδο, σε μία περιοχή που ουδείς θα φανταζόταν ποτέ ότι θα μπορούσε να γίνει αντικείμενο διεκδίκησης από την Τουρκία, είναι κάτι το οποίο δείχνει μία συνολική αμφισβήτηση του Αιγαίου Πελάγους από την άλλη πλευρά. Είναι κάτι που τονίζω και πάλι, πρώτη φορά εμφανίζεται γιατί ως τα τώρα η αίσθηση που είχαμε ήταν ότι η Τουρκία διεκδικεί περιοχές που βρίσκονται κοντά στα δυτικά σύνορα της ή στις δυτικές της ακτές.

Πρώτο σημείο λοιπόν αυτό, πως αντιδρούμε. Ζητούμε την άρση αυτής της διεκδίκησης, ως προϋπόθεση -και το υπογραμμίζω αυτό- της οποιασδήποτε ακολουθητέας πολιτικής βελτίωσης σχέσεων με την Τουρκία.

Δε θεωρούμε -και αυτό νομίζω ότι έχει προκύψει ως παρθενόγεννη φυσικά, διότι ουδέποτε έχει γίνει κάποια τέτοια πρόταση- ότι το πρωτογενές αυτό ζήτημα μπορεί να αποτελέσει τμήμα ενός πακέτου προς επίλυση.

Και ουδείς το πρότεινε ποτέ ως πακέτο. Το πώς προέκυψε είναι μία ιστορία που δε γνωρίζω. Αλλά εμείς θεωρούμε ότι είναι τελείως αποκολλημένο, πρωτογενές. Και αναφέρεται απαραίτητα ως προϋπόθεση η άρση της επιδίωξης αυτής, η άρση της διεκδίκησης για το ελληνικό έδαφος.

Προχωρούμε σε ένα δεύτερο στάδιο, εναλλακτικό. Εάν δεν είναι διατεθειμένη η Τουρκία να άρει αυτήν τη διεκδίκηση, δεν έχουμε καμία απολύτως αντίρρηση εάν πάει στο δικαστήριο που είναι ένα όργανο δικαιοδοτικό και να ζητήσει να λύσει τη διαφορά. Σε αυτήν την περίπτωση εμείς θα είμαστε έτοιμοι να προχωρήσουμε σε μία επίλυση του ζητήματος με τη δική μας παρουσία.

Εδώ τώρα θα πρέπει να σταθώ για λίγο αν μου επιτρέπεται, κύριε Πρόεδρε, για να προσθέσω τα εξής: Ακούγονται τον τελευταίο καιρό ορισμένες αμφισβητήσεις γύρω από τη σκοπιμότητα μίας παραπομπής στο δικαστήριο, του θέματος αυτού όπως και του θέματος για την υφαλοκρηπίδα. Κάτι που δεν είχε ακουστεί όλα τα χρόνια που προηγήθηκαν. Αιφνιδίως υπήρξε μια μικρή περιορισμένη αλλά δεδομένη αμφισβήτηση αυτού του μέσου. Ξέρατε τι σημαίνει αυτή η αμφισβήτηση, κύριοι Βουλευτές; Σημαίνει ότι ουσιαστικά εγκαταλείπουμε και την τελευταία δυνατότητα που έχουμε -αν την εγκαταλείπαμε- να λύσουμε ειρηνικά τα προβλήματα με την Τουρκία. Διότι, δυστυχώς, οι άλλες ειρηνικές μέθοδοι που μας επιδεικνύονται -σιωπηρώς, όταν αρνείται κανείς το δικαστήριο- είναι οι ευθείες διαπραγματεύσεις.

Μα, νομίζω ότι είχαμε πικρότατη εμπειρία από τις ευθείες διαπραγματεύσεις με την Τουρκία.

Όταν ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ξεκίνησε το 1975-76 την πορεία για επίλυση των διαφορών με την Τουρκία είχε ως αίτημα την επίλυση ενός συγκεκριμένου θέματος που ήταν η υφαλοκρηπίδα. Βρεθήκαμε στο τέλος της δεκαετίας του '70, αρχές δεκαετίας του '80, με πέντε ή έξι διαφορετικά καινούρια

αιτήματα της Τουρκίας μέσα στο καλάθι των διαπραγματεύσεων.

Πώς να διαπραγματευθείς, λοιπόν, ευθέως με τη χώρα αυτή όταν διαπιστώνεις, ότι αυτό το συγκεκριμένο παιχνίδι που εφάρμοσε στη δεκαετία του '70, το επαναλαμβάνει τώρα με την προσθήκη νέων διεκδικήσεων εδαφικού χαρακτήρα; Δηλαδή αυτό που έκανε τη δεκαετία του '70 και μας οδήγησε στη διακοπή των διαπραγματεύσεων τελικά, το επαναθέτει τώρα μέσα από τις νέες διεκδικήσεις, τις έρπουσες, όπως τις χαρακτήρισα, στην περιοχή του Αιγαίου Πελάγους.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να κάνω ένα ερώτημα στον κ. Ροζάκη;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Εάν ο κύριος Υπουργός το επιτρέπει, να κάνετε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Ευχαρίστως.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κύριε Υπουργέ, όταν ο Καραμανλής είχε πράγματι προτείνει την παραπομπή του θέματος της υφαλοκρηπίδας ως μοναδικού θέματος στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, ίσχυε ένα δίκαιο της θάλασσας για την υφαλοκρηπίδα, όπου ο προσδιορισμός της υφαλοκρηπίδας γινόταν βάσει του βάθους των υδάτων, δηλαδή στα διακόσια μέτρα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Πολύ σωστά.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Εκ των υστέρων προέκυψε ένα νέο δίκαιο της θάλασσας, πρόσφατα, το οποίο προσδιορίζει πλέον την υφαλοκρηπίδα από την έκταση των χωρικών υδάτων, με την έννοια της καθέτου ζώνης. Δηλαδή αν τα χωρικά ύδατα είναι έξι μίλια, η υφαλοκρηπίδα μετρείται στα έξι μίλια. Αν τα χωρικά ύδατα είναι στα δώδεκα μίλια, αρχίζει ο προσδιορισμός στα δώδεκα μίλια. Είναι περίπου η ίδια λογική, ότι όσος είναι ο εναέριος χώρος είναι και ο θαλάσσιος. Άρα είναι και η υφαλοκρηπίδα.

Από την ώρα, που στο δεύτερο μάλιστα βήμα θα προστρέξει η Κυβέρνηση σε ένα συνηυποθετικό ξεκινώντας με τα έξι μίλια, εκ των πραγμάτων είναι φυσικό να απεμπολείται η δυνατότητα της Ελλάδος να επεκτείνει, από τα έξι στα δώδεκα μίλια. Και τι συμβαίνει; Ανεξάρτητα αν θα το πραγματοποιήσει κάποια στιγμή αυτό ή όχι η Ελλάδα, στο δεύτερο βήμα έρχεσθε και χάνετε το μοναδικό διαπραγματευτικό όπλο, το οποίο διαθέτει η Ελλάδα. Και εκεί είναι η ένστασή μας. Εκεί δε δώσατε, ούτε εσείς απάντηση τώρα ούτε ο κύριος Πρωθυπουργός προχθές.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Κύριε Πρόεδρε, σκόπευα να έρθω στο σημείο αυτό, ως ένα ειδικό θέμα της παρέμβασής μου. Αν θέλετε να απαντήσω αμέσως, απαντώ, αλλά νομίζω ότι μπορώ να το ενσωματώσω...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Επειδή μιλήσατε για υφαλοκρηπίδα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Ευχαρίστως να διακόψω τη ροή του λόγου μου και να ασχοληθώ με το θέμα αυτό.

Πρώτο σημείο. Δυστυχώς, δεν είναι αληθές ότι μια παραπομπή στο Διεθνές Δικαστήριο σήμερα για την υφαλοκρηπίδα σε σχέση με την Τουρκία θα επιδικαστεί, με βάση το νέο συμβατικό Διεθνές Δίκαιο της θάλασσας. Διότι η Τουρκία, καθώς, δεν έχει επικυρώσει τη Σύμβαση του 1982.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Εσείς το είπατε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Δεν είπα εγώ τέτοιο πράγμα.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Το είπε ο κ. Πάγκαλος.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Αυτό που λέω αυτήν τη στιγμή είναι ότι η Τουρκία, αν αυτή την ώρα προσφύγουμε στο Διεθνές Δικαστήριο, θα πρέπει να λύσουμε το πρόβλημα με το εθιμικό Δίκαιο, που αφορά την υφαλοκρηπίδα, διότι η Τουρκία δεν έχει επικυρώσει τη Σύμβαση του 1982. Εμείς την έχουμε επικυρώσει. Αν και η Τουρκία την είχε επικυρώσει, θα μπορούσε φυσικά να λυθεί το θέμα και στο Δικαστήριο του Αμβούργου, που είναι το Διεθνές Δικαστήριο, που προβλέπεται από τη Σύμβαση του 1982, και με βάση το Δίκαιο, που είναι προβλεπόμενο από τη Σύμβαση

του 1982.

Δεύτερο σημείο, το ζήτημα της αιγιαλίτιδος ζώνης, που έρχεται συνεχώς ως πρόβλημα, νομίζω ότι έχει παρανοηθεί. Η γραμμή βάσης, για την οποιαδήποτε μέτρηση της υφαλοκρηπίδας, είτε αυτή θα είναι η τουρκική υφαλοκρηπίδα είτε η ελληνική, είναι η ακτή είτε η ημισιωτική είτε η ηπειρωτική. Ως εκ τούτου, ούτε η Ελλάδα, ούτε η Τουρκία επηρεάζονται στο ζήτημα της έκτασης της υφαλοκρηπίδας που θα αποκτήσουν από την οποιαδήποτε ύπαρξη της αιγιαλίτιδος ζώνης.

Έρχομαι στο θέμα του τι έκταση έχει η αιγιαλίτιδα ζώνη, αυτήν τη στιγμή και τι σημαίνει έξι ή δώδεκα ναυτικά μίλια. Η Ελλάδα διατηρεί στο ακέραιο τη δυνατότητα επέκτασης στα δώδεκα ναυτικά μίλια. Οποιαδήποτε οριοθέτηση και να γίνει, δεν πρόκειται να μεταβάλει αυτό το δικαίωμά της. Διότι η οριοθέτηση είναι κάτι, που αφορά το βυθό της θάλασσας και το θέμα της αιγιαλίτιδος ζώνης, είναι κάτι που αφορά μια ζώνη προσεγγισμένη προς την ακτή και η οποία είναι μια κάθετη ζώνη, που μπορεί να έχει έξι ή δώδεκα ή ενδιάμεσα μίλια.

Εμείς, λοιπόν, διατηρούμε το απόλυτο δικαίωμα της επέκτασης και δεν το απαλλοτριώνουμε, ούτε πρόκειται να το απαλλοτριώσουμε, χωρίς φυσικά να το έχουμε ασκήσει μέχρι τώρα, κάτι που δεν έχει γίνει και από τις προηγούμενες κυβερνήσεις.

Έρχομαι στα άλλα ζητήματα που δυστυχώς τα παρέκαμα...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Με συγχωρείτε, αλλά δεν έχετε δίκιο. Εκτός εάν προχωρήσουμε στην συνεκμετάλλευση.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Όχι, όχι.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Γιατί, εάν γίνει η διευθέτηση της υφαλοκρηπίδας στα επτά μίλια, π.χ., σε μια ημισιωτική περιοχή, λόγω του βάθους και στη συνέχεια κάνετε επέκταση στα δώδεκα μίλια, θα έχει τη δυνατότητα η Τουρκία, να έρθει μέσα στα χωρικά σας ύδατα και να κάνει έρευνα και γεώτρηση.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Σε κανένα σημείο του Αιγαίου Πελάγους δεν υπάρχει μια τέτοια γεωγραφική κατάσταση, η οποία να μπορεί να μας παρεμποδίσει την επέκταση της αιγιαλίτιδος ζώνης στα δώδεκα ναυτικά μίλια μετά την οριοθέτηση. Θα ήθελα πολύ να είχα ένα χάρτη αυτήν τη στιγμή -θα ήταν ευκολότερη η συζήτηση μας- αλλά και χωρίς χάρτη σας διαβεβαιώ ότι η επέκταση των δώδεκα ναυτικών μιλίων δεν επηρεάζεται από την οποιαδήποτε προηγούμενη οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας με την προϋπόθεση ότι υπάρχει ανοιχτή θάλασσα στις περιοχές, και η λύση θα γίνει με βάση τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου.

Πιστεύουμε και εξακολουθούμε να πιστεύουμε, ότι παρά το γεγονός ότι καμία επίλυση δεν είναι ιδανική, η δικαστική επίλυση είναι η μόνη συμφέρουσα για την ελληνική περίπτωση. Διότι, επαναλαμβάνω και πάλι, οι διαπραγματεύσεις υπήρξαν ατυχείς, φοβόμαστε τις διαπραγματεύσεις, όχι επειδή φοβόμαστε να επικυρωθήσουμε με τον συγκεκριμένο αντίπαλο, αλλά επειδή γνωρίζουμε ότι δυστυχώς έχει τηρήσει ως τα τώρα μια στάση ανελαστική και σε πολλές περιπτώσεις, κακόγουστη.

Έρχομαι τώρα στο ζήτημα της συγκυριακής ανιμετώπισης ορισμένων προβλημάτων οποία ακολουθούμε μετά από τα γεγονότα του Δεκεμβρίου-Ιανουαρίου 1996 και αυτό αφορά το ζήτημα του πώς μπορούμε, -δεδομένης της αρνητικής στάσης της Τουρκίας να αναλάβει πρωτοβουλίες για να αποκαταστήσει το status quo ante- του πώς μπορούμε να επηρεάσουμε και να πιέσουμε την Τουρκία σε μία κατεύθυνση επίλυσης των προβλημάτων μας. Σε αυτό ακριβώς το σημείο έρχεται η σειρά εκείνη των σκέψεων που έχουν γίνει από τους επερωτώντες και που θα μου επιτρέψετε να απαντήσω.

Αναφέρομαι κατεξοχήν στις περιφημες πρωτοβουλίες, που αφορούν τόσο το Αιγαίο, όσο και την Κύπρο. Ζούμε σε έναν κόσμο ανοιχτό, το ξέρετε πολύ καλά, σε ένα κόσμο συνδεδεμένων συμφερόντων και ενδιαφερόντων. Είναι δύσκολο σε εμάς να αγνοήσουμε το γεγονός ότι υπάρχουν και άλλες δυνάμεις ή άλλοι μηχανισμοί διεθνούς χαρακτήρα, οι οποίοι και αυτοί θέλουν να παίξουν ένα ρόλο στην περιοχή.

Το γεγονός ότι ακούμε για την αμερικανική πρωτοβουλία ή ακούμε για την βρετανική πρωτοβουλία ή για την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οφείλεται αφ' ενός στο γεγονός ότι οι χώρες αυτές πράγματι θέλουν να παίξουν ένα ρόλο και αφ' ετέρου, διότι εμείς, ανήκοντες σε συγκεκριμένους διεθνείς οργανισμούς, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, εμπλεκόμεστε στην νομοτελειακή αυτή διαδικασία της παρέμβασης αυτών των μηχανισμών, σε προβλήματα που μας αφορούν.

Εδώ θέλω να ξεχωρίσω τη θέση μας από τη θέση των επερωτώντων. Είναι άλλο το θέμα της εκδίωξης πρωτοβουλιών, που είναι νόμιμες και δεδομένες και είναι άλλο το θέμα της επιδοκμασίας του περιεχομένου τους από την δική μας πλευρά. Μπορούν να υπάρξουν ή θα υπάρχουν πρωτοβουλίες, γιατί όχι; Το ζήτημα είναι τότε εμείς σε αυτές τις πρωτοβουλίες θα υιοθετήσουμε το περιεχόμενο τους. Μα, μόνο, φυσικά αν αυτό το περιεχόμενο ταυτίζεται ή προσομοιάζει με το δικό μας συμφέρον και τις δικές μας προσδοκίες. Δεν αποκλείουμε, λοιπόν, τίποτα. Αλλά, δεν ταυτιζόμαστε ούτε παρασυρόμαστε από τις πρωτοβουλίες αυτές για να προσδιορίσουμε τη δική μας πολιτική. Αυτά ανήκουν σε άλλες εποχές πλέον και δεν πρέπει να ξαναγυρίζουμε σε αυτές. Περάσαμε πράγματι σκληρές εποχές ταύτισης και υπαγωγής σε ξένες επιδιώξεις, σήμερα βρισκόμαστε σε ένα κόσμο αλληλεξάρτησης, στον οποίο συμμετέχουμε και συμπεριφερόμαστε και συμβάλλουμε στη διαμόρφωσή του και οποιοδήποτε συμπίπτουν τα συμφέροντά μας και οι επιδιώξεις μας, τα ακολουθούμε και τα υιοθετούμε.

Αυτό θα γίνει και σ' αυτήν την περίπτωση, κύριοι Βουλευτές. Να είσθε βέβαιοι γι' αυτό. Αν η αμερικανική πρωτοβουλία, της οποίας το περιεχόμενο, εν πάση περιπτώσει, δε γνωρίζουμε ακόμη, θεωρηθεί ότι είναι ευνοϊκή για τα συμφέροντα, θα την εξετάσουμε. Αν θεωρήσουμε ότι είναι δυσμενής για τα ελληνικά συμφέροντα, θα την απορρίψουμε. Το ίδιο αφορά και οποιαδήποτε πρωτοβουλία που θα προκύψει, ενδεχομένως, από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

'Αρα, νομίζω ότι έχουν γνώση οι φύλακες, όπως κι εσείς έχετε γνώση. Κι εσείς μετέχετε σ' αυτό το παιχνίδι εξάλλου της προσπάθειας να διαμορφωθεί μία συνολική πολιτική, για την οποία όλοι να είμαστε υπερέφανοι και τελικά καταξιωμένοι. Και νομίζω, ότι εσείς πρώτοι, εάν οι πρωτοβουλίες αυτές δεν είναι σύμφυτες και σύμφωνες με τα ελληνικά συμφέροντα, θα αντιδράσετε, όταν έρθουν. Και χαίρομαι φυσικά, γι' αυτό το δεδομένο. Ακριβώς αυτός είναι ο ρόλος αυτής της Βουλής.

Τέλος, θα ήθελα να πω, προτού μπω σε ορισμένα ειδικότερα ζητήματα, τα οποία εθίγησαν από τη μεριά των επερωτώντων, ότι υπάρχουν εκτός του Ελληνοτουρκικού, Αιγαιακού και Κυπριακού και το θέμα των Σκοπίων, στο οποίο αναφέρεται επίσης η επερώτηση.

Γνωρίζετε πολύ καλά, ότι η Ελληνική Κυβέρνηση έχει επιδιώξει την προσέγγιση των Σκοπίων με την Ελλάδα, μέσα στη λογική -που νομίζω ότι συμφωνούμε σ' αυτό- ότι η χώρα αυτή είναι μία γειτονική χώρα, απαραίτητη και για το συμφέρον της Ελλάδας και για την ομαλότητα και την ηρεμία στη Βαλκανική Χερσόνησο.

Αυτό το δεδομένο μας έχει οδηγήσει σε μία πρώτη προσπάθεια να βρεθεί μία λύση, η οποία αντανάκλαται σήμερα στην ενδιάμεση συμφωνία, μία συμφωνία, η οποία είναι αμφιτεροβαρής, μία συμφωνία δηλαδή η οποία περιέχει θετικά στοιχεία και για τους δύο, όπως και παραχωρήσεις και για τους δύο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ: Ποια είναι αυτά;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ.Εξωτερικών): Το δεδομένο είναι ότι αυτήν τη στιγμή...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ: Κύριε Υπουργέ, θέλουμε τα στοιχεία τα θετικά για την Ελλάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Κύριε Κεφαλογιάννη, δεν έχετε το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ: Μία ερώτηση έκανα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Υπάρχουν άλλοι συνάδελφοι, που επερωτάνε, οι οποίοι μπορούν να κάνουν την ερώτηση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ: Δυστυχώς, έλειψε η ζωντάνια

της Βουλής, γιατί δεν μπορούμε να ρωτήσουμε κάποια πράγματα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ.Εξωτερικών): Κύριε Βουλευτά, νομίζω ότι μπορείτε να τα ρωτήσετε, τη στιγμή που θα υπάρξει βέβαια και δευτερολογία από τη δική μου πλευρά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ: Δεν έχω το δικαίωμα και ορθώς έκανε την παρατήρηση ο κύριος Πρόεδρος. Απλώς λέω, ότι έλειψε η ουσία και η ζωντάνια της Βουλής.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ.Εξωτερικών): Δε δικαιούμαι να σχολιάσω το θέμα της Βουλής. Είμαι εξωκοινοβουλευτικός.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Μην απαντάτε, κύριε Υφυπουργέ. Συνεχίστε την πρωτολογία σας παρακαλώ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ.Εξωτερικών): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Έρχομαι λοιπόν -λέω- στο θέμα των Σκοπίων, τονίζοντας τα θετικά σημεία και τα σημεία συμβιβασμού, τα οποία υπήρχαν.

Το βασικό στοιχείο, που πρέπει να λάβουμε υπόψη μας, είναι ότι αυτή η συμφωνία περιλαμβάνει έναν όρο υπέρ της Ελλάδας, να εξευρεθεί, δηλαδή,

μία λύση για το όνομα. Σ' αυτό το σημείο είμαστε ακλόνητα προσκολλημένοι.

Το άρθρο 5 προσδιορίζει με ακρίβεια την έναρξη και τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων για την αναζήτηση ονόματος, που θα καταλήξει σε αποτέλεσμα. Προσέξτε, η διαφορά είναι ότι εδώ για πρώτη φορά υπάρχει συμφωνία, η οποία δεν προτρέπει μόνο σε διαπραγμάτευση. Επιδιώκει να υπάρξει λύση από τη διαπραγμάτευση. Ως εκ τούτου, αυτήν τη στιγμή που μιλάμε, οι συνομιλίες, οι οποίες γίνονται στη Νέα Υόρκη, βαρύνουν ιδιαίτερα για την Ελλάδα, διότι είναι συνομιλίες οι οποίες στηρίζονται σε μια ειδική υποχρέωση των Σκοπίων να αναζητήσει λύση ονόματος. Και από εκεί δεν πρόκειται να υποχωρήσουμε. Δεν μπορώ να πω περισσότερο στο θέμα αυτό, αφού βρισκόμαστε σε διαπραγμάτευση. Εκείνο που σας διαβεβαιώ είναι, ότι υπάρχει σθεναρή στάση στην τήρηση των όρων του άρθρου 5, που περιλαμβάνει αυτή τη συγκεκριμένη υποχρέωση από τη μεριά των Σκοπίων.

Έρχομαι, λοιπόν, τώρα σε ορισμένα ειδικά ζητήματα τα οποία ετέθησαν από τους επερωτώντες στη διάρκεια της προφορικής τους παρέμβασης.

Πρώτα απ' όλα θέλω να τονίσω, ότι πράγματι το Ελληνικό Υπουργείο των Εξωτερικών αυτήν τη στιγμή έχει ένα πρόβλημα με την απεργία των διπλωματικών υπαλλήλων. Θεωρούμε ότι το αίτημα των υπαλλήλων του Υπουργείου Εξωτερικών είναι δικαιο, αλλά βεβαίως υπάρχει μια γενικότερη οικονομική πολιτική, την οποία δεν προσδιορίζουμε εμείς και η οποία έχει σχηματισθεί με βάση αυτό που θεωρείται ένα γενικότερο εθνικό συμφέρον.

Σ' αυτό το σημείο λοιπόν, θα ευχόμαστε να υπάρξει μια απόληξη στην περιπέτεια η οποία άρχισε από σήμερα στο Υπουργείο των Εξωτερικών, για να μη συνεχιστεί, βεβαίως μια απεργία η οποία δεν μπορεί παρά να προκαλεί περισσότερα προβλήματα στη λειτουργία του Υπουργείου. Αυτό είναι το πρώτο σημείο.

Δεύτερο σημείο, είναι το ζήτημα των εμπρησμών. Νομίζω ότι αναφέρθηκε από τον κ.Καραμανλή. Στο θέμα των εμπρησμών, υπάρχει αυτήν τη στιγμή μια σειρά διαβημάτων από την ελληνική πλευρά προς την Τουρκία, βάσει των οποίων ζητάει η ελληνική πλευρά να υπάρξει δικαστική, εισαγγελική προφανώς, δραστηριότητα μέσα στην Τουρκία, με σκοπό να υπάρξουν πορίσματα γύρω από τις συγκεκριμένες αυτές αναφορές, οι οποίες έγιναν δια του Τύπου.

Από την άλλη μεριά, η Ελλάδα είναι έτοιμη να καταγγείλει αυτήν την απαράδεκτη συμπεριφορά της Τουρκίας στους διεθνείς οργανισμούς και υπάρχουν συγκεκριμένα βήματα, τα οποία θα γίνουν τον αμέσως επόμενο χρόνο.

Στο θέμα της λεγόμενης κινητικότητας, η οποία παρουσιάζεται από πλευράς μελών της Κυβέρνησης, γύρω από συγκεκριμένα θέματα εξωτερικής πολιτικής, εδώ θα πρέπει και πάλι να είμαστε προσεκτικοί. Η πολιτική, κύριοι Βουλευτές, σχηματίζεται μέσα από συγκεκριμένα όργανα, μέσα από

συγκεκριμένες δραστηριότητες, μέσα από συγκεκριμένες θεσμικές μορφές. Δε σχηματίζεται, ούτε μ' αυτό που ονομάζεται "η πολιτική του μικροφώνου" ούτε βεβαίως με δηλώσεις οι οποίες μπορεί να γίνονται κατά καιρούς σε διάφορα Μέσα Επικοινωνίας.

Οι δηλώσεις, όποιες και αν υπήρξαν, εάν τις διαβάσετε προσεκτικά, θα δείτε ότι δε διαφέρουν πουθενά από την πολιτική που σας εξέφρασα. Δεν υπάρχει καμία δήλωση απ' όλες όσες άκουσα σήμερα μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα - και οι οποίες φυσικά δεν έγιναν μέσα από τα θεσμικά όργανα, το τονίζω αυτό- οι οποίες να απέχουν κατά κεραία από την επίσημη πολιτική που έχει Διότι ούτε το θέμα του Μορατόριουμ στο οποίο αναφέρθηκε ένας εκ των επερωτώντων -νομίζω και πάλι ότι ήταν ο κ.Καραμανλής- αναφορικά με τη Λισαβώνα αποτελεί πολιτική. Προτάσεις γίνονται και φυσικά παρεμβάσεις σε άλλων τις προτάσεις. Δεν καταλήξαμε πουθενά. Γιατί η λέξη "πρόταση" αιφνιδίως γίνεται πολιτική. Αυτό δεν το αντιλαμβάνομαι.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΥΖΟΒΙΤΗΣ: Μα, εδώ έγινε ολόκληρη ιστορία μέσα στο ίδιο το Υπουργικό Συμβούλιο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ(Υφυπ.Εξωτερικών): Εγώ δεν το ξέρω αυτό το πράγμα. Εγώ μιλάω για συγκεκριμένα θέματα. Μιλάω αυτήν τη στιγμή για τη Λισαβώνα, που έθιξε ο κ.Καραμανλής.

Λέω, λοιπόν, ότι και ο κ.Κασουλίδης, που ήταν ο άνθρωπος ο οποίος κινητοποίησε, φαντάζομαι, ορισμένες διαφορετικές σκέψεις, μίλησε για πρόταση. Ουδέποτε μίλησε για πολιτική υιοθετημένη. Εξάλλου, πώς μπορούσε να είναι υιοθετημένη πολιτική, όταν δεν γνωρίζεις ποια θα είναι η στάση της άλλης πλευράς; Νομίζω ότι θα ήταν ένα δραματικό ατόπημα να έχουμε οριστικοποιήσει μια πολιτική, η οποία θα μπορούσε να αναρθεθεί την επομένη στιγμή, λόγω μιας πιθανής άρνησης της άλλης πλευράς. Μιλάμε για προτάσεις.

Το ίδιο αφορά και αυτό το τόσο πολύ δημοσιοποιημένο στιγμιότυπο της προσωπικής μου ζωής, που αφορούσε την πρόταση για την επέκταση του μορατόριουμ. Ήταν μία πρόταση, η οποία δεν ήταν πολιτική, ήταν πρόταση για σκέψη, η οποία κατέληξε σε πρόταση ουσιαστική, που θα μπορούσε κανείς να την πει πολιτική.

Το γεγονός είναι ότι ο υπεύθυνος Υπουργός Εξωτερικών, ο κ. Πάγκαλος, μια δεδομένη στιγμή, ως επίσημος πλέον εκφραστής της πολιτικής είπε, πως θα μπορούσαμε να εφαρμόσουμε το Μορατόριουμ τους τέσσερις καλοκαιρινούς μήνες, δηλαδή να προεκτείνουμε το χρόνο της αποχής από τη δραστηριότητα των ασκήσεων, άλλους δύο μήνες, που είναι κρίσιμοι, μέσα στο καλοκαίρι. Αυτό μάλιστα είναι πολιτική. Η δική μου δεν ήταν πολιτική, ήταν μία πρόταση η οποία έγινε, όπως αντιλαμβάνεσθε, ακριβώς επειδή υπήρχε μία σειρά σκέψεων πάνω στα θέματα αυτά.

Εγώ ποτέ δε μίλησα προσωπικά συγκεκριμένα για ετήσιο ή για εξαμηνιαίο Μορατόριουμ. Αναφέρθηκα στο ενδεχόμενο να μπορεί να επεκταθεί και σε άλλες περιόδους του χρόνου.

Τελειώνοντας, θέλω να πω ότι θα πρέπει να γίνει σαφές, πως εκεί που όλοι συμφωνούμε στην Κυβέρνηση αυτή, είναι, ότι υπάρχουν χαραγμένες, απαρέγκλιτες μεγάλες γραμμές εξωτερικής πολιτικής στα κεντρικά μας θέματα. Απ' αυτά δεν έχει αποστεί κανείς και δεν θα έχετε ακούσει τίποτα, το οποίο να μπορεί να οδηγήσει σε μία τέτοια αποστασιοποίηση.

Πριν από μερικές μέρες ο κ. Πάγκαλος επανέλαβε αυτές τις κεντρικές γραμμές και αυτές θα τις ακολουθήσουμε με πίστη και αυστηρότητα ως το σημείο εκείνο που θα υπάρξει από την άλλη μεριά μία ένδειξη, η οποία να μας οδηγήσει στην επίλυση των προβλημάτων. Αυτήν την ένδειξη δεν την έχουμε σήμερα που μιλάμε, ως εκ τούτου είναι αδύνατον να τροποποιήσουμε τις κεντρικές γραμμές της εξωτερικής μας πολιτικής.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Κύριοι Βουλευτές, ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος ζητά μία διευκόλυνση, επειδή θα ταξιδεύσει προς Θεσσαλονίκη, να του επιτρέψει η Βουλή να παρέμβει τώρα και θα συνεχίσουμε τη συζήτηση μετά.

Συμφωνείτε;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Το Σώμα συμφωνεί.

Ο κ. Δημήτριος Τσοβόλας, Πρόεδρος του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος, έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.Κ.): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ανησυχούμε πολύ, ως Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα και νομίζω και όλοι μας μέσα στη Βουλή, για τη μεγάλη κινητικότητα που παρουσιάζεται, μετά τις ελληνικές εθνικές εκλογές, πακέτο σε όλα τα εθνικά θέματα, κινητικότητα, η οποία στηρίζεται και προωθείται από τις γνωστές μεγάλες δυνάμεις και μέσα στην Ευρώπη, αλλά και τις ΗΠΑ, οι οποίες έχουν μεγάλα γεωπολιτικά συμφέροντα στην περιοχή και του Αιγαίου και των Βαλκανίων και της Μέσης Ανατολής. Από την εξέλιξη δε αυτών των εθνικών θεμάτων εξαρτάται και η ολοκλήρωση των δικών τους σχεδίων στην περιοχή.

Εκτιμούμε σήμερα, περισσότερο απ' ό,τι στην προεκλογική περίοδο που κάναμε σχετικές αναφορές, ότι ένας από τους δύο βασικούς λόγους που έγιναν πρόωρα εκλογές στη Χώρα μας, ήταν να υπάρξει αυτή η εκλογική εξέλιξη στην Ελλάδα, περίπου ταυτόχρονα με τις εκλογές στις ΗΠΑ, ώστε μετά την 1η Γενάρη 1998 να υπάρξουν ταχύτεροι ρυθμοί για το κλείσιμο και όχι για τη δίκαιη λύση των εθνικών μας θεμάτων.

Ο δεύτερος βέβαια λόγος, που αποκαλύφθηκε πλήρως, ήταν η απόκρουση της σκληρής οικονομικής πολιτικής που τη ζει έντονα ο Ελληνικός Λαός.

Κύριε Υφυπουργέ, παρά τη διάθεση που μπορεί να έχουμε να αποδεχθούμε κάποια πράγματα απ' αυτά που είπατε, εμείς δεν μπορούμε να τα αποδεχθούμε για τον εξής λόγο: Διότι βλέπουμε μετά τις εκλογές πιο έντονα, να εξελίσσεται μία μυστική διπλωματική πολιτική με τάση απόκρουσης και από τη Βουλή και από τον Ελληνικό Λαό και από τους δημοσιογράφους -που παρακολουθούσαν και τις τελευταίες ημέρες τη Διάσκεψη Κορυφής του ΟΑΣΕΠ-πραγμάτων που έγιναν στο περιθώριο στη Διάσκεψη Κορυφής. Παραδείγματος χάριν στις 3 του Δεκέμβρη, τη δεύτερη μέρα της Διάσκεψης, αποκάλυψε ο κύριος Πρωθυπουργός, ο κ.Σημίτης, το μεσημέρι, ότι είχε προηγηθεί τη Δευτέρα, την προηγούμενη μέρα, συνάντηση στο περιθώριο με τον κ.Ντεμιρέλ και με τον κ.Γκλιγκόρφωφ και ότι επίσης, είχε γίνει και συνάντηση του κ. Κληρίδη με τον κ.Ντεμιρέλ και αφού τη Δευτέρα, την προηγούμενη μέρα, ο Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών δήλωνε στα τηλεοπτικά κανάλια -και μεταδόθηκε και εδώ- ότι δεν πρόκειται ο κ.Σημίτης να συναντηθεί στο περιθώριο με τον κ.Ντεμιρέλ, το πολύ να γίνει -όπως είχε πει επί λέξει-μια χειραψία χωρίς κανένα περιεχόμενο.

Ενώ έγινε αυτό τη Δευτέρα, στις 2 Δεκεμβρίου, την Τρίτη το μεσημέρι ανακοινώνεται στους δημοσιογράφους. Ενώ οι Τούρκοι δημοσιογράφοι το έμαθαν και ανακοινώθηκε από την Τουρκία τη Δευτέρα, την προηγούμενη μέρα, όπως φαίνεται από δελτίο τουρκικού Τύπου και ραδιοφώνου που επίσημα ανακοινώθηκε. Μάλιστα αναφέρει το δελτίο Τύπου, που έχω στα χέρια μου, με ημερομηνία 2 Δεκεμβρίου -δηλαδή την προηγούμενη μέρα- ότι τα δημοσιεύματα της Χουριέτ και της τουρκικής κρατικής τηλεόρασης, είπαν ότι οι κύριοι Σημίτης και Ντεμιρέλ αντήλαξαν απόψεις για τις σχέσεις των δύο χωρών στα πλαίσια της ελληνοτουρκικής φιλίας. Η δε Χουριέτ διατυπώνει την άποψη ότι ο Ντεμιρέλ υποστήριξε ότι η Τουρκία σ' αυτήν τη συνάντηση επιθυμεί την έναρξη και ανάπτυξη διαδικασίας διαλόγου με την Ελλάδα.

Γιατί το απέκρυψε αυτό τη Δευτέρα; Γιατί έγινε αυτή η συνάντηση, παρά τις περί του αντιθέτου διαβεβαιώσεις; Αυτές οι συναντήσεις αποτελούν αρχή ουσιαστικού διαλόγου, βήμα προς βήμα διαλόγου.

Το άλλο θέμα: Μορατόριουμ για 8 μήνες, απαγόρευση πτήσεων μαχητικών αεροσκαφών πάνω από την Κύπρη, από την πλευρά της Ελλάδας. Αναφέρθηκε εδώ τι δήλωσε επίσημα

ο κ.Κασουλίδης, της Κύπρου. Παλινωδίες που τις ακούσαμε και εμείς εδώ στην Αθήνα, μεταξύ των αρμοδίων της Κύπρου και της Ελλάδας, που αυτό αν γίνει κάτω από όποια αιτιολογία, αποτελεί στην ουσία αναίρεση του δόγματος του ενιαίου αμυντικού χώρου, Έβρου Αιγαίου Κύπρου, μεταξύ δηλαδή Ελλάδας και Κύπρου.

Είναι μια πληροφορία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, που εγώ προσωπικά την είχα εδώ και δύο - τρεις μήνες. Όταν άκουσα αυτό "στο περιθώριο" είδα να επιβεβαιώνεται αυτή η πληροφορία. Και έρχεται αυτό μετά και από τη συνάντηση που έγινε με τον κορυφαίο Άγγλο αξιωματούχο, που πήγε στην Κύπρο, ο οποίος ούτε λίγο ούτε πολύ μ'αυτά που είπε τι πρότεινε; Πρότεινε συνομοσπονδία. Δηλαδή νομιμοποίηση τετελεσμένων, με άλλα λόγια κλείσιμο του Κυπριακού, κατά τρόπο άδικο και μη βιώσιμο.

Και αν δεν προσέξει -το τονίζω για πολλοστή φορά- και η Ελληνική Κυβέρνηση και τα Ελληνικά Κόμματα, και η Κυπριακή Κυβέρνηση και τα Κυπριακά Κόμματα, και οδηγηθούν σε τέτοιες απαράδεκτες λύσεις, να περιμένουμε αμέσως μετά "κυπριοποίηση" της Θράκης σε σχέση με το υπόλοιπο Αιγαίο και διχοτόμηση του Αιγαίου.

Εμείς θέλουμε ρητή και κατηγορηματική διαβεβαίωση πλέον από την Κυβέρνηση και τον κύριο Πρωθυπουργό ότι δεν πρόκειται, με όποια αιτιολογία και με όποια παρασκηνακή διαδικασία, να αναιρεθεί το σωστό -και εδώ χειροκροτήσαμε την Κυβέρνηση- δόγμα του ενιαίου αμυντικού χώρου. Γιατί οποιαδήποτε τέτοια διαδικασία αναίρεσης, οδηγεί ευθέως στο κλείσιμο με συνομοσπονδία του Κυπριακού, πράγμα που θα είναι και άδικο αλλά, θα έχει προεκτάσεις στη συνέχεια, στο Αιγαίο και στη Θράκη, και θα προβάλουν αμέσως τέτοιες διεκδικήσεις οι Τούρκοι με τη στήριξη των ίδιων δυνάμεων που εμφανίζονται να διμεσολαβούν.

Δεν είναι τυχαίο επίσης, ότι ταυτοχρόνως με αυτά που προανέφερα, υπήρξαν οι δηλώσεις του Nicholas Burns, που μίλησε για τα έξι μίλια. Και βλέπω αυτό να ταυτίζεται με τις δηλώσεις του κυρίου Πρωθυπουργού -που έκανε στη Βουλή πριν δεκαπέντε μέρες με αφορμή Επίκαιρη Ερώτηση του Αρχηγού της Νέας Δημοκρατίας- που είπε και αυτός τα ίδια, που άφησε να εννοηθεί σαφέστατα ότι Χάγη σημαίνει προσφυγή με τα έξι μίλια, με το υπάρχον καθεστώς. Και βλέπω να ταυτίζεται με τις δηλώσεις του υπεύθυνου στην Νοτιοανατολική πλευρά της Ευρώπης από την πλευρά των ΗΠΑ.

Η θέση μας είναι ξεκάθαρη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπεύθυνη και σοβαρή. Η Ελλάδα σε καμμία περίπτωση δεν πρέπει να προσφύγει στη Χάγη για 'μια ή οποιοδήποτε άλλο θέμα. Απλά σας λέω κάποια άλλη πληροφορία, δεν μπορεί να την έχω εγώ και να μην την έχετε εσείς; Μέσα από τη Χάγη για 'μια και για τα άλλα, που ακούστηκαν εδώ και κατά τη διάρκεια των προγραμματικών δηλώσεων έμμεσα από τον κύριο Πρωθυπουργό, μήπως κρύβεται, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, συμφωνία ερήμην του Λαού και του Ελληνισμού; Και αυτή η συμφωνία, για να μην έλθει στη Βουλή, θα επικυρωθεί από το Δικαστήριο της Χάγης; Σαν ερώτημα το βάζω και προειδοποίηση παράλληλα, σε συνδυασμό και με αυτά που βλέπουμε να γίνονται στο Κυπριακό, όπου εμείς εκπιόμαστε ότι οι μεγάλες πιέσεις από την 1η Γενάρη θα γίνουν για διχοτόμηση της Κύπρου με συνομοσπονδία. Και αυτό μέσα σε δύο - τρία χρόνια από σήμερα το πολύ, αν θα γίνει, θα ολοκληρωθεί και η διχοτόμηση του Αιγαίου. Θ'αντισταθεί ο Ελληνισμός, θ'αντισταθεί ο Ελληνικός Λαός, αν σκεφθεί η Κυβέρνηση και οποιοσδήποτε άλλος, τέτοιες λύσεις που αποτελούν -αν εξελιχθούν έτσι- παραχώρηση ευθεία εθνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων, ενάντια προς το Διεθνές Δίκαιο για τις διεθνείς Συμβάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Ο κ.Πέτρος Μολυβιάτης, Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας, το λόγο για δέκα λεπτά.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΛΥΒΙΑΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε, κυρία και κύριοι συνάδελφοι, είναι η πρώτη φορά που έχω την τιμή ν'απευθυνόμαι προς το Σώμα και ήθελα να σας διαβεβαιώσω, ότι το πράττω με όλο τον οφειλόμενο σεβασμό προς την Εθνική Αντιπροσωπεία, η

οποία λυτούμαι να πω, ότι δε βλέπω να συμπαρίσταται τόσο πολύ στους σημερινούς ομιλητές.

Παρακολούθησα με πολύ μεγάλη προσοχή, και ας μου επιτραπεί να πω, και με συμπάθεια την ομιλία του κυρίου Υφυπουργού. Με προσοχή, διότι δικαιούται λόγω της ιδιότητός του ως εκπροσώπου της Κυβερνήσεως, Υφυπουργού των Εξωτερικών και διαπρεπούς νομικού. Και με συμπάθεια, διότι φοβούμαι ότι στον κύριο Υφυπουργό ανετέθη να φέρει εις πέρας ένα έργο ακατόρθωτο. Και φοβάμαι ότι δεν το κατόρθωσε, όχι διότι είναι υποκειμενικά υπεύθυνος εκείνος, αλλά διότι εξ αντικείμενου ήταν αδύνατον ν'ανατρέψει τα μη ανατρέψιμα, να συμβιβάσει τα ασυμβίβαστα. Και ίσως ο κύριος Υφυπουργός να προχώρησε και λίγο πάρα πέρα, όταν μας είπε πως, αν διαβάσουμε προσεκτικά τις αλληλοσυγκρουόμενες δηλώσεις των Υπουργών, τότε θα πιστούμε ότι δεν υπάρχει διαφωνία

Νομίζω ότι δεν είναι υπερβολή. Πιστεύω ότι και μετά την ομιλία του κυρίου Υφυπουργού παραμένει η γενική εικόνα της καταστάσεως στην οποία ευρίσκεται η εξωτερική πολιτική της Κυβέρνησης, στην οποία θα μου επιτρέψετε να επανέλθω, αφού πρώτα σχολιάσω δύο - τρία συγκεκριμένα σημεία της ομιλίας του κυρίου Υφυπουργού.

Θα ήθελα ν'αρχίσω με το θέμα της υφαλοκρηπίδος. Ο κύριος Υφυπουργός, όπως είπα, είναι διαπρεπής νομικός, αλλά παράλληλα ή και πέραν της νομικής, υπάρχει και η λογική. Και κατά τη δική μου λογική, ελπίζω, άποψη, το θέμα της υφαλοκρηπίδος έχει ως εξής:

Είναι γνωστό ότι η υφαλοκρηπίδα αρχίζει εκεί όπου τελειώνουν τα χωρικά ύδατα. Ανεξαρτήτως των γραμμών βάσεως, σύμφωνα με το σημερινό καθεστώς των έξι μιλίων, η Ελλάδα έχει το 42% των υδάτων του Αιγαίου, η Τουρκία περίπου το 8% και το υπόλοιπο περίπου 50% των υδάτων του Αιγαίου, ο βυθός του 50% των υδάτων του Αιγαίου είναι η υφαλοκρηπίδα. Αυτή είναι η υφαλοκρηπίδα, ο βυθός του 50% των υδάτων του Αιγαίου.

Αν ποτέ υπογράψουμε συνυποσχετικό με την Τουρκία για να προσφύγουμε στη Χάγη, για την οριοθέτηση, δηλαδή τη διανομή αυτής της υφαλοκρηπίδος, τότε με το συνυποσχετικό, θα περιγράψουμε το αντικείμενο της προσφυγής μας, της διαφοράς μας, της επιδικού διαφοράς μας. Και θα προσδιορίσουμε ότι ζητούμε από το Δικαστήριο να μας κατανέμει το βυθό του 50% των υδάτων του Αιγαίου. Αυτό καθιστούμε και με το συνυποσχετικό, αλλά πολύ περισσότερο με την έκδοση της αποφάσεως, το αντικείμενο της επιδικού διαφοράς. Πώς, αφού έχουμε δεχθεί ότι αυτό είναι το αντικείμενο της διαφοράς, θα διατηρήσουμε το δικαίωμά μας να επεκτείνουμε στα δώδεκα μίλια τα χωρικά μας ύδατα; Αφού αυτομάτως με την επέκταση στα δώδεκα μίλια, τα 50% των διεθνών υδάτων του Αιγαίου, γίνονται 20%; Δηλαδή ανατρέπουμε με δική μας μονομερή ενέργεια, το αντικείμενο, το συμφωνημένο συμβατικά, της επιδικού διαφοράς ή το αντικείμενο που θα έχει επιδικάσει το δικαστήριο.

Νομίζω ότι υπάρχουν νομικές διατυπώσεις. Και αν δεν έχει συμβεί αυτό ήδη στο Υπουργείο Εξωτερικών, το οποίο διαθέτει διαπρεπή στελέχη, θα πρέπει να μελετηθεί σε συνεργασία με διαπρεπείς διεθνολόγους και με ειδικούς στο Δίκαιο της θαλάσσης, η εξεύρεση νομικών διατυπώσεων που θα εξασφαλίζουν την επιφύλαξη και τη μη απώλεια του δικαιώματός μας, αν προ της υπογραφής του συνυποσχετικού, δεν έχει ασκηθεί το δικαίωμα της επεκτάσεως στα δώδεκα μίλια.

Ελπίζω, κύριε Υφυπουργέ, να κάνω λάθος σ'αυτά που λέω, φοβάμαι όμως ότι δεν κάνω λάθος. Και εδώ δε μιλάμε πλέον για το ποιος και γιατί δεν έκανε χρήση αυτού του δικαιώματος των δώδεκα μιλίων στο παρελθόν. Εδώ μιλάμε για το ποιος και γιατί ενδεχομένως θα απεμπολήσει αυτό το δικαίωμα. Και αυτό νομίζω ότι είναι δύο διαφορετικά πράγματα.

Θα ήθελα, επίσης, να σχολιάσω το θέμα των 'μια στο οποίο αναφέρθη ο κύριος Υφυπουργός. Εγώ χάρηκα που τον άκουσα να λέει, ότι αυτό που ζητάμε εμείς από την Τουρκία στο θέμα των 'μια είναι να αποσύρει την εδαφική της διεκδίκηση. Και

συμφωνώ απολύτως μαζί σας, ότι το θέμα των Ιμίων συνιστά μία ποιοτική αναβάθμιση της διαφοράς μας με την Τουρκία, διότι δε μας επιτρέπει το διάλογο όσο υπάρχει αυτή η εδαφική διεκδίκηση, αν όχι και για άλλους λόγους. Αυτό το επεισόδιο δείχνει τη διεύρυνση της τουρκικής επεκτατικότητας και επιθετικότητας.

Και αυτή εκδηλώνεται αφού, κύριε Υφυπουργέ, η Κυβέρνηση έκανε τη μεγάλη χειρονομία προς την Τουρκία να της ανοίξει το δρόμο προς την Ευρώπη. Η απάντηση της Τουρκίας προς αυτήν τη χειρονομία της Κυβέρνησης ήταν να αναβαθμίσει τις διεκδικήσεις της. Ίσως θα έπρεπε η Κυβέρνηση να έχει εξασφαλίσει τότε ανάλογη ευρωπαϊκή συμπεριφορά της Τουρκίας, πριν κάνει αυτήν τη μεγάλη παραχώρηση. Εν πάση περιπτώσει.

Εκεί όμως, κύριε Υφυπουργέ, που φοβάμαι ότι δε θα συμφωνήσω μαζί σας είναι στο ότι ενώ λέτε ότι η Τουρκία πρέπει να άρει την εδαφική της διεκδίκηση, προχωράτε και ένα βήμα πέρα και λέτε ότι η εναλλακτική λύση είναι η Χάγη.

Αυτή η θέση, κύριε Υφυπουργέ, είχε πράγματι τη χρησιμότητά της σε μία δεδομένη χρονική στιγμή, τότε δηλαδή που βοήθησε να εκτονωθεί η κρίση. Νομίζω ότι τώρα όχι μόνο έχει εξαντλήσει τη χρησιμότητά της, αλλά φοβάμαι ότι έχει γίνει και επικίνδυνη. Διότι αν εμείς υποδεικνύουμε στην Τουρκία, συνεχώς παροτρύνουμε την Τουρκία να πάει στη Χάγη, τότε ανοίγουμε το δρόμο για να παραπεμφθούν στη Χάγη και άλλα θέματα, θέματα τα οποία είναι πολύ δυσάρεστα για μας. Αυτό ήδη επεξεργήθη να γίνει, κύριε Υφυπουργέ, στο πρόσφατο συμβούλιο των Υπουργών Εξωτερικών στο Δουβλίνο, όπου η Ιρλανδική Προεδρία προσπάθησε να περάσει αυτήν την άποψη.

Νομίζω, λοιπόν, ότι η δική μας η θέση πρέπει να είναι η Τουρκία, να αποσύρει τη διεκδίκησή της από τα Ιμια. Δε χρειάζεται να προσφέρουμε πλέον εμείς εναλλακτική διέξοδο προς την Τουρκία. Ας τη βρει μόνη της. Εμείς πρέπει να επιμένουμε, ότι εφόσον δεν αίρεται η εδαφική αυτή διεκδίκηση, δεν μπορεί να υπάρξει διάλογος και συνεννόηση με την Τουρκία.

Είπατε και κάτι άλλο, κύριε Υφυπουργέ, αν αντελήφθην καλώς το νόημά σας. Είπατε ότι αν δεν προσφύγουμε στη Χάγη για διάφορα θέματα...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Για την Υφαλοκρηπίδα.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ: Για την Υφαλοκρηπίδα. Ωραία. Είπατε ότι αν δεν προσφύγουμε στη Χάγη για την Υφαλοκρηπίδα, τότε η άλλη λύση είναι ο πόλεμος;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Δεν είπα τη λέξη αυτή. Είπα ότι η άλλη λέξη είναι οι διαπραγματεύσεις.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ: Δεν είπατε για πόλεμο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Όχι, προς Θεού!

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ: Το δέχομαι και σταματάω. Δεν το αντελήφθην εγώ καλώς.

'Ηθελα, όμως, να πω, κύριε Υφυπουργέ, ότι οι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας που ανέπτυξαν την επερώτηση, περιέγραψαν πολύ πειστικά τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίζουμε την κριτική μας και πάνω σε αυτά τα περιστατικά θεμελιώσαν τα επιχειρήματά τους. Και από τα επιχειρήματά τους αυτά προκύπτει η σημερινή κατάσταση της εξωτερικής πολιτικής της Κυβέρνησης.

Όπως βλέπουμε εμείς τα πράγματα, η Κυβέρνηση δυστυχώς δεν έχει κατορθώσει να ξεπεράσει τις βαθύτατες διαφωνίες που υπάρχουν μέσα στους κόλπους της. Η Κυβέρνηση δεν έχει κατορθώσει να διαμορφώσει σαφείς και σταθερές θέσεις πάνω σε πολλά και σοβαρά θέματα της εξωτερικής μας πολιτικής, η Κυβέρνηση δεν έχει τόλμη και αποφασιστικότητα, δεν αναλαμβάνει πρωτοβουλίες αλλά περιμένει να ασκήσουν τρίτοι τις πρωτοβουλίες, της οπότε και αντιδρά όπως συνέβη στη Λισσαβώνα, κατά τρόπο αποσπασματικό και θα έλεγα και αντιφατικό.

Είναι προφανές, ότι με την κατάσταση αυτή της εξωτερικής μας πολιτικής, δεν είναι δυνατόν να προστατευθούν και να προωθηθούν συστηματικά και αποτελεσματικά τα εθνικά μας

συμφέροντα. Αντίθετως, φοβούμαι ότι η έλλειψη συνεννόησης μέσα στην Κυβέρνηση, η σύγχυση, η ασάφεια και η παθητικότητα που επικρατούν, πλήττουν το κύρος και την αξιοπιστία της Χώρας μας, δίνουν την εντύπωση της υποχωρητικότητας και τελικά γίνονται αντικείμενο εκμεταλλεύσεως από όλους εκείνους που έχουν επιδιώξεις αντίθετες από τις δικές μας.

Εγώ εύχομαι, ειλικρινά, να ξεπεράσει σύντομα η Κυβέρνηση αυτά τα σοβαρά προβλήματα δυσλειτουργίας της εξωτερικής πολιτικής, διότι αλλιώς φοβούμαι ότι τα εθνικά μας συμφέροντα είναι πιθανόν να υποστούν καίριο πλήγμα και μάλιστα πολύ σύντομα.

Θα ήθελα να μείνω για λίγο στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και να τις προσεγγίσω από μία γενικότερη σκοπιά. Ασφαλώς, δεν υπάρχει ούτε ένας εχθρουν Έλληνας, ο οποίος να μην επιθυμεί την ομαλοποίηση των σχέσεών μας με την Τουρκία. Το πρόβλημα όμως αρχίζει από τη στιγμή που το τίμημα γι' αυτήν την ομαλοποίηση καλούμεθα να το καταβάλουμε μόνο εμείς οι Έλληνες και μάλιστα υπό τη μορφή παραχωρήσεων στα κυριαρχικά μας δικαιώματα.

Από την άλλη πλευρά, είναι γεγονός ότι όποιος αρνείται το διάλογο, διατρέχει τον κίνδυνο να βρεθεί σε μειονεκτική θέση, τουλάχιστον στα μάτια των απληροφόρητων τρίτων, οι οποίοι όμως είναι πράγματι πάρα πολλοί.

Για να βγει η Ελλάδα από αυτό το δίλημμα, και πρέπει να βγει, πιστεύω ότι θα πρέπει να διαμορφώσει μία θέση και σαφή και σταθερή, αλλά και κατανοητή από όλους. Κατά την άποψη της Νέας Δημοκρατίας, η θέση αυτή θα μπορούσε να ήταν η εξής και αποτελείται από τέσσερα σημεία: Η Νέα Δημοκρατία επιθυμεί την ομαλοποίηση των σχέσεών της με την Τουρκία και γι' αυτό ούτε απορρίπτει ούτε αρνείται το διάλογο με τη χώρα αυτή.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΝΙΩΤΗΣ: Όχι η Νέα Δημοκρατία!

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ: "Η Ελλάδα επιθυμεί την ομαλοποίηση των σχέσεών της με την Τουρκία και γι' αυτό ούτε απορρίπτει ούτε αρνείται το διάλογο με τη χώρα αυτή". Είπα κάτι άλλο;

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΝΙΩΤΗΣ: Είπατε "η Νέα Δημοκρατία".

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ: Συγγνώμη, λάθος και ευχαριστώ για την παρέμβαση.

Η Ελλάδα ... την ταυτίζω.

ΜΑΡΙΑ ΔΑΜΑΝΑΚΗ: Αυτό είναι ένα πρόβλημα.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ: Η ταύτιση δεν αποκλείει κανένα. Αυτό αφορά εσωτερικά τη Νέα Δημοκρατία, δεν αποκλείει κάποιον άλλον.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΝΙΩΤΗΣ: Συνυπάρχουν.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ: Ασφαλώς. Δεν απέκλεισα κάποιον άλλον, μίλησα για το δικό μας Κόμμα. Δέχομαι ότι και τα άλλα Κόμματα το ίδιο πράγμα πιστεύουν για τον εαυτό τους.

ΚΟΣΜΑΣ ΣΦΥΡΙΟΥ: Προσβάλλει τους άλλους πολιτικούς φορείς και το Λαό γενικότερα.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ: Όχι. Εάν έτσι το αντελήφθητε, να το ανακαλέσω, διότι δεν ήταν αυτή η πρόθεσή μου. Και πιστεύω ότι το κάθε Κόμμα ταυτίζει τον εαυτό του με τον Τόπο, όχι μόνο η Νέα Δημοκρατία. Δεν εννοούσα αυτό.

Εν πάση περιπτώσει, η Ελλάδα δηλώνει κατηγορηματικά ότι η εδαφική ακεραιότητα και τα κυριαρχικά της δικαιώματα δεν είναι διαπραγματεύσιμα σε κανένα διάλογο και με καμία χώρα.

Τρίτο σημείο, πλαίσιο του διαλόγου αυτού πρέπει να είναι το Διεθνές Δίκαιο και οι Διεθνείς Συμφωνίες.

Και τέταρτο σημείο, ο διάλογος δεν μπορεί να διεξαχθεί κάτω από την απειλή της χρήσεως βίας.

Πιστεύω, κυρία και κύριοι συνάδελφοι, ότι η θέση αυτή προσφέρει πολλαπλά οφέλη στη Χώρα μας.

Πρώτον, θα γνωρίζουν οι Τούρκοι, αλλά και οι υπόλοιποι φίλοι ή μη φίλοι, οι οποίοι ενδιαφέρονται για τα ελληνοτουρκικά, τα όρια μέσα στα οποία μπορούν να κινηθούν και πέραν των οποίων δεν είναι ανεκτή καμία παρέμβαση.

Δεύτερον, θα μετακληθεί η ευθύνη για τη μη ύπαρξη διαλόγου στην άλλη πλευρά.

Τρίτον, θα δοθεί και μία απάντηση έστω και καθυστερημένα στην Τουρκική Βουλή, η οποία είπε ότι η άσκηση του

δικαιώματός μας για τα δώδεκα μίλια, αποτελεί γι' αυτούς casus belli.

Και τέταρτον, θα γνωρίζουμε επιτέλους και εμείς οι ίδιοι, όχι μόνο ποια είναι η τουρκική πολιτική έναντι της Ελλάδος, που τη γνωρίζουμε όλοι πολύ καλά, αλλά και ποια είναι η ελληνική πολιτική έναντι της Τουρκίας την οποία δεν τη γνωρίζουμε τόσο καλά.

Προτείνω μάλιστα, εφόσον αποδεχθούν τη θέση αυτή η Κυβέρνηση και τα άλλα Κόμματα της Βουλής, να αναλάβει πρωτοβουλία ο κύριος Πρόεδρος της Βουλής, ώστε με το κύρος που διαθέτει, να βρεθεί ένας διαδικαστικός τρόπος για να εκφράσουν όλες οι Πτέρυγες της Βουλής τη βούλησή τους, ότι η θέση αυτή μπορεί και πρέπει να αποτελέσει τη βάση της πολιτικής μας έναντι της Τουρκίας.

Εάν χαράξουμε αυτή την πάγια πολιτική, εάν ενισχύσουμε την αποτρεπτική ισχύ των Ενόπλων μας Δυνάμεων και αν αναβαθμίσουμε τη διεθνή μας θέση και τα διεθνή μας ερείσματα, τότε πιστεύω ότι θα μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την Τουρκία με ψυχραιμία και με ήρεμη αποφασιστικότητα, είτε η Τουρκία επιλέξει τη συνέχιση της αναμετρήσεως μαζί μας είτε επιδιώξει και εκείνη τη συνεννόηση μαζί μας.

Νομίζω, ότι αυτή είναι μία σωστή πολιτική, εν αντιθέσει μάλιστα θα έλεγα προς την βήμα προς βήμα πολιτική που έχει ανακοινώσει η Κυβέρνηση. Η πολιτική αυτή, η βήμα προς βήμα πολιτική, πιστεύω ότι είναι ολισθηρή και επικίνδυνη, διότι είναι μια πολιτική της οποίας γνωρίζουμε την αρχή, αλλά δεν γνωρίζουμε το τέλος της. Γνωρίζουμε το πρώτο και το δεύτερο βήμα που θα κάνουμε εμείς, 'Μια και υφαλοκρηπίδα -για τα 'Μια διαφωνώ για την παραπομπή τους καθ' υπόδειξη μας στη Χάγη- αλλά δε γνωρίζουμε ούτε τα δικά μας επόμενα αλλά ούτε και τα βήματα τα οποία θα κάνει η Τουρκία.

(Στο σημείο αυτό, την Προεδρική 'Εδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ**)

Και μέσα στην πολιτική αυτή -και διορθώστε με αν κάνω λάθος- νομίζω ότι δεν υπάρχει κάποιο νομικό πλαίσιο το οποίο θα μας επιτρέψει να παρεμποδίσουμε την Τουρκία από το να φέρει όποιο θέμα θέλει σ' αυτό το διάλογο, θέμα μάλιστα το οποίο μπορεί να αφορά και την ασφάλεια της Χώρας.

Θα ήθελα να πω μερικά λόγια για το Κυπριακό: Είναι περιττό να τονισθεί, ότι η Νέα Δημοκρατία, όπως και όλα άλλωστε τα Κόμματα, βρισκόμαστε πάντοτε στο πλευρό των Κυπρίων και υποστηρίζουμε όλες τις προσπάθειες που καταβάλλουν επί χρόνια τώρα για τη δικαίωση του αγώνα τους. Το πρόσφατο όμως περιστατικό της Λισσαβώνας, που εγώ εξακολουθώ να πιστεύω ότι έπληξε την αξιοπιστία και της Ελληνικής και της Κυπριακής Κυβέρνησης, φέρνει στην επιφάνεια ορισμένες ανησυχίες και ορισμένα ερωτηματικά, στα οποία θα παρακαλούσα την Κυβέρνηση να απαντήσει.

Υπάρχει πράγματι ταυτότητα απόψεων μεταξύ των δύο Κυβερνήσεων Αθηνών και Λευκωσίας για όλους τους χειρισμούς του Κυπριακού στα μεγάλα θέματα;

Υπάρχει πράγματι επαρκής και αποτελεσματικός συντονισμός μεταξύ Αθηνών και Λευκωσίας; Εάν το δόγμα του ενιαίου αμυντικού χώρου πρόκειται να εγκαταλειφθεί πριν καν αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις, γιατί διαφημίστηκε τόσο πολύ από την Κυβέρνηση;

Ο κύριος Υπουργός των Εξωτερικών της Ελλάδος και ο κύριος Υπουργός Εθνικής Αμύνης της Ελλάδος ήταν ενήμεροι για το Μορατόριουμ των στρατιωτικών πτήσεων στην Κύπρο; Και δεν ήταν ενήμεροι πού επιτέλους παράγεται η εξωτερική και αμυντική πολιτική της Ελλάδος;

'Ηθελα επίσης με τη ευκαιρία αυτή να πω για τους διαφόρους μεσολαβητές, οι οποίοι ασχολούνται με το Κυπριακό, ότι προ ημερών ο Άγγλος Υπουργός Εξωτερικών δήλωσε ότι η Κύπρος δε θα μπει στην Ευρώπη αν δε λυθεί πριν το Κυπριακό. Αυτή είναι μία θέση, η οποία ταυτίζεται με τις τουρκικές απόψεις, είναι μία θέση η οποία καθιστά την Κύπρο όμηρο της Τουρκίας. Η Αγγλία βέβαια έχει δικαίωμα να έχει όποια θέση επιθυμεί, αλλά και η Ελλάδα έχει δικαίωμα και καθήκον να επισημάνει στο Λονδίνο, ότι η ταύπιση του μεσολαβητού με τις θέσεις της μιας πλευράς δε συμβιβάζεται με την ιδιότητα του μεσολαβητού, διότι δεν παρέχει πλέον τα

εγγύγνα της αμεροληψίας. Και θα ήταν ενδιαφέρον να γνωρίζουμε, αν αυτή η επισήμανση έγινε στο Λονδίνο.

'Ερχομαι για λίγο στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη θέση μας μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Θα μου επιτραπεί να πω, ότι το όραμα του Κωνσταντίνου Καραμανλή όταν μπαίναμε στην Ευρώπη ήταν, ότι η ένταξή μας θα έλυσε τα δύο μεγάλα και προαιώνια προβλήματα της Ελλάδος, δηλαδή το πρόβλημα της εξωτερικής ασφάλειας και το πρόβλημα της οικονομικής μας αναπτύξεως. Δυστυχώς, το όραμα αυτό απομακρύνεται και απομακρύνεται όχι μόνο γιατί βραδυτοποιείται η ενοποίηση της Ευρώπης, αλλά και διότι εμείς, η Ελλάδα, καθυστερούμε μέσα σ' αυτήν τη βραδυπούρα Ευρώπη. Έχουμε μείνει πλέον μόνοι μας, ο μόνος τελευταίος ουραγός της Ευρώπης.

Αυτή η εξέλιξη η καθυστέρησή μας δηλαδή, δεν έγινε σε μία μέρα, έγινε στα τελευταία δέκα πέντε χρόνια από την ένταξή μας και μείναμε πίσω, παρά το γεγονός ότι από τα ταμεία της Ευρώπης είχαμε καθαρή εισροή 42 δισ. δολλαρίων μόνο από ενισχύσεις, πέρα του δανεισμού. Είναι περίπου 3 δισ. δολάρια το χρόνο, ποσό το οποίο θα μπορούσε να είχε βοηθήσει την οικονομία μας να αναπτυχθεί, απογειωθεί.

(Στο σημείο αυτό ακούγεται ο προειδοποιητικός ήχος λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή.)

'Ενα λεπτό, κύριε Πρόεδρε, μπορείτε να μου δώσετε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Εντάξει, κύριε Μολυβιάτη.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΛΥΒΙΑΤΗΣ : Ευχαριστώ.

Προφανώς, έγινε κακή χρήση του ποσού αυτού και σε συνδυασμό με την πολιτική που ακολούθησε η Κυβέρνηση, που είχε την εξουσία όλα αυτά τα χρόνια, δηλαδή τα δώδεκα από τα δεκαπέντε, βρεθήκαμε σήμερα να είμαστε οι τελευταίοι.

Επομένως, όταν η Κυβέρνηση ζητάει θυσίες, μεγάλες θυσίες από τον Ελληνικό Λαό, μεγαλύτερες από τις θυσίες που κάνουν άλλοι Ευρωπαϊκοί λαοί, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αυτό οφείλεται εν πολλοίς και στην πολιτική που ακολούθησε το Π.Α.Σ.Ο.Κ. όλα αυτά τα χρόνια που ήταν στην εξουσία.

Παρά τις σημερινές δυσκολίες, όμως, πιστεύω -και νομίζω ότι το πιστεύουν όλα τα Κόμματα της Βουλής πλην ίσως του Κ.Κ.Ε.-ότι ο δρόμος της Ελλάδας προς την Ευρώπη είναι μονόδρομος. Και το γεγονός ότι αυτό το αποδέχονται πλέον όλοι, νομίζω ότι αποτελεί και την καλύτερη δικαίωση της επιλογής της Νέας Δημοκρατίας και του Κωνσταντίνου Καραμανλή προς την Ευρώπη.

Για το Σκοπιανό, που μίλησε ο κύριος Υφυπουργός, έχουμε και εμείς τις πληροφορίες μας, κύριε Υφυπουργέ. Η νομική πτυχή της ενδιάμεσου συμφωνίας είναι όπως την περιγράφετε, αλλά πέραν της νομικής πλευράς υπάρχει και η ουσιαστική πλευρά. Και κατά την άποψή μας, η ουσιαστική πλευρά είναι ότι η Ελλάδα με τη συμφωνία αυτή, εκείνη δεν απεμπόλησε τα διαπραγματευτικά της όπλα με την ομαλοποίηση των σχέσεων Ελλάδος-Σκοπίων, τα δε Σκόπια έχασαν το κίνητρό τους πλέον για να προχωρήσουν στο θέμα του ονόματος, το οποίο έμεινε έξω από αυτήν τη συμφωνία. Γι' αυτό πιστεύαμε τότε και εξακολουθούμε να πιστεύουμε, ότι αυτή η συμφωνία ήταν ένα λάθος, τουλάχιστον από πλευράς διαπραγματευτικής τακτικής.

Φοβούμαι ότι κάτω από αυτές τις συνθήκες δηλαδή, ότι οι Σκοπιανοί αφού εισέπραξαν από την Ελλάδα, ότι ήθελαν και ότι μπορούσαν, δε μετακινούνται πλέον στο θέμα του ονόματος, οδηγούμεθα, συρόμεθα σε μια τραγελαφική λύση της τριπλής ονομασίας, η οποία φοβάμαι ότι θα επέλθει πολύ γρήγορα μέσω του Συμβουλίου Ασφαλείας, στο οποίο προτίθεται, νομίζω, να καταθέσει την εντολή του ο κ. Βάνς.

(Στο σημείο αυτό ακούγεται ο προειδοποιητικός ήχος λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή.)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Πριν υποστούμε μία τέτοια διπλωματική ήττα από μία χώρα, η οποία λογικά θα έπρεπε να έχει λιγότερες δυνατότητες από μας στο διεθνή χώρο, θα ήταν χρήσιμο, πιστεύω, να συνέλθει το Συμβούλιο Αρχηγών των Κομμάτων, υπό την προεδρία του Προέδρου της Δημοκρατίας, για να επανεξετάσει

το θέμα.

Μπορώ να μιλήσω λίγο ακόμα, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Θα μπορούσατε να συμπληρώσετε στη δευτερολογία σας, κύριε συνάδελφε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Είναι παρθενική ομιλία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Εντάξει, θα σας δώσω ένα, δύο λεπτά για να ολοκληρώσετε τη σκέψη σας.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΝΙΩΤΗΣ: Στην παρθενική ομιλία του Βουλευτή, το Προεδρείο είναι υποχρεωμένο να ευαισθητοποιείται πλήρως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριε συνάδελφε, αυτήν την ευαισθησία το Προεδρείο ...

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΝΙΩΤΗΣ: Είναι έθιμο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Δεν είναι θέμα εθίμου, σας παρακαλώ.

Αυτήν την ευαισθησία την έχει το Προεδρείο, για να αφήσει τον κύριο συνάδελφο να τελειώσει.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριοι συνάδελφοι. Δεν θα μιλήσω περισσότερο από δύο - τρία λεπτά.

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΧΥΤΗΡΗΣ: Εκμεταλλευτείτε την "παρθενία" σας!

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ: Εάν υπήρξε ποτέ!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Συνεχίστε, κύριε συνάδελφε.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε, και κύριοι συνάδελφοι.

Κλείνοντας, ήθελα να θίξω μία πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για την ανάγκη καθιερώσεως ενιαίας και μακροπρόθεσμου εθνικής στρατηγικής. Επανερχομαι στο θέμα αυτό, όχι από κάποιο κομματικό πείσμα, αλλά διότι η πρόταση αυτή δεν υπήρξε ένα προεκλογικό πυροτέχνημα της Νέας Δημοκρατίας. Είναι προϊόν βαθιάς μας πεποίθησης, ότι στη σημερινή διεθνή συγκυρία, η ενιαία εθνική στρατηγική επιβάλλεται από το εθνικό μας συμφέρον και θα μου επιτρέψετε να σας εξηγήσω γιατί.

Πιστεύω ότι όλοι συμφωνούμε ότι έχουμε μπει σε έναν καινούριο κόσμο. Είναι ο σκληρός κόσμος της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας και του αδυσώπητου ανταγωνισμού. Στον κόσμο αυτό τίποτα δεν είναι δεδομένο και τίποτα δε χαρίζεται. Τη θέση του σε αυτόν τον κόσμο την καταλαμβάνει ο καθένας μόνο με σκληρούς αγώνες και με μεγάλες προσπάθειες.

Όποιος επικαλείται παλιούς τίτλους, παλιούς κοινούς αγώνες και παλιές δόξες, δεν εισπράττει παρά μόνο συγκαταβατικά χαμόγελα. Και όποιος δεν αντιλαμβάνεται αυτήν την πραγματικότητα, είναι καταδικασμένος να μείνει στο περιθώριο των εξελίξεων, στο περιθώριο της ιστορίας.

Η Ελλάδα μπαίνει σε αυτόν τον αγώνα με ένα συγκριτικό πλεονέκτημα, γιατί είναι ήδη μέλος της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Αλλά ούτε αυτό είναι πια δεδομένο ούτε αυτό φτάνει. Για να διατηρήσουμε απλώς τη θέση αυτή και όχι για να τη βελτιώσουμε, θα πρέπει να κάνουμε σκληρό αγώνα.

Εκτός από αυτό, στην περιοχή μας είναι γνωστό ότι επικρατεί αστάθεια και ρευστότης, αφού μετά την κατάρρευση του διπολισμού δεν έχει ακόμα δημιουργηθεί ένα νέο σύστημα ευρωπαϊκής ασφάλειας. Υπάρχει βέβαια το ΝΑΤΟ, το οποίο, όμως, πάντοτε ακόμα αναζητεί μια νέα αποστολή και υπάρχει και η υπερδύναμη, η οποία είναι η μόνη δύναμη πλέον στον κόσμο, που μπορεί να κάνει καθοριστικές παρεμβάσεις σε οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη. Αλλά αυτές οι παρεμβάσεις γίνονται για να εξυπηρετήσουν πρωτίστως τα ίδια τα συμφέροντα της υπερδυνάμεως, όπως τα εκμύει η ίδια.

Το μόνο που δεν έχει αλλάξει σ' αυτόν τον κόσμο είναι η απειλή που αποτελεί για μας ο επεκτατισμός της Τουρκίας, απειλή η οποία διευρύνεται και εντείνεται, παρά τη βαθιά και πολλαπλή κρίση που απειλεί την Τουρκία.

Το συμπέρασμα από τις διαπιστώσεις αυτές, νομίζω ότι είναι, ότι πρέπει να συνηθίσουμε να στηρίζομαστε περισσότερο παρά ποτέ στις δικές μας κυρίως δυνάμεις, παράλληλα με την προσπάθεια να ενισχύσουμε τη διεθνή μας θέση και τα διεθνή

μας ερείσματα.

Δεν μπορεί, όμως, να συμβεί αυτό, παρά μόνο αν έχουμε μια ενιαία και μακροπρόθεσμη εθνική στρατηγική, που θα στηρίζεται πάνω σε ένα αρραγές εθνικό μέτωπο, σε ισχυρές ένοπλες δυνάμεις και θα εκφράζει τη βούληση του Έθνους μας να προστατεύσει τα συμφέροντά του. Είναι μια στρατηγική που δε θα αλλάξει με την αλλαγή των κυβερνήσεων και, κυρίως, πάνω στην οποία θα συσπειρωθούν και θα συστρατευθούν όλες οι δυνάμεις του Ελληνισμού. Το μέγεθος της Χώρας μας και η θέση που κατέχουμε, δε μας επιτρέπει να κατακερματίζουμε και να κατασπαταλούμε τις δυνάμεις μας.

Αυτά που λέω δεν αποτελούν ουτοπία, κύριοι συνάδελφοι. Είναι μια εφικτή πολιτική επιδίωξη. Γιατί από τη στιγμή που το ΠΑ.ΣΟ.Κ. υιοθέτησε την ευρωπαϊκή πολιτική της Νέας Δημοκρατίας δεν υπάρχουν διαφορές στους μεγάλους στρατηγικούς στόχους μεταξύ των πολιτικών Κομμάτων, με την εξαίρεση, επαναλαμβάνω και πάλι, ίσως του Κομμουνιστικού Κόμματος. Κοινός είναι ο στρατηγικός στόχος του ευρωπαϊκού και δυτικού προσανατολισμού της Χώρας, κοινή είναι για όλους η ύπαρξη και η ανάγκη αντιμετώπισης της τουρκικής απειλής, κοινή είναι για όλους η ανάγκη υποστηρίξεως των Κυπρίων από της αναβαθμίσεως του ρόλου μας στα Βαλκάνια.

Βεβαίως, υπάρχουν και θα συνεχίσουν να υπάρχουν εντονότερες διαφορές στο τακτικό επίπεδο και στο επίπεδο των χειρισμών των επιμέρους θεμάτων. Αυτός δεν είναι λόγος να μας εμποδίσει να χαράξουμε μια κοινή στρατηγική πάνω σ' αυτούς τους τέσσερις μεγάλους άξονες της εξωτερικής μας πολιτικής.

Φοβούμαι ότι η Κυβέρνηση κινείται σε μια διαφορετική κατεύθυνση. Όχι μόνο δε παίρνει την πρωτοβουλία να συεννοηθεί με τις άλλες πολιτικές δυνάμεις, αλλά αρνείται ακόμη και να ενημερώσει την Αντιπολίτευση.

Η ενημέρωσή, κύριε Υφυπουργέ, του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολιτεύσεως από τον Πρωθυπουργό, ήταν μια πρακτική, την οποία εγκαινίασε ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, τη συνέχισε ο Γεώργιος Ράλλης, την εσεβάσθη ο αείμνηστος Ανδρέας Παπανδρέου και τη συνέχισε και ο κ. Μητσότακης. Διεκόπη για πρώτη φορά τώρα.

Και μπορώ να σας το διαβεβαιώσω αυτό μετά λόγου γνώσεως, διότι συνέβαλα ίσως και εγώ προσωπικά και στην καθιέρωση της πρακτικής και στην εφαρμογή της. Δεν αντιλαμβάνομαι γιατί τώρα, για πρώτη φορά από την μεταπολίτευση, διεκόπη αυτή η πρακτική, που στο κάτω-κάτω, από την ενημέρωση της Αντιπολιτεύσεως, η Κυβέρνηση ωφελείται πολιτικά, όχι η Αντιπολίτευση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ολοκληρώστε, κύριε συνάδελφε.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ: Τελείωσα, κύριε Πρόεδρε.

Η Κυβέρνηση όχι μόνο δεν επιχειρεί να χαράξει μια μακροπρόθεσμη πολιτική, αλλά αδυνατεί να διαμορφώσει πολιτική και μέσα στους κόλπους της.

Εύχομαι και ελπίζω, κύριοι συνάδελφοι, να ξεπεράσει η Κυβέρνηση αυτά τα προβλήματα δυσλειτουργίας, ώστε να μπορέσουμε κάποτε να συνεργαστούμε όλοι οι Έλληνες μαζί για την προώθηση των εθνικών μας συμφερόντων, τα οποία στο κάτω-κάτω είναι κοινά για όλους. Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κ. Κοσμάς Σφυρίου έχει το λόγο.

ΚΟΣΜΑΣ ΣΦΥΡΙΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, χαίρομαι κατ' αρχήν που γίνεται αυτή η συζήτηση σήμερα για την εξωτερική πολιτική, μέσα σε ένα κλίμα ήπιο - στην Αίθουσα εννοώ - και σε ένα κλίμα μετριότητας. Πιστεύω ότι συνέβαλε σ' αυτό, τόσο η τοποθέτηση του παρισταμένου Υφυπουργού Εξωτερικών, όσο και του συναδέλφου και πρέσβη κ. Μουλυβιάτη, που μόλις κατέβηκε από το Βήμα. Πράγματι συνέβαλαν στο να υπάρξει μία συζήτηση ήπιων τόνων, μια συζήτηση που επιβάλλεται να γίνεται πάντα μέσα σε τέτοιο κλίμα, για τα εθνικά ζητήματα.

Συνήθως οι αστήρικτες καταγγελίες των πολιτικών Κομμάτων της Αντιπολιτεύσεως ή κάποια υπερβολικά ρεπορτάζ ορισμένων Μαζικών Μέσων Ενημέρωσης, καμιά φορά οι κραυγές για δήθεν απεμπόληση εθνικών συμφερόντων κ.λπ.

-που ίσως να γίνονται και για εσωτερική κατανάλωση- δε συμβάλλουν ασφαλώς στο να αντιμετωπισθούν εξαιρετικά σοβαρά προβλήματα με νηφαλιότητα, αλλά αντίθετα δημιουργούν ένα θολό σκηνικό.

Σήμερα, πιστεύω ότι δεν είχαμε αυτό το κλίμα και αυτό θέλω να το χαιρηθώ θετικά. Παρά το γεγονός ότι υπήρξαν εμμονές από τις τοποθετήσεις συναδέλφων, οι οποίες παρά τις πειστικές απαντήσεις τόσο από τον Υφυπουργό, αλλά και από τις επανειλημμένες τοποθετήσεις του Πρωθυπουργού και Υπουργών της Κυβέρνησης, εξακολουθούν να έρχονται και να ξαναέρχονται με την ίδια εμμονή.

Θα ήθελα να σταθώ σε μερικά πράγματα από αυτά που είπε ο κ. Μολυβιάτης και τα οποία ασφαλώς με προσοχή ακούσαμε, όπως τις προτάσεις που διατύπωσε, εκφράζοντας και μία ευχή ότι καλά θα ήταν σ' αυτά τα τέσσερα σημεία στα οποία συνόψισε τη διαμόρφωση μιας πολιτικής, να αναληφθούν πρωτοβουλίες, ώστε να αποτελέσουν και τα πάγια στοιχεία μιας εξωτερικής πολιτικής.

Τόνισε ο κ. Μολυβιάτης, ότι μία εθνική στρατηγική επιβάλλεται ως ύψιστη εθνική προτεραιότητα -περίπου έτσι το είπε- και εγώ σπεύδω να πω ότι συμφωνούμε απολύτως, γιατί έτσι πράγματι πρέπει να δούμε τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής ζωής της Χώρας μας, σήμερα τέσσερα χρόνια πριν από το 2000.

'Όμως, έχω να κάνω μία παρατήρηση, κύριε Μολυβιάτη, ότι αυτά τα λέγαμε το καλοκαίρι του 1995, όταν είχε έρθει εδώ νομοσχέδιο και έγινε νόμος του Κράτους, για τη σύσταση Εθνικής Διακομματικής Επιτροπής Εξωτερικής και Αμυντικής Πολιτικής για την Χώρα. Τότε ο κ. Έβερτ και η Νέα Δημοκρατία απαντούσε κατηγορηματικά, ότι δε θα συμμετάσχουν στην συγκρότηση μιας τέτοιας Επιτροπής. Καλοκαίρι του 1995.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): 'Ένα λεπτό. Επιτρέψτε μου, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Εάν επιτρέπει ο κύριος ομιλητής.

ΚΟΣΜΑΣ ΣΦΥΡΙΟΥ: Εάν σταματήσει ο χρόνος, πολύ ευχαρίστως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ορίστε, κύριε Πρόεδρε, έχετε το λόγο.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κύριοι συνάδελφοι, εμείς είμαστε υπέρ της ασκήσεως μιας ενιαίας εθνικής εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής, που θα χαράξει πράγματι τους βασικούς στρατηγικούς στόχους, γιατί την ευθύνη των τακτικών κινήσεων την έχει πάντοτε η Κυβέρνηση. Αυτό το οποίο μας ζητήθηκε είναι να συμμετάσχουμε στο προεδρείο της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Και αντίπαμε ότι δεν είναι δυνατόν να μας ζητάτε να συμμετάσχουμε σε ένα προεδρείο, το οποίο έχει απλώς και μόνο ένα διαχειριστικό, τυπικό λόγο για να μπορεί να κάνει την προεργασία της συγκλήσεως της Επιτροπής. Δε βοηθά το προεδρείο στην χάραξη της κοινής πολιτικής και μην υποβαθμίζουμε την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας με αυτό που τελικά έχει γίνει.

ΚΟΣΜΑΣ ΣΦΥΡΙΟΥ: Επανερχομαι, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας ότι κάνετε σύγχυση. Πατί αυτό που αναφέρατε για το προεδρείο αφορά την πρόσφατη συγκρότηση του προεδρείου της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εξωτερικών και 'Αμυνας. Εγώ αναφέρομαι στο νόμο που ψήφισε η Εθνική Αντιπροσωπεία το καλοκαίρι του 1995 -και είναι νόμος του Κράτους- για την συγκρότηση Εθνικής Διακομματικής Επιτροπής Εξωτερικών και 'Αμυνας -εδώ στο Κοινοβούλιο- όπου υπάρχει στα Πρακτικά η δήλωσή σας, ότι αρνείστε να συμμετάσχετε σαν παράταξη σε αυτήν την Εθνική Διακομματική Επιτροπή. Καλοκαίρι του 1995.

Αλλά δεν είναι μόνο αυτό το θέμα. Επιμένει η Νέα Δημοκρατία -και το άκουσα και από τον κ. Τσοβόλα, από το Δ.Η.Κ.ΚΙ.- πως στη Λισσαβώνα υπήρξαν περιστατικά που πλήττουν την αξιοπιστία της Αθήνας και της Λευκωσίας. Ειπώθηκε σε όλους τους τόνους, ότι δεν υπήρξε καμία απολύτως συμφωνία, ότι υπήρξαν προτάσεις, οι οποίες μάλιστα -εάν οι πληροφορίες

μου αληθεύουν-από την τουρκική πλευρά είναι τέτοιες, που είναι αδύνατον να γίνουν δεκτές, διότι μάλλον η τουρκική πλευρά ασφαλώς είχε την πρόθεση να το συνδέσει με την παραπέρα ανάπτυξη του εξοπλισμού της εθνικής φρουράς στην Κύπρο, που σημαίνει ότι δεν υπήρχε σε καμία περίπτωση -πέραν των προτάσεων που διατυπώθηκαν- καμία πρόθεση να υπάρξει συμφωνία. Αλλά δε νομίζω ότι για ένα θέμα το οποίο έχει αυτήν τη διάθεση και έχει δοθεί αυτή η εξήγηση επαρκώς, πρέπει να συνηρθείται και μάλιστα να τονίζεται ότι πλήττεται έτσι η αξιοπιστία της Αθήνας και της Λευκωσίας.

Και τέθηκε το ερώτημα: Πρόκειται να εγκαταλειφθεί το δόγμα του ενιαίου αμυντικού χώρου; Πιστεύω ότι το ερώτημα που τίθεται, τίθεται ως εκ περισσού, γιατί αυτή η Κυβέρνηση είναι εκείνη που καθιέρωσε το δόγμα του ενιαίου αμυντικού χώρου, το οποίο έρχονται όλες οι Πτέρυγες και το υπερασπίζονται...

ΜΑΡΙΑ ΔΑΜΑΝΑΚΗ: 'Όχι όλες.

ΚΟΣΜΑΣ ΣΦΥΡΙΟΥ: Καλώς. Εντάξει, κυρία Δαμανάκη, με συγχωρείτε.

Δεν επαρκούν οι δεσμευτικές δηλώσεις του Προέδρου της Κυβέρνησης μετά τις εκλογές, αρχές Οκτωβρίου, στην Κύπρο, όπου όχι απλά επιβεβαίωσε, αλλά νομίζω ότι έδωσε και συγκεκριμένα στοιχεία, σε σχέση με την εξέλιξη αυτής της πολιτικής, που έχουν χαράξει οι δύο Κυβερνήσεις, της Ελλάδας και της Κύπρου;

Επομένως, αποτελεί συνέχεια αυτής της πολιτικής αυτή που ακολουθείται σήμερα και δεν υπάρχει καμιά τέτοια πρόθεση να εγκαταλειφθεί. 'Όμως, τονίστηκαν κι άλλα πράγματα από την πλευρά των αγορητών της Αντιπολίτευσης. Και θα ήθελα να σταθώ σ' αυτό, το οποίο τόνισε προηγουμένως, πριν φύγει, ο κ. Τσοβόλας. Λέγει ότι, το ότι συναντήθηκαν -μάλιστα ο ίδιος ο κύριος Πρωθυπουργός δεν απέκλεισε τη συνάντηση, απεναντίας έκανε δηλώσεις για τη συνάντηση και μίλησε για συναντήσεις όχι με πολιτικό περιεχόμενο, αλλά για κοινωνικό χαρακτήρα συναντήσεις- αποτελεί αρχή του διαλόγου, όταν στην ίδια συνέντευξη, μετά τη Σύνοδο της Λισσαβώνας, ο Πρωθυπουργός τόνισε ότι δεν υπάρχει κανένα περιθώριο διαλόγου με την Τουρκία. Επιτέλους, δεν μπορούν να χάνουν τα λόγια το νόημά τους και να επιμένουμε, παρερμηνεύοντας, ή αν θέλετε, αλλοιώνοντας, συγκεκριμένες κι επίσημες θέσεις, που έχουν διατυπωθεί από την Κυβέρνηση και ιδιαίτερα δια του ίδιου του κυρίου Πρωθυπουργού.

'Ηρθε ο κ. Τσοβόλας πριν από λίγο και μας είπε ότι οι δηλώσεις Μπερνς, που έγιναν προ ημερών, ταυτίζονται με την τοποθέτηση του Πρωθυπουργού πριν από μερικές εβδομάδες, στα πλαίσια των επικαιρών ερωτήσεων. Καμιά σχέση το ένα με το άλλο. Οι δηλώσεις Μπερνς αναφέρονταν στη μη αναγνώριση εθνικού εναέριου χώρου δέκα μιλίων. Ασφαλώς είναι προκλητικές, απαράδεκτες, έχουν καταδικαστεί από όλον τον πολιτικό κόσμο και έχουν απορριφθεί ευθέως από την Ελληνική Κυβέρνηση. Σε καμιά απολύτως περίπτωση δεν μπορούν να ταυτιστούν με την απάντηση του Πρωθυπουργού σε άλλο ζήτημα, το οποίο είχε τεθεί στο πλαίσιο των επικαιρών ερωτήσεων.

'Ηρθε και ως κεραυνός εν αιθρία η πρόταση του κ. Τσοβόλα, πριν από λίγο, να μην προσφύγει η Χώρα μας στη Χάγη, ούτε για τα 'Ιμια ούτε για κανένα άλλο θέμα, όταν είναι πάγια εθνική πολιτική από το 1975, ότι η επίλυση του ζητήματος της υφαλοκρηπίδας, εμείς σαν χώρα πάντα πιστεύαμε και πιστεύουμε ότι δεν υπάρχει άλλος ειρηνικός τρόπος για την επίλυση αυτής της διαφοράς, δηλαδή της διανομής, όπως είπατε προηγουμένως, κύριε Μολυβιάτη, παρά μόνο με μία προσφυγή, κατόπιν συνυποσχετικού, στο Διεθνές Δικαστήριο και αναπτύχθηκε επαρκώς από τον Υπουργό σήμερα. Και βέβαια απορρίπτουμε αυτά τα οποία αναφέρθηκαν εδώ, και κυρίως από τον κ. Τσοβόλα, αλλά ανέφεραν και ορισμένα οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, ότι τάχα επιχειρεί η Κυβέρνηση να προχωρήσει σε κλείσιμο του Κυπριακού και ανέφερε τη Συνομοσπονδία ο κ. Τσοβόλας, σε μια λύση άδικη και μη βιώσιμη. Και αναφέρεται στην πολιτική μιας Κυβέρνησης, η οποία είναι εκείνη, που στα είκοσι δύο χρόνια, στα οποία

εγκρεμεί το μεγάλο αυτό θέμα της Κύπρου, έκανε συγκεκριμένες πολιτικές πράξεις προς την κατεύθυνση της εξεύρεσης δίκαιης και διαρκούς και λειτουργικής λύσης στα πλαίσια του Ο.Η.Ε., για το Κυπριακό. Και μία βασική πράξη, στην οποία θέλω να σταθώ και νομίζω ότι όλοι την υπερασπιστήκατε προηγουμένως, είναι η αμυντική θωράκιση της Κυπριακής Δημοκρατίας με το ενιαίο αμυντικό δόγμα και ότι αυτό συγκεκριμένα περιέχει και βέβαια, δεύτερον, η απόφαση η οποία ελήφθη στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα χρόνια που κυβέρνησε αυτή η Κυβέρνηση, ακολουθώντας μία πάγια εθνική πολιτική, για τα βήματα που θα γίνουν για τη διαπραγμάτευση, για την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αυτές είναι θετικές συμβολές. Δε δείχνουν πολιτική που οδηγεί σε άρον-άρον κλείσιμο του Κυπριακού προβλήματος. Και είναι ανεύθυνο να έρχονται πολιτικοί άνδρες εδώ και να κατηγορούν την Κυβέρνηση, δείχνοντας ότι τάχα εκείνοι έχουν ηχηρή εθνική ευαισθησία, που δεν την έχουν οι υπόλοιποι.

Κύριοι συνάδελφοι, εγώ πιστεύω ότι πρέπει να συμφωνήσουμε τουλάχιστον σ'ένα πράγμα. Να συμφωνήσω ότι την ίδια θα 'ελεγα εξίσου εθνική ευαισθησία έχουν όλες οι πολιτικές παρατάξεις. Δεν μπορεί να ερχόμαστε εδώ και να λέμε κορώνες, αμφισβητώντας την εθνική ευαισθησία και πολύ περισσότερο, αμφισβητώντας και τις προθέσεις. Κάποιοι συνάδελφοι είπαν, δεν αμφισβητούμε τις προθέσεις, αμφισβητούμε την ικανότητα. Εδώ τονίστηκε ότι αμφισβητούνται και οι προθέσεις, ότι ένας από τους λόγους που έγιναν οι πρόωρες εκλογές, είναι για να σπεύσουμε να κλείσουμε γρήγορα και μάλιστα με άδικη και μη βιώσιμη λύση το Κυπριακό πρόβλημα. Είναι απαράδεκτα, τα αποκρούουμε και τα απορρίπτουμε ασφαλώς, με όλη την ένταση της φωνής μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ(Λουκάς Αποστολίδης): Ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Η Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κα Μαρία Δαμανάκη έχει το λόγο.

ΜΑΡΙΑ ΔΑΜΑΝΑΚΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, θα είμαι πολύ σύντομη.

Οι ομιλητές της Νέας Δημοκρατίας και το κείμενο της επερώτησης, αναφέρονται στις αλληλοσυγκρουόμενες δηλώσεις μελών της Κυβέρνησης, γύρω απ'τα εθνικά θέματα.

Νομίζω ότι η κριτική που γίνεται είναι κατά βάση σωστή, αντανάκλα την πραγματικότητα η οποία υπάρχει. Η φιλότιμη προσπάθεια του Υφυπουργού Εξωτερικών και του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΠΑ.ΣΟ.Κ., δεν είναι δυνατόν να διασκεδάσει την αναμφισβήτητη πραγματικότητα.

Θα έλεγα, όμως, κύριε Πρόεδρε και θέλω να επιμείνω σ'αυτό, την ανάγκη να δούμε ρεαλιστικά το γεγονός ότι υπάρχουν σοβαρές διαφορές απόψεων για τα εθνικά θέματα και την εξωτερική πολιτική της Χώρας, οι οποίες διατρέχουν και διαπερνούν όλα τα Κόμματα. Και σ'αυτό θα ήθελα να είμαι σαφής. Υπάρχουν διαφορετικές απόψεις, πολύ διαφορετικές απόψεις, που αναφέρονται πλέον και στον πυρήνα των επιλογών της εξωτερικής πολιτικής σε όλο το πολιτικό φάσμα. Και δεν είναι τυχαίο νομίζω, κύριε Πρόεδρε, το γεγονός ότι το κείμενο της επερώτησης των Βουλευτών της Νέας Δημοκρατίας, παρ'όλο που αναφέρεται δια μακρόν στις αλληλογενθοκοπούμενες όντως κυβερνητικές δηλώσεις, δεν αναφέρεται σε συγκεκριμένες και σαφείς θέσεις επί των εθνικών θεμάτων. Διότι και εκεί υπάρχουν σοβαρές διαφωνίες, όπως, επαναλαμβάνω, και σ'όλο το πολιτικό φάσμα.

Αναγνωρίζουμε βεβαίως, ότι η ποιότητα των διαφωνιών των Βουλευτών και των πολιτικών προσώπων, είναι διαφορετική σε σχέση με την ποιότητα των διαφορών μέσα στην Κυβέρνηση. Διότι, κύριε Υφυπουργέ, η Κυβέρνηση χειρίζεται τα θέματα και επομένως τα μέλη της Κυβέρνησης δεν επιτρέπεται να έχουν και να προωθούν διαφορετικές απόψεις για τα θέματα αυτά.

Αναφέρομαι, όμως, στις πολιτικές διαφορές που διαπερνούν όλο το πολιτικό φάσμα, για να καταλήξω σ'ένα συμπέρασμα, το οποίο πρέπει επίσης να δούμε με ρεαλισμό. Κατά τη γνώμη

μου, είναι εξαιρετικά δύσκολος στόχος, δύσκολη κατάκτηση του στόχου, που προβάλλεται μάλιστα σε υψηλούς τόνους, για ενιαία εθνική στρατηγική.

Όταν έχουμε διαφορές ακόμα και στον πυρήνα των απόψεων και των στόχων, όχι μόνο στα πλαίσια των τακτικών και των επιμέρους κινήσεων, είναι εξαιρετικά δύσκολη η κατάκτηση αυτού του στόχου. Χρειάζεται επίπονη διαδικασία συνεννόησης και γι'αυτό νομίζω ότι η Κυβέρνηση πρέπει να επανεξετάσει τις προτάσεις που έχουν γίνει για Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής ή για μια αναβάθμιση της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων, ώστε να κάνουμε ένα διάλογο ουσιαστικό σε βάθος, για να καταλήξουμε σε ορισμένα ελάχιστα στα οποία μπορούμε να συμφωνήσουμε, για να οριοθετηθούν οι διαφορές και επιτέλους να συζητηθούν ανοικτά.

Επομένως, θέλω να πω ότι σ'αυτό είναι ανάγκη να συμβάλουμε όλες οι Πτέρυγες και νομίζω ότι ούτε η Νέα Δημοκρατία συμβάλλει, ακόμα και όταν αρνείται τη συμμετοχή της στο προεδρείο της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων, έστω και αν είναι διαχειριστική υπόθεση, διότι εν πάση περιπτώσει, δίνεται ένα σήμα προς τον Ελληνικό Λαό, ο οποίος επιτέλους μάς ακούει και μας παρακολουθεί. Ούτε είναι δυνατόν να παρακολουθούμε αυτήν την εναλλαγή ρόλων, τα δύο μεγαλύτερα Κόμματα, όταν μεν είναι στην αντιπολίτευση, να μιλούν με υψηλούς τόνους για εθνική στρατηγική και όταν έρχονται στην κυβέρνηση, να τα λησμονούν.

Είχα κάνει και παλιότερα την πρόταση για Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής, υποστηρίζω και τώρα να κάνουμε ό,τι μπορούμε απέναντι σ'αυτήν την κατάσταση, αλλά επαναλαμβάνω, βλέποντας τα θέματα με ρεαλισμό, είμαι υποχρεωμένη να υπογραμμίσω ότι υπάρχουν σοβαρότατες διαφορές, που διαπερνούν οριζοντίως όλο το πολιτικό φάσμα. Επιτρέψτε μου να πω, ότι ιδιαίτερα στα θέματα των Ελληνοτουρκικών σχέσεων, αλλά και στο θέμα της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, η κομματική τοποθέτηση κάποιου, σημαίνει πολύ λίγα για τις απόψεις που έχει για τα θέματα αυτά. Και ας μη γελιόμαστε, και στη Νέα Δημοκρατία υπάρχουν τεράστιες διαφορές για το χειρισμό αυτών των θεμάτων.

Ο κύριος Υφυπουργός έκανε σήμερα, όπως είπα και πριν, μια φιλότιμη προσπάθεια. Τα επιχειρήματά του ήταν δύο, θα έλεγα συνοπτικά. Το πρώτο ήταν ότι οι κεντρικές κατευθύνσεις της κυβερνητικής πολιτικής είναι κοινά αποδεκτές και το δεύτερο είναι, ότι η πολιτική ασκείται μέσα στα θεσμικά όργανα και όχι από μικροφώνου, όπως είπα.

Θα μου επιτρέψει να πω ότι με τις τοποθετήσεις αυτές ο κύριος Υφυπουργός, εμφανίστηκε σήμερα εδώ περίπου ρομαντικός, αιθεροβάμων και υψιπετών.

Και ανπλαβάνομαι πως όταν υπάρχει ένα τέτοιο έδαφος, η άρση σε ένα ορισμένο ύψος βοηθά, αλλά δεν μπορεί να αποκρύψει το πρόβλημα. Για δύο λόγους, κύριε Υφυπουργέ.

Πρώτα, γιατί με το να επαναλαμβάνουμε ορισμένες γενικόλογες αρχές, όταν τα υπαρκτά διλήμματα είναι διαφορετικά, η Κυβέρνηση οδηγείται σε μία παραλυσία. Δεν μπορεί να ασκήσει κυβερνητική πολιτική και δεν μπορεί να ασκήσει πρωτοβουλίες. Μπορεί να λείπει ορισμένες γενικές αρχές, με τις οποίες κανείς δε διαφωνεί, αλλά η πραγματικότητα, τα διλήμματα και οι κίνδυνοι που υπάρχουν στην περιοχή και οι προκλήσεις ενός κόσμου που είναι ένα παγκόσμιο χωριό, δεν μπορούν να αντιστοιχηθούν, μ' αυτές τις κεντρικές αρχές, στις οποίες και σεις αναφερθήκατε.

Το δεύτερο θέμα, που υπάρχει επίσης, είναι ότι η πολιτική από μικροφώνου είναι υπαρκτή και διαμορφώνει πολιτικό κλίμα. Γιατί δεν αρκεί να μου λέτε ότι κάποιες δηλώσεις δεν αποτελούν υπεύθυνη κυβερνητική πολιτική. Όταν γίνεται αυτό, που έγινε στη Λισαβόνα και εμφανίζεται απ' αυτό το Βήμα ο κύριος Υπουργός Εθνικής Άμυνας, χαρακτηρίζοντας ατυχείς τις δηλώσεις του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου, όταν ο κύριος Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων εμφανίζεται σαν εκπρόσωπος του Ελληνισμού, ο οποίος ενίκησε, γιατί η Κυβέρνηση πήρε πίσω ή δεν πήρε, ή εν πάση περιπτώσει κατάπιε τα λόγια της, όσον αφορά το θέμα του μορατόριουμ

για τις πτήσεις πάνω από τον κυπριακό εναέριο χώρο, τότε υπάρχει ένα πρόβλημα. Γιατί, έτσι όπως οδηγούμαστε, θα κάψουμε, για να το πω απλά, κύριε Υφυπουργέ -και αντιλαμβάνεσθε τι εννοώ- οποιεσδήποτε τακτικές πρωτοβουλίες και κινήσεις της Ελλάδας στο μέλλον.

Και επειδή έχουμε εξαιρετικά πικρή πείρα, από το πώς οδηγήθηκε αυτός ο Τόπος στο θέμα της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, νομίζω ότι χρειάζεται να δούμε κάπως αλλιώς τα πράγματα και η Κυβέρνηση να αποσαφηνίσει τις θέσεις της απέναντι στα υπαρκτά διλήμματα που υπάρχουν και όχι με κάποιες αναφορές σε κάποιες κεντρικές αρχές, με τις οποίες όλοι συμφωνούμε.

Αλλιώς, θα μου επιτρέψετε να πω ότι θα καταλήξουμε, όταν μιλάμε για κυβερνητική πολιτική, να αναφερόμαστε σε κάποια εντελώς γενικόλογα κείμενα, κείμενα που προέκυπταν από τις συσκέψεις Υπουργών και τα οποία ο καθένας και η καθεμία ερμήνευε κατά το δοκούν.

Ο κίνδυνος να υπάρξει μία παραλυτική ισορροπία, η οποία ευνοεί τους άλλους, είναι πολύ σαφής και υπαρκτός και έχετε ευθύνη να τοποθετηθείτε σ' αυτά τα θέματα.

Δύο τρεις παρατηρήσεις για τα συγκεκριμένα θέματα.

Η Κυβέρνηση εξήγγειλε την πολιτική απέναντι στην Τουρκία: Βήμα προς βήμα διάλογος. Πολύ φοβόμαστε ότι η πολιτική αυτή εγκαταλείπεται στο όνομα των κεντρικών αρχών και κάποιων γενικών ισορροπιών.

'Ακουσα σήμερα και τη Νέα Δημοκρατία, που σε κάποια φάση, είχε υιοθετήσει αυτή την πολιτική. Είχα ακούσει να γίνεται αποδεκτή, έστω φραστικά και σήμερα ακούσαμε από τον κ. Μολυβιάτη, ο οποίος πράγματι σε μία σοβαρή ομιλία διατύπωσε κάποιες θέσεις -και ήταν κάποιος που προσέφερε στη συζήτηση- πως "ούτε δεχόμαστε, ούτε αρνούμαστε το διάλογο".

Εάν, όμως, η Νέα Δημοκρατία ακολουθεί πλέον μία τέτοια στάση απέναντι του διαλόγου, τι προτείνει; Γιατί, τα τρία άλλα σημεία, που ανέφερε στη συνέχεια, ήταν σημεία που προσδιόριζαν το πώς θέλουμε το διάλογο. Αν ευθύς εξ αρχής αρνούμαστε και αυτήν την τακτική, πού οδηγούμαστε;

Ο κύριος Υφυπουργός Εξωτερικών είπε ότι αν αρνηθούμε το θέμα της παραπομπής στα δικαστήρια, ο άλλος δρόμος είναι οι διαπραγματεύσεις. Δεν χρησιμοποίησε στην προσεκτική ομιλία του τη λέξη "πόλεμος". Θα την χρησιμοποιήσω εγώ, κύριοι συνάδελφοι. Διότι, συνήθως δεν μιλούμε για πόλεμο, αλλά προτιμούμε την ορολογία του "θερμού επεισοδίου". 'Όταν, όμως, καλλιεργούμε ένα τέτοιο κλίμα για ενδεχόμενο θερμό επεισόδιο και ο κύριος Υπουργός σπεύδει να οδηγηθεί στην τακτική του ισοδυναμίου αποτελέσματος, την οποία μάλιστα αναγορεύει -που κατά τη γνώμη μου θα μπορούσε να είναι αυτονόητη- ως ένα νέο αμυντικό δόγμα της Ελλάδας, πού οδηγούμαστε;

Με ένα πρόβλημα εξοπλισμού το οποίο τοποθετεί σε αμφισβήτηση την πορεία της Χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία είναι το μεγάλο μας χαρτί, για την εξωτερική πολιτική της Χώρας, εννοώ τη συμμετοχή της χώρας στην Ευρώπη, πού οδηγούμαστε;

Υπάρχουν επιλογές, οι οποίες γίνονται στην πράξη, κύριε Υφυπουργέ, έστω και αν εσείς επιμένετε στο όνομα των κάποιων αρχών, οι οποίες τηρούνται. Εδώ φθάσαμε -και ας μιλήσουμε καθαρά- μέσω των αμφιβολιών που υπάρχουν για το συνυποσχετικό στη Χάγη, να αρνούμαστε ουσιαστικά και την παραπομπή του θέματος της υφαλοκρηπίδας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Γιατί, αν έχουμε την εμμονή ότι με την υπογραφή του συνυποσχετικού, η Ελλάδα μονομερώς παραιτείται από το δικαίωμα επέκτασης των χωρικών υδάτων στα δώδεκα μίλια, ουσιαστικά λέμε "όχι" στη Χάγη.

Εντάξει, αντιλαμβάνομαι ότι το θέμα είναι ασφαλώς περίπλοκο και το έθεσε ο κύριος Υφυπουργός, ότι η Τουρκία δεν αναγνωρίζει το Διεθνές Δίκαιο. Δεν έχω χρόνο να το αναπτύξω, ούτε θέλω να μπω σε λεπτομέρειες, αλλά θέλω να επισημάνω ότι ουσιαστικά έχουμε φθάσει να διατυπώνονται οι απόψεις ακόμα και για την υφαλοκρηπίδα, να αρνούμαστε τη διαδικασία παραπομπής στη Χάγη.

Πολύ περισσότερο δε, για το θέμα των Ιμίων, όπου ο κύριος πρέσβης είπε ότι εμείς δεν πρέπει να δώσουμε εναλλακτική δυνατότητα στην Τουρκία, αλλά νομίζω ότι αποστασιοποιείται από το γεγονός ότι πρέπει να υπάρξει μία διέξοδος και για την Ελλάδα. Η διέξοδος δεν είναι προς όφελος της Τουρκίας και ας μη θεωρούμε έννοιες, όπως ο διάλογος, η διέξοδος ή παρόμοιες έννοιες, ότι μονομερώς ωφελούν τον αντίπαλο και ότι εμείς χάνουμε απ' αυτές. Ας έχουμε εμπιστοσύνη, εν πάση περιπτώσει, και στην ελληνική πολιτική ηγεσία, οποία και να είναι, στις ελληνικές πολιτικές δυνάμεις -αναφέρομαι στο σύνολο του πολιτικού κόσμου- ότι μπορούν να χειρισθούν τα θέματα αυτά.

'Όσον αφορά το θέμα των σχέσεων με την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, φοβόμαστε ότι εδώ πια αποστασιοποιούμαστε και από την ενδιάμεση συμφωνία, τουλάχιστον ορισμένοι από τον πολιτικό κόσμο. Το ερώτημα είναι πώς πού θα πάει αυτή η ιστορία. Τι προτείνουν αυτοί που το λένε αυτό. Διότι σε όλα αυτά τα προβλήματα δεν αρκεί κατά τη γνώμη μου απλώς να καταδικάζεις, δημιουργώντας μάλιστα ένα κλίμα περικύκλωσης -ας μου επιτραπεί η έκφραση- ή να προϊδεάζεις για ορισμένες αρνητικές εξελίξεις. Το θέμα είναι τι μπορείς να αντιπροτείνεις, γιατί, επιτρέψτε μου να πω, ότι έχουμε πικρή πείρα και από το πώς εξελίσσεται το Κυπριακό, και ότι η προσπάθεια για να μην υπάρξει λύση -στο όνομα της κακής λύσης- κινδυνεύει να οδηγηθεί τελικά στο τίποτα. Το ίδιο νομίζω ότι υπάρχει κίνδυνος να έχουμε για το θέμα της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας. Εάν είχαμε κάνει το συμβιβασμό νωρίτερα, τα πράγματα θα ήταν πολύ ευκολότερα. Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, θέλω να πω ότι, κατά τη γνώμη μου, είναι περίοδος εξαιρετικά κρίσιμη και χρειάζεται όλοι και όλες μας -αναφέρομαι πια και στα πρόσωπα, όχι μόνο στα Κόμματα- να έχουμε το μερίδιο της ευθύνης στο θέμα αυτό. Διότι ασφαλώς δεν μπορεί να εξαντηθεί το πολύ σοβαρό θέμα συζήτησης της εξωτερικής πολιτικής της Χώρας, μόνο σε διαδικαστικές προτάσεις, τις οποίες δεν υποτιμώ Συμβούλιο Εξωτερικής πολιτικής, συσκέψεις Αρχηγών κ.λπ. Είναι ανάγκη ο κάθε ένας και η κάθε μια μας, να πούμε τι πιστεύουμε για τα θέματα αυτά. Διότι αλλιώς θα οδηγηθούμε σε μία κατάσταση, όπου θα κριτικάρουμε μεν μία κυβέρνηση η οποία βρίσκεται απέναντι, όμως, δε θα μπορέσει να προαχθεί ένας δημόσιος διάλογος, ο οποίος θα δίνει λύσεις κάθε φορά στα προβλήματα.

Κύριε Υπουργέ, κακά τα ψέματα, ο διάλογος από μικροφώνων ίσως αποδίδει καλύτερα. Σήμερα στη Βουλή έγινε μία ουσιαστική συζήτηση, την οποία ελάχιστοι παρακολούθησαν, όμως, τις δημόσιες δηλώσεις Υπουργών, πολιτικών παραγόντων και συναφών επαγγελματιών της πολιτικής, τις παρακολουθεί όλος ο Ελληνικός Λαός. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο πρώτος επερωτών συνάδελφος, κ. Κωνσταντίνος Καραμανλής έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να ξεκινήσω από ένα σημείο το οποίο έθιξε ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος της Συμπολίτευσης περί εθνικής ευαισθησίας και να πω ότι από την πλευρά μου -είμαι όμως πεπεισμένος ότι δεν είναι μόνο από την πλευρά μου- αλλά και από το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων και των προσώπων που τις απαρτίζουν, τέτοιου είδους αμφισβήτηση, ούτε ετέθη, ούτε τίθεται και καλό είναι να μην τεθεί ποτέ.

Δεν πρόκειται λοιπόν εδώ για συζήτηση ή για κριτική που αμφισβητεί τις προθέσεις ή τον πατριωτισμό κανενός. Νομίζω, ότι όλοι εκλαμβάνουμε ότι εθνική ευαισθησία όχι μόνο έχουν όσοι χειρίζονται τέτοια θέματα ή γενικότερα συναπαρτίζουν το πολιτικό σκηνικό της Χώρας, αλλά και με όλες τους τις δυνάμεις επιχειρούν να συμβάλουν στην καλύτερη προώθηση των εθνικών συμφερόντων. 'Όμως δεν είναι εκεί το ζήτημα. Εθνική ευαισθησία, πατριωτικά αισθήματα και καλές προθέσεις δεν επαρκούν για τη διατύπωση και κυρίως την εξασφάλιση θετικών αποτελεσμάτων στην πραγματική άσκηση πολιτικής. Και στο κάτω-κάτω της γραφής, πολιτική ίσον αποτέλεσμα. Εάν δεν εξασφαλίζεται αποτέλεσμα, η όποια πολιτική μπορεί να παραμείνει στο επίπεδο των καλών

προθέσεων, των καλών διαθέσεων, των φιλότιμων προσπαθειών, αλλά εξ αυτού του λόγου ή με αυτά τα εύσημα, δεν μπορεί να θεωρηθεί αποτελεσματική.

Αντιλαμβάνομαι, κύριε Υφυπουργέ, ότι πράγματι ο σημερινός σας ρόλος ήταν δύσκολος και δεν το λέω ούτε σκωπτικά, ούτε ειρωνικά. Ήταν δύσκολος, διότι εσείς γνώστης μεν καλός των θεμάτων αυτών, κυρίως από θεωρητική πλευρά με πιθανότητα σημαντικής συμβολής και στην πρακτική τους έκφραση και εφαρμογή, κληθήκατε σήμερα και αναλάβετε το δυσβάσταχτο μέρος να επιχειρήσετε να δικαιολογήσετε ή εν πάση περιπτώσει να ξεπεράσετε όσο γίνεται πιο ανώδυνα για την Κυβέρνηση τα φαινόμενα τα οποία σας επισημάναμε.

Πρέπει να πω, ότι παρά την προσπάθεια που καταβάλλατε, ήταν αδύνατο να το επιτύχετε αυτό, διότι προφανώς δεν υπάρχει απάντηση. Όταν σας περιγράψουμε συγκεκριμένα οκτώ ή εννέα -δεν θυμάμαι ακριβώς τον αριθμό- περιστατικά επίσημης ανακολουθίας, επισήμων και δημοσίων εκφρασμένων αντιφάσεων, αλληλοσυγκρουόμενων απόψεων ή έντονης κριτικής του ενός προς τον άλλον κυβερνητικών στελεχών, αυτό δεν μπορεί προφανώς να διαψευσθεί. Ούτε -οφείλω να πω- μπορεί να αποτελέσει επαρκή δικαιολογία η άποψη ότι αυτά δεν είναι επίσημη πολιτική, αλλά είναι προτάσεις. Ποιος είπε ότι οι προτάσεις και αν ακόμα είναι προτάσεις ή απλώς σκέψεις, δεν δημιουργούν εντυπώσεις, δεν δημιουργούν κλίμα, δεν προϊδεάζουν καταστάσεις και σε τελική ανάλυση όταν εκφράζονται και από ανθρώπους οι οποίοι είναι άμεσα και επίσημα εκφραστής της εξωτερικής πολιτικής, πέραν της γενικότερης κυβερνητικής πολιτικής της Χώρας, εμμέσως ή αμέσως δεν δεσμεύουν και την πολιτική.

Σας είπα μερικά απλά παραδείγματα. Δεν θα επανέλθω διά μακρόν. Είναι δυνατόν να λέμε όλοι ότι κυρίαρχος στόχος μας είναι -αναφορικά για παράδειγμα με το κυπριακό- η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη στιγμή που ξέρουμε ότι οι πιέσεις που ασκούνται πανταχόθεν είναι να προηγηθεί πολιτική λύση του Κυπριακού, πολιτικό στέλεχος του Υπουργείου Εξωτερικών, ο Αναπληρωτής Υπουργός των Εξωτερικών να λέει -αν πράγματι το είπε, δεν έχει διαψευσθεί- ότι προτιμά και εκείνος να προηγηθεί η πολιτική λύση και μετά να ακολουθήσει η ένταξη.

Είναι δυνατόν να περνούμε στα μαλακά το γεγονός ότι βρεθήκατε και εσείς ο ίδιος στο επίκεντρο δημόσιας διαμάχης με τον προϊστάμενό σας Υπουργό των Εξωτερικών, με τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας για ένα συγκεκριμένο θέμα;

Είναι δυνατόν -επειδή αναφερθήκαμε όλοι και η κυβερνητική πλευρά επεχείρησε να διασκεδάσει τις εντυπώσεις αναφορικά με το θέμα της Λισαβώνας ή της πρότασης για μορατόριουμ στρατιωτικών πτήσεων πάνω από την Κύπρο- να προσπαθήσουμε αυτό να το περάσουμε σαν να μη συνέβη όταν δημοσίως έγιναν αυτές οι αντιπαραθέσεις, οι αλληλοδιαψεύσεις; Ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος μίλησε για υιοθέτηση αυτής της πολιτικής και ελάχιστες ώρες αργότερα τον διέψευσε ο ίδιος ο Πρωθυπουργός. Και παρενβη στο θέμα, δημοσίως πάλι, ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας.

Επιτρέψτε μου να πω ότι δεν χρειάζεται ούτε κακοπιστία ούτε κακή πρόθεση, ούτε υπερβολική ευαισθησία στην αναζήτηση αντικειμένου κριτικής, για να πει κανείς ότι κάτι δεν πάει καλά στο Βασίλειο της Δανιμαρκίας, σε μία Κυβέρνηση η οποία έχει νωπή τη λαϊκή εντολή, παρά τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει. Και θα περίμενε κανείς, αφού επεκαλέσθη το λόγο αυτό της επίστευσης των εκλογών, να έχει τη δυνατότητα να χειριστεί με μεγαλύτερη άνεση -έχοντας πρόσφατη τη λαϊκή ετυμηγορία- τα μεγάλα εθνικά θέματα, και να μην παρουσιάζει αυτήν την εικόνα ανακολουθίας, εσωτερικής σύγκρουσης και τελικά αναξιοπιστίας.

Και μάλιστα υπάρχουν πολλές διαφορετικές απόψεις που οφείλονται ίσως όχι μόνο σε διαφορετικές γνώμες, αλλά και στις ενδοκυβερνητικές συγκρούσεις που έχουν σχέση με εσωκομματικές σκοπιμότητες ή και με προσπάθειες προσωπικών πλάσαρισμάτων.

Είναι προφανές όμως -άλλωστε συχνά-πυκνά ακούγεται από στελέχη της ίδιας της συμπολίτευσης- ότι υπάρχει διαμάχη μεταξύ δύο διαφορετικών σχολών σκέψης. Δεν υιοθετώ τους

όρους που έχουν ακουστεί. Πάντως, όμως, έχουν ακουστεί δύο σχολές σκέψης, η μία των ενδοτικών και η άλλη των υποτιθέμενων αδιαλλάκτων.

Εγώ δεν θα υιοθετήσω τις απόψεις καμιάς πλευράς. Εγώ εκείνο που θα πω είναι ότι δεν μπορούμε να περιμένουμε τίποτα καλό για την προώθηση των εθνικών μας θεμάτων, δεν μπορούμε να περιμένουμε τη διατύπωση πολιτικής που θα βγάλει αποτέλεσμα μέσα στις δύσκολες περιστάσεις που ζούμε, εάν αυτό το φαινόμενο εξακολουθήσει να συμβαίνει.

Κάποιες πολύ γρήγορες παρατηρήσεις στα συγκεκριμένα θέματα. Κατ'αρχήν επιτρέψτε μου να σας πω, κύριε Υφυπουργέ, επειδή μιλήσατε για πολιτική, το εξής: Στις βασικές στοχεύσεις ευτυχώς πλέον δεν υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις απόψεων. Και αυτό είναι κατάκτηση για τη χώρα μετά από όσα έχουν προηγηθεί σε προηγούμενες δεκαετίες. Σκεφθείτε ότι πριν από δέκα χρόνια ακόμα διαφωνούσαμε ριζικά και η παράταξη στην οποία ανήκετε και υπηρετείτε σήμερα λυσσαλέα πολέμησε ακόμα και τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό αυτής της χώρας.

Ευτυχώς αυτές τις εφηβικές ασθένειες τις ξεπεράσατε. Και σήμερα έχουμε δεχθεί, τουλάχιστον σε στρατηγικό επίπεδο, τους βασικούς προσανατολισμούς και άξονες της εθνικής μας πολιτικής. Δεν επαρκεί αυτό όμως. Δεν είναι αυτό πολιτική.

Πολιτική συγκεκριμένη -και δεν μιλάω προσωπικά τώρα- δεν μπορείτε να τη διατυπώσετε και να την εφαρμόσετε όταν υπάρχει αυτό το εσωκυβερνητικό αλλαλούμ.

Έρχομαι τώρα στα πολύ συγκεκριμένα.

Όσον αφορά το θέμα των δώδεκα μιλίων, προσωπική μου άποψη είναι ότι πολύ πειστικά και ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας και ο Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος αλλά και ο ομιλών και οι άλλοι, σας κατέδειξαν ότι υπάρχουν πολύ σοβαρές ανησυχίες και επιφυλάξεις -και μεταχειρίζομαι πολύ επιεικείς όρους- κατά πόσο η ακολουθητέα συμπεριφορά στο ζήτημα της παραπομπής του θέματος προς εκδίκαση από το Διεθνές Δικαστήριο με όριο τα έξι μίλια, δεν αποτελεί, αν όχι άμεσο, πάντως έμμεσο πρόκριμα ή ακόμα πιο επιεικώς, επιβαρυντικό παράγοντα στην προοπτική άσκησης του αναφαίρετου και από το Διεθνές Δίκαιο παρεχόμενου στην Ελλάδα, δικαιώματος επέκτασης των χωρικών της υδάτων.

Θα ήθελα να πάω και ένα βήμα παραπέρα στο συγκεκριμένο θέμα. Η δική μου άποψη είναι -και επιτρέψτε μου να το πω με το θάρρος ενός ανθρώπου που αποφεύγει τις εκρήξεις εθνικιστικού χαρακτήρα αποφεύγει και να ανεβάσει πολύ τους τόνους για τέτοια θέματα, γιατί και γνωρίζει και σέβεται την ευαισθησία τους και την κρισιμότητά τους- ότι είναι ελάχιστα πειστικό, όχι μόνο στον ομιλώντα αλλά στους περισσότερους ανθρώπους, το να λέει η Ελληνική Κυβέρνηση ή η κάθε Ελληνική Κυβέρνηση, ότι "διατηρώ στο ακέραιο το συγκεκριμένο δικαίωμα" και ταυτόχρονα να παρέρχεται ο χρόνος, να μην υπάρχει καμία κινητικότητα πάνω στο ζήτημα, να επισκέπτεται ο Πρωθυπουργός και οι αρμόδιοι Υπουργοί το διεθνή περιβάλλοντα χώρο ή τους διεθνείς οργανισμούς και τις πρωτεύουσες των ισχυρών παραγόντων της διεθνούς ζωής και να μην γίνεται καν αναφορά στο θέμα.

Εάν δεχόμαστε ότι αποτελεί πράγματι ζήτημα ζωτικού εθνικού συμφέροντος, ότι είναι στρατηγική επιλογή, θα πρέπει να δούμε με ποιο τρόπο θα το προωθήσουμε, δεν θα έλεγα άμεσα, έμπρακτα, γιατί αντιλαμβάνομαι τη δυσκολία του εγχειρήματος, αλλά πάντως θα το κινήσουμε από αυτό το τέλμα, στο οποίο φαίνεται αυτήν τη στιγμή καθηλωμένο.

Μιλήσατε για πρωτοβουλίες και είπατε ότι δεν πρέπει εξ ορισμού να είμαστε καχύποπτοι. Μα δεν είμαστε καχύποπτοι. Αναμφισβήτητα οι πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να περιέχουν και θετικά στοιχεία.

Όμως, θα μου επιτρέψετε να κάνω δύο παρατηρήσεις: Συνήθως οι πρωτοβουλίες, όπως τα ξέρουμε από το παρελθόν -και ήδη ακόμα πριν διατυπωθούν καλά καλά έχει εμφανισθεί το φαινόμενο- συνοδεύονται από πιέσεις. Συνοδεύονται από πιέσεις για υιοθέτηση συγκεκριμένων συμπεριφορών που συχνά πυκνά δεν συνάδουν με τη στάση που θα έπρεπε να

έχει η Ελλάδα. Και από την άλλη πλευρά υπάρχει και ένα γενικότερο ζήτημα εμπειρίας. Και σας το λέει κάποιος, ο οποίος γνωρίζετε εκ προοιμίου ότι και δυτικόφιλος είναι και σταθερά προσανατολισμένος προς την ευρωπαϊκή οικογένεια.

Είναι όμως δεδομένο ότι τουλάχιστον σε σχέση με τα θέματα που αφορούν την Ελλάδα και την Τουρκία, παρά τις κατά καιρούς φραστικές τοποθετήσεις των διεθνών παραγόντων σε σχετικά θετικό επίπεδο απέναντι στα ζητήματα που αφορούν την Ελλάδα, σε πραγματικό επίπεδο άσκησης πολιτικής πίεσης προς την Τουρκία με αποτελεσματικό τρόπο για να αναθεωρήσει τη στάση της για την οποία συμφωνήσαμε όλοι ότι έχει τα στοιχεία της προκλητικότητας, του επεκτατισμού -και μου επιτρέπεται να επαναλάβω εδώ και του περιφερειακού ηγεμονισμού- δεν είχε αποτέλεσμα.

Αυτό, λοιπόν, σημαίνει ότι βεβαίως δεν απορρίπτουμε εκ προοιμίου προτάσεις ή πρωτοβουλίες, αλλά είναι βέβαιο ότι η συσσωρευμένη εμπειρία των δεκαετιών που πέρασαν, θα πρέπει τουλάχιστον να μας κάνει πολύ πιο οξυδερκείς, να μας φέρνει σε θέση εγρήγορσης, ώστε να μπορούμε να επιχειρούμε στο βαθμό που είναι δυνατόν, να επηρεάζουμε τις πρωτοβουλίες αυτές, στη διάρκεια της διαμόρφωσης και γένεσής τους.

Μιλήσατε για τα Σκόπια. Αυτό είναι ένα μεγάλο θέμα και εύχομαι και ελπίζω η Νέα Δημοκρατία -και νομίζω ότι θα το κάνουμε- σύντομα να φέρει αυτό το θέμα αυτόνομο στη Βουλή. Θέλω, όμως, να σας πω κάτι. Έχουμε τελείως διαφορετική εκτίμηση για την ενδιάμεση συμφωνία, γιατί μιλήσατε για το αμφοτεροβαρές της συμφωνίας. Κατά την εκτίμησή μας είναι εσφαλμένη αυτή η άποψη. Το μόνο που έγινε στην περίπτωση αυτή είναι ότι για διαπραγματευτικούς λόγους μόλις το 1992 το υιοθετηθέν σύμβολο της Βεργίνας από πλευράς Σκοπίων, απεμακρύνθη, έναντι εκχώρησης από πλευράς της Ελλάδας, όλων των διαπραγματευτικών της όπλων.

Και σήμερα έχουμε μπει σε μια διελκυστίνδα, η οποία, αν τη δούμε ρεαλιστικά, δεν προδικάζει τίποτα το θετικό. Επαναλαμβάνω, ότι μένω και υπογραμμίζω ότι ουδέποτε υιοθέτησα θέσεις εύκολης εκμετάλλευσης των όποιων πατριωτικών αισθημάτων ή εθνικών ζητημάτων.

Θέλει το θέμα πάρα πολύ μεγάλη προσοχή, κύριε Υφυπουργέ, γιατί το θέμα της ονομασίας, όποια καλή προαίρεση, πίστη και διάθεση κι αν υπάρχει από ελληνικής πλευράς, άπταιτη ή επιχειρείται να εμφανιστεί ότι άπταιται και ζητημάτων εθνολογικού περιεχομένου. Αυτό θα είναι κάτι που μπορεί να μας ταλάνισει τα επόμενα εκατό χρόνια, όπως μας ταλάνισε, με διαφορετικές μορφές, τα προηγούμενα εκατό χρόνια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και σύγχυση υπάρχει και ανακολουθία και αντιφατικότητα στην προσπάθεια διατύπωσης διαφορετικών απόψεων στα θέματα εξωτερικής πολιτικής και οφείλω να επαναλάβω, με κίνδυνο να γίνω κουραστικός, ότι μεγάλη ευθύνη στο θέμα αυτό έχει και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός ο οποίος δείχνει "ανήμπορος", "άβουλος", "απρόθυμος"; Πάντως, παθητικός θεατής των όσων συμβαίνουν, χωρίς να επιχειρεί να βάλει μια τάξη και να συντονίζει την ίδια του την Κυβέρνηση, με αποτέλεσμα και αναξιοπιστία να αναδύεται, αλλά-ακόμα χειρότερα και άμεσα συνδεδεμένα με το προηγούμενο- εικόνα αναποτελεσματικότητας. Όλα αυτά, σε μια εποχή που θα πρέπει να έχουμε καταλήξει σε ένα συμπέρασμα - νομίζω ότι και εκεί δεν είναι δύσκολο να συμφωνήσουν όλοι- ότι υπάρχει η μοναδικότητα, η ιδιαιτερότητα της Ελλάδας, μιας χώρας που έχει διαλέξει με τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό και τη σημασία της συγκεκριμένης ένταξης, αλλά πάντως γεωπολιτικά και γεωστρατηγικά είναι εκτεθειμένη σε ένα ρευστό, αβέβαιο και δομικά επικίνδυνο περιβάλλον, με ένα γείτονα, ο οποίος νομίζω πλέον ιστορικά αποδεδειγμένα και διαχρονικά ακολουθεί αποσταθεροποιητικό ρόλο για την περιοχή. Οφείλει λοιπόν, να έχει μακρόπνοη, συνεκτική και ενιαία εθνική πολιτική.

(Στο σημείο αυτό ακούγεται ο προειδοποιητικός ήχος λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Παρακαλώ, ολοκληρώστε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: Οφείλει να έχει ισχυρή και φερέγγυα αποτρεπτική ικανότητα και μάλιστα πειστική προς τους τρίτους και, τέλος, να αναδεικνύει την αποφασιστική της στάση και τη στάση πολιτικής βούλησης, να θέλει και να μπορεί να υπερασπίσει αυτά που θεωρούμε ζωτικά εθνικά συμφέροντα.

Επιτρέψτε μου να πω και να κλείσω με αυτό, ότι το δυσάρεστο των τελευταίων ετών, με αποκορύφωμα το 1996 και τα όσα συνέβησαν στην αρχή του, είναι ότι εκπιώ πως δώσαμε τελείως λανθασμένα μηνύματα σε πάντας τους ενδιαφερόμενους, όχι εκ προθέσεως, όχι από έλλειψη πατριωτισμού, αλλά από ερασιτεχνισμό, από έλλειψη συντονισμού και πιθανότητα από μη καλή ανάγνωση των πραγματικών δεδομένων. Γι' αυτό το λόγο ανησυχούμε, για αυτό σας ασκούμε κριτική και ελπίζουμε ότι κάποια τουλάχιστον από όσα σας είπαμε θα σας οδηγήσουν στο να βγάλετε χρήσιμα συμπεράσματα από εδώ και πέρα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Λουκάκος έχει το λόγο για τρία λεπτά.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΟΥΚΑΚΟΣ: Θα ξεκινήσω από τα σημεία στα οποία συμφωνούμε. Μιλώντας για θέματα εξωτερικής πολιτικής, καλό είναι να ξεκινάμε από εκεί. Ξεκινάμε, λοιπόν, από το ότι ουδείς αμφισβητεί προθέσεις. Συμφωνούμε ότι ουδείς αμφισβητεί πατριωτισμό. Αυτή είναι μία από τις μεγάλες επιτυχίες της μεταπολιτευτικής περιόδου, ότι επιτέλους έπαψε να υπάρχει αυτό το κλίμα όπου αμφισβητούνταν ακόμα και οι προθέσεις, ακόμα και ο πατριωτισμός.

Εγώ προσωπικά θα συμφωνήσω και με τις περισσότερες από τις εκτιμήσεις του κυρίου Υφυπουργού -τις είχα διαβάσει, άλλωστε και στα βιβλία του, που προσεκτικά τα έχω αποδελτιώσει να δούμε, όμως, και πού διαφωνούμε. Διαφωνούμε στο ότι υπάρχει αυτήν τη στιγμή μια σαφής γραμμή και συγκεκριμένες θέσεις. Ούτε σαφής γραμμή υπάρχει μέσα στην Κυβέρνηση, ούτε συγκεκριμένες θέσεις υπάρχουν στην εξωτερική πολιτική. Όταν ο Υπουργός Παιδείας σήμερα -ηγετικό στέλεχος του Π.Α.Σ.Ο.Κ. και μέχρι πρότινος Υπουργός Άμυνας- τάσσεται ευθέως εναντίον της αμερικανικής μεσολάβησης, την ίδια ώρα που η υπόλοιπη Κυβέρνηση και το Υπουργείο Εξωτερικών τάσσεται υπέρ, δικαιούμαι συνάγω ότι δεν υπάρχει ενιαία γραμμή σε αυτή την Κυβέρνηση. Δικαιούμαι να συνάγω ότι υπάρχει διγλωσσία. Δικαιούμαι να συνάγω ότι δεν υπάρχει σαφής κατεύθυνση. Δικαιούμαι επίσης να πω ότι αυτό το γεγονός δημιουργεί μία πλήρη σύγχυση στην κοινή γνώμη. Αν θέλετε, αυτό το γεγονός χωρίζεται ακόμα και μέσα στην ίδια την κυβερνητική παράταξη τα στελέχη και τους οπαδούς σε υπερπατριώτες και σε μειοδότες.

Άρα, λοιπόν, δεν έχουμε σαφή γραμμή, δεν έχουμε σαφή κατεύθυνση, δεν έχουμε σαφή πολιτική. Το ζητούμενο, λοιπόν, αυτήν τη στιγμή δεν είναι ποιο είναι το περιεχόμενο της πρωτοβουλίας της αμερικανικής πλευράς όταν εκδηλωθεί. Το ζητούμενο είναι ποιο είναι το περιεχόμενο της ελληνικής πολιτικής. Και επ'αυτού σήμερα εδώ δεν γίνεται σοφότεροι. Δεν αντελήφθημεν ποια θα είναι η πολιτική της Ελληνικής Κυβερνήσεως και αν θέλετε, δεν αντελήφθημεν γιατί ο Πρωθυπουργός διέκοψε μία λαμπρή παράδοση της μεταπολιτευτικής περιόδου, δηλαδή να ενημερώνει τον Αρχηγό της Αξωματικής Αντιπολίτευσης και αντιστοίχως ο Υπουργός Εξωτερικών να ενημερώνει τους αρχηγούς των άλλων κομμάτων. Γιατί αυτή η παράδοση η οποία είχε λειτουργήσει και η οποία ήταν ένα από τα θετικότερα στοιχεία στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής -μία παράδοση που την είχε εγκαινιάσει ο Κωνσταντίνος Καραμανλής- διεκόπη; Επ'αυτού απάντηση δεν πήραμε.

Είναι, λοιπόν, αρκετά τα σημεία στα οποία μπορούμε να συμφωνήσουμε και αυτό είναι πάρα πολύ θετικό, αλλά είναι και αρκετά τα σημεία στα οποία διαφωνούμε και στα οποία απάντηση δεν πήραμε. Είναι πάρα πολλά τα σημεία όπου θέσαμε ερωτήματα και δεν καταλάβαμε τι συμβαίνει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Ο κ. Τσιτουρίδης έχει το λόγο.

ΣΑΒΒΑΣ ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΗΣ: Εγώ θα εκτιμούσα, στη συνέχεια αυτών που είπε ο κ. Λουκάκος, ότι θα υπήρχε ένα πρόβλημα εάν ο Υπουργός των Εξωτερικών ή ο Πρωθυπουργός, σύμφωνα με την πρακτική από το 1974, δεν ενημέρωνε τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Είναι πάρα πολύ σοβαρό το πρόβλημα. Φοβούμαι, όμως, ότι πιο σοβαρό είναι το γεγονός ότι υποψιαζόμαστε -ελπίζω να έχω άδικο- ότι ο Πρωθυπουργός δεν επιθυμεί να καταστήσει εταίρους στην εξωτερική πολιτική του τους Υπουργούς του. Δεν ξέρω για ποιο λόγο.

Από κει και πέρα, όλα αυτά δημιουργούν την εντύπωση, όχι μόνο σε εμάς, στον Ελληνικό Λαό φοβούμαι, ότι δεν υπάρχει μία γραμμή, δεν υπάρχει μία θέση. Ούτε γίναμε σοφότεροι σήμερα, κύριε Υφυπουργέ, με όλο το σεβασμό και την εκτίμηση που έχω προς το έργο σας ως τα τώρα. Με έκπληξη άκουσα το χαρακτηρισμό αυτής της ασάφειας ως κινητικότητα των μελών της κυβέρνησης.

Εάν είναι δυνατόν σε θέματα εξωτερικής πολιτικής να ομιλούμε περί κινητικότητας Υπουργών της Κυβέρνησης ακόμα και αν είναι αναρμόδιοι αυτοί οι Υπουργοί. Διότι το είπε και η κα Δαμανάκη νομίζω, δημιουργείται κλίμα. Σαφώς και δημιουργείται κλίμα και αρχίζουμε να αναρωτιόμαστε μήπως πέρα από το κλίμα υπάρχει και ένα άλλο παιχνίδι. Δηλαδή κάποιιοι εμφανίζονται οι σκληροί, κάποιιοι οι ενδοτικοί με στόχους τους οποίους δεν μπορούμε να κατανοήσουμε ακόμη.

Από κει και πέρα θα ήθελα -και τελιώνω μ'αυτό- ένα ερώτημα στον κύριο Υπουργό σε ό,τι αφορά το θέμα των Σκοπίων και της ενδιάμεσης συμφωνίας η οποία χαρακτηρίστηκε αμφοτεροβαρής. Θα με ενδιέφερε πάρα πολύ, κύριε Υπουργέ, να μας πείτε τι θεωρείτε ως θετικά σημεία και ποια κατά την εκτίμησή σας, είναι τα σημεία συμβιβασμού στην αμφοτεροβαρή αυτή συμφωνία.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ευχαριστώ και εγώ, κύριε συνάδελφε.

Ο τελευταίος των επερωτώντων ο συνάδελφος κ.Χρήστος Βυζοβίτης έχει το λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΥΖΟΒΙΤΗΣ: Κύριε Υφυπουργέ, σας παρακολούθησα με πολύ μεγάλη προσοχή και ομολογώ ότι μου έκανε εντύπωση η ομιλία σας. Ήταν μία θαυμάσια ομιλία ως καθηγητού, ίσως και ως συμβούλου του Υπουργού Εξωτερικών. Εγώ, όμως, εδώ επερωτώ και επερωτάται η Κυβέρνηση, ο Υπουργός και θέλω απαντήσεις πολιτικές.

Είπατε προηγουμένως ότι ήταν σκέψεις που εκφράσατε ως Υφυπουργός και θα ήθελα να τοποθετηθώ και να σας πω ότι οι σύμβουλοι μπορεί να εκφράζουν σκέψεις, αλλά οι Υπουργοί παράγουν πολιτική και οποιαδήποτε τοποθέτησή σας παράγει πολιτική, είτε είσθε εσείς, είτε ο κ.Πάγκαλος, είτε ο κ.Αρσένης, είτε ο κ.Τσοχατζόπουλος.

Σε ό,τι αφορά τα Σκόπια, δεν μου απαντήσατε καθόλου γι'αυτό που σας είπα. Μιλήσατε για την ενδιάμεση συμφωνία. Ήθελα να μάθω ποια ήταν η θέση του Υπουργείου Εξωτερικών όταν έγινε το συνέδριο των "Μακεδόνων" του Αιγαίου, στο Μοναστήρι και στα Σκόπια, όπου ετέθησαν παρόντος του κ. Φερσκόφσκι όλα τα θέματα για μειονότητα στη Μακεδονία την ελληνική, για διεκδίκηση περιουσιών και για άλλα θέματα. Για τα θέματα αυτά, αν θέλετε, καταγγέλλω την παραβίαση της ενδιάμεσης συμφωνίας.

Θα ήθελα να μάθω ποια ήταν η θέση του Υπουργείου Εξωτερικών. Μήπως καλέσατε εδώ το διπλωματικό εκπρόσωπο των Σκοπίων να κάνει κάποια παρατήρηση, να κάνετε κάποιο διάβημα; Μήπως καλέσατε το δικό μας εκπρόσωπο από τα Σκόπια να έλθει εδώ στην Αθήνα εις ένδειξη διαμαρτυρίας της παραβίασης αυτής της ενδιάμεσης συμφωνίας; Δυστυχώς, δεν έγινε τίποτα, κύριε Υπουργέ. Και εγώ περιμένω απάντηση.

Γιατί θα ήθελα να σας πω, σήμερα ουσιαστικά έχουμε αναγνωρίσει τα Σκόπια ως "Μακεδονία". Ουσιαστικά! Πέστε μου, πώς μπαίνουν μέσα όλοι αυτοί που έρχονται από τα Σκόπια; Αν δεν είναι διπλωματικοί, τους παίρνει στα σύνορα, χωρίς να χρησιμοποιούν το διαβατήριό τους και κάνετε μία κατάσταση και μάλιστα σταματάνε και τα αυτοκίνητα που

γράφουν "Μακεδονία" απέξω. Και έρχονται μέσα ως τι; Ως τουρίστες; Ως διπλωματικοί; Απλώς είναι ένα χαρτί για να φανεί ότι πέρασαν τα σύνορα, καταγόμενοι από την περιοχή αυτή; Τι είναι τελικά; Τους νομιμοποιούμε εμείς, ως Μακεδόνες;

Θα ήθελα να τελειώσω με την κα Δαμανάκη.

Κύρια Δαμανάκη, το έχω πει κατ' επανάληψη, ήταν λάθος μας που δεν δεχθήκαμε όταν ήμασταν στην Κυβέρνηση την πρότασή σας για εθνική εξωτερική πολιτική, για ένα Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής. Το φέραμε αργότερα και σα σχέδιο νόμου. Έπρεπε, όμως, σαν Κυβέρνηση τότε, για να μην έχει κανείς και από εσάς αλλά και από άλλους να λείει, μα έγιναν προτάσεις και στη δική σας κυβέρνηση και εσείς δεν το υιοθετήσατε, να το κάνουμε.

Έχετε δίκιο ό,τι και να πείτε. Είναι όμως, καιρός τελικά να αποφασίσουμε. Είναι καιρός να καθίσουμε σε ένα τραπέζι, να χαράξουμε μία νέα εθνική εξωτερική πολιτική για να μπορεί να είναι και ο λόγος μας πιστευτός προς τα έξω.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Ο κύριος Υφυπουργός, έχει το λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών):Κύριε Πρόεδρε, πρώτα απ'όλα θα ήθελα να εκφράσω τη χαρά μου και τη θετική εντύπωση που αποκόμισα από τη σημερινή συζήτηση. Θεωρώ ότι η τιμή την Ελληνική κοινοβουλευτική ιστορία η συζήτηση αυτή. Δεν είναι φυσικά η πρώτη, ούτε η μοναδική, ούτε η τελευταία, αλλά είναι άλλη μία που τιμά την Ελληνική κοινοβουλευτική ιστορία, σε θέματα μάλιστα τόσο λεπτά και τόσο ευαίσθητα, όπως τα ζητήματα που αφορούν την τρέχουσα εξέλιξη της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Ιδιαίτερα, όταν όλη αυτή η πρωτοβουλία του ήθους παρενέχεται από τα Κόμματα της Αντιπολίτευσης, τα οποία παρενέβησαν σ'αυτήν τη συγκεκριμένη φάση. Πρώτο σημείο είναι αυτό.

Δεύτερον, θα μου επιτρέψετε να μην εξειδικεύσω τα ερωτήματα με αναφορά σε πρόσωπα, διότι ήταν πάρα πολλά, αλλά να τα εντάξω σε μία συγκεκριμένη σειρά απαντήσεων που αφορούν εκείνες τις ερωτήσεις που θεωρώ ότι επανήλθαν κατά τη διάρκεια των δύο ωρών που προηγήθηκαν σχεδόν απ' όλους τους ομιλητές.

Πρώτο σημείο, στο οποίο αναφέρομαι είναι τα ελληνοτουρκικά. Φυσικά θέλω να αντιληφθούμε ότι από ένα σημείο και πέρα είναι αδύνατον να αναπτύξεις πρωτοβουλίες και να εκδηλώσεις πολιτική από τη στιγμή που δεν υπάρχει από την άλλη πλευρά πρόθεση επίλυσης. Νομίζω, ότι όλες οι κυβερνήσεις από το 1974 και μετά έχουν ζήσει αυτό το αδιέξοδο. Δεν έχουμε εκείνους τους ερεθισμούς, οι οποίοι θα μας επέτρεπαν να πρωτοβουλίες οι οποίες θα συμπλήρωναν τις ήδη υπάρχουσες από την άλλη μεριά και μία τέτοια δραστηριότητα, η οποία να μπορούσε τελικά να οδηγήσει στην επίλυση. Πόσες φορές αυτή η Κυβέρνηση δεν είπε ακριβώς αυτό, ότι περιμένουμε ένα σήμα από την άλλη πλευρά, ένα λογικό σήμα βεβαίως για να κινηθούμε;

Ο κ. Πάγκαλος έφθασε σε μία δεδομένη στιγμή να πει -και το λέει νομίζω τακτικά- ότι, εμείς ζητάμε απλώς από την άλλη πλευρά να δηλώσει ότι είναι διατεθειμένη ή να άρει το πρόβλημα των διεκδικήσεων, ή να πάει στο δικαστήριο, να το δηλώσει -προσέξτε- που σημαίνει ότι εμείς από τη δική μας πλευρά είμαστε έτοιμοι να συνεχίσουμε από εκεί και πέρα μία σειρά από πρωτοβουλίες οι οποίες θα ευνοούσαν τις εξελίξεις. Αλλά δεν έχουμε κανένα σήμα. Αυτό είναι μία βασική δυσκολία την οποία αντιμετωπίζει η Ελληνική πολιτική και όχι η Κυβερνητική πολιτική.

Το δεύτερο σημείο αφορά την έννοια του διαλόγου. Τι σημαίνει διάλογος, γιατί αυτός ο όρος χρησιμοποιείται είκοσι χρόνια τώρα χωρίς να τον έχουμε αποκρυστάλλωσει ως αντίληψη.

Σημαίνει μια γενική συζήτηση; Σημαίνει μια συνάντηση του είδους Λισσαβώνας όπου συναντήθηκαν επί πεντάλεπτο δύο αρχηγοί κρατών; Σημαίνει ουσιαστική συζήτηση επί της ουσίας, άρα διαπραγματεύση; Σημαίνει μικτό σχήμα όπου άλλα συζητάς

στο επίπεδο της διμερούς σχέσης και άλλα τα παραπέμπεις σε άλλα όργανα. Αυτό δεν έχει αποσαφηνιστεί. Και όλοι τασσόμαστε υπέρ του διαλόγου ή κατά του διαλόγου, χωρίς να έχουμε ακριβώς πει τι εννοούμε με αυτήν την έννοια.

Η κυβερνητική στάση είναι δεδομένη. Δεν αναφερόμαστε στην έννοια του διαλόγου, η οποία δεν έχει τεχνικό χαρακτήρα. Αναφερόμαστε στον τεχνικό όρο, παραπομπής στο δικαστήριο, ή διαπραγμάτευση. Και αυτό το τόνισα από πριν. Και προς το παρόν, κάτω από τις συνθήκες που υπάρχουν τις ιστορικές, αποκλείουμε την διαπραγμάτευση και τόνισα γιατί. Λόγω της ιστορικής μας εμπειρίας της αρνητικής και λόγω του γεγονότος ότι δυστυχώς και τώρα ακόμη η Τουρκία συνεχίζει να προσθέτει διεκδικήσεις στο καλάθι των προβλημάτων. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, καταλαβαίνετε ότι στη διαπραγμάτευση θα εμφανιστούμε μία ημέρα, αν εμφανιζόμαστε ποτέ, για να βρεθούμε μπροστά στην έκπληξη να μας ζητηθεί από την Τουρκία και άλλο ένα θέμα, το οποίο ούτε είχαμε ποτέ στοιχείο ότι υπάρχει. Εδώ βρίσκεται λοιπόν, το πρόβλημα και εδώ βρίσκεται και η εμμονή μας πάνω στο θέμα της δικαστικής επίλυσης. Διότι εκεί πιστεύουμε ότι τουλάχιστον έχουμε μία διαδικασία η οποία θα ξεκινήσει για να τελειώσει. Πρώτο στοιχείο αυτό. Δεύτερον, ότι θα παραχθεί μέσα από αυτήν την κίνηση ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα δεσμευτικό για τα δύο μέρη και ότι ουδείς βεβαίως θα μπορέσει να τα αμφισβητήσει, λόγω της δεσμευτικότητας αυτής, η οποία προκύπτει από την ίδια τη διαδικασία και τους όρους αυτής της εκτέλεσης της διαδικασίας.

Βεβαίως -και έχει και αυτό τονισθεί- στο θέμα της υφαλοκρηπίδας για να φθάσουμε στην παραπομπή, θα πρέπει να υπάρξει συνυποσχετικό και εκεί αναμφίβολα θα υπάρξει αυτό που ονομάζεται διάλογος, για να οριστούν οι όροι κάτω από τους οποίους θα παραπεμφθεί η υπόθεση. Αλλά εκεί σταματούμε.

'Ενα άλλο σημείο που αποτελεί στην ουσία υποσημείωση, αλλά τέθηκε από τον κ. Μολυβιάτη και θέλω να το αναφέρω. 'Όταν μιλάμε για παραπομπή της υπόθεσης των Ιμίων στο Δικαστήριο, μιλάμε για τουρκική πρωτοβουλία και ελληνική απλώς απάντηση. Αντιλαμβάνεστε ότι εφόσον εμείς έχουμε θέσει a priori ότι το μόνο θέμα συζήτησης για εμάς στο Δικαστήριο είναι η η κυριαρχία επί των Ιμίων και τίποτα άλλο, να μας πει το Δικαστήριο σε ποιόν ανήκουν. Εφόσον η Τουρκία ισχυρίζεται ότι είναι δικά της, οποιαδήποτε άλλη προσθήκη θέματος από την μεριά της Τουρκίας στην αίτηση παραπομπής είναι απορριπτέα από εμάς. Και όχι μόνο απορριπτέα, αλλά δεν μας υποχρεώνουν στο να την επιδικάσουμε, να γίνουμε επίδικα μέρη σε αυτή την περίπτωση. Γιατί, διότι εμείς στηρίζουμε όλη αυτή την παραπεμπτική διαδικασία στο λεγόμενο *forum prorogatum* που είναι ένας τεχνικός όρος ο οποίος λέει ότι μπορεί ένα κράτος να πάει στο δικαστήριο μονομερώς, αρκεί να μπορεί να εκφράσει ενώπιον του Δικαστηρίου την προγενέστερη βούληση του Κράτους, το οποίο θέλει να συνεκδικάσει την ίδια υπόθεση. Εμείς τι έχουμε πει; 'Εχουμε πει απλά και μόνο ότι θέλουμε να επιδικάσουμε το ζήτημα της κυριαρχίας των Ιμίων. Αν η Τουρκία συμπεριλάβει θέματα αποστρατικοποίησης, λόγου χάριν των Ιμίων, που είναι Δωδεκάνησα βεβαίως, ή θέματα αιγιαλιπιδας ζώνης, ή οτιδήποτε, η απάντησή μας θα είναι, όπως και του Δικαστηρίου φυσικά, ότι αυτό δεν αποτελεί τμήμα της πρότασης η οποία έχει γίνει από την ελληνική πλευρά.

Τρίτο σημείο στο ζήτημα αυτό, στο θέμα των δώδεκα ναυτικών μιλίων, γιατί και πάλι πιστεύω ότι πρέπει να υπάρξει και εδώ μία σαφής απάντηση. Η πιθανή παραπομπή της υπόθεσης της υφαλοκρηπίδας -δυστυχώς μιλάμε για υποθέσεις γιατί εμείς θέλουμε τώρα είκοσι χρόνια να προσφύγουμε για την υφαλοκρηπίδα και δεν θέλει η Τουρκία. Αλλά ας τα πούμε όλα, εν πάση περιπτώσει ας μιλήσουμε με υποθέσεις- το Δικαστήριο θα μας αποδώσει μία συγκεκριμένη υφαλοκρηπίδα, η οποία φυσικά, ως εκ της φύσεως δηλαδή των πραγμάτων, θα είναι δίπλα, κολλητή με το βυθό της αιγιαλιπιδας ζώνης μας.

Η δική μου τεχνική επεξεργασία, στην οποία έχω προχωρήσει, μου δείχνει ότι σε κανένα σημείο του Αιγαίου πελάγους δεν

πρόκειται κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες να πάρουμε λιγότερη υφαλοκρηπίδα πέραν των έξι ναυτικών μιλίων που να μας στερεί τη δυνατότητα, μετά την οριοθέτηση να δημιουργήσουμε ζώνη άλλων έξι ναυτικών μιλίων που θα είναι τα δώδεκα μίλια τα οποία επιδιώκουμε. Γι'αυτό ισχυρίζομαι ότι ουσιαστικά δεν απεμπολούμε κανένα δικαίωμα. Μπορούμε να το εφαρμόσουμε αμέσως μετά αν θέλουμε. Και γι'αυτό δεν θεωρώ ότι είναι θεωρητικό το σχήμα, ότι σήμερα στην ουσία με το να παραπέμπουμε -όπως δηλώθηκε από τους έγκριτους- με τα έξι ναυτικά μίλια αυτό σημαίνει απεμπόληση.

Είναι ζήτημα πολιτικής απόφασης το πότε και σε ποια χρονική στιγμή θα εφαρμοστεί αυτό το δικαίωμα. Εκείνο που θέλω να τονίσω απλώς και μόνο είναι, ότι δεν έχουμε αυτόματη παραίτηση από το δικαίωμα με μόνο το γεγονός της πιθανής παραπομπής με τα έξι ναυτικά μίλια.

'Ερχομαι στο Κυπριακό. Εδώ νομίζω ότι υπήρξε ένας μονόλογος παράλληλος χωρίς συνάντηση πουθενά, ιδιαίτερα με τον κ.Καραμανλή. Δεν διαφωνούμε με τον κ.Καραμανλή στο σημείο αυτό, αλλά ο κ.Καραμανλής δεν θέλησε να με ακούσει, έτσι ώστε να μπορούμε να συμπέσουμε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: Εγώ έθεσα το θέμα του κ. Παπανδρέου.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ(Υφυπ.Εξωτερικών): Θα έλθω και σ'αυτό.

Θα ήθελα να μ'ακούσετε σ'αυτό το σημείο. Δηλαδή, δεν διαφωνώ ότι μπορεί οι οποιοσδήποτε πρωτοβουλίες να είναι αρνητικές για τα ελληνικά συμφέροντα ή τα κυπριακά αντιστοίχως -μπορεί και η έως τώρα και πάλι εμπειρία μας μας έχει δείξει ότι υπήρξαν τέτοιες στιγμές- αλλά εκείνο που λέω και το τονίζω άλλη μια φορά, είναι ότι βρισκόμαστε μακριά από την ιστορία των εξαρτήσεων και την ιστορία των υπαγωγών σε ξένα συμφέροντα και σε ξένες επιδιώξεις. 'Εχουμε φτάσει σε μια χρονική συγκυρία που δεν είναι βέβαια μόνο ένα φαινόμενο μηχανιστικό. Πιστεύω ότι είναι μια κοινωνική, οικονομική, πολιτιστική εξέλιξη. Είναι ένας τόπος που αναπτύσσει σύνθετες αυτήν τη στιγμή πολιτικές, αποτέλεσμα ωριμάνσεων που έγιναν μέσα στο χρόνο.

Σήμερα, λοιπόν, είμαστε πολύ πιά ανεξάρτητοι και πιστεύω ότι καμία κυβέρνηση δεν θα δεχθεί να υπαχθεί σε ξένα συμφέροντα ή να εξυπηρετήσει ξένα συμφέροντα. Θα συμπαραταχθεί μ'αυτά, εφόσον διαπιστώσει, με τον υποκειμενισμό που διέπει κάθε βεβαίως κυβερνητική πολιτική ή κάθε πολιτική, ότι συμπίπτουν με τις δικές της επιδιώξεις και τις γενικότερες κατευθύνσεις.

Χαίρομαι πάντως που σ'αυτήν την Αίθουσα ακούστηκε απ'όλες τις πλευρές και απ'όλους τους ομιλητές, το γεγονός ότι δεν υπάρχει καμία πρόθεση να εξυπηρετηθούν συμφέροντα άλλα από το εθνικό, διότι, δυστυχώς, τον τελευταίο καιρό, ορισμένα πρόσωπα στην Κυβέρνηση έχουν κατηγορηθεί για κάτι διαφορετικό. Είναι γνωστό αυτό και το ξέρετε πάρα πολύ καλά.

'Ερχομαι τώρα στο θέμα του κ. Παπανδρέου: Δεν θα ήθελα να απαντήσω εκ μέρους του, γιατί φυσικά δεν γνωρίζω ούτε καν την ακριβή διατύπωση της συνέντευξής του. Εκείνο που μπορώ να πω, είναι ότι η βασική επιδίωξη της Κυβέρνησης αυτής στο Κυπριακό, είναι η ένταξη στην Κοινότητα, η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση είτε έχει λυθεί το Κυπριακό είτε δεν έχει λυθεί. Και δεν υπάρχει καμία αμφιβολία, βλέποντας την περιρούσα ατμόσφαιρα, ότι εάν έχει λυθεί το Κυπριακό, οι δικές μας διαδρομές είναι ευκολότερες, αλλά με κανένα τρόπο δεν θα δεχθούμε να συνδεθεί το θέμα της επίλυσης του Κυπριακού, με το θέμα της έναρξης διαπραγματεύσεων και της συνέχισης διαπραγματεύσεων ως το ευτυχές τέλος της.

Διότι είναι δέσμευση των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυτό και πιστεύω ότι αυτή η δέσμευση θα τιμηθεί από χώρες, οι οποίες συνήθως τιμούν τις υποχρεώσεις τους και τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν.

Ανήκουμε ευτυχώς σε μία χορεία κρατών, που είναι οι πιο προχωρημένες σ' αυτό το σημείο της πολιτικής και δημοκρατικής εξέλιξης και δεν έχουμε κανένα λόγο σήμερα που μιλάμε

-ανεξάρτητα από τις οποιοσδήποτε φωνές που ακούγονται από εδώ και από εκεί μεμονωμένες- να πιστεύουμε ότι θα αναιρεθεί αυτή η συγκεκριμένη δέσμευση που έχει αναληφθεί.

'Όσον αφορά το Σκοπιανό, χαρακτηρίσα την ενδιάμεση συμφωνία ως αμφοτεροβαρή, διότι περιέχει αμφοτεροβαρή στοιχεία. Δηλαδή αναμφίβολα εμείς, προχωρώντας σ' αυτήν τη συμφωνία, παραχωρήσαμε τη δυνατότητα μιας απόλυτης πολιτικής, η οποία ήταν η πολιτική του εμπάρκο. Δεν υπάρχει αμφιβολία.

Από την άλλη μεριά, κερδίσαμε μια σειρά από στοιχεία, τα οποία πιστεύω ότι είναι θετικά. Αυτά τα στοιχεία είναι: Το γεγονός ότι ήρθαν βασικά σημεία, που είχαν σχέση με την εθνικιστική πολιτική της γειτονικής χώρας, για πάντα, ότι υπήρξε υποχρέωση διαπραγμάτευσης για το όνομα που ισχύει σήμερα και ότι στο κάτω-κάτω της γραφής άνοιξε ο δρόμος για μία σειρά θετικών επικοινωνιών με τη γείτονα χώρα, που από μόνες τους μπορούν να συμβάλλουν -και ελπίζω να συμβάλλουν- στη διαμόρφωση τέτοιων συνθηκών, που θα απομακρύνουν το βασικό κίνδυνο, που πολύ σωστά τόνισε ο κ. Καραμανλής, να έχουμε στα εκατό επόμενα χρόνια μία σταθερή εθνικιστική πολιτική, η οποία θα είναι στον αυχένα μας και θα μας προκαλεί προβλήματα. Διότι και οι φιλικές σχέσεις και η ανάπτυξη πραγματικών σχέσεων είναι αναίρετες πολλές φορές για τέτοιου είδους εξελίξεις.

(Στο σημείο αυτό ακούγεται ο προειδοποιητικός ήχος λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υφυπουργού.)

'Όσον αφορά τις μειονότητες, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η Ελληνική Κυβέρνηση δεν αναγνωρίζει καμία μειονότητα...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΥΖΟΒΙΤΗΣ: Δεν είπα αυτό.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Εγώ σας απαντώ ποια είναι η ελληνική θέση.

Τέλος, στο ζήτημα της ενημέρωσης...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΥΖΟΒΙΤΗΣ: Κύριε Υφυπουργέ, δεν μου απαντάτε γι' αυτό που έγινε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Δυστυχώς, έχω ξεπεράσει το χρόνο μου. Μία λέξη πρέπει να πω ακόμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Έχετε ένα έως δύο λεπτά, κύριε Υφυπουργέ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Το θέμα της ενημέρωσης το θεωρώ κρίσιμο και θεωρώ ότι μία πρακτική, η οποία είχε αναπτυχθεί στο παρελθόν, είναι πολύ θετική. Και πρέπει να πω ότι ο Πρωθυπουργός δεν έχει αρνηθεί την ενημέρωση. Το ότι δεν έχει υπάρξει ακόμα αυτή η ενημέρωση, δεν σημαίνει ότι δεν θα υπάρξει ποτέ και δεν σημαίνει ότι δεν θα συνεχίσει μία παράδοση. Το πότε θα υπάρξει αυτό, είναι συναφές με τις εξελίξεις, είναι συναφές, αν θέλετε, με τις πολιτικές δραστηριότητες και είναι κάτι που εκείνος θα αποφασίσει. Δεν είμαι εγώ που θα αποφασίσω. Αλλά ως θέμα αρχής δεν έχει υπάρξει ποτέ αντίρρηση από τη μεριά του Πρωθυπουργού για την επικοινωνία με τους Αρχηγούς των Κομμάτων σε θέμα ενημέρωσης για την εξωτερική πολιτική.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Έχει ζητήσει το λόγο ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΟΥΚΑΚΟΣ: Θα ήθελα το λόγο για ένα προσωπικό θέμα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ορίστε, κύριε Λουκάκο, έχετε το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΟΥΚΑΚΟΣ: Άφησε έναν υπαινιγμό ο κ. Ροζάκης, ότι ορισμένοι έχουν κατηγορηθεί ακόμη και για ότι δεν υπηρετούν εθνικά συμφέροντα.

Εάν υπαινίσσεται ο κ. Ροζάκης μία ερώτηση συναδέλφου Βουλευτού της Νέας Δημοκρατίας, η οποία τον αφορά προσωπικά, θέλω να πω ότι εγώ προσωπικά θίγομαι να θεωρηθεί ότι δεν αποδοκιμάζω αυτό το κείμενο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Εντάξει.

Απλώς, από τον Κανονισμό δεν έχω τη δυνατότητα να σας δώσω το λόγο, ούτε γι' αυτές τις αναφορές που κάνετε.

Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας κ. Μολυβιάτης έχει το λόγο.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΛΥΒΙΑΤΗΣ: Θα ήθελα να σχολιάσω δύο έως τρία σημεία από την παρέμβαση του κυρίου Υφυπουργού.

Συμφωνούμε, κύριε Υφυπουργέ, ότι από τουρκικής πλευράς δεν υπάρχει η βούληση προεγγίσεως και αυτό συμβαίνει τα τελευταία είκοσι δύο χρόνια. Έχουμε πράγματι δεδομένη μία σταθερά και πάγια τουρκική πολιτική, την οποία ξέρουμε πολύ καλά. Το πρόβλημα δεν είναι εκεί.

Το πρόβλημα είναι τι κάνει η δική μας πλευρά. Και αυτό που δεν πρέπει να κάνει, είναι, νομίζω, ότι ενόσω οι Τούρκοι μένουν αμετακίνητοι, εμείς να διολισθαίνουμε από τις θέσεις μας και σιγά-σιγά να εγκαταλείψουμε τα διαπραγματευτικά μας όπλα πριν αρχίσει η διαπραγμάτευση.

Μιλήσατε για το διάλογο, κύριε Υφυπουργέ και διερωτηθήκατε, τι είναι ο διάλογος.

Βεβαίως, θεωρητικά ο καθένας μπορεί να δώσει διάφορες ερμηνείες για το τι είναι ο διάλογος, αλλά εδώ νομίζω ότι μιλάμε για μια συγκεκριμένη περίπτωση ελληνοτουρκικού διαλόγου. Ο διάλογος αυτός πρέπει να είναι πολύ αυστηρά καθορισμένος και με πολύ συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Αυτό άλλωστε περιέχεται και στην πρόταση που είχα την τιμή να κάνω προ ολίγου προς το Σώμα.

Αυτό το στοιχείο του αυστηρού καθορισμού των όρων του διαλόγου δεν υπάρχει, φοβούμαι, κύριε Υφυπουργέ, στη δική σας προσέγγιση της βήμα προς βήμα πολιτικής. Αν την έχω ανηλεώς καλά -διότι πιθανόν να μην έχω και πλήρη ενημέρωση γι' αυτό το θέμα- αυτή είναι μια διαδικασία περίπου άτυπη, χωρίς όρους, ή τουλάχιστον όρους τέτοιους που δεν θα μας δώσουν τη δυνατότητα να αποτρέψουμε τους Τούρκους, από το να θέσουν θέματα που να είναι επιζήμια, ακόμα και για την ασφάλειά μας.

Για τα 'ίμια, βεβαίως, κάνατε μια πολύ σωστή νομική κατασκευή, γιατί βάσει αυτών που θέλουμε εμείς, οι Τούρκοι δεν μπορούν να προσθέσουν άλλα θέματα.

Αλλά δεν υπάρχει μόνο η νομική πλευρά, κύριε Υπουργέ. Υπάρχει και η πολιτική διάσταση του θέματος. Αυτό που είπα πριν είναι ότι, εφόσον εμείς συνεχώς παροτρύνουμε την Τουρκία -και αυτό κάνουμε δυστυχώς- να προσφύγει στη Χάγη, δίνουμε το δικαίωμα, πολιτικά πλέον, σε τρίτους να μας πουν ότι πρέπει να δεχθούμε την προσφυγή και για άλλα θέματα.

'Ηθελα να κλείσω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας ότι η επερωτήσή μας ήταν, νομίζω, και αναγκαία και χρήσιμη και επίκαιρη.

'Ηταν αναγκαία, γιατί η πρόθεσή μας ήταν, κατά τρόπο υπεύθυνο και εποικοδομητικό, να επισημάνουμε ορισμένες αδυναμίες και δυσλειτουργίες, -κατά την κρίση μας- της εξωτερικής πολιτικής της Κυβερνήσεως και να συμβάλουμε στην αντιμετώπισή τους.

'Ηταν επίκαιρη, διότι πιστεύουμε ότι επίκεινται εξελίξεις και για τις εξελίξεις αυτές πρέπει να είμαστε έτοιμοι. Και για να είμαστε έτοιμοι, ελπίζω -και γι' αυτό λέω ότι είναι και χρήσιμη η επερωτήσή μας- ότι η Κυβέρνηση θα λάβει υπόψη της, τουλάχιστον μερικές από τις καλοπροαίρετες και εποικοδομητικές, πιστεύω υποδείξεις μας.

Τέλος, θέλω να εκφράσω και εγώ την ικανοποίησή μου, γιατί πιστεύω ότι το επίπεδο, ο τόνος και το ύφος αυτής της συζητήσεως, ήταν ανάλογα με τη σοβαρότητα των θεμάτων που συζητήσαμε.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Θέλετε να προσθέσετε κάτι, κύριε Υφυπουργέ;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ (Υφυπ. Εξωτερικών): Όχι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριοι συνάδελφοι, κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί της υπ' αριθμόν 17 της ημερήσιας διάταξης επερωτήσεως των συναδέλφων της Νέας Δημοκρατίας κυρίων Κωνσταντίνου Καραμανλή, Πέτρου Μολυβιάτη, Παναγιώτη Λουκάκου, Σάββα Τσιτουριδή, Μιχαήλ Λιάπη, Μαρίας Γιαννάκου-Κουτσίκου, Σπήλιου Σπηλιωτόπουλου, Χρήστου Βυζοβίτη, Βασιλείου Μαγγίνα και Ανδρέα Καραγκούνη κατά του Υπουργού Εξωτερικών, με αντικείμενο την εξωτερική πολιτική της Κυβερνήσεως, το εξοπλιστικό πρόγραμμα και τις θέσεις της Ελλάδος στα ελληνοτουρκικά

θέματα.

Πριν κλείσουμε τη συνεδρίαση έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα:

1. Οι Υπουργοί Εξωτερικών και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κατέθεσαν σχέδιο νόμου "Κύρωση Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Κούβας για την προώθηση και αμοιβαία προστασία των επενδύσεων".

2. Οι Υπουργοί Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος-Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Γεωργίας, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας, Δημόσιας Τάξης, Μεταφορών και Επικοινωνιών, Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, καθώς και ο Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών, κατέθεσαν σχέδιο νόμου "Κύρωση Συμφωνίας για τη σύναψη εταιρικής σχέσης και συνεργασίας μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών-μελών τους αφενός και της Δημοκρατίας του Κιργιζιστάν, αφετέρου μετά της Τελικής Πράξης και των Κοινών Δηλώσεων".

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Παραπέμπονται στις αρμόδιες Διαρκείς Επιτροπές.

Κύριοι συνάδελφοι, έχουν διανεμηθεί τα Πρακτικά της 19ης Νοεμβρίου 1996 και ερωτάται το Σώμα, αν επικυρούνται.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Συνεπώς, τα Πρακτικά της 19ης Νοεμβρίου 1996 επικυρώθηκαν.

Κύριοι συνάδελφοι, δέχεσθε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 15.46' λύεται η συνεδρίαση για την προσεχή Δευτέρα, 9 Δεκεμβρίου 1996 και ώρα 18.30' με αντικείμενο εργασιών του Σώματος συζήτηση, προ ημερησίας διατάξεως σύμφωνα με το άρθρο 143 του Κανονισμού της Βουλής, με πρωτοβουλία του Πρωθυπουργού σε επίπεδο Αρχηγών Κομμάτων, με θέμα "Πορεία της Χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση", σύμφωνα με την Ειδική Ημερήσια Διάταξη.

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ